

Міністерство освіти і науки України
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
Вроцлавський економічний університет, Польща
Університет Туріба, Рига, Латвія
Ланчжоуський Джіатонг університет шляхів сполучення, м. Ланьчжоу, Китайська народна
республіка
Мішкольцький Університет, Угорщина
Магдебурцький університет, Німеччина
Вища школа управління охороною праці в місті Катовіце, Польща
Ополе технологічний університет (OUTech), Польща
Університет Матея Бела, Словачія
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Харків,
Україна

I Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«Стратегічно-інноваційний розвиток суб'єктів економічної системи
в умовах глобалізації»
16-18 листопада 2016 року

Збірник тез наукових робіт

I Международная научно-практическая интернет-конференция
«Стратегически-инновационное развитие субъектов экономической системы
в условиях глобализации»
16-18 ноября 2016 года

Сборник тезисов научных работ

I International scientific-practical Internet-conference
"Strategically-innovative development of subjects of economic system
in the context of globalization"
November 16-18, 2016

Abstracts of scientific papers

Кременчук
2016

ББК 65.290-563
УДК 330.341.1”313”:334.7:339.94

Стратегічно-інноваційний розвиток суб'єктів економічної системи в умовах глобалізації: Збірник тез I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, (Кременчук, 16-18 листопада 2016 року). – Кременчук, КрНУ, 2016. – 309 с.

Стратегически-инновационное развитие субъектов экономической системы в условиях глобализации: Сборник тезисов I Международной научно-практической интернет-конференции, (Кременчуг, 16-18 ноября 2016 года). – Кременчуг, КрНУ, 2016. – 309 с.

Strategically-innovative development of subjects of economic system in conditions of globalization: Abstracts of I International scientific-practical Internet-Konferenz, (Kremenchug, 16-18 November 2016). – Kremenchug, Crno, 2016. – 309 S.

Усі матеріали подаються в авторській редакції

Все материалы подаются в авторской редакции

All materials are provided in author's edition

I Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«Стратегічно-інноваційний розвиток суб'єктів економічної системи
в умовах глобалізації»
16-18 листопада 2016 року
м.Кременчук

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

Голова – Никифоров В.В., д.б.н., професор, перший проректор Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського

Члени програмного комітету:

Кореник Станіслав – доктор наук, професор, завідувач кафедри Вроцлавського економічного університету, Польща.

Мемфель-Снезик Анна – кафедра територіального розвитку та місцевих органів державного управління, Вроцлавський університет економіки, Польща.

Зарина Віта – доктор наук, професор, декан факультету управління підприємницькою діяльністю Університету Туріба, Латвія.

Солошич О.М. – доктор філософії з інженерії, Ланчжоуський Джіатонг університет шляхів сполучення, м. Ланьчжоу, Китайська народна республіка.

Данііл Куттор – доктор наук, Мішкольцький Університет, Угорщина.

Карин Шимпф – доктор наук, Магдебурцький університет, Німеччина.

Катовице Малгожата Сікорска – канцлер Вищої школи управління охороною праці в місті Катовіце (WSZOP), Польща.

Ситнік І.В. – Вища школа бізнесу, Національний університет Льюїса, Польща.

Дрімал Марек – доцент, проректор з розвитку та інформатизації університету Матея Бела, Словачія.

Перерва П.Г. д.е.н., професор, декан економічного факультету НТУ «ХПІ», Харків.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова оргкомітету – Маслак О.І., д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського

Члени оргкомітету:

Дідур С.В. – д.е.н., професор кафедри економіки Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського.

Гришко Н.С. – к.е.н., доцент кафедри економіки Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського.

Безручок О.О. – к.е.н., доцент кафедри економіки Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського.

Воробйова К.О. – к.е.н., доцент кафедри економіки Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського.

Пирогов Д.Л. – к.т.н., доцент кафедри економіки Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського.

Відповідальний секретар оргкомітету – Воробйова Л.Д., к.т.н., доцент кафедри економіки Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського

Перелік установ, що є співорганізаторами конференції:

- Вроцлавський економічний університет, Польща
- Університет Туріба, Рига, Латвія
- Ланчжоуський Джіатонг університет шляхів сполучення, м. Ланьчжоу, Китайська народна республіка
- Мішкольцький Університет, Угорщина
- Магдебурцький університет, Німеччина
- Вища школа управління охороною праці в місті Катовіце, Польща
- Національний університет Льюїса, Польща
- Університет Матея Бела, Словачія
- Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Україна
- Черкаський державний технологічний університет, Україна
- Запорізька державна інженерна академія, Україна
- ПАТ «Завод технічного вуглецю», м. Кременчук, Україна
- ПАТ «Кременчуцький завод дорожніх машин», Україна
- ТОВ «Віденський млин», м. Кременчук, Україна.

ВНЗ ТА УСТАНОВИ – УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ

- 1. Академія муніципального управління, м. Київ**
- 2. АТ Сумський завод «Насосенергомаш»**
- 3. Вища школа управління охороною праці , м. Катовіцк, Польща**
- 4. Вроцлавський університет економіки, Польща**
- 5. ГВУЗ «Придніпровская государственная академия строительства архитектуры»**
- 6. ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»,**
- 7. ДВНЗ «Криворізький національний університет»**
- 8. ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»**
- 9. Дніпровський державний технічний університет,**
- 10. Дніпродзержинський державний технічний університет**
- 11. Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет**
- 12. Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля**
- 13. Донецький державний університет управління (м. Маріуполь)**
- 14. Дрогобицький державний педагогічний університет імені І.Франка**
- 15. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»,
м.Київ**
- 16. Запорізька державна інженерна академія**
- 17. Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу**
- 18. Івано-Франківський національний Медичний університет**
- 19. Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького**
- 20. Інститут економіки промисловості НАН України, м. Київ**
- 21. Київський університет ринкових відносин**
- 22. Класичний приватний університет м. Запоріжжя,**
- 23. Кременчуцький національний університет імені М. Остроградського**
- 24. Ланчжоуський Джіатонг університет шляхів сполучення, м. Ланьчжоу,
Китайська народна республіка**
- 25. Луцький національний університет**
- 26. Магдебурзький університет, Німеччина**
- 27. Мішкольцький Університет, Угорщина**
- 28. Національний технічний університету «Харківський політехнічний інститут»**
- 29. Національний університет «Львівська політехніка»**
- 30. Національна академія державного управління при Президентові України, м.
Київ**

31. Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
32. Ополе технологічний університет, Польща
33. ПАТ «КЗТВ», Кременчук
34. ПАТ «Кременчуцький завод дорожніх машин»
35. Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка
36. Сумський державний університет
37. Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля
38. Тернопільський інститут соціальних та інформаційних технологій
39. Тернопільський національний економічний університет
40. Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя
41. ТОВ «Віденський млин», м. Кременчук
42. ТОВ «Керамейя»
43. Ужгородський торговельно-економічний інститут КНТЕУ
44. Університет економіки та права «КРОК»
45. Університет Матея Бела, Словачія
46. Філія «Кременчуцький інститут ПВНЗ «Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля»
47. Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця
48. Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова
49. Харьковский национальный университет радиоэлектроники
50. Черкаський державний технологічний університет
51. Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу Тернопільського національного економічного університету

ЗМІСТ

ВНЗ ТА УСТАНОВИ – УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ.....4

Секція 1. Стратегія управління розвитком підприємств в країнах ЕС: досвід та сучасні реалії.....26

Діденко Я.М., Метлицька С.А. Конкурентоспроможність України в глобальній економіці..... 26

Ічкаленко А. Зарубіжний досвід фінансової підтримки малого бізнесу.....29

Кутова Н.Г. Порівнювальний аналіз систем стимулювання персоналу підприємства.....31

Побігун О.В. Обґрунтування діяльності підприємств в контексті сталого розвитку.....33

Таловер В.А., Воробйова К.О., Борисенков В.Ю., Пугачова Ю.О. Оцінка інвестиційного клімату України та шляхи його покращення.....34

Тарасенко Д.Л. Стратегія індивідуально-трудової діяльності в умовах соціально-економічного розвитку.....36

Grechkin S. PECULARITIES OF DEVELOPMENT OF SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES IN POLAND.....39

Секція 2. Детермінанти інноваційного розвитку національної економіки в умовах глобалізації.....42

Андрусів І.Я., Мазур І.М. Концептуальні підходи до розвитку нафтогазового комплексу на інноваційній основі.....42

Андрусів С.В. Роль та місце інформаційного забезпечення у системі стратегічного розвитку будівельної галузі.....44

Бублик М.І. Функціонування техносолітонів як каскадних форм організації виробничо-господарської взаємодії.....46

Дідур С.В., Бала В.В. Сучасний стан та перспективи розвитку нафтопереробної галузі України.....49

Данілейко М.І., Бала В.В., Бабічев І.Ю. Проблеми підвищення інноваційно-інвестиційної активності промислових підприємств.....52

Дульський А.Н., Глазунова О.А., Маслак М.В. Кластерный подход как инструмент инвестиционно-инновационного развития машиностроительных предприятий Украины.....54

Діденко Я.М., Чорноволенко Б.В. Оцінка конкурентоспроможності молокопереробних підприємств України.....	57
Діденко Я.М., Панькова Т.І. Сучасний стан харчової промисловості України.....	62
Задоя А.О. Основні структурні зрушення у зовнішньоторговельній діяльності України.....	65
Коренюк П.І., Чекалова Н.Е. Держава в світі глобалізаційних процесів.....	67
Кобєлєва Т.О. Науково-методична база дослідження ринкової кон'юнктури.....	70
Кулінічев П.К., Марченко В.В. Сучасний стан мотивації персоналу на промислових підприємствах.....	72
Куттор Данієл, Бала В.В., Проценко І.О. Інноваційні підходи щодо оцінки рівня якості туристичних послуг.....	74
Легкий В.І. Інституційний підхід у формуванні зайнятості на регіональному ринку праці...	76
Магдич А.С. Прямі і непрямі канали впливу демократії на економічне зростання.....	79
Мемфель-Снезик Анна, Гришко Н.Є., Александровський Д.О.Рудик Є.Ю. Інвестиційна діяльність в Україні: її стан та шляхи покращення.....	81
Овецька О.В. Стратегічні засади формування національної енергетичної безпеки України.	83
Полянська А.С. Партнерство та його значення для розвитку підприємств.....	85
Романчик Т.В. Трансфер технологій: реалії сьогодення.....	87
Сікорська М., Воробйова Л.Д., Семенюта О.О. Обґрунтування господарських рішень у малому бізнесі.....	89
Савчук Л.М. Здоров'я населення як детермінанта сталого розвитку держави.....	91
Сафронова О.М. Глобалізаційні чинники модернізації державної політики розвитку корпоративного сектору економіки України.....	93
Таранюк Л.М., Кобизький Д.С. Реінжиніринг бізнес-процесів промислового підприємства (на прикладі АТ Сумський завод «Насосенергомаш».....	95
Черкашина Т.С. Проблеми інноваційної активності промислових підприємств країн Східної Європи.....	97
Шкура І.С. Соціальна відповідальність суб'єктів національної економіки як чинник інноваційного розвитку України.....	100
Шевчук Я.В., Лалакулич М.Ю., Шевчук О.І. Конкурентні перспективи експлуатації та розробки електромобілів в Україні.....	102
Шевчук Л.Т. Террористичні загрози як детермінанти інноваційного розвитку національної економіки.....	105

Шевчук Ю.В., Шиян А.С. Сучасний стан та тенденції розвитку кондитерської галузі в Україні.....	107
Шимпф К., Воробйова К.О., Шленчак А.С., Денисюк Т.П. Шляхи покращення інвестиційного клімату в Україні.....	110
Щеглюк С.Д. Просторовий чинник організації інноваційної діяльності в умовах глобалізації.....	112
Pererva P. G., Maistro D. S. INTELLECTUAL PROPERTY AS A COMMODITY.....	114
Секція 3. Фінансова політика: проблеми і перспективи розвитку.....	116
Болгар Т.М. Загострення проблем банків у період «очистки» банківської системи України.....	116
Бєглова С. Необхідність та основні принципи регулювання ринку фінансових послуг.....	118
Воргач О.А. Оцінка результатів реформування податку на доходи фізичних осіб в Україні.....	120
Задоя О.А. Роль фінансових посередників у трансформації заощаджень в інвестиції.....	123
Мартинюк С. Організація нагляду за діяльністю фінансових установ.....	125
Пастушенко А.І. Вплив податків на формування прибутку сільськогосподарських підприємств.....	127
Сидор Г.В., Давидовська Г.І. Дослідження поняття «концесія».....	129
Сокурєнко П.І. Оцінка рівня економічної рентабельності підприємства і його кредитоспроможність за допомогою механізму фінансового левєриджу.....	132
Солошич О.М., Воробйова К.О. Перспективи китайського юаня в структурі світових валютних резервів.....	135
Федишин В.В. Вплив інвестицій на економіку Прикарпатського регіону.....	137
Храпкіна В.В. Дебіторська заборгованість в системі фінансової безпеки підприємства.....	139
Шиліна В. Тенденції розвитку ринку небанківських фінансових послуг.....	142
Секція 4. Маркетинг і менеджмент підприємницької діяльності.....	146
Вівчар О.І. Змістовно-типологічна характеристика загроз у системі економічної безпеки підприємства.....	146

Вороніна А.В., Голуб О.О. Мотивація персоналу на металургійному підприємстві.....	148
Вороніна А.В., Копил О.В. Прийняття стратегічних рішень в сучасних умовах функціонування організацій.....	150
Вороніна А.В., Кіщенко А.Ю. Управління збутом продукції металургійних підприємств в сучасних умовах.....	152
Дідур С.В., Гришко Н.Є., Іщенко С.В., Березовська В.І. Фінансова безпека підприємства в системі антикризового управління.....	154
Дульський А.Н. Методы прогнозирования спроса потребителя.....	156
Залознова Ю.С., Трушкіна Н.В. Системний підхід до управління збутовою діяльністю вугледобувного підприємства.....	159
Зяйлік М.Ф. Концептуальні підходи до формування стратегії управління інноваційною діяльністю підприємства.....	162
Ілляшенко С.М., Меркун І.В. Аналіз задоволеності замовників продукції ТОВ «Керамейя».....	164
Косенко О.П., Маслак М.В. Інтрапренерство: сутність та сфери застосування.....	166
Лебедєва І.О., Крикун Є.О. Креативний менеджмент: особливості формування та розвитку на підприємствах України.....	169
Майстро Д.С. Особливості маркетингової діяльності підприємства в умовах економічної кризи.....	170
Маслак О.І., Азаров А.К., Бігдан М.В. Підвищення економічної безпеки шляхом впровадження методів майнового захисту та доцільні способи його організації на підприємстві.....	172
Руденко О.В. Мотивація в системі управління інноваційною діяльністю підприємства.....	175
Скляр М.О. Система управління витратами на якість машинобудівних підприємств.....	177
Сова О.Ю. Кроки до створення ефективної системи управління інвестиціями на підприємстві.....	179
Терещенко В.М., Гурт А.М. Управління якістю як фактор підвищення рівня конкурентоспроможності молочної продукції.....	181
Секція 5. Інноваційний розвиток в Україні: наявний потенціал і ключові питання його реалізації.....	185
Атюшкіна В.В. Обґрунтування рішень щодо визначення ціни на інноваційну продукцію..	185

Александровський Д.О., Рудик Є.Ю. Розвиток та проблеми інноваційної діяльності на підприємствах України.....	187
Бала В.В., Кулінічев П.К., Приз В.Ю. Теоретичні аспекти управління ризиками в інноваційній діяльності.....	189
Бондарчук М.К., Біленька Я.Р. Впровадження антикризових інновацій у виробничо-господарських структурах.....	192
Воробйова Л.Д. Вдосконалення механізму оцінювання інноваційного розвитку сучасних підприємств України.....	195
Василенко Д.П., Подольська А.О. Інформаційні системи як інтелектуальна власність музею.....	197
Гурт А.М., Терещенко В.М. Сучасні аспекти методології економічних досліджень в Україні.....	200
Галюк І.Б. Інноваційна спрямованість розвитку підприємств нафтогазового комплексу...202	
Дрімал Марек, Гришко Н.Є., Терещенко В.М., Гурт А.М. Особливості фінансування інвестиційних проектів в Україні.....	205
Друзь Ю.В. Електронні юридичні консультації: інноваційні аспекти.....	207
Дем'янчук М.А., Маслій Н.Д. Дослідження впливу сукупності потенціалів на сталий розвиток телекомунікаційного підприємства.....	209
Забедюк М.С., Дорош В.Ю. Роль інноваційного потенціалу у підвищенні конкурентоспроможних позицій регіонів.....	212
Коломієць О.В., Дідур С.В., Дульський А.Н. Інструменти антикризового управління підприємством.....	213
Курілко А.О. Переклад як об'єкт інтелектуальної власності.....	216
Карлова О.А. Складові процесу розвитку економіки міста в контексті стратегічного управління.....	218
Квасній Л.Г. Аналіз та перспективи інноваційного розвитку Прикарпаття.....	220
Коваленко О.В., Метлицька С.А., Бігдан М.В. Управління економічним потенціалом молокопереробного підприємства.....	223
Лозовик Д.Б., Дитвинова Л.В., Коломієць О.В. Розвиток адміністративних послуг в м. Кременчуці: інноваційні підходи.....	225
Метлицька С.А., Кулінічев П.К. Особливості управління антикризовим потенціалом молокопереробного підприємства.....	228
Мокровольська Є. Вплив фінансових криз на інноваційний розвиток підприємств.....	230

Подлужна Н.О. Використання індексу глобальної конкурентоспроможності щодо оцінки готовності до досягнення країною стану економіки знань.....	233
Пиргулыев С.А. Теоретический базис формирования понятия «инвестиционный портфель» предприятия.....	235
Погорелова П. Фактори підвищення результативності діяльності суб'єктів господарювання.....	237
Никифоров В.В., Бала В.В., Дульский А.Н. Современные проблемы в управлении инновационными рисками машиностроительных предприятий.....	239
Ситнік І.В., Гришко Н.Є., Гурт А.М., Терещенко В.М. Інноваційні проекти як складова успішного функціонування промислових підприємств України.....	242
Сафарян Д.А. Стратегічне планування регіонального розвитку.....	245
Склярук Н.І. Розвиток інновацій в міській економіці.....	246
Ставнича Н.І. Корпоративна соціальна відповідальність як інноваційний чинник розвитку сфери послуг.....	249
Тарасенко О.Ю. Перспективи формування національної інноваційної системи України...251	
Таловер В.А., Фатич В.В., Якимець Т.В. Стратегічний потенціал підприємства в умовах економічної нестабільності.....	253
Карін Шимпф, Кулиничев П.К., Дульський А.Н. Проблемы патентного права в Украине.....	255
Шевцова С.А. Проблемы реализации инновационного потенциала корпоративного сектора экономики Украины.....	258
Шмакова Л. Проблеми та перспективи розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств в Україні.....	260
Яворський В.В., Бала В.В., Фартушна А.А. Необхідність оцінки економічної ефективності інноваційної діяльності промислового підприємства ПАТ «КЗТВ».....	261
Якушев О.В. Обґрунтування засад ефективної діяльності бізнес-інкубаторів у регіонах України.....	263
Pererva Petro Grigorovich. BALANCED SCORECARD IN THE SYSTEM OF MONITORING OF INNOVATION ACTIVITY.....	265
Секція 6. Економіка природокористування та охорона навколишнього середовища: сучасні концепції.....	268

Драчук Ю.З., Трушкіна Н.В. Управління побутовими відходами в Україні: проблеми та шляхи їх рішення.....	268
Зигрій О.В. Правові аспекти мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення.....	271
Никифоров В.В., Гришко Н.Є., Фатич В.В. Необхідність екологізації промислових підприємств в сучасних умовах (на прикладі ПАТ «УКРТАТНАФТА»).....	273
Пронікова Ж.С. Соціо-еколого-економічні аспекти споживання в Україні.....	275
Секція 7. Актуальні питання теорії і практики застосування інформаційних технологій та математичних методів і моделей в економіці.....	278
Карімов Г.І., Новіков С.В. Інформаційні технології в системі інноваційної діяльності....	278
Омецинська Н.В. Використання транспортної задачі для аналізу перевезень на прикладі діяльності підприємства.....	280
Побігун С.А., Мельничук І.В. Особливості формування інформаційної бази для прогнозування обсягів споживання природного газу в Україні.....	282
Петрова І.П. Оцінка економічної ефективності державно-приватного партнерства.....	285
Чорток Ю.В. Використання математичних методів та моделей для еколого-економічної оптимізації логістичної діяльності торговельних підприємств.....	287
Ткачов М.М. Економіко-правові наслідки контрафакту.....	289
Ткачова Н.П. Дослідження поколінь бенчмаркінгу конкурентоспроможності.....	292
Квасній З.В. Реалістичний сценарій розвитку підприємництва Дрогобиччини.....	294
Квасній О.Р. Стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств.....	296
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....	300

СОДЕРЖАНИЕ

ВУЗЫ И УЧРЕЖДЕНИЯ – УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦИИ.....4

Секция 1. Стратегия управления развитием предприятий в странах ЕС: опыт и современные реали.....26

Диденко Я.М., Метлицкая С.А. Конкурентоспособность Украины в глобальной экономике.....26

Ичкаленко А. Зарубежный опыт финансовой поддержки малого бизнеса.....29

Углова Н.Г. Сравнительный анализ систем управления персоналом предприятия.....31

Побигун А.В. Обоснование деятельности предприятий в контексте устойчивого развития..33

Таловер В.А., Воробьева Е.А., Борисенков В.Ю., Пугачева Ю.А. Оценка инвестиционного климата Украины и пути его улучшения.....34

Тарасенко Д.Л. Стратегия индивидуально-трудовой деятельности в условиях социально-экономического развития.....36

Grechkin S. PECULARITIES OF DEVELOPMENT OF SMALL AND MEDIUM-SIZED.....39

Секция 2. Детерминанты инновационного развития национальной экономики в условиях глобализации.....42

Андросов И.Я., Мазур И.М. Концептуальные подходы к развитию нефтегазового комплекса на инновационной основе.....42

Андросов С.В. Роль и место информационного обеспечения в системе стратегического развития строительной отрасли.....44

Бублик М.И. Функционирование техносолитонов как каскадных форм организации производственно-хозяйственной деятельности.....46

Дидур С.В., Бала В.В. Современное состояние и перспективы развития нефтеперерабатывающей отрасли Украины.....49

Данилейко М.И., Бала В.В., Бабичев И.Ю. Проблемы повышения инновационно-инвестиционной активности промышленных предприятий.....52

Дульский А.Н., Глазунова А.А., Маслак М.В. Кластерный подход как инструмент инвестиционно-инновационного развития машиностроительных предприятий Украины....54

Диденко Я.М., Чорноволенко Б.В. Оценка конкурентоспособности молокоперерабатывающих предприятий Украины.....57

Диденко Я.М., Панькова Т.И. Современное состояние пищевой промышленности Украины.....	62
Задоя А.А. Основные структурные сдвиги во внешнеторговой деятельности Украины.....	65
Коренюк П.И., Чекалова Н.Е. Государство в мире глобализационных процес сов.....	67
Кобелева Т.А. Научно-методическая база исследования рыночной конъюнктуры.....	70
Кулиничев П.К., Марченко В.В. Современное состояние мотивации персонала на промышленных предприятиях.....	72
Куттор Даниэл, Бала В.В., Проценко И.О. Инновационные подходы к оценке уровня качества туристических услуг.....	74
Легкий В.И. Институциональный подход в формировании занятости на региональном рынке труда.....	76
Магдич А.С. Прямые и косвенные каналы влияния демократии на экономический рост.....	79
Мемфель-Снезик Анна, Гришко Н.Е., Александровский Д.О.Рудик Е.Ю. Инвестиционная деятельность в Украине: ее состояние и пути улучшения.....	81
Овецька А.В. Стратегические основы формирования национальной энергетической безопасности Украины.....	83
Полянская А.С. Партнерство и его значение для развития предприятий.....	85
Романчик Т.В. Трансфер технологий: реали.....	87
Сикорская М., Воробьева Л.Д., Семенюта Е.А. Обоснование хозяйственных решений в малом би знесе.....	89
Савчук Л.Н. Здоровье населения как детерминанта устойчивого развития государства.....	91
Сафронова А.Н. Глобализационные факторы модернизации государственной политики развития корпоративного сектора экономики Украины.....	93
Таранюк Л.М., Кобизький Д.С. Реинжиниринг бизнес-процессов промышленного предприятия (на примере АО Сумской завод «Насосэнергомаш»).....	95
Черкашина Т.С. Проблемы инновационной активности промышленных предприятий стран Восточной Европы.....	97
Шкура И.С. Социальная ответственность субъектов национальной экономики как фактор инновационного развития Украины.....	100
Шевчук Я.В., Лалакулич М.Ю., Шевчук А.И. Конкурентные перспективы эксплуатации и разработки электромобилей в Украине.....	102
Шевчук Л.Т. Террористични угрозы как детерминанты инновационного развития национальной экономики.....	105

Шевчук Ю.В., Шиян А.С. Современное состояние и тенденции развития кондитерской отрасли в Украине.....	107
Шимпф К., Воробьева Е.А., Шленчак А.С., Денисюк Т.П. Пути улучшения инвестиционного климата в Украине.....	110
Щеглюк С.Д. Пространственный фактор организации инновационной деятельности в условиях глобализации.....	112
Pererva P. G., Maistro D. S. INTELLECTUAL PROPERTY AS A COMMODITY.....	114
Секция 3. Финансовая политика: проблемы и перспективы развития.....	116
Болгар Т.М. Обострение проблем банков в период «очистки» банковской системы Украины.....	116
Беглова С. Необходимость и основные принципы регулирования рынка финансовых услуг.....	118
Воргач А.А. Оценка результатов реформирования налога на доходы физических лиц в Украине.....	120
Задоя А.А. Роль финансовых посредников в трансформации сбережений в инвестиции....	123
Мартынюк С. Организация надзора за деятельностью финансовых учреждений.....	125
Пастушенко А.И. Влияние налогов на формирование прибыли сельскохозяйственных предприятий.....	127
Сидор Г.В., Давыдовская И. Исследование понятия «концессия».....	129
Сокуренок П.И. Оценка уровня экономической рентабельности предприятия и его кредитоспособность с помощью механизма финансового левириджа.....	132
Солошич А.Н., Воробьева Е.А. Перспективы китайского юаня в структуре мировых валютных резервов.....	135
Федишин В.В. Влияние инвестиций на экономику Прикарпатского региона.....	137
Храпкина В.В. Дебиторская задолженность в системе финансовой безопасности предприятия.....	139
Шилина В. Тенденции развития рынка небанковских финансовых услуг.....	142
Секция 4. Маркетинг и менеджмент предпринимательской деятельности.....	146
Пастух А.И. Содержательно-типологическая характеристика угроз в системе экономической безопасности предприятия.....	146

Воронина А.В., Голуб А.А. Мотивация персонала на металлургическом предприятии.....	148
Воронина А.В., Копыл О. Принятие стратегических решений в современных условиях функционирования организаций.....	150
Воронина А.В., Кищенко А.Ю. Управление сбытом продукции металлургических предприятий в современных условиях.....	152
Дидур С.В., Гришко Н.Е., Ищенко С.В., Березовская В.И. Финансовая безопасность предприятия в системе антикризисного управления.....	154
Дульский А.Н. Методы прогнозирования спроса потребителя.....	156
Залознова Ю.С., Трушкина Н.В. Системный подход к управлению сбытовой деятельностью угледобывающего предприятия.....	159
Зяйлик М.Ф. Концептуальные подходы к формированию стратегии управления инновационной деятельностью предприятия.....	162
Ильяшенко С.Н., Меркун И.В. Анализ удовлетворенности заказчиков продукции.....	164
Косенко А.П., Маслак М.В. Интрапренерства: сущность и сферы применения.....	166
Лебедева И.А., Крикун Е.А. Креативный менеджмент: особенности формирования и развития на предприятиях Украины.....	169
Майстро Д.С. Особенности маркетинговой деятельности предприятия в условиях экономического кризиса.....	170
Маслак О.И., Азаров А.К., Бигдан М.В. Повышение экономической безопасности путем внедрения методов имущественного защиты и целесообразные способы его организации на предприятии.....	172
Руденко О.В. Мотивация в системе управления инновационной деятельностью предприятия.....	175
Скляр М.А. Система управления затратами на качество машиностроительных предприятий.....	177
Сова А.Ю. Шаги к созданию эффективной системы управления инвестициями на предприятии.....	179
Терещенко В.М., Гурт А.М. Управление качеством как фактор повышения конкурентоспособности молочной продукции.....	181
Секция 5. Инновационное развитие в Украине: имеющийся потенциал и ключевые вопросы его реализации.....	185
Атюшкина В.В. Обоснование решений по определению цены на инновационную продукцию.....	185

Александровский Д.А., Рудик Е.Ю. Развитие и проблемы инновационной деятельности на предприятиях Украины.....	187
Бала В.В., Кулиничев П.К., Приз В.Ю. Теоретические аспекты управления рисками в инновационной деятельности.....	189
Бондарчук М.К., Биленька Я.Р. Внедрения антикризисных инноваций в производственно-хозяйственных структурах.....	192
Воробьева Л.Д. Совершенствование механизма оценки инновационного развития современных предприятий Украины.....	195
Василенко Д.П., Подольская А.А. Информационные системы как интеллектуальная собственность музея.....	197
Гурт А.М., Терещенко В.М. Современные аспекты методологии экономических исследований в Украине.....	200
Галюк И.Б. Инновационная направленность развития предприятий нефтегазового комплекса.....	202
Дримал Марек, Гришко Н.Е., Терещенко В.М., Гурт А.М. Особенности финансирования инвестиционных проектов в Украине.....	205
Друзь Ю.В. Электронные юридические консультации: инновационные аспекты.....	207
Демьянчук М.А., Маслий Н.Д. Исследование влияния совокупности потенциалов на устойчивое развитие телекоммуникационного предприятия.....	209
Забедюк М.С., Дорош В.Ю. Роль инновационного потенциала в повышении конкурентоспособных позиций регионов.....	212
Коломиец А.В., Дидур С.В., Дульский А.Н. Инструменты антикризисного управления предприятием.....	213
Курилко А.А. Перевод как объект интеллектуальной собственности.....	216
Карлова О.А. Составляющие процесса развития экономики города в контексте стратегического управления.....	218
Квасний Л.Г. Анализ и перспективы инновационного развития Прикарпатья.....	220
Коваленко А.В., Метлицкая С.А., Бигдан М.В. Управление экономическим потенциалом молокоперерабатывающего предприятия.....	223
Лозовик Д.Б., Дитвинова Л.В., Коломиец А.В. Развитие административных услуг в г. Кременчуге: инновационные подходы.....	225
Метлицкая С.А., Кулиничев П.К. Особенности управления антикризисным потенциалом молокоперерабатывающего предприятия.....	228

Мокровольская Е. Влияние финансовых кризисов на инновационное развитие предприятий.....	230
Подлужная Н.А. Использование индекса глобальной конкурентоспособности по оценке готовности к достижению страной состояния экономики знаний.....	233
Пиргулыев С.А. Теоретический базис формирования понятия «инвестиционный портфель» компании.....	235
Погорелова П. Факторы повышения результативности деятельности субъектов хозяйствования.....	237
Никифоров В.В., Бала В.В., Дульский А.Н. Современные проблемы в управлении инновационными рисками машиностроительных предприятий.....	239
Сытник И.В., Гришко Н.Е., Гурт А.М., Терещенко В.М. Инновационные проекты как составляющая успешного функционирования промышленных предприятий Украины.....	242
Сафарян Д.А. Стратегическое планирование регионального развития.....	245
Склярчук Н.И. Развитие инноваций в городской экономике.....	246
Ставничка Н.И. Корпоративная социальная ответственность как инновационный фактор развития сферы услуг.....	249
Тарасенко А.Ю. Перспективы формирования национальной инновационной системы Украины.....	251
Таловер В.А., Фатич В.В., Якимец Т.В. Стратегический потенциал предприятия в условиях экономической нестабильности.....	253
Карин Шимпф, Кулиничев П.К., Дульский А.Н. Проблемы патентного права в Украине.....	255
Шевцова С.А. Проблемы реализации инновационного потенциала корпоративного сектора экономики Украины.....	258
Шмакова Л. Проблемы и перспективы развития инновационно-инвестиционной деятельности предприятий в Украине.....	260
Яворский В.В., Бала В.В., Фартушная А.А. Необходимость оценки экономической эффективности инновационной деятельности промышленного предприятия ОАО «КЗТУ».....	261
Якушев А.В. Обоснование принципов эффективной деятельности бизнес-инкубаторов в регионах Украины.....	263
Pererva Petro Grigorovich. BALANCED SCORECARD IN THE SYSTEM OF MONITORING OF INNOVATION ACTIVITY.....	265

Секция 6. Экономика природопользования и охрана окружающей среды: современные концепции.....	268
Драчук Ю.З., Трушкина Н.В. Управления бытовыми отходами в Украине: проблемы и пути их решения.....	268
Зигрий А.В. Правовые аспекты моратория на продажу земель сельскохозяйственного назначения.....	271
Никифоров В.В., Гришко Н.Е., Фатич В.В. Необходимость экологизации промышленных предприятий в современных условиях (на примере ПАО «Укртатнафта»).....	273
Проникова Ж.С. Социо-эколого-экономические аспекты потребления в Украине.....	275
Секция 7. Актуальные вопросы теории и практики применения информационных технологий и математических методов и моделей в экономике.....	278
Каримов И., Новиков С.В. Информационные технологии в системе инновационной деятельности.....	278
Омецинская Н.В. Использование транспортной задачи для анализа перевозок на примере предприятия.....	280
Побигун С.А., Мельничук И.В. Особенности формирования информационной базы для прогнозирования объемов потребления природного газа в Украине.....	282
Петрова И.П. Оценка экономической эффективности государственно-частного партнерства.....	285
Черток Ю.В. Использование математических методов и моделей для эколого-экономической оптимизации логистической деятельности торговых предприятий.....	287
Ткачев М.М. Экономико-правовые последствия контрафакта	289
Ткачева Н.П. Исследование поколений бенчмаркинга конкурентоспособности.....	292
Квасний З.В. Реалистичный сценарий развития предпринимательства Дрогобыччины.	294
Квасний О.Р. Стимулирование инновационно-инвестиционной деятельности предприятий.....	296
СВЕДЕНИЯ ОБ АВТОРАХ.....	300

CONTENT

Universities and institutions - CONFERENCE PARTICIPANTS.....	4
Section 1. The strategy development management enterprises in EU countries: experience and current realities.....	26
Didenko J.M., S.A . Metlytska. Ukraine's competitiveness in the global economy.....	26
Ichkalenko A. Foreign experience of financial support for small businesses.....	29
Kutova N.G. Comparative analysis of enterprise staff management systems.....	31
Pobihun O.V. Substantiation of enterprises activities in the context of sustainable development...	33
Talover V.A., Vorobiova K.O., Borysenkov V., Y. Pugacheva . Assessment of the investment climate in Ukraine and ways of its improvement.....	34
Tarasenko D.L. The strategy of self-employment activity in the conditions of socio-economic development.....	36
Grechkin S. PECULARITIES OF DEVELOPMENT OF SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES IN POLAND.....	39
Section 2. Determinants of innovative development of national economy in conditions of globalization.....	42
Andrusiv I., Mazur I.M. Conceptual approaches to the development of the oil and gas industry of the innovation based.....	42
Andrusiv S.V.. The role and place of information in the strategic development system of the construction industry.....	44
Bublyk M.I. Functioning of technosolitons as cascading forms of production and economic activity organization.....	46
Didur S.V., Bala V. The current state and prospects of the oil refining industry in Ukraine.....	49
Danilevko M.I, Bala V., I. Babichev. Problems of increase of innovation and investment activities of industrial enterprises.....	52
Dulskiy A.N., Glazunova A.A., Maslak M.V. Cluster approach as a tool for investment and innovation development of machine-building enterprises of Ukraine.....	54
Didenko J.M., Chornovolenko B.V. Evaluation of competitiveness of dairy enterprises in Ukraine.....	57
Didenko J.M., T.I .Pan'kova . The current state of Ukraine's food industry.....	62
Zadoia A. Major structural changes in foreign trade of Ukraine.....	65

Korenyuk P.I., N.E Chekalova. A state in the world globalization processes.....	67
Kobyelyeva T.O. Scientific and methodological base of the market conjuncture research.....	70
Kulinichev P.K., Marchenko V.V. The current state of staff motivation in industrial.....	72
Daniel Kuttur, Bala V.V., Protsenko I.A. Innovative approaches to assess of tourism services quality.....	74
Legkuy V.I. The institutional approach in shaping employment at the regional labor market.....	76
Mahdich A.S. Direct and indirect ways of influence of democracy on economic growth.....	79
Memfel-Snezyk Anna, Hryshko N.E., Alexandrovs'ky D.O., Rudyk E.Y. Investment activity in Ukraine: its state and ways to improve.....	81
Ovets'ka O.V. Strategic basises of Ukraine's national energy security formation.....	83
Poljans'ka A.S. Partnership and its importance for enterprises development.....	85
Romanchyk T.V. Technology transfer: reality today's.....	87
Sikors'ka M. Vorobieva L.D., E.A. Semenyuta. Justification economic decisions in small business.....	89
L.M. Savchuk. Health of the population as a determinant of sustainable development of the country.....	91
A.N. Safronova. Globalization factors of public policy modernization of the Ukraine's economy corporate sector development.....	93
Taranyuk L.M., Kobyz'ky D.S. Reengineering business processes of industrial enterprise (for example, JSC Sumy plant "Nasosenergomash".....	95
T.S. Cherkashina. Problems of innovative activity of industrial enterprises in Eastern Europe....	97
Shkura I.S. Social responsibility of subjects of national economy as a factor of innovation development of Ukraine.....	100
Shevchuk Y.V., Lalakulych M.Y., Shevchuk O.I. Competitive prospects operation and development of electric vehicles in Ukraine.....	102
Shevchuk L.T. Terrorist threats as determinants of innovative development of national economy.....	105
Shevchuk Y.V., Shiyan A.S. The current state and development trends of Ukraine's confectionery industry.....	107
Shympf K., Vorobiova K.O., Shlenchak A.S., T.P Denysyuk . Ways of the Ukraine's investment climate improving.....	110
Schehlyuk S.D. Spatial factor of innovation in the context of globalization.....	112

Pererva P. G., Maistro D. S. INTELLECTUAL PROPERTY AS A COMMODITY.....	114
Section 3. Fiscal policy: problems and prospects of development.....	116
Bolgar T.N. Worsening problems of banks during the "cleaning" banking system of Ukraine.....	116
Byehlova C. Necessity and basic principles market of financial services regulation.....	118
Vorgach O.A. Evaluation of reforming effect of tax on personal income in Ukraine.....	120
Zadoia O.A. The role of financial intermediaries in the transformation of savings into investments.....	123
Martyniuk S. Organization supervision of financial institutions.....	125
A.I. Pastushenko The impact of taxes on income formation of agricultural enterprise.....	127
V. Sidor, G.I. Davidovs'ka. Research the term "concession".....	129
Sokurenko P.I. Evaluation of the economic profitability of the company and its creditworthiness through the mechanism of financial leverage.....	132
Soloshych A.M., Vorobyova K.O. Prospects of the Chinese yuan in the structure of world currency reserves.....	135
Fedyshyn V. The impact of the investment on economy of the Priкарпатський region.....	137
Hrapkina V. Accounts receivable in the system of company financial security.....	139
Shilina V.-Ya. Trends in the market of non-banking financial services.....	142
Section 4. Marketing and Management entrepreneurship.....	146
O.I. Vivchar .Content-typological characteristics of threats in the system of economic security..	146
Voronina A.V., A.A. Golub. Motivation of staff at the metallurgical enterprises.....	148
Voronina A.V., A.V. Kopyl. The adoption of strategic decisions in today's operating environment organizations.....	150
Voronina A.V., A.Y. Kishchenko. Managing sales production of metallurgical enterprises in modern conditions.....	152
Didur S.V., Grishko N.E, S. Ishchenko, Berezovs'ka V.I. The financial security of enterprise crisis management system.....	154
A.N. Dulskyi. Methods for forecasting consumer demand.....	156
Zaloznova Y.S., Trushkina N.V. System approach to management of marketing activities of coal mining companies.....	159
M.F. Zyaylik . Conceptual approaches to strategy formation of enterprise innovation management.....	162

Ilyashenko S.M., Merkun I.V. Analysis of customer satisfaction of "Kerameya" production....	164
Kosenko O.P., M.V. Maslak. Intrapreneur activity: the nature and scope of application.....	166
Lebedev I.A., E.A. Krykun. Creative management: features of formation and development on the Ukraine's enterprises.....	169
Maystro D.S. Features of the company marketing activity during the economic crisis.....	170
Maslak O.I., Azarov A.K, M.V. Bihdan. Improving economic security by implementing of property protection methods and suitable ways of its organizing on the enterprise.....	172
O.V. Rudenko. Motivation in the management of innovative activity of the enterprise.....	175
Sklar M.O. Cost management system for quality engineering companies.....	177
Sova O. Steps to creating an effective investment management system on the enterprise.....	179
Tereshchenko V.M., Gurt A. Quality management as a factor of increasing of dairy products competitiveness.....	181
Section 5. Innovative Development in Ukraine: the existing potential and key issues for its implementation.....	185
Atyushkina V. Justification decisions on determining prices for innovative products.....	185
Alexandrovs'ky D.O., Rudyk E.Y. Development and problems of innovation on the Ukraine's enterprises.....	187
V.V. Bala, Kulinichev P.K, V.U. Pryz. Theoretical aspects of risk management of innovation activities.....	189
Bondarchuk M.K., Bilens'ka Ya.R. The implementation of anti-crisis innovation in industrial and economic structures.....	192
L.D. Vorobiova. Improve the evaluation mechanism of innovative development of modern enterprises of Ukraine.....	195
Vasilenko D.P., A.O. Podolska. Information systems as intellectual property of Museum.....	197
A.M. Gurt, Tereshchenko V.M. Modern aspects of methodology of economic research in Ukraine.....	200
I.B. Galyuk. Innovative orientation of enterprises of oil and gas complex.....	202
Drimal Marek, Hryshko N.E., Tereshchenko V.M., Gurt A.M. Features finance investment projects in Ukraine.....	205
Druz Y. Electronic legal advice: innovative aspects.....	207
Dem'yanchuk M.A., Masliy N.D. The influence of the aggregate of potentials for sustainable development of the telecommunication company.....	209

Zabedyuk M.S., Dorosh V.U. The role of the innovation potential in improving the competitive position of regions.....	212
Kolomiets O.V., S.V. Didur, A.N. Dulskyy. Instruments of anti-crisis management.....	213
Kurilko A. Translation as intellectual property.....	216
Carlova O.A. The components of the development of the city economy in the context of strategic management.....	218
L.G. Kvasniy. Analysis and perspectives of innovation development of Prykarpattya region.....	220
Kovalenko O.V., Metlyts'ka S.A., M.V. Bihdan. Management of the economic potential of dairy plants.....	223
Lozovyk D.B., Lytvynova L.V., Kolomiets O.V. Development of administrative services in Kremenchug: innovative approaches.....	225
Metlytska S.A., Kulinichev P.K. Features of management of anti-crisis potential of dairy plants.....	228
Mokrovols'ka Ye. The influence of financial crises on the innovative development of enterprises.....	230
N.O. Podluzhna .Using the Global Competitiveness Index to assess the readiness of countries to achieve the economy of knowledge.....	233
Pyrhulyev S.A. Theoretically basis of the formative concepts "Investment Portfolio" of enterprise.....	235
Pogorelova P. Factors of increasing the effectiveness of business entities activity.....	237
Nikiforov V.V., V.V. Bala, A.N. Dulskyy. Current problems of management of innovation risks of machine-building enterprises.....	239
Sytnik I.V., Hryshko N.E, A.M. Gurt, Tereshchenko V.M. Innovative projects as part of the successful operation of industrial enterprises in Ukraine.....	242
Safaryan D.A. Strategic Planning of Regional Development.....	245
N.I. Sklyaruk. Development of innovations in the urban economy.....	246
N.I. Stawnycha. Corporate social responsibility as an innovative factor in the development of services.....	249
O.Y. Tarasenko. Prospects for the formation of a national innovation system of Ukraine.....	251
Talover V.A., Fatych V.V., Yakymets T.V. The strategic potential of the company in economic instability conditions.....	253
Karin Shympf, Kulynychev P.K., A.N. Dulskyy. Problems of patent law in Ukraine.....	255
Shevtsova S.A. Problems of innovative potential of corporate sector of Ukraine.....	258

Shmakova L. Problems and prospects of innovation and investment companies in Ukraine.....	260
Yavorsky V.V., V.V. Bala, Fartushna A.A. The need to assess the economic efficiency of innovation activity of industrial enterpris PJSC "KZTV".....	261
Yakushev O.V. Justification principles of effective activities of business incubators in regions Ukraine.....	263
Pererva Petro Grigorovich. BALANCED SCORECARD IN THE SYSTEM OF MONITORING OF INNOVATION ACTIVITY.....	265
Section 6. Environmental Economics and Environment: current concepts.....	268
Drachuk Y.Z., Trushkina N.V. Managing household waste in Ukraine: problems and solutions.....	268
Zyhriy O.V. Legal aspects of the moratorium on sale of agricultural land.....	271
Nikiforov V.V., Grishko N.E., Fatykh V.V. The need for greening of industrial enterprises in modern conditions (PJSC "Ukratnafta").....	273
Pronikova ZH.S. Socio-ecological-economic aspects of consumption in Ukraine.....	275
Section 7. Current issues of theory and practice of information technology and mathematical methods and models in economics.....	278
Karimov G.I., Novikov S.V. Information technology in system of innovation activity.....	278
Ometsynska N.V. Use of the TSP for traffic analysis on the example of the company.....	280
Pobihun S.A., I.V. Melnychuk . Features of formation of information base for forecasting natural gas consumption in Ukraine.....	282
I.P. Petrova. Evaluation of the economic efficiency of public-private partnerships.....	285
Chortok Y.V. Using mathematical methods and models for ecological and economic optimization of the logistics activity of trade enterprises.....	287
Tkachev M.M. Economic and legal consequences of counterfeiting	289
Tkacheva N.P. Research generations benchmarking competitiveness.....	292
Kvasny Z.V. Realistic scenario of business Drohobych	294
Kvasny O.R. Stimulating innovation and investment companies.....	296
INFORMATION ABOUT THE AUTHORS.....	300

СЕКЦІЯ 1

СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ В КРАЇНАХ ЕС: ДОСВІД ТА СУЧАСНІ РЕАЛІЇ

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНИ В ГЛОБАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Діденко Я.М., Метлицька С.А., студенти,
Науковий керівник - Воробйова К.О., к.е.н., доцент
Кременчуцький національний університет імені М. Остроградського

Стрімкий розвиток глобальної економіки є передумовою виникнення нових явищ, процесів, можливостей та загроз, які загострюють процеси міжнародної конкуренції та боротьби країн за можливість зайняти конкурентоспроможні позиції на світовому ринку. З метою вирішення таких проблем необхідною є оцінка конкурентоспроможності України на глобальному ринку. Позиція України в глобальній економічній системі визначається цілим комплексом міжнародних рейтингів та оцінок рівня розвитку країн світу. Найбільш поширеними з них є індекс глобальної конкурентоспроможності. *Індекс глобальної конкурентоспроможності визначає здатність економіки зростати у довгостроковій перспективі. Складається з 114 показників, 2/3 яких – це результати опитування керівників бізнесу, 1/3 – статистична інформація [3].*

У рейтингу глобальної конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ) за 2016 рік Україна втратила 6 позицій і спустилась з 79-го (у 2015 році) на 85 місце серед 138 країн світу. Україна знаходиться між Намібією та Грецією. Вже традиційно, рейтинг очолили Швейцарія та Сінгапур. До десятки найконкурентоспроможніших увійшли США, Нідерланди, Німеччина, Швеція, Великобританія, Японія, Гонконг та Фінляндія [1].

Таблиця 1. Позиція України у глобальному рейтингу конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму [4]

2010 (з 139 країн)	2011 (з 142 країн)	2012 (з 144 країн)	2013 (з 148 країн)	2014 (з 144 країн)	2015 (з 140 країн)	2016 (з 138 країн)
89	82	73	84	76	79	85

Україна, за індексом глобальної конкурентоспроможності, найнижчі позиції займає за показниками інституцій, макроекономічного середовища, ефективності ринку товарів та розвитку фінансового ринку. Хоча в порівнянні з минулим роком макроекономічне

середовище піднялося на 8 позицій, що зумовлено збільшенням ВВП та зменшенням інфляції.

Таблиця 2. Індекс глобальної конкурентоспроможності України (за основними позиціями)

Показник	Місце України		Зміни в рейтингу
	2015/2016	2016/2017	
Інституції:	130	129	+1
- державні установи	130	132	-2
- приватні установи	110	123	-13
Інфраструктура:	69	75	-6
- транспортна інфраструктура	91	91	0
- електрика і телефонна інфраструктура	54	62	-8
Макроекономічне середовище	134	128	+8
Охорона здоров'я та початкова освіта:	45	54	-9
- охорона здоров'я	82	83	-1
- початкова освіта	34	50	-16
Вища освіта і професійна підготовка:	34	33	+1
- частка освіти	14	11	+3
- якість освіти	46	46	0
- навчання за місцем роботи	74	85	-11
Ефективність ринку товарів	106	108	-2
Ефективність ринку праці:	56	73	-19
- гнучкість	66	73	-7
- використання талантів	58	69	-11
Розвиток фінансового ринку:	121	130	-9
- ефективність	113	124	-11
- надійність і довіра	120	128	-8
Технологічна готовність:	86	85	+1
- технологічні запозичення	103	97	+6
- використання інформаційно-телекомунікаційних технологій	80	78	+2
Розмір ринку:	45	47	-2
- розмір внутрішнього ринку	46	48	-2
- розмір іноземного ринку	39	38	+1
Рівень розвитку бізнесу	91	98	-7
Інновації	54	52	+2

Джерело: складено на основі [1]

Найнижчі позиції Україна займає за показниками інституцій, макроекономічного середовища, ефективності ринку товарів та розвитку фінансового ринку. Хоча в порівнянні з минулим роком макроекономічне середовище піднялося на 8 позицій, що зумовлено збільшенням ВВП та зменшенням інфляції.

В порівнянні з 2015 роком Україна втратила найбільше позицій по початковій освіті, ефективності ринку праці та розвитку фінансового ринку.

Показник рівня розвитку фінансового ринку погіршився через важкодоступність кредитів, низьке фінансування через місцевий ринок капіталу та недовіру національним банкам.

Ефективність ринку праці втратила свої позиції через високі податки на дохід та високу еміграцію робочої сили, в тому числі талановитої молоді.

За вищою ж освітою та професійною підготовкою Україна піднялась на 1 позицію і зайняла 33 місце з 138 країн світу. Таким чином, вища освіта залишається конкурентною перевагою України. Україна зайняла 11 місце в світі за рівнем охоплення вищою освітою, 27 місце за якістю викладання математики та природничих наук, та 35 місце – за доступом до Інтернету в школах [1]. Початкова освіта втратила 16 позицій через зменшення кількості дітей, які отримують початкову освіту.

Також Україна має декілька конкурентних переваг за інноваціями. Україна посіла 29 місце у рейтингу за наявністю наукових та інженерних кадрів, 50 – за якістю науково-дослідних інститутів та 49 – за здатністю до інновацій. Очевидно, що інновації є потенціалом для зростання економіки. Задля цього необхідні зусилля держави і бізнесу: збільшити державні закупівлі високотехнологічної продукції (наразі 82-е місце) та вдосконалити співпрацю університетів і бізнесу у науці та інноваціях (57-е місце) [1].

Негативними факторами для ведення бізнесу у нашій країні визначено (в порядку зменшення): корупцію, політичну нестабільність, інфляцію, неефективну державну бюрократію, ускладнений доступ до фінансів, часту зміну урядів, високі податкові ставки, складність податкового законодавства, регулювання валютного ринку, невідповідну якість інфраструктури, обмежувальне регулювання ринку праці, недостатню здатність до інновацій, злочинність та крадіжки, погану етику робочої сили, низьку якість охорони здоров'я та недостатню освіченість працівників [1].

Таким чином, стратегічні пріоритети України щодо підвищення рівня міжнародної конкурентоспроможності повинні відображатись у системі поступових кроків адаптації національної економіки до змін світових глобалізаційних та інтеграційних процесів. Основним механізмом підвищення конкурентних переваг України є здійснення внутрішніх реформ та трансформація векторів зовнішньоекономічної політики. Також зусилля держави слід спрямувати на формування сприятливого бізнес-середовища, яке дозволить реалізувати наявний інноваційний та людський потенціал та стане передумовою поступового підвищення міжнародної конкурентоспроможності України у світових рейтингах.

Список використаної літератури:

1. Позиція України в рейтингу країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності 2016-2017 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-1>
2. Дергачова В.В. Україна в системі міжнародної конкурентоспроможності: оцінка позицій, причини і шляхи відродження / В.В.Дергачова, Т.Г. Шеремет // Економічний вісник НТУУ «КПІ». – 2008. – С. 59-66.
3. Україна у рейтингу глобальної конкурентоспроможності 2015 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://reforms.in.ua/ua/news/ukrayina-u-reytingu-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-2015>
4. Позиція України в рейтингу країн світ за індексом глобальної конкурентоспроможності 2015-2016

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Ічкаленко Анастасія,
студентка 3 курсу, КЕПТ,
науковий керівник – Сова О.Ю.
к.е.н., доцент кафедри
національної економіки та фінансів,
Університет економіки та права «КРОК»

Політика підтримки малого бізнесу в Європі здійснюється через діяльність держав і через спеціальні програми, які реалізуються під егідою ЄС. Фінансування заходів із підтримки малого бізнесу здійснюється зі Структурних фондів Євросоюзу, зокрема з Фонду регіонального розвитку, Соціального фонду. На рівні держав фінансова допомога забезпечується значними податковими пільгами в перші роки функціонування, кредитами на пільгових умовах суб'єктам, орієнтованим на інноваційну діяльність, охорону довкілля і екологічні проекти, функціонуючим у відсталих регіонах, підприємствам з високою соціальною значимістю.

Мале підприємництво, що оперативнo реагує на зміну кон'юнктури ринку, надає економіці необхідну гнучкість. Малі компанії здатні швидко реагувати на зміни споживчого попиту і за рахунок цього забезпечувати необхідну рівновагу на споживчому ринку. Малий бізнес (МБ) вносить істотний вклад у формування конкурентного середовища.

На сьогоднішній день у світовій практиці малого підприємництва сформувалися дві основні моделі фінансування – американська і німецька. Відповідно американській основною формою фінансування є пряма підтримка безпосередньо малих підприємств за рахунок державних коштів і незалежне співіснування державного і приватного фінансування малого бізнесу. В той же час в основі німецької системи передбачено переважно державне фінансування приватних фінансових інститутів, зокрема, венчурних, що здійснюють кредитування малого бізнесу, опора на міжнародні фінансові організації.

На даний період діють наступні програми підтримки МБ в ЄС [1].

Таблиця 1

Програми підтримки МП в ЄС

Програма	Інструмент
COSME	1) Фондова (капітальна) підтримки для зростання бізнесу; 2) Гарантування позик.

InnoFin (Програми «Горизонт 2020»)	1) Позики та гарантії для інноваційного МБ; 2) Фінансування досліджень та проектів розвитку; 3) Фондова (капітальна) підтримка (венчурний капітал).
Creative Europe	Позики МБ, які діють у секторі культури та творчості.
EaSI Програма зайнятості та соціальних інновацій	Мікрокредити для мікропідприємств чи вразливих осіб, які прагнуть відкрити та розвивати власну справу (до 25 тис. євро); Інвестування у соціальні підприємства (до 500 тис. євро).

Однією із ключових і впливових в Європейському союзі є програма підтримки конкурентоспроможності МБ (COSME) [1].

Програма запроваджена для сприяння конкурентоспроможності підприємств, особливо МП, і розрахована на період 2014- 2020.

Загальними завданнями програми є посилення конкурентоспроможності МБ та заохочення підприємницької культури. Виконання завдання вимірюються за наступними індикаторами:

- 1) продуктивність МП у контексті сталого розвитку;
- 2) зміни, які ведуть до зняття непотрібних адміністративних та регуляторних бар'єрів як для нового, так і для діючого бізнесу;
- 3) зміни у пропорції МБ, які експортують всередині ЄС та за межами ЄС (поточна ситуація: у 2012 році 25% експортувало всередині ЄС, 13% - експортували за межі ЄС);
- 4) зростання МБ;
- 5) зміни пропорції громадян, які прагнуть до самостійної зайнятості (у 2012 році 45% в ЄС проти 55% у США та 71% у Китаї).

Спеціальні завдання програми: 1) Забезпечити доступ МБ до фінансових ресурсів у формі акціонування та гарантій по борговим зобов'язанням; 2) удосконалити доступ до ринків в межах ЄС та на глобальному рівні; 3) удосконалити умови конкуренції та сталого розвитку підприємств ЄС, особливо МБ, включаючи галузь туризму; 4) розвивати культуру підприємництва.

Малий бізнес в Україні є потужною соціально-економічною силою, яка серед інших забезпечує роботою переважну більшість найманих працівників в економіці країни та забезпечує випуск більше половини продукції.

У ході нового етапу економічних реформ, що почався в Україні, особливо важливим стає знаходження додаткових резервів підвищення ефективності господарського механізму, вжиття кардинальних заходів по створенню умов для виходу країни з кризової ситуації.

Список використаної літератури

1. COSME. Europe's programme for small and medium-sized enterprises. – http://ec.europa.eu/growth/smes/cosme/index_en
2. Дубовик О.Ю. Доцільність стимулювання малого та середнього бізнесу / О.Ю. Дубовик, Н.В. Гавриленко // Економіка. Фінанси. Право : проблемні питання: коментарі та поради. Інформаційно-аналітичний бюлетень. – Київ, 2013. – № 1. – С. 15-17.
3. Ломачинська І.А. Формування джерел фінансового забезпечення розвитку суб'єктів малого підприємництва / І.А. Ломачинська // Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. – 2012. – Т. 17. – Вип. 3-4. – С. 37-43.
4. Паливода О.М. Розвиток малого та середнього бізнесу в Україні в контексті європейської економічної інтеграції / О.М. Паливода, Ю.А. Теміндарова // Бізнес Інформ : науковий журнал. – Харків, 2015. – № 11. – С. 267-271.

ПОРІВНЮВАЛЬНИЙ АНАЛІЗ СИСТЕМ СТИМУЛЮВАННЯ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Н.Г. Кутова, старший викладач кафедри економіки, організації та управління підприємствами
ДВНЗ «Криворізький національний університет»

Застосування передового вітчизняного та зарубіжного досвіду доцільно для ефективного використання персоналу підприємства. Керівники підприємств узагальнюють та запозичують досвід щодо стимулювання персоналу, формування та застосування систем матеріального заохочення, а також залучають персонал до управління виробництвом.

Проблемою формування механізму стимулювання персоналу займалися такі вчені, як А. Маслоу, Ф. Герцберг, К. Алдерфер, Д. Макклеланд, С.Б. Іваницька, М.Р. Клітна, А. Колот, Л.М. Кича та інші. В сучасних умовах господарювання подальшого дослідження потребує питання удосконалення організаційно-економічного механізму стимулювання персоналу підприємства.

Слід проаналізувати системи та механізми стимулювання персоналу в розвинених країнах (табл. 1).

Таблиця 1

Аналіз систем стимулювання праці в розвинених країнах

Країна	Характеристика системи стимулювання	Відмінні риси
1	2	3
Франція	Основою системи стимулювання є конкуренція. Застосовуються нематеріальні стимули (дошки пошани, заохочувальні стенди тощо) та інструменти матеріального заохочення. Більшість підприємств застосовує бальну систему оцінки персоналу, як пов'язана з системою заохочення, що сприяє зростанню продуктивності праці. Існує два напрями оплати праці: індексація заробітної плати від вартості життя (врахування індексів цін в оплаті праці) та індивідуалізація оплати праці (врахування рівня	Індивідуалізація оплати праці Бальна оцінка праці працівника за професійною майстерністю, продуктивністю праці, якістю роботи, дотриманням правил техніки безпеки, етикою виробництва Ініціативність Додаткові винагороди

	професійної кваліфікації, якості роботи, кількості пропозицій, рівня мобільності працівника). [2]	(виховання дітей, надання автомобіля, забезпечення по старості)
Німеччина	В центрі системи стимулювання знаходиться людина з її інтересами. Система стимулювання побудована на соціальній справедливості та солідарності. Гармонійна комбінація із стимулюванням праці та соціальними гарантіями. Укладання трудової угоди, в результаті чого працівник повинен з максимальною віддачею використовувати свій потенціал при розпорядженні своїм робочим місцем на свій розсуд, що підвищує трудову мотивацію. Працівник залучається до участі в управлінні своєю діяльністю. [4]	Стимулювання праці Соціальні гарантії
Швеція	Основою є солідарна заробітна плата. Застосовується принцип рівності праці: на кожному підприємстві одержують однакову заробітну плату за однакову працю, а саме на середньому рівні, зафіксованому в галузевій угоді.[5]	Диференціація системи податків та пільг Сильна соціальна політика
Японія	Система стимулювання праці досить гнучка та будується на врахуванні трьох факторів: професійної майстерності, віку й стажу роботи. Використовують синтезовані системи, де розмір заробітної плати визначається за чотирма показниками — вік, стаж, професійний розряд і результативність праці. Вік і стаж служать базою для традиційної особистої ставки, а професійний розряд і результативність праці є основою для визначення величини трудової тарифної ставки, яку називають «ставкою за кваліфікацію».[2]	Довічний найм Одноразова допомога при виході на пенсію
Англія	Існує дві модифікації системи оплати праці, що залежать від прибутку: грошова та акціонерна. Участь у прибутках вводиться тоді, коли на додаток до встановленої зарплати регулярно виплачується відповідна частка від прибутку підприємства. Залежно від бази для обчислення суми, що розподіляється через систему участі у прибутках, розрізняють участь у прибутках, участь у чистому доході, участь в обороті або утвореній вартості, трудова пайова участь, чиста трудова участь.[3]	Участь у прибутках Участі на паях у капіталі Трудова участь на паях Чисто трудова участь
США	Основою є оплата праці. Побудована на заохоченні підприємницької активності та збагачення найбільш активної частини населення. Величина винагороди залежить від результатів діяльності. Існують дві програми стимулювання персоналу: програма, заснована на компенсаціях, та програма стимулювання виплат. Інші форми заохочень – складові спонукання робітників до більш старанної праці в інтересах підприємств. [1]	Комбінація елементів відрядної й погодинної систем Участь у прибутку Технологічні надбавки Премії за безаварійну роботу, тривалу експлуатацію устаткування й інструменту Дотримання технологічної дисципліни Система подвійних ставок

Порівнюючи моделі стимулювання персоналу в розвинених країнах, слід відмітити, з урахуванням чинного законодавства України система стимулювання праці «приближається» до американської моделі.

Українська модель системи стимулювання персоналу базується на визначенні основною заробітної плати (встановлення на державному рівні мінімальної заробітної плати) та відсутності чіткого визначення додаткової заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат.

Отже, зарубіжний досвід свідчить про те, що в розвинених країнах розроблені системи матеріального стимулювання працівників, що значно покращують економіки в цілому тієї або іншої країни. Необхідно коригувати ті методи оплати праці, які активно впроваджуються в розвинених країнах, виходячи з умов господарювання сучасної України, також постійно аналізувати можливість застосування нових форм та методів стимулювання, які найбільш повно відображали б особливості вітчизняних виробничих відносин.

Список використаної літератури:

1. Бондаревська К.В. Стимулювання персоналу: зарубіжний досвід та вітчизняні реалії / К.В. Бондаревська, Т.О. Товмашенко // Молодий вчений. – 2015 - № 3(18) – С. 26-30
2. Кича Л.М. Особливості закордонного досвіду мотивації праці / Л.М. Кича // Вісник Приазовського державного технічного університету. – 2013. – № 26. – С.72-76.
3. Кушнерик О.В. Зарубіжні моделі мотивації персоналу на підприємстві [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://visnyk.vmurol.com.ua/emm/2012_15/kushnery.pdf
4. Лазненко О.В. Формування ефективного механізму стимулювання персоналу на основі світового досвіду / О.В. Лазненко // Управління розвитком. – 2013. – № 13(153) – С.33-35
5. Молодоженя М. Провідний зарубіжний досвід інноваційних форм стимулювання праці персоналу підприємств [Електронний ресурс]. – режим доступу: http://www.rusnauka.com/34_NIEK_2013/Economics/10_150973.doc.htm

ОБГРУНТУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Олена Володимирівна Побігун,
канд. географ. н., доцент,
доцент кафедри туризму
Івано-Франківського національного
технічного університету нафти і газу

Діяльність усіх підприємств повинна здійснюватись в межах концепції сталого розвитку регіону (держави), оскільки пріоритетним напрямом сталого розвитку [1] є оптимізація життєдіяльності людства в умовах безпечного природного середовища і гармонійних відносин як усередині суспільства, так і між окремими спільнотами.

Розробка системи показників для оцінки впливу діяльності підприємства на сталий розвиток регіону в процесі розробки стратегій ефективного соціально-економічного зростання повинна будуватись на дотриманні закону самозбереження: «... кожна система

(соціальна чи біологічна) прагне зберегти себе (вижити) і використовує для досягнення цього весь свій потенціал (ресурс)» [2].

Загальна сума потенціалів і ресурсів творення P завжди повинна більше суми потенціалу руйнівних ресурсів N . Якщо ця нерівність не зможе бути забезпеченою протягом тривалого періоду часу, то підприємство припинить своє існування або самостійно, або примусово і його вплив на економіку регіону є негативним [3].

Кількісний аналіз і оцінку сталого розвитку підприємства можна провести, порівнюючи розрахункове значення величини індексу сталого розвитку підприємства ($I_{срп}$) із певними унормованими значеннями цієї величини, які можна розрахувати як різницю потенціалів творення і руйнування організації, що ділиться на потенціал творення.

Нормативні значення $I_{срп}$ утворюють систему категорій розвитку. На основі значення $I_{срп}$ формуються рекомендації щодо відслідковування змін у середовищі функціонування підприємства. Доцільним та необхідним є постійний моніторинг та аналіз рівня передбачуваності зовнішнього середовища за континуумами сталого розвитку.

Оцінка екологічної складової забезпечить характеристику взаємодії підприємства із навколишнім середовищем і всіма видами матеріально-енергетичних потоків. В свою чергу, оцінка соціальної складової відповідає за характеристику взаємодії суспільних, колективних і власних інтересів підприємства. І, відповідно, оцінка економічної складової забезпечить характеристику відносин з усіма суб'єктами, зв'язаними фінансовими потоками (державою, постачальниками, споживачами, фінансово-кредитними установами).

Список використаної літератури:

1. Стратегія сталого розвитку України / Офіційний сайт ВГО «Жива планета» // [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://ecolabel.org.ua>
2. Смирнов Э.А. Стратегический менеджмент, ориентированный на бренд/ Э.А.Смирнов - М.:Национальный институт бизнеса; Ростов-на-Дону: Феникс, 2004. - 320с.
3. Побігун О.В. Побігун С.А. Оцінка впливу проектів відновлювальної енергетики на економіку регіону для забезпечення його сталого розвитку. Науково-технічний журнал «Екологічна безпека та збалансоване ресурсокористування». - Івано-Франківськ, ІФНТУНГ, 2015 р.- с.111-116.

ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ

Таловер В.А., старший викладач
Воробйова К.А., к.е.н., доцент
Борисенков В.Ю., Пугачова Ю.О., студенти
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Актуальність даної теми полягає в незадовільному стані інвестиційного клімату, необхідності здійснення суттєвих перетворень для його покращення.

Інвестиційний клімат – це сукупність економічних, політичних, соціальних, організаційних, правових передумов, що зумовлюють доцільність інвестування в ту або іншу господарську систему та привабливість економіки України. [3] Основними чинниками, які впливають на інвестиційний клімат є: організаційно-правові, політичні, фінансові, соціально-культурні, стан міжнародних відносин, розвиток ринкової економіки, потенціал країни та загальні умови господарювання. [2]

Основні чинники, які впливають на інвестиційний клімат в Україні:

- 1) нестабільна політична ситуація та відсутність єдиної думки щодо проведення реформ;
- 2) низький попит та вузькість внутрішнього ринку;
- 3) надзвичайно низька прибутковість великої частини підприємств;
- 4) більшість товарів імпортується, через не вигідність залучення іноземних інвестицій та розширення виробництва;
- 5) високий рівень витрат на виробництво;
- 6) недосконалість інвестиційного законодавства;
- 7) високий рівень корупції;
- 8) нерозвиненість ринкової інфраструктури.

Для оцінки інвестиційного клімату України використовуються такі основні макроекономічні показники, як:

- 1) індекс споживчих цін (індекс інфляції);
- 2) індекс цін виробників;
- 3) темпи зростання реального ВВП;
- 4) інвестиції в основний капітал.

На нашу думку основні заходи, які необхідно реалізувати з метою покращення інвестиційного клімату в Україні є: створення обґрунтованого правового поля для інвестування та надання гарантій іноземним інвесторам щодо повернення інвестицій в натуральній формі.

Таким чином, проаналізувавши основні макроекономічні показники, можна зробити висновок, що інвестиційний клімат в Україні не є привабливим для іноземних інвесторів. У зв'язку з цим пропонуємо приділити увагу поліпшенню таких напрямів:

- 1) створення позитивного інвестиційного іміджу через участь у міжнародних інвестиційних проектах та виставках;
- 2) підвищення рівня інформаційного забезпечення іноземних інвесторів щодо об'єктів інвестування;
- 3) оновлення та розширення інвестиційної інфраструктури;

- 4) підтримка інвестування малого бізнесу, як запоруки створення конкурентного ринкового середовища, та здатності до швидкого реагування на зміну споживчих потреб та ринкової кон'юнктури;
- 5) сприяння розвитку фондового ринку з метою активізації участі іноземних інвесторів у процесах приватизації, зокрема шляхом здійснення портфельних інвестицій.

Отже, не зважаючи на проведені зміни, інвестиційний клімат в Україні залишається несприятливим через недосконалу податкову систему, економічну та політичну нестабільність, високий рівень корупції та бюрократії, низький рівень використання новітніх технологій та низьку конкурентоспроможність вітчизняних товарів.

Список використаної літератури:

1. Денисенко М. П. Основи інвестиційного клімату / М. П. Денисенко // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://naub.oa.edu.ua/2014/investytsijnyj-klimat-v-ukrajini-ta-problema-realizatsiji-investytsijnoho-potentsialu/> Доступно на 10.11.2016р.
2. Коваленко С. О. Інвестиційний клімат в Україні та напрями його покращення / С. О. Коваленко. – Київ: Вісник економіки транспорту і промисловості. - №38,2012. – с. 366-369.
3. Третяк Н. М. Фактори формування інвестиційного клімату в Україні / Н. М. Третяк // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://docviewer.yandex.ua/?url=http%3A%2F%2Fp.cibs.ubs.edu.ua%2Ffiles%2F1303%2F13tnmffi.pdf&name=13tnmffi.pdf&lang=uk&c=58248814cd37&page=2> Доступно на 10.11.2016р.

СТРАТЕГІЯ ІНДИВІДУАЛЬНО-ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Денис Леонідович Тарасенко
к.держ. упр., доцент,
декан факультету права і соціального управління
Донецький державний університет управління (м. Маріуполь)

Стратегічне управління індивідуальною творчо-трудовою діяльністю людини обумовлене процесами освоєння, переробки і генерування професійної інформації в період переходу індустріального суспільства в інформаційне.

Масу різномірної і різнорівневої інформації доводиться збирати і обробляти фахівцям впродовж його активної творчо-трудової діяльності, особливо з питань формування і розвитку професійної підготовки і майстерності, яка відповідала б потоками різної професійної інформації, що протікає через свідомість фахівця, що все більш інтенсифікуються.

Стратегічне управління індивідуальною творчо-трудовою діяльністю людини базується на дослідженні системи «середовище-людина», яке дозволяє людині при взаємодії з окремими елементами зовнішнього середовища підтримувати своє стійке положення і виживати в умовах, які постійно змінюються.

Система стратегічного управління індивідуальною творчо-трудовою діяльністю людини впродовж її життя в масштабах суспільства, об'єднаного в регіони, поєднуються в сукупну систему творчо-трудової діяльності членів суспільства в соціально-економічній системі регіону, яка теж потребує стратегічного управління з боку держави і суспільства. Сукупна система творчо-трудової діяльності членів суспільства в соціально-економічній системі регіону є інтегрованою цілою зі всієї маси індивідуальної системи творчо-трудової діяльності людини впродовж всього його життя. В процесі такої інтеграції відбувається наступне.

По-перше, нейтралізуються особисті психологічні елементи, пов'язані з психологічними реакціями людини в процесі його активної трудової діяльності впродовж всього її життя, починаючи від навчання, виховання і закінчуючи досягненням вищої майстерності.

По-друге, сукупна система творчо-трудової діяльності членів суспільства в соціально-економічній системі регіону набуває нової якості – здатності активної дії на систему індивідуальної творчо-трудової діяльності людини, яка реалізується з напрямів:

- професійної орієнтації людей, перш за все, дітей і молоді;
- інформування, щодо потреби членів суспільства у фахівцях різних професій, як на тривалий період часу, так і на поточний;
- тестування людей на їх придатність до певних професій;
- створення умов, сприяючих ефективнішому розподілу працівників щодо робочих місць;
- створенню стимулів для громадян стосовно всіх елементів системи індивідуальної активної трудової діяльності людини;
- ресурсного забезпечення заходів, необхідних для функціонування сукупної системи індивідуальної трудової діяльності членів суспільства;
- впливу держави методами (програмування, регулювання, фінансування) на створення ефективної системи робочих місць в регіоні.

Всі перераховані елементи, взаємодіючи один з одним, утворюють в своїй єдності в динаміці алгоритм функціонування сукупної системи творчо-трудової діяльності членів суспільства.

Підприємство, яке розташовано в регіоні, впливає на працівника впродовж тільки певної частини періоду його трудової активності. Виключення може скласти ситуація, коли діти працівників підприємства відвідують дитячий сад, навчаються в підшефній школі, а

потім у ВНЗ, створених при цьому підприємстві, а після працюють все життя на даному підприємстві до виходу на пенсію.

У ряді країн ця система має широке розповсюдження, перш за все в Японії [1], тут використовується система довічного найму працівників. Перевагами цієї системи є:

- високий рівень соціальної захищеності працівників і членів їх сімей;
- оволодіння певними видами професій від покоління до покоління, що дозволяє досягти високого рівня майстерності в складних видах професійної діяльності;
- розвиток колективних форм організації праці, як мотиваційний чинник виробництва.

До недоліків системи довічного найму працівників можна віднести:

- перешкода професійної мобільності (зміна професії або виду праці);
- надмірний тиск на особу працівника з боку адміністрації або трудового колективу;
- недопущення ініціативи працівника з пошуку властивої йому професії шляхом зміни різномірних робочих місць.

Ряд вчених економістів, зокрема Н.К. Ларіонов, Т.Р.Темербулатов [2] пропонують формувати крупні багатогалузеві корпорації наукоємного типу, розглядаючи їх як найважливіший важіль наукоємної корпорації і завоювання сегменту світового ринку наукоємної продукції. До складу таких корпорацій пропонується включати, крім головних наукоємних підприємств і їх суміжників, науково-дослідні інститути, ВНЗ, будівельні, сільськогосподарські і харчові підприємства, а також самоорганізації, що надають широкий комплекс послуг населенню, зокрема у сфері житлово-комунального господарства, охорони здоров'я, культури. При цьому будівельні підприємства покликані зводити житло для працівників корпорації спільно з супутніми йому об'єктами, а сільськогосподарські і харчові підприємства забезпечувати працівників екологічно чистим продовольством.

У таких корпораціях система довічного найму працівників, коли має місце спадкова передача дітям професії батьків, може набути значного поширення. У такому науково-виробничому комплексі система індивідуальної активної трудової діяльності людини може бути задіяна для значної частини працівників.

Таким чином, кожній освіченій людині потрібно навчитися розробляти стратегічний план її індивідуальної активної трудової діяльності, оскільки стратегічне управління цією діяльністю обумовлене процесами освоєння, що ускладнюються переробкою і генеруванням професійної інформації в період переходу індустріального суспільства в інформаційне.

Список використаної літератури

1. Матрусова Т.Н. Трудовая политика государства в отношении лиц старших возрастов в Японии: рынок труда / Т.Н. Матрусова // Труд за рубежом. – 2003. - №32 – С. 23-49.

PECULARITIES OF DEVELOPMENT OF SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES IN POLAND

Grechkin Simon,
3rd year student, CELIT,
supervisor – Sova O.,
Ph. D. in Economics, associate professor
of National economy and finance Department,
University "KROK"

Entrepreneurship development is an important requirement for achieving the goal of smart, sustainable and inclusive growth set out in the Europe 2020 strategy. It is also a means to respond to new economic challenges, to create jobs and to fight social and financial exclusion. The impact of the global financial and economic crisis calls for giving entrepreneurship and self-employment a stronger role in economic and social development policies.

There is a sizeable potential for development in the small and medium-sized enterprise (SME) sector in Poland. With the smallest number of firms per capita in the EU and a relatively small contribution to GDP from the sector, there is still room for many new entrepreneurs to set up in business before the economy reaches saturation for firms of this type. To support the growth of the SME sector it is necessary, however, to reduce the barriers which hinder the development of entrepreneurship in Poland, especially in the area of tax administration, access to finance and the education of employees.

It seems that Polish SMEs have, in perspective, a wide spread opportunity for development. The level of self-awareness of micro-enterprises is still low, so they often do not fully use the opportunities offered them by the market. Difficult access to capital and a number of barriers, mainly resulting from the excess of confusing regulations, still make the full development of entrepreneurship in Poland difficult.

Between 2010 and 2014, SMEs grew on average at a rate similar to that of the economy overall and their share of GDP remained at a similar level. Their condition is, however, more sensitive to economic fluctuations than in the case of large firms, and especially to the dynamics of domestic demand.

An important indicator of the situation of the enterprise is – apart from the level of revenue – its financial liquidity, i.e. the ability to timely settle current liabilities. Compared with 2013, the percentage of companies who were in risk of losing their financial liquidity declined by almost 10 percentage points. The collected data show that this was more often a problem of small enterprises (30% declared that there had been such a danger) rather than medium-sized and large enterprises

(11% experienced a threat of losing financial liquidity). Larger companies can usually rely on a larger number of contractors, have more liquid assets and can also count on more favorable conditions of credit lines – thus their smaller risk of losing financial liquidity.

The reasons for losing financial liquidity indicated by the surveyed enterprises did not change significantly from 2013 to 2014. Late payments by contractors were mentioned most often, even though in 2014 the percentage of entrepreneurs indicating this problem declined by over 11 percentage points, yet still it concerned 60% of companies facing the problem of losing their financial liquidity. Other problems, which could contribute to the loss of financial liquidity of enterprises, include the loss of clients and outlet markets. More than 1/5 of the companies losing their financial liquidity face problems connected with the investments made – reckless investments and high costs of loans may be very dangerous for enterprises. Those difficulties also amplified by problems in cooperating with a bank – even though entrepreneurs indicated similar difficulties much more often in 2013.

It is rather typical that the percentage of entrepreneurs indicating a crisis in the Polish or global economy was generally lower than the percentage indicating a crisis in the sector in which the respondent's company operates. In 2013, the difference was 19 percentage points: a crisis in the Polish economy was indicated by 77% of entrepreneurs but a significantly smaller number – 58% – saw a crisis in their own sectors. In 2014, this difference was smaller - 5 percentage points.

The role of small and medium-sized enterprises in the Polish economy is manifested not only in their significant impact on the generation of GDP but also on the labor market: 6.2 million people work in the SME sector, which corresponds to 69.6% of total employment in the businesses sector.

In the ranking on innovation, based on data from the years 2010 to 2012, prepared by the European Commission in 2014, Poland is a "moderate innovator" that generates innovation at approximately 50 to 90% of the EU average (unfortunately Poland ranks closer to the lower value). Innovation leaders are the Nordic countries (Finland, Sweden, and Denmark) and Germany. Perhaps a recipe for the improvement of this situation in Poland would be to strengthen the mutual cooperation of academic centers with the business sector. The experience of countries that achieved measurable successes in R&D activities indicate the need to appoint appropriate organizational structures (e.g. in the form of companies, foundations and associations), whose task would be, among others, to stimulate the process of the absorption of developed solutions into business practice.

The practical activities of enterprises indicate the need to focus both on strategy and entrepreneurship. Connecting the activities of entrepreneurial and strategic nature becomes necessary due to the dynamics of changes, increased uncertainty and risk or intensity of

competition, influencing the creation of new threats and new opportunities in business and economy. Responsive market orientation and proactive market orientation shows that there has been an influence upon the achievement of the performance of innovative.

In conclusion, it should be noted that companies that are able to get information, to select and use them properly in order to make decisions, gain a competitive advantage in a difficult and changeable market. Information about consumers (customers) has gained special significance because consumers are the recipients of products introduced to the market by the company.

Innovation is an important issue for many companies. Innovation causes the company to be distinguished and attractive to customers. Consequently, innovation generates revenue and profit. Innovation based on a close connection with customers' needs and expectations are characterized by much lower risk of failure and by lower costs of their introduction into the market.

References

- [Volume 23](#) Bera A., Prędkiewicz K. (2015), Niektóre determinaty struktury kapitału w mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach w polsce – badania empiryczne, in: Uwaunkowania rynkowe rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw „Mikrofirma 2015”
2. Czarniewski S. Small and medium-sized enterprises In the context of innovation and entrepreneurship In the economy. (2016), Polish journal of management studies. Available at: <http://pjms.zim.pcz.pl/Small%20and%20Medium-Sized%20Enterprises%20in%20the%20Context%20of%20Innovation%20and%20Entrepreneurship%20in%20the%20Economy.pdf>
3. European Commission (DG Communications Networks, Content & Technology) (2014), “Delivering the European advantage: How European Governments Can and should benefit from innovative public services?” available at: http://www.google.fr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&3A%2F%2Fec.europa.eu%2Finformation_society%2Fnewsroom%2Fcf%2Fdae%2Fdocument.cfm%3Fdoc_id%3
4. Instytut Badań Strukturalnych (Coffey International Development) (2014), “Ocena ex-ante instrumentów finansowych w zakresie wsparcia podmiotów ekonomii społecznej i osób młodych”, Raport końcowy.
5. Lisowska R., Stanisławski R. (2015), The Cooperation of Small and Medium-sized Enterprises with Business Institutions in the Context of Open Innovation. *Procedia Economics and Finance* (23, Pages 1273-1278).
6. PARP (2014), Polish Enterprise Panel survey. Available at: https://badania.parp.gov.pl/images/ReportonSMESectorinPoland_

СЕКЦІЯ 2

ДЕТЕРМІНАНТИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ НАФТОГАЗОВОГО КОМПЛЕКСУ НА ІННОВАЦІЙНІЙ ОСНОВІ

У. Я. Андрусів

кандидат економічних наук, доцент

кафедри теорії економіки та управління

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

м. Івано-Франківськ, Україна

І. М. Мазур

д.е.н., професор кафедри фінансів і кредиту,

Івано-Франківського університету права

імені Короля Данила Галицького

Теперішній стан економіки нашої країни напряду взаємопов'язаний з ефективністю діяльності окремих галузей, зокрема нафтогазовою. Для забезпечення конкурентоздатності та закріплення на ринку підприємствам нафтогазового комплексу необхідно постійно працювати в напрямку підвищення ефективності управління на інноваційній основі, оскільки саме інноваційний шлях розвитку зумовлює його життєздатність у довгостроковій перспективі. Виходячи з того, що в Україні витрати на інновації складають менше 1 %, активізація інноваційної діяльності, передусім, має бути спрямована на формування нових підходів до реформування систем управління інноваційним розвитком.

Розвиток галузей, серед яких і нафтогазова, регулює держава, що визначає пріоритети й напрями вдосконалення. Крім того, характерною рисою сучасної світової економіки є посилення впливу світових інтеграційних процесів на розвиток національних економік. Це зумовлює необхідність перегляду організаційних форм суб'єктів господарювання в створенні національного конкурентного середовища, надання й просування на ринок конкурентоспроможних товарів та послуг і потребу в розробленні концепції державного регулювання нафтогазового комплексу, направленої на забезпечення сталого розвитку. Формування стратегічного напрямку структурних змін, в основі якого повинен бути інноваційний складник економічного розвитку, потребує пошуку нових інтеграційних форм організації територіально-галузевого господарства. Однією з таких форм є кластерний підхід як альтернатива традиційній галузевій політиці. Крім того, високий динамізм ринкового оточення потребує від суб'єктів нафтогазового комплексу нової системи зв'язків між учасниками ринкових відносин на принципах симбіозу конкурентоспроможності та

співпраці, що становлять основу кластерного підходу [1]. Аналіз досвіду зарубіжних країн переконливо доводить ефективність та закономірність застосування різного виду кластерів. В умовах сьогодення формування кластерів стало важливою ланкою державної політики. Особливою ознакою процесів кластероутворення в Україні є орієнтація процесів кластеризації на традиційні галузі промисловості – нафтогазовий комплекс, будівництво, металургію, легку промисловість, а перевагою європейських країн є розвиток кластерів, особливо у високотехнологічних галузях і сфері послуг, у тому числі, й нафтогазовій.

Комплексний підхід до розв’язання проблем нафтогазового комплексу можна реалізувати за умов урахування концепції розвитку нафтогазової галузі, де належне місце відводиться забезпеченню життєво необхідних продуктів нафтової і газової промисловості, раціональній організації логістичних процесів з огляду на перспективу розширення ринків збуту продукції комплексу, створення нових підприємств і тощо. Підвищення ефективності управління логістичними процесами даного комплексу пов’язане з формуванням сучасних організаційних структур на нафтогазовому ринку, раціональним управлінням щодо постачання цих продуктів. Для оцінки можливостей формування кластерів у певних областях пропонується застосовувати інтегральний показник розвиненості аграрної галузі:

$$K_{\text{інтегр}} = \sqrt{K_{\text{локперев}} * K_{\text{лінв}} * K_{\text{інфр}}}$$

де $K_{\text{локперев}}$ – коефіцієнт оцінки локалізації нафтогазового комплексу регіону (враховує зайнятість у нафтогазовій галузі, обсяг виробленої продукції, експорт та імпорт виготовленої продукції у регіоні відносно загальнодержавних показників),

$K_{\text{лінв}}$ – коефіцієнт оцінки локалізації інвестицій та валової доданої вартості у нафтогазову галузь (враховує валову додану вартість, капітальні інвестиції, прямі іноземні інвестиції у цю галузь у регіоні відносно загальнодержавних показників),

$K_{\text{інфр}}$ – коефіцієнт оцінки інфраструктурної розвиненості галузі.

Запропонована методика характеризує рівень спеціалізації нафтогазової галузі за окремими регіонами і забезпечує дослідження відтворювального процесу з урахуванням сталих взаємозв’язків між рівнем розвитку інфраструктури, інвестиціями, наявними трудовими ресурсами та експортно- імпортним потенціалом. Під час вивчення кластеризації в нафтогазовій галузі важливо виявити їх системоутворювальні чинники, в основі яких лежать протиріччя, актуальні в забезпеченні ефективного функціонування та розвитку. Необхідність гармонізації інтересів виробників та споживачів зумовлює інтеграцію нафтогазових підприємств у кластери у формі системи, що дає змогу сформувати нове організаційне утворення з характерними йому параметрами, кращими функціональними якостями, внутрішніми взаємозв’язками між підприємствами та взаємодію кластеру як

системи із зовнішнім середовищем. Саме актуальність протиріч визначає структуру кластеру та формування його як системи [2]. Аналіз механізмів об'єднання нафтогазових підприємств у більш складні системи – кластери дає змогу розкрити сутність їх цілісності як системи, виявити нові якості, що з'явилися в кластеру, але яких не мали підприємства, що працювали окремо. Ключовою особливістю структур нафтогазових кластерів є різке зменшення системної інформації в процесі самоорганізації без зниження надійності системи, що є головною їхньою цінністю. Наведемо основні, загальні та специфічні риси нафтогазових кластерів як систем, серед яких можна виділити ієрархічність, емерджентність, стійкість, цілісність, структурність, адаптивність, надійність, ефект синергії, циклічність розвитку, самоорганізацію та ін. Основні етапи розвитку цих кластерів, у процесі якого відбувається формування структури кластеру поділяються на оцінку потенціалу, зародження, впровадження та функціонування кластеру.

Отже, можна зробити висновок, що найбільш ефективною формою об'єднань підприємств нафтогазового є горизонтальна інтеграція, яка є найбільш реальним механізмом їх успішного розвитку, шляхом формування територіально-галузових об'єднань особливого типу – кластерів, які поєднують в собі не тільки юридичні, економічні й управлінські інститути, але й територіальні, екологічні, інноваційні і соціальні аспекти їх функціонування. Запропоновано створення кластерів у нафтогазовому комплексі, проаналізовано можливості формування цих кластерів у певних областях нашої країни.

Список використаної літератури:

1. Андрусів У. Я. Формування механізму управління інноваційною діяльністю підприємств будіндустрії: дис. на здобуття ступення канд. екон. наук: спец. 08.00.04- «Економіка та управління підприємствами» / У. Я. Андрусів. – Дніпропетровськ.; 2016. – 260 с.
2. Хоменко І. О. Кластерна концепція державного регулювання розвитку транспортної галузі: теорія, методологія і практика: автореф. на здоб. док. екон. наук: спец. 08.00.03 – «Економіка та управління національним господарством» / І. О. Хоменко.- Запоріжжя.; 2016. – 39 с.

РОЛЬ ТА МІСЦЕ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

С. В. Андрусів
аспірант кафедри економічної теорії,
національної та прикладної економіки
Класичного приватного університету
м. Запоріжжя, Україна

Процеси інтеграції вітчизняної економіки у європейську та світову системи господарювання мають значний вплив на трансформації у корпоративному секторі. Сучасний етап розвитку економіки України характеризується змінами, що обумовлені

поглибленням кризових явищ, соціально-економічною нестабільністю, складною фінансовою ситуацією. Прискорення процесів інтеграції, формування сучасних засад корпоративного мислення, стратегічна орієнтація суб'єктів економічної діяльності потребують переосмислення підходів до формування напрямів розвитку будівельної галузі житла [1].

Будівельна галузь України є однією із ключових галузей, яка впливає на розвиток економіки, оскільки дає поштовх для зростання промисловості та підвищення рівня соціальних стандартів життя населення. На будівельну галузь впливають зовнішні та внутрішні фактори. Зокрема, в останні роки спостерігається значний вплив наслідків фінансово-економічної кризи, зниження обсягів будівельного виробництва, низька купівельна спроможність споживачів будівельної продукції, уповільнення темпів технологічного розвитку та інше.

Актуальність формування та зростання основних засобів, інфраструктурні проекти, раціональне розміщення виробничих сил, використання ресурсів, створення нових робочих місць та вирішення соціальних проблем населення – шляхи забезпечення розвитку будівельної галузі. Важливим, також, є питання оцінки потенціалу розвитку досліджуваної нами сфери з метою пошуку шляхів виходу її із кризового стану.

Протягом останніх десяти років у будівельній галузі спостерігаються негативні тенденції основних фінансово-економічних показників, зокрема відбулося скорочення капіталу на будівельних підприємствах майже у сім разів, доля зовнішніх інвестицій у структурі капіталовкладень становить не більше 23 %, на 36 % скоротилися обсяги інвестицій із державного бюджету у рамках цільових програм будівництва соціального житла, обсяг виконаних будівельних робіт знизився, на 3,5 % зменшилася кількість введених в експлуатацію квадратних метрів житла [2].

Отже, для вирішення представлених проблем, актуальною є формування ефективної системи інформаційно-аналітичного забезпечення (ІАЗ) оцінки потенціалу розвитку (ПР), що здійснює суттєвий вплив на функціонування будівельної галузі.

Сформуємо систему показників інформаційно-аналітичного забезпечення та елементів системи стратегічного розвитку шляхом аналізу існуючих підходів до його структуризації та особливостей розвитку будівельної галузі:

- показники ділової активності;
- показники ліквідності;
- показники рентабельності;
- показники фінансової стійкості;
- Можливості до залучення інвестицій закордонних інвесторів;

- Можливості до залучення інвестицій замовників;
- Можливості до залучення інвестицій фінансових установ та цільові програми;
- Нематеріальні активи;
- Кадрова складова;
- Позиції на ринку;
- Управлінська складова.

Запропонована система показників враховує специфіку формування фінансово-економічної звітності та особливостей діяльності будівельної галузі.

Протягом останніх двадцяти років вартість квадратних метрів житла постійно зростає у темпах, які перевищують загальний коефіцієнт інфляції споживчих цін та динаміку зростання доходів населення, спостерігаються тенденції до скорочення обсягів виконання будівельних робіт, що пов'язане зі зниженням купівельної спроможності замовників будівельної продукції, інвестиційної активності на будівельному ринку. Індекс обсягу виконаних будівельних робіт в Україні є найнижчим серед представлених країн житла [2]. Висока собівартість виконання будівельних робіт значно знижує попит на продукцію будівництва. Збитковість та нерентабельність будівельних підприємств робить їх інвестиційно непривабливими. Низький рівень доходів населення, скорочення державних та муніципальних програм будівництва соціального житла, ризикованість довгострокового кредитування у зв'язку із коливанням курсу валют здійснює негативний вплив на нарощування обсягів фінансування від основних інвесторів будівельної галузі, якими є замовники (понад 70 % інвестицій).

Підсумовуючи можна сказати, що інформаційне забезпечення в системі стратегічного розвитку будівельної галузі є вкрай важливим і актуальним питанням, оскільки як каже народна мудрість «хто володіє інформацією – володіє світом», незалежно від її виду.

Список використаної літератури:

1. Угоднікова О. І Інформаційно-аналітичне забезпечення оцінки потенціалу розвитку підприємств будівельної галузі: автореф. на здобуття ступення канд. екон. наук: спец. 08.00.04- «Економіка та управління підприємствами» / О. І. Угоднікова. – Харків.; 2016. – 20 с.
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

ФУНКЦІОНУВАННЯ ТЕХНОСОЛІТОНІВ ЯК КАСКАДНИХ ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ

М.І. Бублик, д.е.н., доц.,
професор кафедри ММП НУ «Львівська політехніка»

Традиційно детермінантами інноваційного розвитку національної економіки в умовах глобалізації аналітики вважають позитивні чинники, які стимулюють розвиток промислового потенціалу, сприяють нарощенню макроекономічних показників: ВВП, ВНП тощо. Однак існують і деструктивні чинники, які змушують суб'єктів господарської діяльності шукати інноваційні шляхи для максимізації прибутку від підприємницької діяльності. Серед таких чинників, чи не найжорсткішим, є ресурсне обмеження: матеріальне, фінансове, інформаційне, нормативне, кон'юктурне, суспільне, ноосферне тощо. Проблема взаємодії виробничо-господарських структур системно розглядається в теорії еволюційної економіки вже понад півстоліття і набула тільки сьогодні такої актуальності через гострі прояви ресурсного обмеження, серед яких вода, ліси, енергія, родючі ґрунти, корисні копалини тощо.

Використання ресурсів, що включає й ресурси, які містяться у відходах, як пріоритетний напрям розвитку національної економіки є тією детермінантою інноваційного розвитку, спрямованість дії якої визначається ефективністю функціонування системи стратегічного управління державою, детермінованою сукупністю політик та програмованим комплексом заходів щодо їх реалізації.

Теоретичний, науково-методологічний базис для вирішення проблем сталого розвитку, зменшення техногенного навантаження на довкілля та стратегічного розвитку національної економіки сформували видатні українські вчені з провідних наукових закладів України: О.М. Алимов [1], В.М. Геєць [1], Е.М. Лібанова [1], О.Є. Кузьмін [2], В.В. Микитенко [3] та інші. У роботі [4] автори сформували систему макроекономічного регулювання розвитку взаємодії суб'єктів господарської діяльності з метою подальшого поглиблення інструментарію концепції сталого розвитку. Однак, невирішеною науково-прикладною проблемою залишається пошук інноваційних форм організації взаємодії економічних систем з метою зменшення використання та утилізації відходів як на макро-, так і на мікро-рівнях, досягнення ресурсного балансу у короткостроковій та стратегічній перспективі.

Для вирішення проблеми зменшення техногенного навантаження у роботах [2, 4, 5] було вперше запропоновано створення техносолітонів, які автори вказаних робіт визначили як інноваційну форму організаційної структури, «діяльність якої спрямована на зменшення (ліквідування) потоків забруднюючих речовин з атмосферних, лісових, земельних та водних об'єктів, а також пов'язана із технологіями перероблення, утилізування виробничих відходів та повернення на підприємство власної продукції у випадку закінчення терміну її служби чи непридатності до користування». Така діяльності поєднує інноваційні технології підприємств різних форм власності та видів економічної діяльності. Особливістю

техносолітону є використання відходів виробництва. Побічний продукт однієї компанії стає сировиною для іншої. Така взаємодія знижує (або ліквідує) техногенні збитки, спричинені господарською діяльністю. Функціонування техносолітону можна описати як індустріальну взаємодію побічними продуктами виробничо-господарської діяльності, що носить каскадний характер, окрім того така форма організації ведення бізнесу дає змогу зменшити внутрішні і зовнішні збитки, як економічні, так і техногенні.

Проаналізувавши наукові дослідження [6-7], де автори обґрунтовують модель утворення та функціонування каскадних форм господарської діяльності через замкнену взаємодію між її елементами, пропонуємо застосувати концепцію техносолітону до моделі екологічної регенерації національної економіки. Саме процеси формування індустріального симбіозу підприємств з метою ліквідування техногенних збитків, викликаних забрудненням довкілля, мають стати елементами системи цілеспрямованого стратегічного управління видами економічної діяльності у промисловому секторі економіки України. В умовах жорстких ресурсних обмежень саме викиди, скиди і промислові відходи, процеси їх перероблення й утилізування, повернення власної продукції у випадку закінчення терміну служби чи непридатності, стають тим специфічним товаром (побічним продуктом), через який і відбуватиметься взаємодія, наслідком якої, окрім позитивної динаміки макроекономічних показників, буде також зменшення деструктивного впливу на довкілля, економіку і суспільство.

Отже, функціонування техносолітонів є яскравим прикладом каскадних форм взаємодії між собою систем забезпечення захисту населення і довкілля, регулювання природоохоронної й природокористувацької діяльності, ліквідування наслідків від господарської діяльності потенційно-небезпечних об'єктів.

Список використаної літератури:

1. Сталий людський розвиток: забезпечення справедливості : нац. доп. / [О.М. Алімов, В.М. Геєць, Е.М. Лібанова та ін.] / Ін-т демограф. та соціал. дослід. ім. М.В. Птухи. – Умань : Візаві, 2012. – 412 с.
2. Кузьмін О.Є. Методологія оцінювання техногенних збитків підприємств в Україні та світі / Кузьмін О.Є., Бублик М.І. // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». [зб. наук. праць «Проблеми економіки та управління»]. - Львів: Видавництво Львівської політехніки. – 2013. – №754. – С.115 – 120.
3. Шкарлет С.М. Чинники генерування результативності технологій управління забезпеченням економічної безпеки у промисловості / С.М. Шкарлет, В.В. Микитенко // Тріада національного відродження: наука – освіта – виробництво : зб. наук. пр. ; за наук. ред. д.е.н., проф. В.В. Микитенко. – К. : МНТУ ім. акад. Ю. Бугая, ПП Вишемирський В.С., 2012. – Вип. 2. – С. 11–16.
4. Бублик М.І. Механізм регулювання техногенних збитків промислових підприємств: логістика рециркуляції як інструмент його застосування / Бублик М.І. // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». [зб. наук. праць «Логістика»]. - Львів: Видавництво Львівської політехніки. – 2012. – №749. – С.530 - 537.
5. Бублик М.І. Техносолітон як елемент інноваційної інфраструктури в системі регулювання збитків підприємств / Бублик М.І. // Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури : тези доп. II Міжнар. наук. - практ. конф. [«Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури»], (Львів, 16-18 травня 2013 р.). – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – С. 244-245.
6. Микитенко В.В. Каскадні форми організації виробничо-господарської взаємодії: методологічні основи управління забезпеченням результативності функціонування / Вікторія Микитенко, Ольга Демешок //

Економіка природокористування і охорони довкілля: [зб. наук. пр.] / Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України». – К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2015. – С. 197–209.

7. Демешок О.О. Стратегічний потенціал промисловості України: проблеми та перспективи формування/ О.О. Демешок. - НАН України; ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України». – Київ : ДУ «ІЕПСР НАНУ»; Вид-во «В.С. Вишемирський», 2016. – 496 с.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАФТОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Дідур Сергій Володимирович – д.екоп.н., професор,
Бала Володимир Володимирович – к.е.н, доцент
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Сьогодні Україна має різноманітні галузі промисловості. Одну з головних позицій займає нафтова, нафтопереробна та газова промисловість України. Нафтопереробна промисловість розміщується поблизу нафтопромислів, у портах ввозу сирої нафти або на трасах магістральних нафтопроводів. Також мають вплив транспортний, демографічний, екологічний фактори та фактор НТП.

В Україні розміщені і функціонують шість основних нафтопереробних заводів (НПЗ) — Кременчуцький, Лисичанський, Херсонський, Одеський, Дрогобицький, Надвірнянський. Відносно новими і надпотужними заводами є Кременчуцький та Лисичанський.

На даному етапі розвитку більшість підприємств нафтопереробної галузі не працюють або належать закордонним компаніям. Зменшення ефективності діяльності підприємств нафтохімічної галузі змушують підприємства або закриватись, або втрачати свою конкурентоспроможність шляхом зменшення якості пального або збільшення його вартості при постійних коливаннях цін на валюту та зростання інфляції національної валюти. [1]

Всі ці фактори роблять обрану тему досить актуальною для сьогодення. Адже зважаючи на останні події в нашій країні закриття підприємств, що по суті складають стратегічний потенціал України робить її вразливою та залежною

Нафтова промисловість відіграє значущу роль в економіці країни, адже вона забезпечує більшість галузей народного господарства необхідною сировиною, продуктами нафтопереробки. Нафта була і залишається стратегічною сировиною і одним з найважливіших факторів економічної незалежності будь-якої держави. [2]

Дослідженнями ринку нафти та нафтопродуктів України займалися такі сучасні науковці: О. Соскін, І. Барабаш, В. Ніколаєв, В. Дутчак, В. Саприкін, К. Бородін, Ю. Березовська та інші.

Необхідність підвищення ефективності української нафтопереробної промисловості зумовлює об'єктивно нагальну потребу в подальших спеціальних економічних дослідженнях. В Україні досі немає фундаментальних досліджень з цієї теми. Раніше виконані роботи, в тому числі державні програми, носять переважно технологічний характер, тоді як їх економічні аспекти базуються переважно на постулатах централізованої економіки і не повністю враховують особливості ринкових відносин. Отже, дослідження джерел формування інвестиційних ресурсів, факторів їх ефективного використання, аналіз сучасного стану нафтопереробної промисловості України і визначення перспектив її розвитку в умовах ринкової економіки є досить актуальним науковим завданням, вирішення якого має практичне значення. [2]

На сьогодні Україна посідає 19 місце в світі з видобутку нафти при щорічному видобутку 3-4 млн. тонн. Потреби країни в нафті становлять 35-40 млн. тонн на рік. [2].

Переробка нафти і газового конденсату та виробництво нафтопродуктів в Україні здійснюється на шести нафтопереробних підприємствах: ПАТ „Укртатнафта” (м. Кременчук), ТОВ „Линос” (м. Лисичанськ), ПАТ „Херсоннафтопереробка” (м. Херсон), ПАТ „Лукойл – Одеський НПЗ” (м. Одеса), ПАТ „НПК Галичина” (м. Дрогобич), ПАТ „Нафтохімік Прикарпаття” (м. Надвірна) і Шебелинському газопереробному заводу, що входить до структури ДК „Укргазвидобування”. Загальна потужність шести вітчизняних нафтопереробних підприємств з первинної перегонки нафти на даний час становить понад 51 млн.тонн нафти на рік. Характеристика потужностей українських НПЗ проілюстрована на рис. 1.1.

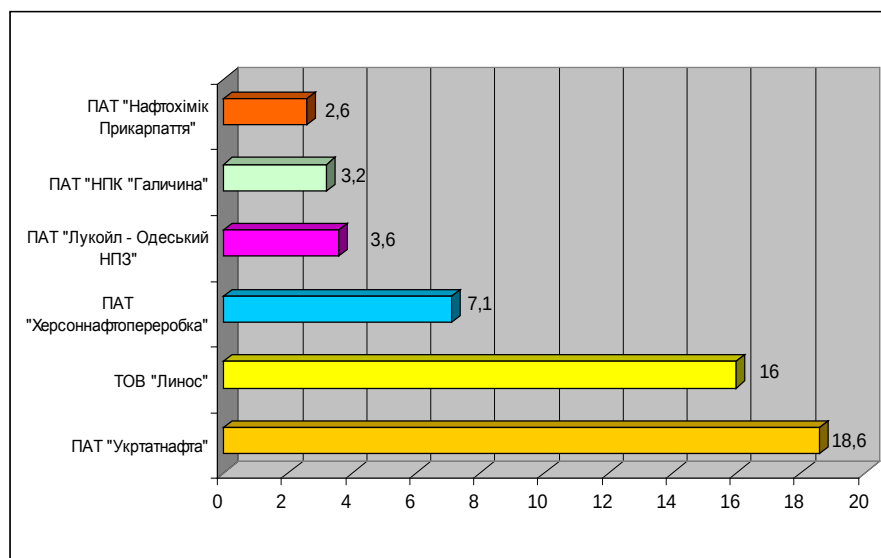

Рис. 1.1 Номінальна потужність НПЗ України з переробки нафти (млн. тонн нафти в рік)

Рівень технічної оснащеності вітчизняних підприємств надзвичайно низький, про що, передусім, свідчить якісний бік - глибина переробки нафти і процент відбору світлих нафтопродуктів. [1]

Практика підтверджує, що собівартість нафти ПАТ «Укрнафта» як основного продукту, на якому, головним чином, ґрунтується грошовий потік компанії, значно перевищує собівартість 1 тонни нафти основних конкурентів в Україні - «Лукойл» та «ТНК».

Нинішня промислова й інвестиційна політика України є суперечливою, оскільки вона базується частково на ліберальній економічній концепції, а частково - на традиції адміністративного регулювання. Розробка ефективного механізму інвестиційного забезпечення виробництва в ринковій економіці потребує як теоретичного дослідження, так і поглибленого аналізу економічного стану конкретних галузей.

Досягнення суттєвого прогресу в залученні коштів для перебудови вітчизняної нафтопереробної галузі можливе лише завдяки створенню певних умов, зокрема: податкових та кредитних стимулів для конкретних інвесторів; проектів реконструкції та модернізації діючих нафтопереробних заводів.

Результати проведеного аналізу свідчать, що протягом останніх років ПАТ «Укртатнафта» постійно перебуває під загрозою банкрутства, яка періодично загострюється. Така фінансова ситуація на підприємстві свідчить про недосконалість механізму управління фінансово-господарською діяльністю підприємства, про низький рівень ефективності управління фінансовими процесами на підприємстві його розвитком та інвестиціями.

Основною причиною збиткової діяльності підприємства є низький рівень завантаження виробничих потужностей підприємства та дефіцит нафтової сировини, але в умовах вимушеного згортання обсягів виробництва механізм управління фінансово-господарською діяльністю повинен бути спрямований на забезпечення задовільного фінансового стану підприємства з метою швидкого відновлення прибуткової роботи після покращення зовнішніх чинників, що впливають на рівень ефективності діяльності підприємства.

Для ПАТ «Укртатнафта» з урахуванням факторів впливу і обмежень можливе застосування запропонованої моделі прогнозування беззбиткового рівня діяльності.

Це надасть можливість з мінімальними витратами часу проводити розрахунок беззбиткового обсягу виробництва з урахуванням зміни факторів впливу. При цьому, працюючи в беззбитковій зоні, підприємство зможе зміцнити свої позиції на ринку, стабілізуватись та перейти до стратегії інвестиційно-інноваційного розвитку.

В подальшому планується запровадити дану модель в комп'ютерну програму, що надасть можливість з більшою швидкістю та з меншим відсотком похибки проводити дані

розрахунки.

Список використаної літератури:

1. Енергетична стратегія України на період до 2030 року [Електронний ресурс]. –Режим доступу : <http://search.ligazakon.ua>.
2. Офіційний сайт Міністерства енергетики та вугільної промисловості України. –Режим доступу : <http://mpe.kmu.gov.ua>.

ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Данилейко Микола Іванович – Президент ПАТ «Кременчуцький завод дорожніх машин»,

Бала Володимир Володимирович, к.е.н., доцент

Бабічев Ілля Юрійович, студент

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Розвиток фінансових інститутів та інтеграція України у світове економічне співтовариство істотно підвищують увагу до інвестиційної привабливості підприємств. Інвестиційна привабливість є однією з ключових характеристик, яка обумовлює залучення підприємством інвестицій. Рівень інвестиційної привабливості підприємства визначається на підставі значень показників, які з різних сторін характеризують перспективи його розвитку, фінансово-господарську діяльність, систему маркетингу, систему менеджменту та інше.

Тобто для Європи головним чинником співпраці з вітчизняними компаніями є прозорість діяльності та отримання стабільного прибутку. Бажаючи привернути увагу вітчизняні компанії вже зараз починають використовувати певні економічні важелі для стабілізації своєї діяльності, тим самим зацікавлюючи в інвестуванні коштів не тільки зарубіжних, а і вітчизняних інвесторів. Основним гальмом на цьому шляху стають обмежені можливості щодо відтворення основного капіталу за умови зношеності майже 70% виробничого устаткування, що руйнує потенціал країни та послаблює позиції її товаровиробників на внутрішньому та зовнішньому ринках. [2]

Таким чином виникає необхідність наукового пошуку й обґрунтування методів змістовного і кількісного врахування значимості загальних і специфічних особливостей, що визначають інвестиційну привабливість інноваційного виробництва окремих видів товарів і всієї їх розрахунково-обґрунтованої номенклатури на конкретному підприємстві, для ефективного управління інвестиційною привабливістю підприємства з метою залучення в економіку країни вітчизняних та зарубіжних інвесторів.

Таким чином, для ефективного управління інвестиційною привабливістю, інноваційного виробництва існує необхідність використання певної системної методики при проведенні її оцінки. Існуючі методики є досить загальними і не враховують факторів, які

характерні лише для підприємств певної галузі.

Як правило для проведення оцінки привабливості підприємства для зарубіжних та вітчизняних компаній використовують комплексний фінансово-економічний аналіз. Та слід зазначити що методика повинна включати лише певні показники фінансового аналізу, а також враховувати фактори які впливають на діяльність підприємства, галузі та економіки країни в цілому, за допомогою яких можливо провести комплексну системну оцінку інвестиційної привабливості підприємства. [1]

Швидкість та достовірність проведення даного аналізу служить важливим підґрунтям для ефективного управління інвестиційно-інноваційною діяльністю підприємств.

Теоретичні питання визначення і дослідження інвестиційної привабливості підприємств промисловості та їх цінних паперів розглядаються у роботах вчених-економістів. Серед всіх методик оціни інвестиційної привабливості підприємства можна виділити три основні методики:

Першою і найбільш поширенішою методикою оцінки інвестиційної привабливості підприємства є системне проведення аналізу фінансового стану підприємства за допомогою сорока одного показника фінансового аналізу підприємства. Але слід зауважити що дана методика враховує тільки формальні показники, опускаючи при цьому аналіз неформальних показників.

Другою є методикою визначення інвестиційної привабливості підприємств на основі узагальненого аналізу. Проведення оцінки на основі даної методики проходить за допомогою таких узагальнюючих показників діяльності підприємства, як рівень загальноекономічного розвитку підприємства, кадровий потенціал, рівень криміногенних, екологічних та інших ризиків, та інші.

Наступною методикою для оцінки інвестиційних проектів є кількісна оцінка окремих складових інвестиційної привабливості підприємств. Згідно даної методики загальною характеристикою інвестиційної привабливості підприємства виступає його вартість, формування якої відбувається під впливом різноманітних зовнішніх та внутрішніх факторів розвитку потенційного об'єкта інвестицій.

Також дана методика передбачає розрахунок моделі інтегрального рейтингового показника фінансової привабливості підприємства з урахуванням вагомості оцінних коефіцієнтів.

Необхідно зазначити що всі проаналізовані методики є досить загальними. Кожна з яких може використовуватися для підприємств різної форми власності та галузевої приналежності, але вони не враховують вплив особливих факторів конкретного підприємства.

Тому ми вважаємо, що подальший розвиток питання управління інвестиційно-інноваційною діяльністю підприємства доцільно продовжувати в напрямку формування комплексу системних оцінок інвестиційної привабливості, що впливають на можливість управління останньою.

Даний комплекс повинен враховувати аналіз факторів впливу на фінансову діяльність підприємства, аналіз привабливості галузі до якої належить підприємство, ринку збуту продукції підприємства, тощо.

Список використаної літератури:

1. Бала В.В. Іноземне інвестування в машинобудівній галузі / І.Ю. Харитон, В.В. Бала // Електронне наукове фахове видання з економіки "Ефективна економіка" № 6, червень 2014 р.
2. Богер О. В. Інноваційна сфера у структурі сучасної економіки / О. В. Богер // Економіка та держава: науковий журнал. – 2013. – №10. – С. 138-140.

КЛАСТЕРНЫЙ ПОДХОД КАК ИНСТРУМЕНТ ИНВЕСТИЦИОННО-ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ МАШИНОСТРОИТЕЛЬНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ УКРАИНЫ

Дульский А. Н., студент

Глазунова О. А., к.е.н., ст. преподаватель

Кременчугский национальный университет имени Михаила Остроградского

Маслак М. В., аспирантка кафедры організації виробництва та менеджменту персоналу
Національний технічний університету «Харківський політехнічний інститут»

На сегодняшний день просматривается тенденция углубления разрыва связей и цикла «прикладные исследования – опытно-конструкторские разработки – производство». Предприятия реального сектора экономики имеют низкий спрос на результаты научно-технической деятельности в связи с не достатком собственных средств; высокой стоимостью нововведений; экономическими рисками и длительными сроками окупаемости; отсутствием развитой нормативно-правовой базы для осуществления инновационной деятельности, а также мер ее государственной поддержки; ослаблением кооперационных связей между научными организациями, учреждениями образования и производственными предприятиями, в т.ч. на уровнях системы воспроизводства научных кадров, подготовки кадров под конкретные направления инновационной деятельности; с недостатком информации о новых технологиях и возможных рынках сбыта инновационного продукта, а также для частных инвесторов и кредитных организаций – об объектах вложения капитала с потенциально высокой доходностью. Кроме того, принятые в настоящее время положения по стимулированию инновационной деятельности направлены в основном на развитие малых инновационных предприятий и практически не распространяются на машиностроительные

предприятия [1].

Проблемами инвестиционной активности, инвестиционного развития предприятий занимались многие ученые К. Рэдхэд, С. Хьюса, П. Уокера. А. Шаститко, В. Власовой, А. Мельникова. Вопросы формирования кластерной политики нашли отражение в трудах С.Г. Полякова, В.И. Спивака, И. Толенадо, М. Энрайта и др.

Из табл. 1, следует, что доля ВВП, которая направляется на развитие научных исследований в Украине, постоянно сокращается.

Абсолютная величина средств, направляемых на финансирование научных и научно-технических работ в 2015 году в фактических ценах, увеличилась почти вдвое в сравнении с 2011 годом. Однако эта величина в ВВП Украины составляет всего 0,64 %. Если же рассматривать финансирование научной сферы за счет государственных средств, то их доля в ВВП Украины не превышает 0,4 %, в то время как в развитых Европейских странах показатель составляет в среднем 1,8 %, а в США – 2,5 %.

Таблица 1

Доля финансирования научных и опытно-конструкторских работ в ВВП Украины

	2011		2012		2013		2014		2015	
	Объем	% к ВВП	Объем	% к ВВП	Объем	% к ВВП	Объем	% к ВВП	Объем	% к ВВП
ВВП	441452	100	544153	100	720731	100	948056	100	914720	100
НИИОКР	5160,4	1,17	5164,4	0,95	6149,2	0,85	8024,8	0,85	7822,2	0,85
В том числе за счет госбюджета	1711,2	0,39	2017,4	0,37	2815,4	0,39	3909,8	0,41	3398,6	0,37

Исследование промышленных предприятий Украины по источникам финансирования инновационных мероприятий позволяет сделать вывод о том, что почти 72 % отечественных предприятий осуществляют инновационную деятельность за счет собственных средств (т. 2).

Таблица 2

Источники финансирования инновационной деятельности в промышленности (млн грн)

Источник финансирования	2011		2012		2013		2014		2015	
	млн грн	% к общему объему	млн грн	% к общему объему	млн грн	% к общему объему	млн грн	% к общему объему	млн грн	% к общему объему
собственные средства	5045,4	87,7	5211,4	84,6	7969,7	73,7	7264,0	60,6	5169,4	65,0
госбюджет	28,1	0,5	114,4	1,9	144,8	1,3	336,9	2,8	127,0	1,6
местные бюджеты	14,9	0,3	14,0	0,2	7,3	0,1	15,8	0,1	7,4	0,09
внебюджетные фонды	-	-	-	-	-	-	-	-	1,7	0,02
средства инвесторов										
отечественных	79,6	1,4	26,3	0,4	26,2	0,2	169,5	1,4	31,0	0,4
иностраннх	157,9	2,7	176,2	2,9	321,8	3,0	115,4	1,0	1512,9	19,0
Кредиты	409,7	7,1	522,6	8,5	2000,7	18,5	-	-	941,6	11,8
другие источники	15,7	0,3	95,0	1,5	350,4	3,2	-	-	158,9	2,0
Всего	5751,6	100	6160,0	100	10821,0	100	11994,2	100	7949,9	100

Среднее количество предприятий, инновационная деятельность которых ежегодно финансируется государственным бюджетом, за анализируемый период 2011–2015 годы

составляет 39 предприятий или 2,9 % [4].

Одним из важнейших направлений решения проблем в сфере инновационно-инвестиционной деятельности является создание инновационных кластеров, реализующих конкурентный потенциал территорий, формирование ряда инновационных высокотехнологичных кластеров как новой модели пространственного развития экономики.

Из зарубежного опыта формирования и развития региональных кластеров можно выделить главные аспекты национальной экономики, на которые оказывает влияние кластерная политика:

1. Кластерная политика позволяет учитывать местные рыночные особенности и выработать эффективные адресные программы по развитию конкурентного рынка и повышению конкурентоспособности компаний.

2. Реализация кластерной политики предусматривает тесное взаимодействие органов государственной власти, бизнеса и учреждений науки и образования.

3. Кластерная политика создает условия для развития малого и среднего бизнеса, что особенно важно в условиях продолжающегося банкротства промышленных предприятий и роста безработицы.

4. Региональный кластер рассматривается как ядро инновационно ориентированной экономики и является инструментом, обладающим мультипликационным эффектом, направленным на повышение конкурентоспособности региона [2].

5. Кластер как возможность привлечь дополнительные инвестиции.

Инновационный кластер является целостной системой предприятий и организаций по производству готового инновационного продукта и включает всю инновационную цепочку – от развития фундаментальной научной идеи до производства и дистрибуции готовой продукции. В Украине наибольшее количество предприятий, реализующих инновационные виды продукции, расположено преимущественно в Харьковской, Львовской, Донецкой и Днепропетровской областях, т.е. в старопромышленных и приграничных регионах. Так, на сегодня в стране работает 10 инновационно технологических (инновационных) кластеров. Например, во Львовской области продолжается работа по созданию информационно-инновационно образовательно-просветительского консорциума (кластера) как функциональной структуры регионального центра научно-технической и экономической информации. Вместе с тем во Львовской политехнике начал свою работу Инновационный офис. Кроме того, Львовский городской совет совместно с Институтом города и представителями бизнеса создали Львовский центр инноваций с целью стимулирования внедрения и использования новых технологий. В 2013–2016 гг. в Украине продолжают формироваться промышленно-инновационные кластеры. Весомым достижением этого

періода стало активне участь регіональних властей в цих процесах. Прикладом може бути Николаєвська обласна державна адміністрація (Головне управління), де ініціювали створення судостроительного кластера і активно співпрацюють з університетами, підприємствами і фінансовим сектором по науковим, нормативним, фінансовим і іншим видам забезпечення. В якості перспективних об'єктів формування високотехнологічних кластерів є: інформаційні технології (ІТ-кластер), нанотехнології (NT-кластер) і інноваційно-виробничі технології (PR-кластер) [3].

Основними причинами, які приводять до низького темпу впровадження інноваційних технологій і виникненню інвестиційних ризиків в області важкої промисловості і машинобудівного комплексу в частині є: надзвичайно низьке фінансування НДР і ОКР, фізичний і моральний знос технологічної бази, що переважає більшість науково-дослідницьких і промислових об'єктів, проблеми кадрової політики, нестабільна політична ситуація в державі. Впровадження кластерів дозволить вирішити перераховані проблеми, підвищити інвестиційну діяльність на новий рівень шляхом залучення сучасних технологій, що дозволить в свою чергу підвищити промислову потужність як окремих регіонів, так і країни в цілому.

Список використаної літератури:

1. Мызрова О. А. Инвестирование инновационной деятельности предприятий машиностроения на основе кластерного подхода: теория, методология : автореферат диссертации на соискание ученой степени д.э.н. по спец. 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством (по отраслям и сферам деятельности)» / О. А. Мызрова. – Саратов : Саратовский государственный технический университет. – 2011. – 38 с.
2. Мехович С. А. Опыт использования промышленных кластеров как инструмента инновационного развития [Электронный ресурс] / С. А. Мехович, А. В. Фадеев. – Режим доступа : <http://cyberleninka.ru/article/n/opyt-ispolzovaniya-promyshlennyh-klasterov-kak-instrumenta-innovatsionnogo-razvitiya>
3. Промышленность и промышленная политика Украины 2013: актуальные тренды, вызовы, возможности. Научно-аналитический доклад НАН Украины [Электронный ресурс] // Економіка промисловості. – 2014. – № 3. – С. 72–102. – Режим доступа : http://nbuv.gov.ua/UJRN/econpr_2014_3_9.
4. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

ОЦІНКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Діденко Я.М., Чорноволенко Б.В., студенти
Науковий керівник – Пирогов Д.Л., к.т.н., доц.
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Характеристика місця підприємства на ринку товарів – це перший етап і невід'ємна частина дослідження їх конкурентоспроможності. Дуже важливим моментом у формуванні

конкурентоспроможності є вивчення і аналіз ринкового конкурентного середовища підприємства. З цього приводу П. Дойль [1] відзначає наступне: «Організації, що не звертають належної уваги на ринки, які постійно змінюються, та не відслідковують ринкову ситуацію, приречені бути «викинутими на берег»... Українські молокопереробні підприємства дедалі більше відчувають нестачу якісної сировини, що пов'язано з негативними тенденціями скорочення поголів'я молочного стада та дрібнотоварною структурою виробництва молока. Проте молоко і молочні продукти є важливим сегментом продовольчого ринку країни, попит на ці продукти завжди є [2].

Розглядаючи конкурентну позицію молокопереробних підприємств, через призму конкурентоспроможності продукції, можна говорити, що вона виражається через представлені торгові марки. Саме популярність продукції визначених торгових марок та прихильність до неї споживачів формує високий рівень конкурентоспроможності підприємства в певних ринкових сегментах. В процесі дослідження сегменту молочної продукції за результатами опитування споживачів було з'ясовано, які торгові марки найчастіше купують споживачі. Аналіз діяльності підприємства дозволив визначити компанії-лідери у виробництві молочної продукції.

Згідно аналізованої таблиці, найбільшою популярністю користуються такі торгові марки: «Активія», «Растішка», «Даніссімо», «Чудо», «Веселий молочник», «Тульчинка», «Пирятинь», «Гармонія». Про те, активно набирають попиту такі торгові марки як: «Тема», «Агуша», «Яготинське», «Яготинське для дітей», «Галичина».

Згідно проведенного опитування, всі споживчі характеристики молочної продукції були розподілені на шість груп показників: якість, прихильність споживачів до певної торгової марки, широта асортименту, корисність для здоров'я, доступність за ціною, зручність упаковки. Вони лягли в основу порівняльного аналізу конкурентоспроможності різних торгових марок за певними показниками.

Конкурентоспроможність молочної продукції визначалася на базі експертних оцінок споживачів, шляхом використання статистичного аналізу. Вибір саме цих торгових марок пояснюється найбільшою їх популярністю і в Україні, високою прихильністю споживачів.

Отримані значення показників було переведено у бальну оцінку, де 1 бал показує низький рівень, а відповідно 5 – високий.

Таблиця 1- Компанії-лідери з виробництва молочної продукції, які представлені на ринку України

Компанії	Торгові марки	Частка покупців, %			Відхилення	
		2013	2014	2015	2014	2015

«Юнімілк/ Данон»	«Активіа»	13,7	12,9	12,6	-0,8	-0,3
	«Растішка»	13,1	12,4	12,2	-0,7	-0,2
	«Даніссімо»	14,5	14,1	13,9	-0,4	-0,2
	«Біобаланс»	3,7	3,9	3,4	0,2	-0,5
	«Тёма»	5,3	6,2	7,3	0,9	1,1
	«Простоквашино»	9,7	10,1	10,7	0,4	0,6
«Вімм-Білл-Данн-Україна»	«Слов'яночка»	8,3	7,5	7,2	-0,8	-0,3
	«Чудо»	15,4	14,2	13,8	-1,2	-0,4
	«Веселий молочник»	10,3	10,8	11,0	0,5	0,2
	«Агуша»	7,4	7,6	8,1	1,2	0,5
«Терра Фуд»	«Біла лінія»	8,4	7,7	7,1	-0,7	-0,6
	«Тульчинка»	10,2	9,6	10,2	-0,6	0,6
	«Ферма»	6,4	6,1	6,0	0,3	-0,1
	«Вапнярка»	4,6	3,8	3,1	-0,8	-0,7
	«Золотий резерв»	5,7	5,9	5,4	0,2	-0,5
	«Від природи»	3,6	3,3	3,1	-0,3	-0,2
«Молочний альянс»	«Пирятин»	9,5	10,6	10,3	1,1	-0,3
	«Славія»	3,8	3,2	2,8	-0,6	-0,4
	«Яготинське»	8,1	9,6	10,1	1,5	0,5
	«Яготинське для дітей»	6,2	7,3	9,2	1,1	1,9
	«Златокрай»	6,8	7,1	6,5	0,3	0,4
Інші виробники	«Гармонія»	9,9	10,2	11,4	0,3	1,2
	«Селянське»	8,5	8,3	8,2	-0,2	-0,1
	«Буренка»	6,3	6,1	5,8	-0,2	-0,3
	«На здоров'я»	3,1	2,6	2,2	-0,5	-0,4
	«Галичина»	6,3	7,8	7,5	1,5	-0,3
	«Мої корівки»	2,2	2,4	2,1	0,2	-0,3

Таблиця 2 - Бальна оцінка конкурентоспроможності молочної продукції різних торгових марок

Торгові марки	Якість	Прихильність споживачів	Широта асортименту	Корисність для здоров'я	Доступність за ціною	Зручність упаковки
«Активіа»	5	5	3	5	2	5
«Растішка»	5	5	4	5	2	4
«Даніссімо»	5	5	5	4	3	5
«Біобаланс»	4	3	2	4	4	4
«Тёма»	4	4	2	4	4	5
«Простоквашино»	4	5	5	3	5	5
«Слов'яночка»	3	3	4	3	5	4
«Чудо»	5	5	5	4	3	5
«Веселий молочник»	4	4	3	4	4	4
«Агуша»	5	4	3	5	3	4
«Біла лінія»	3	3	3	3	4	4
«Тульчинка»	4	4	3	4	5	4
«Ферма»	4	4	4	4	5	4
«Вапнярка»	3	3	2	3	4	3
«Золотий резерв»	4	3	3	4	4	4
«Від природи»	3	2	4	3	4	4
«Пирятин»	5	4	4	4	3	4

«Славія»	3	3	2	2	4	4
«Яготинське»	4	4	4	5	5	5
«Яготинське для дітей»	5	5	4	5	5	5
«Златокрай»	4	3	3	5	5	4
«Гармонія»	5	4	5	5	3	5
«Селянське»	3	3	3	3	5	4
«Буренка»	2	3	3	3	4	4
«На здоров'я»	4	3	2	4	4	4
«Галичина»	4	4	3	5	4	4
«Мої корівки»	2	2	3	3	4	3

Для розрахунку інтегрального показника конкурентоспроможності було визначено вагомість коефіцієнтів приведених показників експертним методом шляхом опитування потенційних споживачів молочної продукції. Їм було запропоновано оцінити вагомість основних обраних показників конкурентоспроможності молочної продукції. При визначенні групових оцінок було використано середньоарифметичне значення оцінок експертів, що брали участь в опитуванні.

Таблиця 3 - Коефіцієнти вагомості показників конкурентоспроможності молочної продукції

Показники конкурентоспроможності	Коефіцієнт вагомості (R_1)
Якість	0,25
Корисність для здоров'я	0,20
Доступність за ціною	0,20
Широта асортименту	0,15
Зручність упаковки	0,15
Прихильність споживачів	0,05
Разом	1,0

На основі проведених досліджень можна визначити інтегральний показник конкурентоспроможності різних торгових марок (таблиця 4).

Таблиця 4 - Розрахунок інтегрального (групового) показника конкурентоспроможності торгових марок молочної продукції

Торгові марки	Якість	Прихильність споживачів	Широта асортименту	Корисність для здоров'я	Доступність за ціною	Зручність упаковки	Сумарна оцінка
«Активія»	1,25	0,25	0,45	1	0,4	0,75	4,1
«Растішка»	1,25	0,25	0,6	1	0,4	0,6	4,1
«Даніссімо»	1,25	0,25	0,75	0,8	0,6	0,75	4,4
«Біобаланс»	1	0,15	0,3	0,8	0,8	0,6	3,65
«Тема»	1	0,2	0,3	0,8	0,8	0,75	3,85
«Прстоквашино»	1	0,25	0,75	0,6	1	0,75	4,35
«Слов'яночка»	0,75	0,15	0,6	0,6	1	0,6	3,7
«Чудо»	1,25	0,25	0,75	0,8	0,6	0,75	4,4
«Веселий молочник»	1	0,2	0,45	0,8	0,8	0,6	3,85
«Агуша»	1,25	0,2	0,45	1	0,6	0,6	4,1
«Біла лінія»	0,75	0,15	0,45	0,6	0,8	0,6	3,35
«Тульчинка»	1	0,2	0,45	0,8	1	0,6	4,05
«Ферма»	1	0,2	0,6	0,8	1	0,6	4,2
«Вапнярка»	0,75	0,15	0,3	0,6	0,8	0,45	3,05
«Золотий резерв»	1	0,15	0,45	0,8	0,8	0,6	3,8

«Від природи»	0,75	0,1	0,6	0,6	0,8	0,6	3,45
«Пирятин»	1,25	0,2	0,6	0,8	0,6	0,6	4,05
«Славія»	0,75	0,15	0,3	0,4	0,8	0,6	3
«Яготинське»	1	0,2	0,6	1	1	0,75	4,55
«Яготинське для дітей»	1,25	0,25	0,6	1	1	0,75	4,85
«Златокрай»	1	0,15	0,45	1	1	0,6	4,2
«Гармонія»	1,25	0,2	0,75	1	0,6	0,75	4,55
«Селянське»	0,75	0,15	0,45	0,6	1	0,6	3,55
«Буренка»	0,5	0,15	0,45	0,6	0,8	0,6	3,1
«На здоров'я»	1	0,15	0,3	0,8	0,8	0,6	3,65
«Галичина»	1	0,2	0,45	1	0,8	0,6	4,05
«Мої корівки»	0,5	0,1	0,45	0,6	0,8	0,45	2,9

Згідно отриманої сумарної оцінки можливо розподілити дані торгові марки за рейтинговою шкалою, починаючи з лідерів ринку і закінчуючи підприємствами, які займають задовільну позицію в сегменті молочної продукції.

Таблиця 5 - Розподіл торгових марок молочної продукції за рейтингом

Торгові марки	Значення інтервалу	Місце у рейтингу
«Активія», «Растішка», «Даніссімо», «Простоквашино», «Чудо», «Тульчинка», «Ферма», «Агуша», «Пирятин», «Яготинське», «Яготинське для дітей», «Златокрай», «Гармонія», «Галичина».	4 та більше	1
«Біобаланс», «Тема», «Слов'яночка», «Веселий молочний», «Золотиц резерв», «Селянське», «На здоров'я»	3,99 – 3,51	2
«Біла лінія», «Вапнярка», «Від природи», «Буренка»	3,50 – 3,01	3
«Славія», «Мої корівки»	3 і менше	4

Якщо ж проаналізувати сумарні оцінки інтегрального показника конкурентоспроможності торгових марок, то перше місце займають «Яготинське для дітей» (4,85), «Яготинське» (4,55), «Гармонія» (4,55). Тому, відповідно, найбільш конкурентоспроможними підприємствами України, на думку споживачів, є «Молочний альянс» (ПАТ «Яготинський маслозавод») та ПАТ «Лубенський молочний комбінат».

Із проведених розрахунків видно, що найбільш конкурентоспроможними торговими марками молочної продукції є «Активія», «Растішка», «Даніссімо», «Простоквашино», «Чудо», «Агуша», «Тульчинка», «Ферма», «Пирятин», «Яготинське», «Яготинське для дітей», «Златокрай», «Гармонія», «Галичина». Це свідчить про те, що найбільш конкурентоспроможними корпораціями являються «Юнімілк/Данон» (4 торгові марки) та «Молочний альянс» (4 торгові марки). Від них не відстають «Вімм-Білл-Данн» (2 торгові марки) та «Терра Фуд» (2 торгові марки). «Лубенський молочний завод» поки що випускає свою продукцію під однією торговою маркою «Гармонія», але вона є досить конкурентоспроможною і може позмагатися з найбільшими корпораціями України.

Отже, з проведеного дослідження ми бачимо, що на внутрішньому ринку є досить значний відсоток конкурентоспроможної продукції. Але якщо розглядати конкурентоспроможність українських молокопереробних підприємств у контексті зовнішньоекономічної діяльності, то картина буде значно відрізнятись. Основними

напрямами формування конкурентоспроможного виробництва молочних продуктів з іноземними компаніями повинні стати розвиток та впровадження інноваційних технологій виробництва, посилення інвестування з боку держави та приватних інвесторів для оновлення і реконструкції існуючого устаткування; налагодження ефективної системи закупівлі молока-сировини; запровадження на молокопереробних підприємствах систем управління якістю, побудованих відповідно до міжнародних стандартів, зокрема ISO 9001, що підвищить попит споживачів на внутрішньому ринку та відкриває шлях на зовнішній ринок, створення систем аналізу та прогнозування потреб споживачів, цін конкурентів, нових ринків, каналів реалізації; забезпечити завантаженість виробничих потужностей переробних підприємств і створити для виробника умови для безперебійного збуту продукції протягом всього року.

Список використаної літератури:

1. Дойль П. Менеджмент : стратегия и тактика / П. Дойль. – СПб. : Питер. – 1999. – 634 с.
2. Гамма Т.М. Вплив зовнішнього оточення на конкурентоспроможність молокопереробних підприємств Одеської області [Електронний ресурс]/ Т.М. Гамма // Економічний форум. – 2012. - №1. – Режим доступу: <http://eforum-lntu.com/assets/files/articles/2012/1/30.pdf>
3. Маслак О.І. Конкуренція: її сутність та особливості в умовах глобалізації / О.І. Маслак, Л.А. Квятковська, П.К. Кулінічев // Технологічний аудит та резерви виробництва. – 2014. – №3/3 (17). – С.57–61.

СУЧАСНИЙ СТАН ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Діденко Я.М., Панькова Т.І., студенти

Науковий керівник – Таловер В.А.

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Харчова промисловість завжди вважалася для України пріоритетною і стратегічно важливою галуззю, яка здатна забезпечити не тільки потреби внутрішнього ринку, а й вагоме місце держави в когорті світових країн – лідерів із виробництва продуктів харчування.

Посилення процесів глобалізації та інтеграція України до світової спільноти, по-перше, зробили економіку нашої держави більш вразливою до зовнішніх загроз і, по-друге, висунули перед нею серйозні вимоги щодо забезпечення відповідного рівня її конкурентоспроможності. Це, зокрема, стосується й харчової промисловості. Відтак, питання щодо дослідження ефективності функціонування вітчизняних харчових підприємств та конкурентоспроможності вітчизняних продуктів харчування набувають неабиякої актуальності [1, с.60].

Харчова промисловість України включає в себе понад 40 різноманітних галузей виробництва: борошномельно-круп'яну, цукрову, спиртову, пивоварну, хлібопекарську, кондитерську, молочну, рибну, крохмально-м'ясну, лікєро-горілочну, макаронну, м'ясну, олійно-жирову, виноробну, консервну, соляну, овочеву тощо. Крім харчосмакової продукції,

харчова промисловість випускає добрива, комбікорми, тютюнові, косметичні вироби, мило тощо.

Географія і фактори розміщені харчової промисловості: [3, с. 4]

– цукрова промисловість характеризується насамперед сировинним фактором розміщення, тому підприємства цієї галузі зосереджені переважно в Лісостепу (Черкаська, Вінницька, Полтавська, Тернопільська області);

– борошномельно-круп'яна галузь розміщує свої підприємства за сировинним принципом, підприємства зосереджені в Лісостепу і Степу;

– хлібопекарська і макаронна галузь орієнтується на споживача і її підприємства розміщені по всій території України;

– кондитерська галузь також орієнтується на споживача й її підприємства розміщені повсюдно, найбільші центри – Тростянець, Львів, Одеса, Полтава;

– молочна галузь орієнтується на сировину і споживача, підприємства галузі зосереджені переважно в містах (майже у всіх – від райцентрів і до міст-мільйонерів);

– м'ясна галузь орієнтується на сировину і споживача й зосереджена переважно у великих містах;

– олійно-жирова галузь орієнтується на сировину й розміщена в Степу й на півдні Лісостепу;

– консервна галузь розміщується за сировинним чинником, підприємства галузі зосереджені в Степу, Криму й на заході Лісостепу;

– виноробна галузь орієнтується на сировину й розміщена в районах вирощування винограду – на Закарпатті й Криму;

– рибна галузь розміщена за сировинним принципом й поширена в приморських містах (Керч, Одеса).

З метою оцінки впливу змін обсягів виробництва окремих видів продуктів харчування на загальні тенденції у харчовій промисловості визначимо і проаналізуємо середні індекси обсягу виробництва для основних груп харчових товарів (Ісер).

Таблиця 1 - Індекс виробництва продукції харчової промисловості Україні

Продукція	2011	2012	2013	2014	2015	
Виробництво харчових продуктів	106,9	101,7	96,4	104,6	87,2	99,36
Виробництво м'яса та м'ясних продуктів	106,9	104,4	110,5	100,5	99,8	104,42
Перероблення та консервування риби, ракоподібних і молюсків	91,3	112,6	105,1	98,7	71,4	95,82
Перероблення та консервування фруктів і овочів	112,9	105,4	99,8	102,9	74,6	99,12
Виробництво олії та тваринних жирів	104,7	110,4	92,6	121,5	85,8	103
Виробництво молочних продуктів	94,1	104,0	100,5	100,1	91,2	97,98

Виробництво продуктів борошномельно-круп'яної промисловості	99,5	104,4	102,0	100,5	95,2	100,32
Виробництво хліба, хлібобулочних і борошняних виробів	100,2	100,0	96,5	89,5	86,9	94,62
Виробництво цукру	143,1	82,0	58,9	166,8	69,5	104,06
Виробництво какао, шоколаду та цукрових кондитерських виробів	97,5	97,6	100,5	76,2	82,9	90,94
Виробництво чаю та кави	110,5	125,9	110,7	106,1	92,0	109,04
Виробництво прянощів і приправ	101,4	98,5	98,6	93,1	86,4	95,6
Виробництво виноградних вин	70,4	77,3	94,3	97,1	122,1	92,24
Виробництво безалкогольних напоїв; виробництво мінеральних вод та інших вод, розлитих у пляшки	95,7	102,3	93,1	93,9	93,2	95,64
Виробництво тютюнових виробів	93,5	98,5	91,8	104,5	108,0	99,26

Джерело: Держстат України [2]

Середній індекс виробництва продукції харчової України за 2011-2015рр. показав, що найбільш динамічними видами діяльності є виробництво м'яса та м'ясних продуктів, олії та тваринних жирів, какао, продуктів борошномельно-круп'яної промисловості, цукру, чаю та кави. Однак, такі види діяльності, як виробництво какао, шоколаду, цукрових кондитерських виробів та виноградних вин мають занадто низькі значення цього показника, що є свідченням їх уповільненого розвитку. Хоча виробництво виноградних вин продовжує невинно зростати.

Також, як бачимо, середній індекс виробництва продукції харчової промисловості у 2015 році зменшився в порівнянні з минулими роками, що є свідченням скорочення масштабів виробництва, яке є наслідком зменшення платоспроможності населення України. Такі показники підтверджують необхідність розробки ефективних заходів управління конкурентоспроможністю продукції.

Якщо ж проаналізувати у загальному вигляді на яку суму було реалізовано продукції харчової промисловості, то побачимо таку картину.

Таблиця 2 - Обсяг реалізованої продукції харчової промисловості України, млн. грн.

Продукція	2011	2012	2013	2014	2015
Виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	216454,0	245869,7	253439,0	302391,9	398023,2

Джерело: [2]

Як бачимо, хоч у 2015 році виробництво продукції харчової промисловості і впало, проте обсяг реалізованої продукції навпаки зріс, що може бути спричинене підвищенням цін та реалізацією залишків готової продукції минулого року. Більш детальний аналіз індексу цін виробників продукції харчової промисловості можемо побачити у таблиці 3.

Таблиця 3- Індекс цін виробників продукції харчової промисловості України

Продукція	2011	2012	2013	2014	2015
Виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	109,4	103,6	103,8	127,3	136,4
Виробництво м'яса та м'ясних продуктів	115,0	103,4	98,8	131,4	122,4
Виробництво молочних продуктів	112,9	96,3	115,3	109,3	130,0
Виробництво хліба, хлібобулочних і борошняних виробів	113,2	104,0	103,3	126,4	144,3

Виробництво цукру	86,8	88,5	117,0	112,1	169,7
Виробництво напоїв	121,9	106,4	107,1	115,8	129,6

У 2015 році ціни значно підвищилися в порівнянні з минулими роками, що й вплинуло на збільшення прибутку від реалізації продукції. Цей процес спричинений високою інфляцією в Україні, значним скачком долара, а це в свою чергу призводить до подорожчання сировини та транспортних затрат.

Розглянувши основні тенденції розвитку харчової галузі в Україні, було виокремлено декілька можливих перспектив розвитку харчової галузі в Україні, а саме скорочення витрат на переробку сировини, підвищення рівня якості готової продукції, отримання додаткових доходів та задоволення потреб споживачів різних контингентних груп шляхом застосування новітніх технологій та створення інноваційних продуктів, а також вихід національних товаровиробників харчової галузі на зовнішні ринки та залучення іноземних інвестицій. Підсумовуючи вищесказане, хотілося б ще раз наголосити на тому, що харчова промисловість відіграє надзвичайно важливу роль в економіці нашої держави. І, незважаючи на наявність багатьох проблем, ця галузь може й повинна залишатися провідним сектором національного промислового виробництва.

Список використаної літератури:

1. Пашнюк Л.О. Харчова промисловість України: стан, тенденції та перспективи розвитку / Л.О.Пашнюк // Економічний часопис 21. – 2012. – №9. – С. 60-63.
2. Державна служба статистики України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Хареба В. Наукове забезпечення розвитку харчової і переробної промисловості України / В. Хареба // Харчова і переробна промисловість. – 2009. – № 2–3(354). – С. 4-7.

ОСНОВНІ СТРУКТУРНІ ЗРУШЕННЯ У ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

А.О. Задоя, доктор економічних наук,
професор, завідувач кафедри
Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля

Вплив зовнішньої торгівлі на економічний розвиток країни є предметом особливої уваги економістів з часів меркантилізму. І хоча за останні 400-500 років відбулося значне переосмислення ролі експорту та імпорту в досягненні благополуччя тієї чи іншої країни, розроблені численні теорії, які обґрунтовують мотивацію виходу на зовнішні ринки, запропоновані та апробовані економіко-математичні моделі кількісної оцінки взаємозв'язку масштабів зовнішньоекономічної діяльності з динамікою економічного зростання, проблема зовнішньої торгівлі залишається актуальною і сьогодні.

Для України ця актуальність посилюється рядом обставин. По-перше, за останні 25 років наша країна стала досить інтегрованою у світове господарство, а тому вельми

чутливою до тих змін та коливань, які відбуваються в ньому. По-друге, за останні роки змінилися умови ведення експортно-імпоротної діяльності через підписання Україною цілого ряду міжнародних угод. По-третє, особливістю останніх років стало зменшення території України, яка враховується при розрахунку обсягів зовнішньої торгівлі, у результаті окупації Криму та частини Донецької і Луганської областей. Усе це робить зміни умов експорту та імпорту надзвичайно динамічними та потребує оперативного оцінювання ситуації для своєчасної реакції на нові реалії.

При співставленні динаміки ВВП та обсягів зовнішньої торгівлі України за останні п'ять років можна зробити щонайменше три висновки:

1. Для української економіки є властивою тісна взаємозалежність зовнішньоекономічних та внутрішніх процесів. Підкреслимо, що у цій взаємозалежності неможна чітко виділити причину та наслідок, оскільки вони періодично міняються місцями.

2. Останнє можна підтвердити тим фактом, що навіть трьох кратне падіння курсу гривні та значна переоцінка долара не викликали зростання експорту, а, навпаки, супроводжувалися його падінням.

3. Українська економіка є досить відкритою: зовнішньоторговий оборот складає близько 80% ВВП (приблизно такий же показник як і у Польщі). Тому вона не може бути захищеною від дії так званого закону вирівнювання цін, коли внутрішні ціни у різних країнах зближуються. Таке зближення передбачає й зменшення розриву між ринковим курсом іноземної валюти та паритетом купівельної спроможності. Це можливо або за рахунок зниження ринкового курсу долара, або за рахунок зростання внутрішніх цін. Оскільки важко очікувати значного зростання курсу гривні, то більш ймовірним сценарієм розвитку подій для України будуть суттєві темпи інфляції.

Разом з тим, скорочення експорту та імпорту останні два роки супроводжувалося певними зрушеннями, як у географічній структурі, так і товарній. Очевидними є наступні тенденції у структурних зрушеннях:

- протягом усього періоду спостерігається стійка тенденція до зменшення питомої ваги в українській зовнішньоторговій діяльності країн СНД в цілому та Російської Федерації, зокрема. Не дивлячись на це, навіть сьогодні Росія залишається найбільшим торговельним партнером України серед усіх країн світу, хоча досить близько до неї наблизилася Німеччина та Китай;

- не менш стійкою була й тенденція до збільшення питомої ваги країн Європейського союзу в українському експорті та імпорті. У 2014 р. вона вперше перевищила долю країн СНД. За останні ж два роки ситуація змінилася на стільки, що тепер як в українському експорті, так і імпорті питома вага країн СНД складає лише половину аналогічного

показника країн ЄС. Україна є активним учасником світових торговельних процесів, а тому веде експортно-імпорتنу діяльність не тільки у країнах СНД та ЄС. Значними покупцями української продукції сьогодні є Китай, Туреччина, Єгипет, США.

Не менш суттєві зміни відбулися й у товарній структурі українського експорту та імпорту. Перш за все, слід зазначити, що в експорті нашої країни домінуючою стає продукція, прямо чи опосередковано пов'язана з сільським господарством. До резервів можна віднести й використання ще одної природної переваги. За запасами залізної руди Україна посідає третє місце у світі (після США та Австралії).

Однак в останні роки питома вага експорту руди та чорних металів має стійку тенденцію до зниження. Особливе занепокоєння викликає зменшення питомої ваги виробів з чорних металів. І проблема тут не стільки у тенденціях світових ринків (а вони реально зменшуються), скільки у низькій конкурентоспроможності української продукції.

Ще одним проявом цього явища можна вважати стабільно низьку питому вагу в експорті машин та обладнання – на рівні 10-11%. Про втрату ринків засобів наземного транспорту (перш за все російських) свідчить скорочення питомої ваги цього товару у чотири рази за досліджуваний період. Враховуючи загальне скорочення експорту, можна говорити, що обсяги експорту засобів наземного транспорту скоротилися не менше, ніж у 6 разів. Отже, не дивлячись на значне зменшення обсягів експорту та імпорту, за останні роки склалися в цілому позитивні «стартові умови» для формування нової географічної та товарної структури зовнішньої торгівлі України, яка б відповідала стратегічним цілям нашої країни та сьогоднішнім реаліям. Реалізація цих потенційних можливостей буде залежати, перш за все, від внутрішніх процесів, що відбуватимуться в нашій державі.

ДЕРЖАВА В СВІТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Коренюк П.І., д.е.н., професор,
завідувач кафедри менеджменту організацій і адміністрування
Дніпровського державного технічного університету,
Чекалова Н.Е., ст.викладач кафедри економічної теорії та права
ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

Глобальна економічна система перетворює відкриті національні економіки в інтегроване світове господарство, посилюючи взаємозалежність між країнами. В процесі розвитку глобально функціонуючого світового виробничо-господарського механізму утворюються якісно нові економічні зв'язки між окремими державами, регіональними угрупованнями та підприємствами [1].

В інтересах збереження економічної безпеки, щоб не перетворитись із суб'єкту в

об'єкт глобалізаційного процесу держава повинна докладати максимум зусиль для підвищення ефективності управління національним господарством. З урахуванням стрімкого розвитку світової економіки, що супроводжується посиленням конкуренції на глобальних та локальних ринках, держава, в межах своїх функцій, також повинна сприяти підвищенню ефективності діяльності вітчизняних товаровиробників.

Виявити і структурувати сильні і слабкі сторони вітчизняної промисловості, а також потенційні можливості і загрози дозволяє SWOT-аналіз. В табл. 1 показана матриця SWOT-аналізу стану української промисловості [2]. Керівники держави повинні порівнювати внутрішні сили і слабкості промисловості в своїй країні з можливостями, які дає їм відкритий ринок. Виходячи з якості відповідності, слід зробити висновок про те, в якому напрямку промисловий комплекс повинний розвиватися, і в кінцевому рахунку впливати на розподіл ресурсів.

Глобалізація, безумовно, несе з собою низку переваг, але вона чревата й негативними наслідками або потенційними проблемами, в яких деякі її критики вбачають велику небезпеку.

По-перше, переваги глобалізації розподіляються нерівномірно. По-друге, ряд галузей втрачають свої конкурентні переваги через зростання відкритості ринку та змушені докладати додаткових зусиль та великих витрат, щоб пристосуватися до господарських умов, що змінилися не на їхню користь. Відтік ресурсів з цих галузей містить в собі серйозну загрозу господарської структурі, що склалася, і уряд повинний розробити адаптаційні заходи для тих, хто втратив роботу, допомогти з пошуком іншого робочого місця, з перекваліфікацією, взяти на себе важкий тягар соціальних витрат.

З 2014р. за межами країни працюють багато українських заробітчан - масштаби трудової міграції настільки великі, що потребують особливої уваги з боку держави. Не слід сподіватись, що міжнародна міграція сприяє вирішенню проблем зайнятості та бідності. За відсутності адекватних заходів з боку держави проблема безробіття може стати потенційним джерелом не тільки глобальної, а й локальної нестабільності. Вимушена трудова міграція виявляє ще одну проблему – втрату витрачених на освіту коштів.

Низька ефективність промислових підприємств України найближчим часом може привести до падіння вартості їх активів, перерозподілу власності та втрати контролю над промисловими ресурсами в країні, що є загрозою національним інтересам держави. Тому найближчим часом необхідно налагодити дієву співпрацю бізнесу і держави в рішенні стратегічних завдань.

Таблиця 1

SWOT-аналіз сучасного стану промисловості України

Сильні сторони	Слабкі сторони
Значний природно-ресурсний потенціал	Добровільна відмова від експорту промислової продукції в Росію
	Застарілі основні фонди підприємств
Наявність кваліфікованої робочої сили	Наявність застарілих технологій, відставання в галузі досліджень та розробок
	Висока ресурсомісткість виробництва
Розвинутий науково-виробничий комплекс	Зниження грошової складової в розрахунках із споживачами продукції
	Гостра нестача інвестицій, значні труднощі із залученням фінансування
Значна кількість резервних потужностей	Високий ступінь політичного та економічного ризику в країні відлякує потенційних інвесторів
Через низьку заробітну плату – дешевий ресурс праці	Великий обсяг інвестиційних ресурсів, необхідний для відновлення зруйнованого господарства країни на Сході
	Незначні зусилля держави щодо підтримки виходу вітчизняних виробників на ринки зарубіжжя
Наявність інноваційного потенціалу	Недостатньо розгалужена мережа транспортних магістралей та їх переважно низька якість
	Розрив коопераційних зв'язків з підприємствами Росії
Зручне географічне положення країни – в центрі Європи, на шляху товарних потоків з Азії в Європу і навпаки	Відтік висококваліфікованої робочої сили в розвинуті країни
	Труднощі із збутом промислової продукції всередині країни (особливо побутової техніки) через спрямованість споживчого вибору у бік імпортних товарів
Багато видів продукції мають підтверджену міжнародними сертифікатами високу якість продукції, що відповідає європейському рівню	Зростання кількості збиткових організацій, низька прибутковість більшості промислових підприємств
	Труднощі з реалізацією нестандартних виробів у разі неплатоспроможності замовника
	Відсутність досвіду у підприємств щодо проведення агресивної маркетингової політики для виходу на ринки далекого зарубіжжя
Зовнішні сприятливі можливості	Зовнішні погрози
Дорожнеча енергоресурсів сприяє розповсюдженню енергозберігаючих технологій в т.ч. власної розробки	Високий ступінь тінізації, монополізації та корумпованості економіки, що стримує її розвиток
	Надлишкова залежність економіки України від кредиторів - міжнародних фінансових організацій
	Висока чутливість економіки країни до зміни умов постачання енергоресурсів
Наявність потенційних можливостей розширення попиту на продукцію в зарубіжних країнах	Нестабільність господарського та податкового законодавства
	Важко передбачувані стрибки валютного курсу і знецінення гривні
	Неефективна структура експорту/імпорту та економіки в цілому
	Використання елементів жорсткої грошово-кредитної політики в період кризового падіння виробництва
Зростає зарубіжний попит на науково-технічну продукцію, особливо космічної галузі	Відсутність реальної підтримки малих та середніх підприємств з боку держави у період кризи задля збереження робочих місць
	Необґрунтовано високі комунальні тарифи та їх щорічне зростання
Низькі ціни на продукцію в порівнянні з європейськими аналогами	Нестабільна політична ситуація
	Зниження загальної платоспроможності підприємств та населення
Зростання курсу іноземних валют робить продукцію іноземних конкурентів більш дорогою, а отже непривабливою за ціновим фактором в порівнянні з вітчизняною	Некеровані міграційні потоки населення та робочої сили зокрема
	Скорочення інвестиційних ресурсів через непередбачуваність розвитку подій в країні
	Посилення конкуренції з боку європейських та китайських фірм
	Негативний імідж України серед потенційних інвесторів через нерідкі випадки рейдерських захоплень підприємств
Розвиток ринкових відносин в країні	

На тлі глобалізаційних процесів, що відбуваються, особливо в сферах, які безпосередньо впливають на умови життя людей, державі необхідно вживати заходів з ефективного управління змінами.

Список використаної літератури:

1. Безрукова Н. В., Свічкарь В. А. Роль держави в умовах глобалізації / [6 Всеукр. наук.-практ. конф. Соціально-економічні трансформації в епоху глобалізації](#). 2015р. С.114-117. <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/4337>.
2. Ковальчук О.О., Полінкевич О.М. Правила проведення SWOT-аналізу на промислових підприємствах [Текст] / Международная научная конференция MicroCAD : Секція №23 - Менеджмент, інвестиційні та інноваційні процеси в промисловості та народному господарстві - [Вестник НТУ "ХПИ"](#), 2014. - С.169.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНА БАЗА ДОСЛІДЖЕННЯ РИНОВОЇ КОН'ЮНКТУРИ

Кобелєва Тетяна Олександрівна,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри організації виробництва та управління персоналом НТУ «ХПІ»

Дослідження, формування, оцінка та прогнозування кон'юнктури товарного ринку є нагальною задачею кожного виробника, якщо він серйозно налаштований на комерційний успіх свого бізнесу. Ефективність такої роботи багато в чому залежить від наявного методичного інструментарію та від уміння його застосовувати в тих чи інших умовах. Виходячи з цих посилок вважаємо за доцільне провести детальне дослідження існуючих методів, які використовуються в ринкових дослідженнях.

Сучасні вчені-економісти пропонують різні методичні підходи до формування та оцінки ринкової кон'юнктури. Наприклад, в роботах [1, 2, 3, 10, 11, 12] рекомендується звертати особливу увагу на наступні напрямки проведення досліджень:

- аналіз статистичної інформації про стан ринкової кон'юнктури;
- аналіз торгівельно-політичного стану;
- аналіз існуючих обмежень на торгівлю в сфері даного товару;
- визначення місткості ринку та його окремих сегментів та дослідження його динаміки;
- вивчення практики роботи конкурентів;
- встановлення та аналіз вимог споживачів до товару;
- аналіз взаємовідносин зі споживачами, дослідження поведінки покупців;
- дослідження умов збуту та прогнозування його обсягів;
- визначення ефективності маркетингових комунікацій, зокрема рекламної діяльності.

На наш погляд, є очевидним, що рекомендації цих економістів надзвичайно широкі та

надмірно узагальнені. Їх практичне використання більш прийнятне для проведення маркетингових досліджень ринку, а для цілей формування і оцінювання ринкової кон'юнктури конкретного товару можуть виникнути суттєві ускладнення.

Дослідження ринкової кон'юнктури ґрунтується на досить складній методологічній основі, яке представляє собою сплав статистичних, економетричних, кваліметричних і маркетингових методичних підходів. Дослідження та аналіз літературних джерел в галузі кон'юнктурних досліджень дозволили сформувати основні групи методів оцінювання та формування кон'юнктури і визначити їх якісні характеристики (табл.1).

Існуючі методи формування та оцінювання ринкової кон'юнктури, які представлені в табл.1., є комплексними по своїй природі і визначають, як нам представляється, певний напрям дослідження.

Таблиця 1

Якісна характеристика існуючих методів формування та оцінювання ринкової кон'юнктури

Сутність методу	Переваги методи	Недоліки методу
<i>Емпіричні методи</i>		
Базуються на вивченні і оцінювання кон'юнктури шляхом збору і обробки статистичної інформації про стан об'єкту дослідження	➤ об'єктивність; ➤ широкий спектр методів отримання інформації	➤ висока трудомісткість; ➤ значні витрати часу на збір та обробку інформації; ➤ значні витрати
<i>Експертні методи</i>		
Базуються на вивченні, аналізі та узагальненні думок високопрофесійних експертів – фахівців в галузі предмету дослідження	➤ поєднання досвіду і інтуїції; ➤ можливість отримання кількісної оцінки; ➤ швидкість отримання результату	➤ пряма залежність результату від компетенції експертів; ➤ висока трудомісткість; ➤ потреба в фахівцях високого рівня
<i>Економіко-математичні методи</i>		
Базуються на математичному моделюванні об'єкту дослідження з метою оптимізації рішень та прогнозу розвитку	➤ науковий підхід; ➤ висока статистична достовірність; ➤ формалізація інформаційних масивів	➤ висока трудомісткість; ➤ низька гнучкість; ➤ використання в моделях тільки кількісних характеристик об'єкту

Слід зазначити, що кожен з методів, які аналізуються, включає в себе певний класифікаційний набір інструментального наповнення, в який входять різновиди даного методу, використання яких в різних випадках має своє цільове призначення. Класифікація методів дослідження, формування та оцінювання ринкової кон'юнктури, сформована

автором на основі аналізу різних першоджерел, детальний аналіз яких наводиться в доповіді.

Список використано літератури:

1. Азоев Г.Л. Конкурентные преимущества фирмы / Г.Л.Азоев, А.П.Челенков — М.: ОАО «Типография «НОВОСТИ», 2000. — 256 с.
2. Грабченко А.И. Основы маркетинга высоких технологий : [учебное пособие] / Грабченко А.И., Перерва П.Г., Смоловик Р.Ф. — Х. : ХГПУ, 1999. — 242 с.
3. Кобелева Т.О. Методичні засади моніторингу кон'юнктури ринку асинхронних двигунів/Т.О.Кобелева//Управління розвитком.- №4 (101).- 2011.- С.258.260.
4. Перерва П. Г. Антикризисный мониторинг финансово-экономических показателей работы машинобудівного підприємства / П.Г.Перерва, В.Л.Товажнянский // Економіка розвитку. — Харків : ХНЕУ. — 2010. — №2 (54). — С. 46–50.
5. Перерва П. Г. Синергетичний ефект бенчмаркінгу конкурентних переваг / П.Г.Перерва, Н. П. Ткачова // Маркетинг і менеджмент інновацій . — 2011. — № 4(1). — С. 55-66.
6. Перерва П.Г. Антикризисні інструменти сталого розвитку підприємства: інноваційна, інвестиційна та маркетингова політика / П.Г.Перерва, А.В.Косенко, О.П.Косенко // Вісник Нац.техн.ун-ту "ХПІ" : зб.наук.пр. Темат. вип. : Технічний прогрес та ефективність виробництва. — Харків : НТУ "ХПІ". — 2012. — № 25. — С. 100-106.
7. Перерва П.Г. Економіка та організація інноваційної діяльності : підруч. / П.Г.Перерва; за ред. П.Г.Перерви, С.А.Меховича, М.І.Погорєлова. — Харків : НТУ «ХПІ», 2008. — 1080 с.
8. Перерва П.Г. Розвиток методів аналізу фактичного стану конкурентних переваг підприємства / П.Г.Перерва, Н.П.Ткачова // Економіка розвитку. — Харків : ХНЕУ, 2011. — № 4 (60). — С. 116-120.
9. Перерва П.Г. Розвиток методів аналізу фактичного стану конкурентних переваг підприємства / П.Г. Перерва, Н.П. Ткачова // Економіка розвитку. — Харків : ХНЕУ, 2011. — №4 (60). — С. 116-120.
10. Пильник Н. Б. Прогнозирование рыночной конъюнктуры в системе малого предпринимательства [Текст] : автореферат диссертации на соискание ученой степени канд. экон. наук :08.00.05 / Н. Б. Пильник. - Омск, 2009. - 20 с.
11. Чорна М.В. Трансформація підходів до визначення джерел формування конкурентних переваг підприємства/М.В.Чорна// Вісник економічної науки України.- 2009.- №1.- С.184-186.
12. Pererva P.G. Technology transfer [Text] / P. G. Pererva, G. Kocziszky, D. Szakaly, M. Somosi. — Veres-Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI», 2012. — 668 p.

СУЧАСНИЙ СТАН МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Кулінічев Петро Костянтинівич, старший викладач
Марченко Валерій Валерійович, студент,
Керівник - Бала Володимир Володимирович, к.е.н., доцент кафедри економіки
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

На сьогодні важливе місце серед основних теоретичних і прикладних проблем посідає проблема створення ефективного організаційно-економічного механізму підвищення мотивації до ефективної праці персоналу вітчизняних підприємств.

Зараз, під час економічної та політичної кризи, яскраво спостерігаються такі негативні явища як депресія соціально-економічного добробуту, зниження зацікавленості працівників не тільки у високопродуктивній праці, але й у праці взагалі. Відмічається спад мотивації трудової діяльності, адже діяльність людини зумовлюється реально існуючими у неї потребами, які мають бути задоволені, а нині безліч потреб залишаються незадоволеними.[1]

Ефективна система внутрішнього управління підприємством, яка передбачає наявність чітко організованої моделі мотивації праці робітників, займає одне з ключових

місць у системі організації діяльності підприємства. Політика мотивації персоналу удосконалює процес адміністративного управління, що полягає в розробці і виконанні планових завдань, посадових та інших інструкцій, методичних положень і вказівок, наказів, розпоряджень і являє собою непряме, опосередковане управління, із застосуванням інтересів робітників з використанням специфічних форм і методів забезпечення їх матеріальної і моральної зацікавленості в результатах діяльності особистих та взагалі підприємства, у зростанні показників ефективності виробництва. [1]

Важливою ознакою успішного і конкурентоспроможного функціонування кожного підприємства є сукупність методів і способів, які використовує керівництво для підвищення ефективності організації роботи персоналу. Низькі показники оплати праці не мотивують найманих працівників до високопродуктивної роботи, адже працівник, який отримує мінімальну заробітну плату, не зацікавлений працювати заради добробуту й вигоди підприємства, а це призводить не лише до втрат суспільного продукту, але й негативно позначається на динаміці економічного зростання країни.

Саме тому перед керівниками всіх підприємств стоїть проблема створення науково обгрунтованого механізму, методів, способів мотивації праці персоналу, які б дали змогу зацікавити працівників виконували роботу якісно, продуктивно та конкурентоспроможно.

Практика керівництва персоналом сучасних зарубіжних та деяких українських підприємств свідчить про тенденцію до суттєвих змін в системі мотивації персоналу. Для нового сучасного покоління працівників, перш за все працюючої молоді, важливими є інші ціннісні орієнтації спонукальних мотивів до трудової діяльності, ніж для попереднього покоління, а саме такі аспекти, як самореалізація і саморозвиток. [2]

Ефективність та результативність праці конкретного працівника зумовлена насамперед індивідуальними можливостями та особистою зацікавленістю, а також його усвідомленням власної ролі в колективних зусиллях. Обсяг витрат праці залежить від самооцінки працівника достатності рівня винагороди й упевненості в її отриманні. Усі керівники усвідомлюють необхідність заохочування працівників підприємства до реалізації поставлених перед ними виробничих цілей і завдань.

Власники українських підприємств найпоширенішим механізмом мотивації найчастіше вважають заохочення грошовими винагородами, преміями, підвищення оплати праці тощо. Тобто, дані елементи є найголовнішим і повинні задовольняти потреби працівника у мотивації. Але, для сучасних працівників, окрім заробітної плати, важливими є й інші чинники, зокрема зміст праці, умови, за яких вони можуть цілковито проявити свої здібності, уміння та навички, чітка орієнтація кар'єрного зростання, можливість проявити особисті творчі здібності у вирішенні поставлених завдань.

На деяких підприємствах існує проблема невідповідності професійного рівня персоналу вимогам, на інших – неефективна або взагалі відсутня система мотивації персоналу.

Отже, можна зазначити, що в умовах дефіциту фінансових ресурсів підприємствам доцільно орієнтуватися на залучення персоналу з високою внутрішньою мотивацією, оскільки простіше навчити мотивованого працівника, ніж мотивувати кваліфікованого фахівця. При цьому виникає необхідність у визначенні дієвих кадрових інструментів формування високої внутрішньої мотивації персоналу підприємств, до яких належать сильна корпоративна культура, бренд підприємства, сучасний стиль керівництва, орієнтація персоналу на ефективність і компетентність.

Застосування сучасних інструментів управління людськими ресурсами забезпечить формування високого рівня внутрішньої мотивації і лояльності персоналу, а також зростання ефективності діяльності підприємств.

Список використаної літератури:

1. Бала В.В. Процес мотивації персоналу підприємства та його складові / А.Г. Мацак, В.В. Бала // Електронне наукове фахове видання «TECHNOLOGY AUDIT AND PRODUCTION RESERVES» № 3 (17), 2014р. [Електронний ресурс] Режим доступу -<http://journals.urau.ua/tarp/article/view/25399>.
2. Козенков Д. Є. Інноваційний розвиток та людський потенціал: оцінка та стимулювання: монографія / Д. Є. Козенков, К. М. Солошенко, Е. П. Якубова; [під ред. К. Ф. Ковальчука]. – Дніпропетровськ: Системні технології, 2012. – 157 с.

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ЩОДО ОЦІНКИ РІВНЯ ЯКОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ

Даніел Куттор, доктор наук, професор, директор з міжнародних зв'язків,
Мішкольцький Університет, Угорщина
Бала Володимир Володимирович, к.е.н., доцент кафедри економіки
Проценко Ігор Олександрович, студент
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Туризм є однією з найбільших і динамічних галузей економіки. Високі темпи його розвитку, більші обсяги валютних надходжень активно впливають на різні сектори економіки, що сприяє формуванню власної туристичної індустрії. [1]

У багатьох державах світу туризм розвивається як система, яка надає всі можливості для ознайомлення з історією, культурою, звичаями, духовними і релігійними цінностями різних країн і їх народів, і дає прибуток в скарбницю. Не кажучи вже про те, що “годує” ця система дуже багато фізичних і юридичних осіб, так чи інакше пов'язаних з наданням туристичних послуг. Крім значної статті прибутку туризм є ще і одним з могутніх чинників посилення престижу країни, зростання її значення в очах світової спільноти і пересічних

громадян.

Туристична діяльність в розвинених країнах є важливим джерелом підвищення добробуту держави. У 2012 році США від реалізації туристичних послуг іноземним громадянам отримали 62 млрд. \$, Франція і Італія - по 31 млрд. \$, Іспанія - 29 млрд. \$. [2]

Формування конкурентоспроможного ринку міжнародних туристичних послуг в Україні, залежить від рівня якості послуг, що надаються вітчизняними туристичними операторами та агенціями. Вивчення факторів які впливають на якість послуг з метою її збільшення є одним з основних завдань економістів та менеджерів.

Варто відмітити те, що в наш час, підприємство яке не може надати якісної послуги досить швидко стає банкрутом по причині збиткової діяльності. Тому оцінка рівня якості туристичних послуг з метою визначення факторів, що впливають на неї та управління останніми є досить актуальною темою для сьогодення, адже лише за допомогою збільшення якісних показників можна збільшити ефективність діяльності всього підприємства, при цьому збільшуючи ефективність використання всіх його ресурсів. Це і обумовило вибір та актуальність теми дослідження.

Дослідження теоретичних основ категорії якості та їх відмінних особливостей в туризмі показало, що ця категорія багатогранна і в кожній конкретній ситуації відповідає визначеним цілям та задачам управління. В сучасних умовах якість розглядається з двох сторін: виробника і споживача, що обумовлює відповідність їх інтересів і є характерною рисою ринкової економіки.

Системи моніторингу досить важливі для проведення оцінки якості послуг підприємств туристичної галузі. За допомогою останнього можна легко та швидко провести експрес аналіз фінансового стану підприємства, а також його положення серед конкурентів на ринку.

Перспективним для підприємства є впровадження комп'ютерної програми Voyage Office Pro. Це найбільш повна з існуючих комп'ютерних програм - версія моніторингу діловодства і бухгалтерії для роботи туристських фірм. Програма необхідна як найбільш сучасний інструмент організації і ведення роботи з клієнтами і партнерами фірми, а також для одержання статистичних і аналітичних даних діяльності туристської фірми.

Ми вважаємо за необхідне як показник якості розглядати такий показник, як кількість постійних клієнтів. Це пов'язано з тим, що досить велика кількість клієнтів туристичних фірм, не вважаючи за потрібне з'ясовувати відношення з агенцією з приводу незадоволення наданою послугою, або якимось аспектом даної послуги, просто відмовляється в майбутньому від обслуговування даним туристичним агентством. Тому збільшення постійних клієнтів, котрі користуються послугами певної туристичної агенції є позитивним

показником якості наданих послуг, адже свідчить про зростання задоволеності постійних клієнтів. І навпаки, зменшення даного показника говорить про зменшення показника оцінки якості послуги, і повинно служити підприємству сигналом про необхідність прийняття заходів, щодо підвищення рівня обслуговування.

Також розглянувши систему оцінки якості, що використовує баловий метод ми вважаємо за необхідне дещо удосконалити його.

Впровадження запропонованої нами методики порівняльного аналізу рівня якості туристичних послуг з використанням удосконаленої методики моніторингу діяльності підприємства та запропонованих змін щодо балової оцінки якості туристичних послуг, в туристичній галузі призведе до збільшення конкурентоспроможності підприємства на конкурентному ринку міжнародних туристичних послуг, а також надасть можливість стабільної роботи та розвитку.

Визначення факторів що впливають на показник оцінки рівня якості туристичної послуги дає можливість підприємству заздалегідь визначати пріоритетні напрямки розвитку та впливу, для забезпечення зростання рівня якості обслуговування, що в підсумку надасть можливість керування якістю.

Список використаної літератури:

1. Мельниченко С. В. Інформаційні технології в туризмі : теорія, методологія, практика : [монографія] / С. В. Мельниченко. – К. : Київ. нац. торгівельно-екон. ун-т, 2008. – 493 с.
2. Положення про Державне агентство України з туризму та курортів затверджене Указом Президента України від 12 травня 2011 року № 444/2011 [Електрон. ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/444/2011>.

ІНСТИТУЦІЙНИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ ЗАЙНЯТОСТІ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РИНКУ ПРАЦІ

Василь Іванович Легкий
кандидат економічних наук,
завідувач кафедри економічної теорії
та управління персоналом імені академіка УАН З. Маніва
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького

Дослідження зайнятості у загальних проявах є досить поширеним серед вітчизняних та зарубіжних науковців. Достатньої уваги приділено управлінським аспектам, факторному впливу, функціональній спрямованості тощо. Разом з тим, регіональна специфіка сфери зайнятості диктує свої умови щодо вивчення цього соціоекономічного явища з урахуванням особливостей регіональних ринків праці, що характеризуються відповідними

закономірностями розвитку.

Управління процесами зайнятості градує в число пріоритетних завдань формування ефективної регіональної політики як системи форм і методів управління, які б забезпечували реалізацію інтересів людей у сфері праці [1, с. 192]. Передусім звертаємо увагу на необхідність управління зайнятістю саме на рівні регіону в особі місцевих органів державної влади – територіальних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Про необхідність регулювання зайнятості на регіональному рівні доводить О. Кісельова. Науковець зазначає, що на регіональному рівні краще проявляється взаємозалежність пропозиції та попиту на робочу силу, формується своя кон'юнктура ринку праці, рівні зайнятості й безробіття населення, структура зайнятості, ціна робочої сили і рівень доходів населення.

Зайнятість формується на регіональному ринку праці як складова частина ринку праці країни, сукупність соціально-економічних відносин, що мають специфічні територіальні особливості, за допомогою яких здійснюється формування попиту та пропозиції на робочу силу в межах регіону. Формування зайнятості на регіональному ринку праці з урахуванням інституційного підходу наведено на рис. 1.

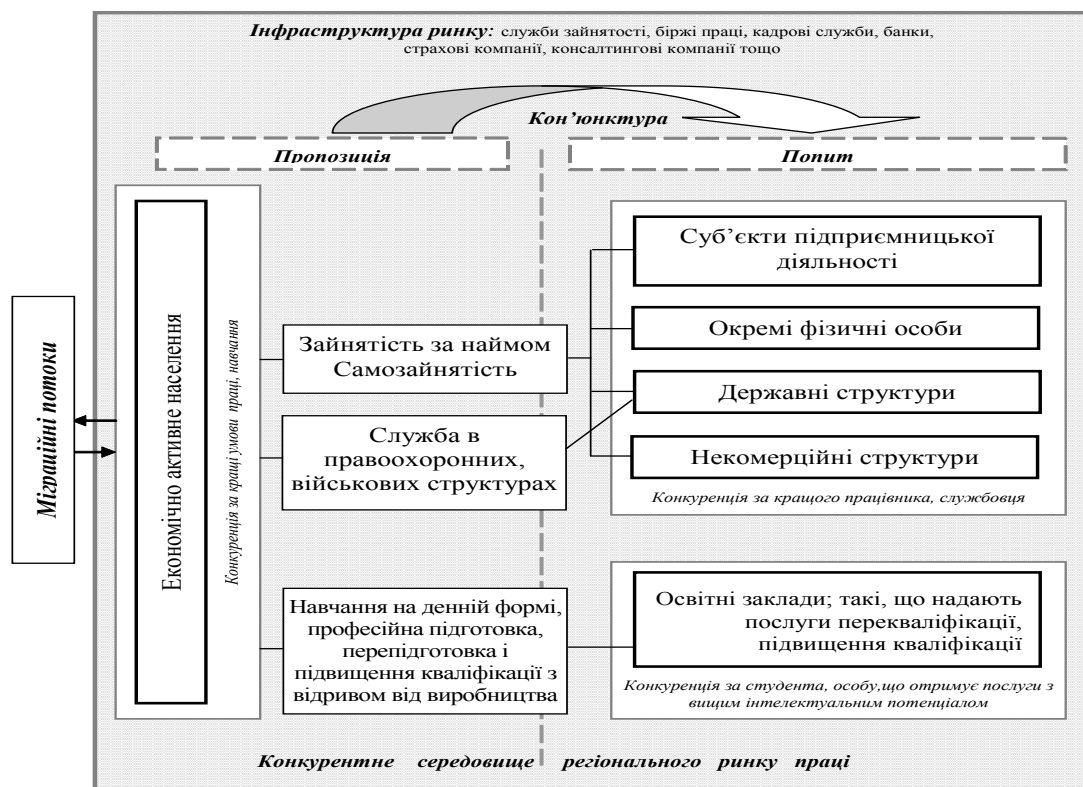

Рис. 1. Формування зайнятості на регіональному ринку праці (інституційний підхід)*

*Розробка автора

Необхідно звернути увагу на наявність тут конкурентного середовища, яке для кожного суб'єкта є дещо відмінним за основною функціональною спрямованістю. Також поза межами відносно замкненими територіальними обмеженнями регіонального ринку праці виступають міграційні потоки, які підкреслюють взаємодію цієї системи з зовнішнім середовищем та найбільш суттєво детермінують ситуацію в сфері зайнятості, що доводять реалії областей України.

Як бачимо, зайнятість виникає в процесі взаємодії економічно активного населення з іншими суб'єктами ринку, в залежності від того формується той чи інший тип відносин. Економічно активне населення включає всіх зайнятих –тих, хто працює за наймом, зайнятих індивідуальною трудовою діяльністю й роботою на сімейних підприємствах (самозайнятість), а також безробітних.

У процесі формування зайнятості виникають різного роду відносини, які можуть бути : суто трудовими відносинами, що виникають безпосередньо у процесі організації трудової діяльності; соціально-трудовими відносинами з приводу участі людини в суспільному виробництві; суспільно-економічними відносинами з приводу розвитку сфери зайнятості як важливої системи відтворення людського капіталу.

Отже, дослідженні зайнятості доводить складність управління цієї сферою суспільного життя. Разом з тим її виняткова значущість для соціально-економічного розвитку, чутливість до інших підсистем регіону вимагає постійних наукових пошуків вітчизняних вчених у теоретико-методологічному обґрунтуванні пріоритетних напрямів покращення існуючої сьогодні ситуації. Важливо не лише чітко розуміти сутнісність зайнятості як надзвичайно важливої соціоекономічної категорії, що формується в підсистемі регіонального ринку праці, але й чітко усвідомлювати її поліфункціональність, першочерговість у фінансуванні та нагальності вирішення існуючих тут проблем, які, набуваючи ознак хронічного характеру, можуть становити серйозну загрозу соціоекономічній безпеці регіону.

Тільки збалансованість інтересів між суб'єктами ринку праці та всіма зацікавленими сторонами, ефективне використання виробничого потенціалу регіону, посилення інноваційної складової структурних перетворень в економіці дадуть змогу сподіватися на позитивне вирішення проблем зайнятості населення

Список використаної літератури

1. Трудовий потенціал і зайнятість: теоретичні основи та регіональні особливості / НАН України. Інститут регіональних досліджень; відп. ред. М.І. Долішній, С.М. Злупко. – Ужгород: Карпати, 1997. – 422 с.

ПРЯМІ І НЕПРЯМІ КАНАЛИ ВПЛИВУ ДЕМОКРАТІЇ НА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ

Магдіч Аліса Сергіївна,
к.е.н., доцент,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин та економічної теорії
Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля

Зростаючий інтерес до взаємодії між політикою і економікою, що проявляється у застосуванні підходу суспільного вибору до розуміння політичних інститутів і політичної поведінки, знаходить своє відображення в пошуках детермінант економічного зростання і його наслідків у великій кількості теоретичних і емпіричних досліджень, починаючи з середини ХХ ст. Висновок авторів є однозначним: традиційні економічні моделі економічного зростання повинні бути доповнені або замінені новими моделями, які можуть враховувати вплив політичних явищ на загальну швидкість змін в економіці.

Вперше проблема взаємозв'язку між політичними факторами та економічним зростанням була розглянута у роботі С. Ліпсета, який досліджував як економічні події впливають на політичний режим [1]. З тих пір систематичне дослідження цього питання економістами різних шкіл дає розуміння, що політичне середовище відіграє важливу роль в економічному зростанні.

Економічне зростання є результатом величезної кількості взаємно незалежних рішень, прийнятих величезною кількістю підприємців про те, як інвестувати свій капітал і працю. Стимули, які впливають на інвестиційні рішення мають вирішальне значення для розуміння процесу зростання. Ці стимули створюються економічними інститутами, особливо тими, які пов'язані з ефективним захистом прав приватної власності і необмеженою економічною свободою. Чим краще захист прав приватної власності, тим вище очікувана віддача від інвестицій у фізичний або людський капітал, і тим більше економічні агенти інвестують у фактори виробництва, що в підсумку прискорює зростання. Крім того, чим більше захищені права інтелектуальної власності, тим більше інвестицій йдуть в дослідження і розробки, що призводить до прискорення технічного прогресу, підвищення сукупної факторної продуктивності (СФП) і, врешті-решт, до прискорення економічного зростання.

Враховуючи результати попередніх досліджень, слід зауважити, що механізм впливу демократії на темпи економічного зростання має враховувати скоріше довгостроковий ефект ніж короткостроковий і описувати як прямий канал впливу, так і опосередкований. Таким чином, можна говорити про два канали, через які демократія може впливати на темпи економічного зростання: прямий канал та опосередкований – через накопичення факторів виробництва та збільшення СФП.

Інвестиції у фізичний капітал є незамінним методом накопичення факторів виробництва. Ці інвестиції фінансуються за рахунок заощаджень. Однією з умов для імпорту заощаджень є верховенство права, тобто захист прав інвесторів і кредиторів, який є характерною ознакою демократії. З огляду на це, демократія має позитивно впливати на економічне зростання.

Накопичення людського капіталу є одним з основних факторів, що визначають економічне зростання і розвиток [2]. З одного боку, воно пов'язане з кількісними показниками, наприклад, із зростанням чисельності населення, з іншого – з показниками якості, такими як охоплення дітей шкільною освітою, рівень грамотності, тривалість життя. Розвиток та гарантія індивідуальних свобод і демократії є життєво важливими для розвитку людського капіталу, особливо в менш розвинених країнах. Іншими словами, демократія може розглядатися як клімат, який сприяє розвитку і економічного, і людського, і соціального капіталу і який є необхідною умовою для економічного розвитку.

Демократія забезпечує політичну стабільність і підвищує передбачуваність і через це має позитивно впливати на економічне зростання, оскільки лібералізація торгівлі та ефективні урядові установи створюють умови для захисту прав власності, тим самим підвищуючи довіру інвесторів.

Що стосується економічної свободи, з одного боку, демократичні держави можуть мати більш високий рівень податкового навантаження через їх схильність до обов'язкового перерозподілу доходів. З іншого боку, демократичні країни мають менші бар'єри для виходу на ринок нових компаній, що створює сприятливі умови для інновацій і ефективності, тобто зростання СФП.

Розмір державного сектору є більшим у демократичних країнах у порівнянні з недемократичними, що означає більш високий податковий тягар, зниження ефективної віддачі від інвестицій, порушення прав приватної власності, і, як наслідок, уповільнене економічне зростання.

Встановлення та підтримання законності є, мабуть, найбільшою перевагою демократії з точки зору економічного зростання. Верховенство права, тобто загальний захист прав приватної власності (в тому числі договірних прав), створює сприятливі умови для економічного зростання. Тільки якщо права приватної власності надійно захищені, інвестиційні проекти будуть реалізовуватися, оскільки інвестори завжди прагнуть уникнути експропріації їх доходів і інвестицій. Крім того, захист інтелектуальної власності має вирішальне значення для інвестицій в сферу науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, що є джерелом технічного прогресу. Таким чином, верховенство права сприяє економічному зростанню за допомогою обох механізмів: накопичення факторів

виробництва за рахунок інвестицій та за рахунок збільшення СФП.

З огляду на це, можна стверджувати, що верховенство права є довгостроковим і, мабуть, найважливішим позитивним ефектом демократії на економічне зростання.

Список використаної літератури

1. Lipset, S. M. (1959). Some social requisites of democracy: Economic development and political legitimacy. American political science review, 53(01), 69-105.
2. Barro, R. J. (1996). Determinants of economic growth: a cross-country empirical study (No. w5698). National Bureau of Economic Research.

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ: ЇЇ СТАН ТА ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ

Мемфель-Снезик Анна, доктор наук, професор,
кафедра територіального розвитку та місцевих органів державного управління,
Вроцлавський університет економіки, Польща
Гришко Наталя Євгенівна., к.е.н, доц.
Александровський Дмитро Олександрович, студент
Рудик Єлизавета Юріївна, студентка
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

На сьогоднішній день важливим чинником, який забезпечує стабільний економічний розвиток України, являється інвестиційна діяльність. Це рушійна сила інтеграції економіки у світове господарство за рахунок оновлення основних фондів, перерозподіл капіталів з одних сфер в інші, передачі технологій, інновацій та управлінського досвіду. Політику щодо покращення, використання чи обмеження інвестицій, керівництво кожної країни визначає суб'єктивно, відповідно до своїх соціально – економічних та національних особливостей, стану кон'юнктури ринку. В Україні ж вже більше 20 років намагаються створити сприятливий інвестиційний клімат для залучення інвесторів, але масштабні прогалини в цьому процесі існують і на сьогодні.

Формування інвестиційних ресурсів визначається інвестиційною привабливістю країни та підприємств в цілому. Інвестиційна привабливість підприємства характеризується сукупністю показників його фінансово-економічного стану, на основі аналізу яких потенційний інвестор може прийняти управлінське рішення щодо доцільності вкладення вільних коштів у розвиток цього підприємства без значного ризику їх втрати або неотримання очікуваного доходу на інвестований капітал [1].

Проблема диверсифікації джерел фінансування інвестиційної діяльності в Україні посилюється дефіцитом інвестиційних ресурсів для структурної перебудови економіки. Це в свою чергу можна пояснити високим рівнем інвестиційних ризиків, на які не погоджуються ні вітчизняні, ні іноземні інвестори. Так, на основі статистичних даних, можемо

проаналізувати динаміку обсягу прямих іноземних інвестицій з 2008 по січень-червень 2016 років (рис.1) [2].

Рис. 1 – Обсяг прямих іноземних інвестицій (розраховано на основі [2])

Виходячи з даних на рис. 1, спостерігаємо значне зменшення інвестиційного потоку з 2014 року і до сьогодні. Також за даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, відмічається нерівномірний процес інвестування по території країни. Наприклад, на м. Київ припадає найбільша частка – 94,1% усіх залучених інвестицій. Таке спрямування прямих іноземних інвестицій та капітальних інвестицій в регіональному розрізі не сприяє рівномірному соціально-економічному розвитку регіонів та посилює подальше збільшення розриву у їх розвитку.

На сьогоднішній день в Україні закладені правові та економічні основи для залучення інвестиційних потоків – законодавчо закріплені державні гарантії захисту іноземних інвестицій (Закон України «Про режим іноземного інвестування», Розділ II); створені вільні економічні зони та території пріоритетного розвитку; розроблено Концепцію амортизаційної політики, яка є програмою її реформування в напрямі стимулювання інвестиційних надходжень в економіку (Указ Президента України № 169/2001).

Як свідчать статистичні данні, найбільшу інвестиційну активність у січні – вересні 2015 року показували підприємства у Волинській області (більше на 141,0 відсоток у порівнянні з відповідним періодом попереднього року), Хмельницькій області (більше на 129,8 відсотка), Миколаївській області (більше на 116,5 відсотка). Найбільший спад інвестиційної активності відбувався на підприємствах в Луганській (менше на 20,7 відсотка до січня-вересня 2014 року) та Донецькій (менше на 36,4 відсотка) областях, що обумовлена об'єктивними причинами.

Як ми бачимо, ці заходи є раціональними, для того, щоб інвестиційні потоки

спрямувалися до нашої країни, але для того, щоб Україна стала більш привабливою з точки зору інвестиційного потенціалу необхідно прийняти ряд заходів, спрямованих на формування у країні сприятливого інвестиційного клімату. Отже, спершу необхідно забезпечити прозорість податкової системи, удосконалити нормативно-правову базу задля покращення інвестиційного клімату країни та вирішити питання щодо більш рівномірного розподілу коштів по регіонах.

Список використаної літератури:

1. Федоренко В.Г. Шляхи підвищення ефективності інвестицій в Україні / В.Г. Федоренко – К. : Науковий світ, 2003. - 724 с.
2. Інвестиційна діяльність в Україні [Електронний ресурс] / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>.
3. Маслак О.І. Визначення перспектив розвитку інвестиційної діяльності в Полтавському регіоні з використанням кореляційно-регресійної моделі / О.І. Маслак, О.О. Безручко, В.А. Таловер // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 13 (липень). – С. 12–17.

СТРАТЕГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Овецька Ольга Валеріївна

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри менеджменту і адміністрування

Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

На спроможності України щодо адекватного реагування на виклики безпеки негативно впливають розбалансованість і незавершеність системних реформ у сфері національної безпеки, зокрема спрямованих на імплементацію актів законодавства Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики та виконання зобов'язань України за Договором про заснування Енергетичного Співтовариства та Угодою про асоціацію між Україною та ЄС [1, с.113].

„ЄС та Україна мають спільні інтереси в енергетичній галузі, і як ЄС, так і Україна можуть мати користь від інтеграції своїх енергоринків, тим самим підвищуючи, рівень енергетичної безпеки Європейського континенту”, - зафіксовано в преамбулі Меморандуму Україна – ЄС щодо порозуміння у співробітництві в енергетичній сфері ще від 1 грудня 2005 року [2].

Стратегія національної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 26 травня 2015 року № 287 [3], визначає реалізацію до 2020 року визначених пріоритетів державної політики національної безпеки, а також реформ, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, ратифікованою Законом України від 16 вересня 2014 року № 1678-УІІ, і Стратегією сталого розвитку "Україна - 2020".

«Інтеграцію енергетичного сектору України до енергетичних ринків Європейського Союзу та системи європейської енергетичної безпеки» (до 2025 року), а також «повноцінну участь енергетичного сектору України у функціонуванні європейського енергетичного ринку з вільним рухом енергоресурсів, інвестицій та технологій, що забезпечить сталість розвитку галузей енергетики та зростання рівня забезпеченості власними видобувними енергоресурсами» [4 с.3] (до 2030 року) покликана забезпечити цільова багатоетапна траєкторія розвитку енергетичного сектору згідно Концепції Енергетичної стратегії України.

Зазначимо, що хоча на даний момент офіційно діючою є Енергетична стратегія України на період до 2030 року [5] (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України влітку 2013 року), Радою національної безпеки і оборони України прийнято рішення щодо необхідності актуалізації даної Стратегії на основі проекту “Нової енергетичної стратегії України до 2020 року: безпека, енергоефективність, конкуренція” Українського центру економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова та проекту “Біла книга Енергетичної політики України «Безпека та конкурентоспроможність»” Національного інституту стратегічних досліджень (НІСД).

Успішній реалізації зазначених завдань в межах визначених пріоритетів національної безпеки сприятиме перш за все ефективне функціонування та розвиток нафтогазової галузі України, зокрема реформа НАК «Нафтогаз» та ринку газу в Україні за європейським аналогом, а також забезпечення надійності постачання газу споживачам. Проте нажаль, оцінюючи процес реформ у нафтогазовому секторі України, слід констатувати, що незважаючи на необхідні кроки, зокрема з реорганізації дочірніх компаній НАК "Нафтогаз України", робота профільних міністерств і відомств, відповідальних за приведення енергетичного законодавства України у відповідність із європейським, містить значну кількість проблем і недоліків, і зазвичай має конфліктний та безсистемний характер [6,с.151].

Незважаючи на створені передумови для нової моделі ринку природного газу, побудованої на принципах вільної добросовісної конкуренції та орієнтованої на забезпечення високого рівня захисту прав та інтересів споживачів (передбачено у положенні Закону України «Про ринок природного газу» [7] від 09.04.15 №329-VIII, який введено в дію з 1 жовтня 2015 року з одночасним припиненням дії Закону України «Про засади функціонування ринку природного газу» [8]), сьогодні продовжують функціонувати досить неефективні моделі газового ринку, що призводить до реальних загроз національній та енергетичній безпеці України.

Отже, прагнення набуття у майбутньому повноправного членства Україною у співтоваристві європейських країн вимагає сьогодні вжиття рішучих заходів із прискорення ринкових перетворень, у тому числі в нафтогазовій галузі.

Список використаної літератури

1. Овецька О.В. Управління національною безпекою України в контексті імплементації енергетичних пакетів ЄС: [Текст] / О.В.Овецька // Регіональна економіка та управління. - 2016. - № 2 (09). - С. 110-113.
2. Меморандум між Україною та Європейським Союзом про розуміння щодо співробітництва в енергетичній галузі. - [Режим доступу]: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_694.
3. Стратегія національної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 26 травня 2015 року № 287. - [Режим доступу]: <http://www.rnbo.gov.ua/documents/396.html>.
4. Концепція енергетичної стратегії України на період до 2035 року. - [Режим доступу]: http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id.
5. Енергетична стратегія України на період до 2030 року. - [Режим доступу]: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/n0002120-13>.
6. Овецька О.В. Управління безпекою реорганізації ПАТ «Нафтогаз України» відповідно до третього енергетичного пакету Європейського Союзу на засадах системного аналізу: [Електр.] / О.В.Овецька // Економіка та суспільство. - 2016. - № 2. - С. 147 – 151.
7. Закон України «Про ринок природного газу» від 09.04.15 №329-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 27, ст.234. - [Режим доступу]: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/329-19>.
8. Закон України «Про засади функціонування ринку природного газу» від 8.07. 2010 р. № 2467-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 48, ст.566. - [Режим доступу] :<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2467-17>.

ПАРТНЕРСТВО ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

А.С. Полянська,

д.е.н, професор, завідувач кафедри менеджменту і адміністрування

Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

Розвиток підприємств в сучасних умовах окрім підприємливості і ініціативи потребує вирішення багатьох технічних завдань, серед яких важливе місце займають питання пошуку фінансових ресурсів, отримання кредитів для розвитку бізнесу, контроль над діяльністю підприємства, розподіл ризиків діяльності та інші. Значно полегшує дану роботу добровільна співпраця двох або кількох фізичних чи юридичних осіб, фірм, корпорацій, регіональних, міжрегіональних, міждержавних організацій, що беруть участь у спільних справах, проектах, програмах. Мова йде про партнерство, яке на сьогодні набуває широкого змісту і значення та характеризується певними особливостями та вимогами щодо реалізації ідеї партнерства.

Зважаючи на те, що партнерство набуває все більшого практичного значення, воно вимагає поглибленого вивчення теоретичних і методичних засад його здійснення.

Зміст партнерства полягає в організації спільної діяльності, яка може здійснюватись у економічній, технологічній, соціальній, інформаційній, енергетичній, міжнародній та інших площинах. Юридичною основою партнерства можуть слугувати договір, угода про партнерство, меморандум – документи, якими регулюються права та обов'язки партнерів, їх участь у загальних витратах, розподілі прибутку та майна, інших взаємних зобов'язань та домовленостей.

Залежно від юридичного характеру розподілу зобов'язань між партнерами розрізняють два рівні партнерства. На першому рівні партнерство реалізується шляхом зареєстрованої

форми організації бізнесу декількох фізичних або юридичних осіб. На другому рівні партнерство розглядається як форма співпраці, яка не закріплена в установчих документах, але підтримувана фактично на взаємовигідних засадах.

У процесі використання ідеї партнерства в управлінні розвитком вітчизняних підприємств важливим є виділення і використання різних форм партнерства, зокрема комерційного (приватного), некомерційного, стратегічного та державного партнерства.

Комерційне партнерство базується на співпраці комерційних організацій, метою якої є отримання прибутку. Юридично такі форми партнерства можуть бути представлені товариствами з різними видами відповідальності, а також спільними підприємствами. В сучасних умовах набуває поширення некомерційне партнерство, засновниками якого є некомерційні організації, мета співпраці яких полягає у сприянні її членам у досягненні соціальних, благодійних, культурних, освітніх, наукових та інших цілей. Членами такого партнерства можуть виступати різноманітні громадські організації, навчальні заклади, наукові установи, недержавні організації.

Державно-приватне партнерство в Україні формується у системі відносин між державним та приватним партнерами, при реалізації яких ресурси обох партнерів об'єднуються з відповідним розподілом ризиків, відповідальності та винагород між ними, для взаємовигідної співпраці на довгостроковій основі у створенні нових чи модернізації існуючих об'єктів, які потребують залучення інвестицій, та у користуванні такими об'єктами. У рамках здійснення державно-приватного партнерства можуть укладатись договори концесії, спільної діяльності, інші договори.

Окремо слід відмітити стратегічне партнерство як орієнтовану на стратегічно важливі для обох партнерів цілі співпрацю, яка реалізується на рівні юридичних осіб, державних та міжнародних організацій. Така співпраця орієнтована на пошук, залучення, використання різних ресурсів для досягнення взаємовигідних стратегічних цілей. Організаційною формою стратегічного партнерства можуть бути стратегічні альянси, у яких кожна компанія зберігає свою автономію, отримуючи нові можливості розвитку.

Спільними рисами зазначених форм партнерства є те, що всі вони передбачають внесок кожного з партнерів, який може реалізовуватись через ділові зв'язки, ділову репутацію, гроші, майно, професійні знання, навички та вміння, інформацію, які вносяться в загальну справу в обмін на участь в прибутках і витратах бізнесу, а також в ухваленні рішень, що стосуються щоденних справ бізнесу.

Зважаючи на те, що партнерство має ряд переваг і недоліків, з метою більш повної реалізації потенціалу цього способу співпраці, важливо враховувати ряд рекомендацій, які вітчизняні та закордонні експерти узагальнюють у принципах партнерства, зокрема:

створення спільного бачення і місії співпраці; обговорення взаємних потреб і очікувань та обговорення можливостей їх досягнення; виявлення і використання сильних сторін і можливостей кожного партнера; наявність чітких домовленостей при прийнятті рішень, а також правил, норм і обмежень; встановлення спільних та індивідуальних цілей; раннє виявлення розбіжностей, відхилень, розчарувань з метою попередження конфліктів та спірних питань; розподіл відповідальності між партнерами щодо бізнесу та по відношенню один до одного; наявність чітких правил виходу з бізнесу.

Таким чином, партнерство та партнерські відносини мають вагоме значення для вирішення сучасних проблем розвитку за рахунок: залучення додаткових ресурсів у розвиток підприємства та зміцнення потенціалу його розвитку; збільшення частки та ємності ринку шляхом диверсифікації діяльності, зокрема, за участю партнерів; покращення чи створення іміджу ділового партнера; розподілу ризиків між учасниками процесу прийняття рішень; дотримання кращих стандартів якості продукції і послуг; отримання досвіду; покращення рівня конкурентоспроможності продукції та підприємства

ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ

Романчик Т.В., к.е.н., доцент,
доцент кафедри економіки та маркетингу НТУ «ХП»

Інноваційний потенціал країни є основним індикатором, який характеризує можливість та умови її економічного розвитку, її місце у світовому економічному просторі. Із загостренням фінансово-економічної кризи в Україні відбулося зниження її інноваційної активності. Щорічно визначаються рейтинги країн за інноваційним розвитком та технологічною готовністю. Підсумки дослідження показників діяльності України за останні роки свідчать [1]: у 2015р. країна за індексом інноваційної активності посіла 54 місце в рейтингу серед 144 учасниць, частка України на ринку високотехнологічної продукції становить приблизно 0,1 %, експорт формується переважно за рахунок сировинних галузей. Наукоємність промислового виробництва в Україні зараз не перевищує 1 %, що у десятки разів менше за світовий рівень.

Саме інноваційний потенціал є вирішальним чинником забезпечення конкурентоспроможності країни. Для визначення перспектив його розвитку необхідно зважувати існуючі можливості інноваційного розвитку у міжнародному аспекті з точки зору міжнародного співробітництва у сфері інновацій, трансферу технологій. За даними Українського інституту науково-технічної і економічної інформації, у 2015 р. вітчизняними промисловими підприємствами придбано 1065 нових технологій в Україні та 66 – за її межами. Починаючи з 2011 р. і до останнього часу спостерігалось зниження загальної

кількості придбаних технологій, що стало наслідком кризових явищ в економіці. За даними Українського інституту науково-технічної і економічної інформації у 2015 р. ситуація почала змінюватися, відбулося стрімке зростання придбаних в Україні технологій: сума, що була витрачена на технології у 2015 році, перевищила аналогічні витрати 2014-го року майже в 2 рази, при цьому кількість іноземних технологій зросла у 2 разі, а їх вартість майже у 4. Із загальної кількості технологій найбільша частка – 439 технологій або 38,8% - це придбання устаткування; придбання результатів досліджень і розробок – 34,7%. Невеликою є частка прав на патенти, ліцензії на використання винаходів, промислових зразків – 10,6%, що свідчить про слабку розвиненість ринку інтелектуальної власності [1].

Серед чинників, які перешкоджають створенню системи трансферу вітчизняних технологій за сферою впливу, виокремлюють систему внутрішніх та зовнішніх факторів. До основних внутрішніх факторів відносять відсутність власних коштів, застаріле технологічне обладнання та недостатній рівень досвіду. До основних зовнішніх факторів - низький рівень централізованого фінансування інноваційних розробок, високі процентні ставки за користування кредитами, неефективну амортизаційну політику та недостатнє податкове стимулювання інновацій [2].

Недостатнє фінансування інноваційної активності слід розглядати не як окремий чинник, а як комплекс причинно-наслідкових зв'язків. Як наслідок цієї проблеми, за браком коштів на гідне матеріальне стимулювання вітчизняних науковців, прогресує відтік професійних кадрів (особливо молоді). Ті, що залишаються на території України та продовжують свою науково-професійну діяльність, мають не високий рівень мотивації задля розробки та впровадження інновацій. Тобто, для впровадження нових розробок у практику промислової діяльності залишається значно менше можливостей, ніж в розвинених країнах. Альтернативним джерелом інновацій мали би бути закордонні розробки. Але підприємці розвинених країн бачать більше сенсу у впровадженні прогресивних ідей у власному виробництві, ніж у продажу їх потенційному конкурентові. Тому на ринок трансферу технологій потрапляють лише розробки, які не потрібні розвиненим країнам або новими є тільки для нас, які застосовувалися там раніше (5-10, а інколи і 20 років тому). Країна з недостатнім рівнем фінансування залишається у ситуації, коли, з одного боку, бракує власних розробок, з іншого, до прогресивних наробок іноземних науковців в неї немає доступу. Вирішення цієї проблеми може бути знайдено на рівні державного стимулювання інноваційного розвитку країни, підтримки з боку держави.

Для цього необхідно забезпечити виконання наступних умов [3]:

- попит на науку має формуватися на загальнодержавному рівні;
- підвищення обсягу фінансування вітчизняних розробок;

- впровадження системи державного замовлення на створення новітніх технологій у сфері науки і техніки з метою підвищення інноваційності вітчизняного виробництва;
- залучення молоді до інноваційної діяльності;
- створення умов для полегшення впровадження інноваційних розробок у практичну площину;
- вдосконалення законодавчо-правової бази з питань захисту прав інтелектуальної власності та трансферу технологій.

Список використаної літератури:

1. Аналітична довідка. Стан розвитку науки і техніки, результати наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності, трансферу технологій за 2015 рік / МОН. – Київ:Український інститут науково-технічної і економічної інформації. – 2016
2. Перерва П.Г. Формування системи чинників, які стримують та стимулюють розвиток трансферу технологій на машинобудівних підприємствах / Перерва П.Г., Маслак М.В. - [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/32194/1/313-545-547.pdf>
3. Сусіденко Ю.В. Аналіз стану інноваційної діяльності в Україні / Сусіденко Ю.В. - [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.pu.if.ua/depart/Finances/resource/file/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA/2015-1/15.pdf>

ОБҐРУНТУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ РІШЕНЬ У МАЛОМУ БІЗНЕСІ

Малгожата Сікорська, канцлер, Вища школа управління охороною праці ,
м.Катовіцк, Польща
Воробйова Л.Д., к.т.н., доц.
Семенюта О.О., студент
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Формування господарського рішення – складова частина господарської діяльності та обов’язковий елемент реалізації управлінського впливу на процеси руху ресурсів суб’єкта господарювання [1]. Господарські рішення включають виробничі, фінансові, кадрові, маркетингові, управлінські рішення, результати впровадження яких визначають ефективність подальшої господарської діяльності підприємства. Особливу роль має обґрунтування господарських рішень у малому бізнесі, де від якості рішення залежить виживання малого підприємства.

Теоретичні аспекти обґрунтування господарських рішень знайшли відображення в працях Р. Акоффа, І. Ансоффа, О. Віханського, В. Герасимчука, О. Градова, Ф. Котлера, М. Портера, З. Шершньової та ін.

Фактор ризику є необхідним атрибутом ринкової економіки, оскільки ринок передбачає економічну свободу суб’єктів господарської діяльності, які, прагнучи мінімізувати втрати, повинні передбачити різні типи ризиків.

Історично термін “ризик” вперше з’явився в лексиці мореплавців, які цим словом називали морський риф чи скелю. Отже, ще з початку розвитку промисловості, інфраструктури ринку змістовне значення цього терміна відповідає нашому сьогоденню розумінню ризику. Ризик – це непевність у можливому результаті, загроза несприятливого результату, постійна потреба людини переборювати різні перешкоди задля досягнення поставленої мети. Це категорія, яка пов’язана з подоланням невизначеності, конфліктності і випадковості [3]. Це поняття є складним багатофакторним явищем, розкрити природу якого можна лише у взаємозв’язку з такими поняттями, як “імовірність”, “умови невизначеності”, “умови ризику” тощо.

Отже, ризик є обов’язковим елементом успішного бізнесу і починається він там, де закінчується відповідальність за угодою або на інших підставах. Перш ніж говорити про прибуток, потрібно сказати про первинне його джерело – дохід. Ризик і дохід знаходяться у безпосередній залежності, тому, прагнучи максимізувати дохід, підприємець збільшує рівень ризику. Особлива невизначеність має місце щодо недоотриманого доходу, оскільки він має абстрактний характер. У сучасних умовах ризик набув особливостей тотального, загального і глобального характеру, адже зміни в економіці певних країн, галузей, підприємств призводять до зміни і спричиняють певні наслідки для інших. Ринкова економіка, головними факторами якої є конкуренція, нестабільність у попиті і пропозиції і багато інших, призводять до непевності в отриманні кінцевого результату. Крім того, можна говорити про те, що за рахунок страхування ризик перетворився на товар. Причин, які зумовлюють ризик, безліч, і так чи інакше вони завжди існують. Саме тому підприємницький ризик неминучий.

Вибір стратегічної альтернативи передбачає обґрунтування відповідного господарського рішення, що передбачає необхідність урахування фактичного стану підприємства, перспектив розвитку, визначення найбільш вразливих місць, можливих виходів з існуючого стану [2].

Ризик наявний у діяльності підприємства будь-якого типу. Але для різних типів підприємств роль однакових ризиків є різною. Між великим та малим бізнесом є істотна різниця, оскільки малий бізнес не має вільного доступу до фінансових та грошових ринків. Отримати кредит не вдається не тільки через його дорожнечу, а й через ризиковий фінансовий стан підприємства і відсутність кредитної політики. У країнах з розвинутою економікою найпоширенішою формою фінансової підтримки малого бізнесу (70 %) є кредитні ресурси банків. Як правило, фінансування малих підприємств банками здійснюється у формі овердрафту.

Система прийняття господарських рішень на малому підприємстві має забезпечувати його гнучку адаптацію до змін зовнішнього середовища. Діяльність підприємства

характеризується тісними зв'язками з партнерами по бізнесу, що дозволяє певною мірою спрогнозувати їхню поведінку. При цьому важливого значення набуває оцінка загроз, пов'язаних з діловим середовищем та інфраструктурою бізнесу. Зміна умов співпраці, порушення термінів або невиконання зобов'язань створюють ризикову ситуацію [4].

Малий бізнес можна охарактеризувати такими факторами: повільне розширення ділової активності; швидкий розвиток малих підприємств і перетворення їх в середні, а потім у великі компанії; збереження масштабів діяльності на досягнутому рівні.

Особливо слід виділити рішення стосовно інноваційної діяльності. Конкурентні відносини стимулюють малі підприємства до розробки і реалізації інноваційних проектів, що містять високий рівень ризику, який визначається імовірністю втрати при вкладенні інвестицій у дослідження, розробки, виробництва нових товарів і послуг, які можуть не знайти очікуваних потреб на ринку; нової техніки і технологій, управлінських інновацій, що не матимуть очікуваного ефекту.

Таким чином, обґрунтування господарських рішень у малому бізнесі є функцією, що визначає не тільки економічну ефективність, а й саме виживання підприємства. Господарські рішення приймаються на стратегічному, тактичному та оперативному рівнях управління під час планування та регулювання діяльності підприємства.

Список використаної літератури:

1. Тербух А. А. Концептуальні засади формування господарських рішень / Тербух А. А. // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 3(105). – С. 179–186.
2. Зубко Т. Л. Алгоритм обґрунтування стратегічних рішень процесів розвитку / Зубко Т. Л. // БізнесІнформ. – 2010. – № 4(2). – С. 31–35.
3. Легостаева Е. А. Роль стратегического анализа в процессе принятия управленческих решений / Легостаева Е. А., Шубина С. В. // БізнесІнформ. – 2010. – № 1. – С. 126–130.
4. Пивоваров М. Г. SWOT-анализ производственно-хозяйственной деятельности малых предприятий / Пивоваров М. Г., Шаповалов А. М. // Вісник економічної науки України. – 2010. – № 2. – С. 109–113.

ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Савчук Ліля Мар'янівна,
асистент кафедри соціальної медицини організації охорони здоров'я
та медичного правознавства
Івано-Франківського національного Медичного університету
Науковий керівник - Кінаш І.П., д.е.н., доцент

Основною метою сфери охорони здоров'я є забезпечення здоров'я населення. Саме тому, держави намагаються побудувати ефективну модель системи охорони здоров'я. Актуалізуються процеси досягнення цілей сталого розвитку, які широко обговорені у вересні 2015 року в рамках 70-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку.

Проблематика Саміту охоплювала всі аспекти соціально-економічного розвитку, в тому числі визначено сімнадцять цілей сталого розвитку, серед яких третьою - є забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю населення усіх вікових категорій. Серед основних завдань визначено: скоротити загальний показник смертності при пологах до показника, що не перевищує 70 випадків на 100 000 новонароджених; покласти край смертності новонароджених та дітей до п'яти років; покласти край епідемії СНІДу, туберкульозу, малярії, гепатиту, а також розповсюдженню інших інфекційних захворювань; посилити заходи профілактики зловживання психоактивними засобами; запровадити загальне медичне страхування, забезпечити доступ усіх категорій населення до послуг з охорони здоров'я, а також до безпечних, дієвих, якісних та доступних основних медичних препаратів та вакцин; збільшити обсяг фінансування охорони здоров'я; посилити спроможність усіх країн у сфері попередження, виявлення ризиків для здоров'я, та також управління вказаними ризиками на глобальному та національних рівнях [1].

В Україні стан здоров'я населення знаходиться на дуже низькому рівні. Підтвердженням цього є високі показники захворюваності. Так, якщо у 1990 р. уперше зареєстрованих випадків захворювань становили 32,2 млн., 2005 р. – 32,9 млн., то вже у 2013 – 31,0 млн., то вже у 2015 -26,8 [2,с.57]. За останні десять років середня очікувана тривалість життя збільшилася з 68,0 років – в 2005 році до 71,4 років – в 2014, але її розрив із середньоєвропейським показником до шести, а з показниками країн ЄС - до 10 років. На відміну від економічно розвинених європейських країн в Україні зберігається від'ємний приріст населення. Великою загрозою для населення держави є ВІЛ-інфекція. Серед ВІЛ-інфікованих в Україні нині особи віком 15-49 років становлять 73,3 %. А, за кількістю хворих на 100 тис. ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД серед громадян України у 2005 р. показник складав 29, 3, а то вже у 2015 р.-37,2. Загальна смертність населення та смертність від окремих причин в Україні вдвічі перевищує відповідні показники країн Європейського Союзу. Високим є рівень смертності осіб працездатного віку, який у 2-4 рази більший, ніж в економічно розвинених країнах.

Статистика свідчить, що в Україні загострюються негативні явища, а саме: поширюється серед молоді наркоманія, вживання алкоголю, тютюнокуріння, хвороби, що передаються статевим шляхом, рання вагітність. Гостро постає проблема зростання алкоголізму. Так, 40% юнаків і 30% дівчат регулярно вживають алкоголь, 10% підлітків пробували наркотики, 32,8 підлітків на кожні 100 000 позбавляються життя самогубством. Уже до 18 років 82 % юнаків та 72 % дівчат мають досвід паління. Особливо негативним є те, що серед жінок у дітородному віці (20-39 років) палять 25-30% [3].

У сучасних умовах перед системою охорони здоров'я постало, як ніколи, нове

завдання - зміцнення профілактичних служб. Адже в Україні нині лише 1% фінансування витрачається на профілактику хвороби. Відомо, що 1 гривня інвестована в профілактику зберігає більше 10 гривень на стадії лікування [4].

Таким чином, багато зазначених проблем зі здоров'ям, впливають на економічний розвиток держави. Це вказує на те, що система охорони здоров'я потребує змін, які повинні бути зорієнтовані на сталий її розвиток. Він може бути досягнутий, за умов змін фінансування галузі та ширшому впровадженню ринкових умов. Надавачі медичних послуг повинні конкурувати між собою. Фінансування галузі, в більшій мірі, повинно здійснюватися за рахунок соціального медичного страхування.

Список використаної літератури:

1. Саміт ООН для прийняття Порядку денного в галузі розвитку на період після 2015 року.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/sustainabledevelopment/summit/>
2. Заклади охорони здоров'я та захворюваності населення України у 2014 році: [стат. бюл.]- К.: Державний комітет статистики України, 2015. - 89 с.
3. Шкідливі звички.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nmc-kiev.org/38-shkidliivi-zvichki-palinnya>
4. Уляна Супрун про зміни в системі охорони здоров'я: доступні ліки і гроші за пацієнтом. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vn.20minut.ua/Podii/ulyana-suprun-pro-zmini-v-sistemi-ohoroni-zdorovya-dostupni-liki-i-gro-10559235.html>

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ЧИННИКИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ КОРПОРАТИВНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Сафронова Ольга Миколаївна,
к.держ.упр., доцент, професор кафедри
управління національним господарством та економічної політики
Національної академії державного управління при Президентові України

Під впливом глобалізаційних процесів завдання державної політики у сфері регулювання розвитку корпоративного сектору національної економіки суттєвим чином трансформуються. Це пояснюється тим, що нині компанії все більше стають ланками світових мереж створення доданої вартості, а їх національна належність, хоч і зберігає значення, але вже не є абсолютним фактором при прийнятті рішень щодо надання державної допомоги [1]. За цих умов важливим стає не стільки підтримка державою «своїх» підприємств, скільки сприяння тому, аби на території країни було локалізовано якомога більше відповідних ланок зі створення вартості – як вітчизняних, так і іноземних. Відтак здійснення державної політики розвитку корпоративного сектору економіки в умовах глобалізації передбачає не лише «виращування» вітчизняних компаній, здатних стати лідерами на світовому ринку, але й формування умов для розміщення на території країни бажаних ланок глобальних мереж створення доданої вартості ТНК та «вбудовування» у

відповідні ланцюги національних виробників.

Ці обставини зумовлюють доцільність перегляду пріоритетів державного впливу на розвиток корпоративного сектору економіки України. Так, регулювання інвестиційно-інноваційної активності корпоративних структур має сприяти створенню таких умов, за яких вкладати кошти у виробничий розвиток стане вигіднішим, ніж в інші сфери діяльності. Певні можливості щодо виконання цього завдання пов'язуються насамперед із удосконаленням чинної системи оподаткування [2].

Зокрема, надання пільг з оподаткування реінвестованого прибутку необхідно здійснювати з урахуванням пріоритетності розвитку галузей і навіть конкретних підприємств у структурній перебудові національної економіки. Уявляється доцільною участь регіональних органів державної влади у попередній оцінці здійснюваних в такий спосіб інвестиційних проектів. При цьому варто враховувати, в які саме заходи і в яку саме сферу економіки передбачається вкладати реінвестований прибуток. Очевидно, що неправомірним є однаковий підхід до інвестування в реальний і фінансовий сектора економіки, у нерухомість тощо. Можливі й інші оціночні параметри, наприклад, обсяг запланованих інвестицій і строки їх здійснення. Однак, на нашу думку, вони повинні бути вторинними порівняно із пріоритетами соціально-економічного розвитку країни.

При цьому управлінський вплив органів державної влади має спрямовуватися на кінцеві результати корпоративної інвестиційно-інноваційної діяльності, а саме: збільшення обсягу випуску прогресивних видів продукції, підвищення її якості, конкурентоспроможності на внутрішньому і зовнішньому ринках. Тому важливо використовувати такий інструментарій регулювання, який на доповнення до суто ринкових стимулів створює втрачену за роки реформ зацікавленість у замовників і підрядників у дотриманні норм тривалості будівництва і її скорочення, а також у своєчасному освоєнні та найбільш повному використанню виробничих потужностей, що вводяться в дію. По суті, пільговий режим інвестування має не тільки стимулювати який-небудь вид інвестиційної діяльності корпорацій, але й сприяти досягненню певного відчутного ефекту. З огляду на це доцільно на законодавчому рівні закріпити норму щодо можливості оформлення підвищеного інвестиційного податкового кредиту для господарських товариств, які впроваджують прогресивні технології, якщо результати здійснених заходів сприяють ресурсозбереженню, оздоровленню екологічної ситуації та вирішенню інших соціально-економічних проблем. Доречним уявляється й сприяння корпоративним структурам, що успішно завершують програми з технічного переобладнання виробництва, у погашенні кредитів банків на ці цілі.

Залежно від значущості таких заходів певну частину необхідних коштів доцільно виділяти з бюджетів в межах фактичних бюджетних ресурсів для реалізації аналогічних або подібних цілей. Варто також розглянути питання щодо можливості звільнення господарських товариств, що випускають внаслідок завершення інвестиційно-інноваційних програм конкурентоспроможну на зовнішніх ринках продукцію, від обов'язкового продажу частини валютної виручки, отриманої від експорту зазначеної продукції, або зменшувати встановлену частку її продажу на певний строк (принаймні, на 2-3 роки) з моменту початку її реалізації.

Податкові пільги, які стимулюють корпоративну інвестиційно-інноваційну діяльність, мають узгоджуватись із системою дієвих санкцій і застосовуватися водночас з ними. Необхідно запровадити такий порядок, при якому порушення умов, що дають право на пільги, призводило б не тільки до їх скасування, але й посилення регулюючого впливу держави шляхом запровадження відповідних санкцій. З огляду на це доцільно переглянути склад, порядок розробки і затвердження інвестиційних програм розвитку корпорацій, в статутному капіталі яких є частка держави. До реалізації зазначених програм органам державної влади слід активніше залучати страхові компанії, інвестиційні фонди, можливості яких у фінансуванні інвестиційного процесу в господарських товариствах сьогодні використовуються явно недостатньо.

Список використаної літератури:

1. [Global Value Chains: Challenges, Opportunities and Implications for Policy](http://www.oecd.org/tad/gvc_report_g20_july_2014.pdf): Report prepared for submission to the G20 Trade Ministers Meeting Sydney, Australia, 19 July 2014 (OECD, WTO and World Bank Group). – [Electronic recourse]. – Is Available: http://www.oecd.org/tad/gvc_report_g20_july_2014.pdf
2. Про Програму діяльності Кабінету Міністрів України: Постанова Верховної Ради України від 14.04.2016 р. № 1099-VIII, розділ VIII «Забезпечення прискореного економічного розвитку». – [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1099-19>

РЕІНЖИНІРИНГ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ АТ СУМСЬКИЙ ЗАВОД «НАСОСЕНЕРГОМАШ»)

Л.М. Таранюк, д.е.н., доц. доцент кафедри економіки та бізнес-адміністрування Сумського державного університету;
Д.С.Кобизький, начальник відділу маркетингу ІМЦ
АТ Сумський завод «Насосенергомаш»

В умовах турбулентної ринкової економіки, все більше уваги у промисловому секторі приділяється дослідженню ролі процесів трансформацій в господарській діяльності. Дана зацікавленість обумовлена різким падінням стабільності національної економіки та рівня конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників.

Треба констатувати, що за останній час національна економіка характеризується зниженням основних показників її діяльності, так у період 2014-2015 рр. ВВП скоротився на 6,8% та 9,8% відповідно, падіння капітальних інвестицій на 24,1 та 1,7 %, недофінансування НДДКР на рівні менше 1% ВВП з 2006 року. На міжнародній арені суб'єкти господарювання країни також не показують лідируючі позиції. Так, упродовж 2012-2015 рр., місця: за індексом глобальної конкурентоспроможності в діапазоні 84-73, за глобальним індексом інновацій 71-63, за індексом сприйняття корупції 144-130, за рейтингом легкості ведення бізнесу 137-87 [1].

Все це обумовлює впровадження топ-менеджментом промислових підприємств радикальних трансформацій у своїй господарській діяльності, яким є реінжиніринг бізнес-процесів, з метою суттєвих змін та підвищення рівня економічної ефективності роботи в цілому.

Практика показує, що впроваджуючи реінжиніринг бізнес-процесів компанії, необхідно чітко виконувати технологію його проведення з метою зниження економічних ризиків від його реалізації. Дослідимо основні проблемні питання в діяльності АТ Сумський завод «Насосенергомаш», які спонукали до введення ре інжинірингових заходів на його базі та відповідний результат від впровадження реінжинірингу бізнес процесів на даному промисловому підприємстві. Короткий маркетинговий аналіз показав, що головною претензією справжніх і потенційних партнерів АТ Сумський завод «Насосенергомаш» є частий зрив договірних термінів. По одному із стратегічних напрямків - транспорт нафти в РФ, невдоволення ПАТ «Транснафти» призвело до створення альтернативного російського виробника нафтових магістральних насосів, що означало повну втрату ринку для АТ Сумський завод «Насосенергомаш», який займав близько 25% всього обсягу річного реалізації.

Пошук ключових факторів зривів термінів дозволив визначити наступні вузькі місця.

1. Опрацювання заявок на обладнання. Проблемний аспект – задіяні технічні служби ставлять в ієрархи пріоритетів дані завдання на останнє місце. Для вирішення цієї проблеми було впроваджено реінжинірингові заходи, які полягали в створенні Інженерно-маркетинговий центр при підприємстві, у складі якого поряд з продавцями і маркетологами працюють досвідчені технічні спеціалісти, але діючи вже в структурі продажноорієнтованого підрозділу.

2. Матеріально-технічне забезпечення виробництва. Проблемний аспект - часто зриву термінів викликані запізнiliм забезпеченням, крім фактичного тривалого циклу забезпечення, втрати часу спостерігалися із-за пізнього розміщення заявки на забезпечення, навіть по «зрозумілим» позиціям. Для вирішення проблеми було запропоновано

впровадження реінжинірингу ІТ процесів, який полягає в реалізації ІТ-технології, яка дозволяє автоматично повідомляти стратегічних постачальників стосовно надходження замовлення на обладнання, з метою комплектації відповідними матеріалами з боку постачальників.

3. Ефективна мотивація персоналу, який задіяний у виробництві. Існуюча система мотивації передбачає преміювання виробництва за виконання плану товарного випуску в грошовому еквіваленті, при цьому часто відбувається заміна товару за номенклатурою і замовнику. Часто з урахуванням відрядної оплати праці робочі вибирають роботи не по їх кінцевій важливості, а за питомою вартістю. У підсумку, крок за кроком накопичується зрив термінів по "незручним для робітників" позиціях. Як рішення даної проблеми було запропоновано запровадження реінжинірингу бізнес-процесів кадрової сфери, який містить зв'язки умов преміювання з виконанням конкретних замовлень робітниками-відрядниками даного підприємства.

4. Реінжиніринг бізнес-процесів шеф-монтажної організації. Прямі переговори з кінцевим замовником, а саме експлуатаційною організацією виявили їх невдоволення підприємством в цілому на основі невдоволення поведінкою і кваліфікацією шеф-інженерів. У підсумку, праця трьохтисячного колективу зі створення продукту зіпсований одним-двома шефами, при цьому зусилля маркетологів, конструкторів, виробництва множиться на нуль. Як рішення було впроваджено зміна у бізнес-процесах шеф-монтажної організації, а саме сформувалася нова система взаємодії між АТ Сумський завод «Насосенергомаш» та шеф-монтажною організацією, яка полягає в періодичних загальних поїздок шеф-інженерів з спеціалістами з маркетингу, інструктаж шеф-монтажних організацій з питань маркетингу.

Список використаної літератури:

1. Вострякова В.Ю. Розвиток інноваційного потенціалу підприємства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / В.Ю. Вострякова. — Київ, 2016. — С. 14

ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ КРАЇН СХІДНОЇ ЄВРОПИ

Тетяна Сергіївна Черкашина,
к.е.н., доцент

Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця

Світовий досвід показує, що в сучасних умовах успішно розвиваються лише ті країни, основою стратегії яких є ефективне використання інноваційного потенціалу і підвищення

інноваційної активності промислових підприємств. Цим проблемам присвячені роботи багатьох відомих вчених, зокрема А. Акоффа, Б. Буковські, О. Ваймана, М. Верези, В. Грзібовські [1], К. Дайч, В. Касперовіц, Т. Рачвальські, Р. Фостера, Г. Андросука [2], В. Геєця, А. Гриньова, С. Давимуки [2], Я. Жаліло, С. Захаріної, О. Захаренкова, Р. Хусаїнова, Л. Федулової [2] та ін. У той же час питання, пов'язані з дослідженням стану інноваційної активності промислових підприємств країн Східної Європи, все ще залишаються недостатньо вивченими і тому потребують подальшого наукового опрацювання.

Метою даної роботи є вивчення стану інноваційної активності промислових підприємств країн Східної Європи, їх кластеризація і розробка на цій основі практичних рекомендацій з ефективного управління інноваційним потенціалом промисловості.

Дослідження стану інноваційної активності промислових підприємств країн Центральної та Східної Європи здійснювалося у декілька етапів (рис. 1).

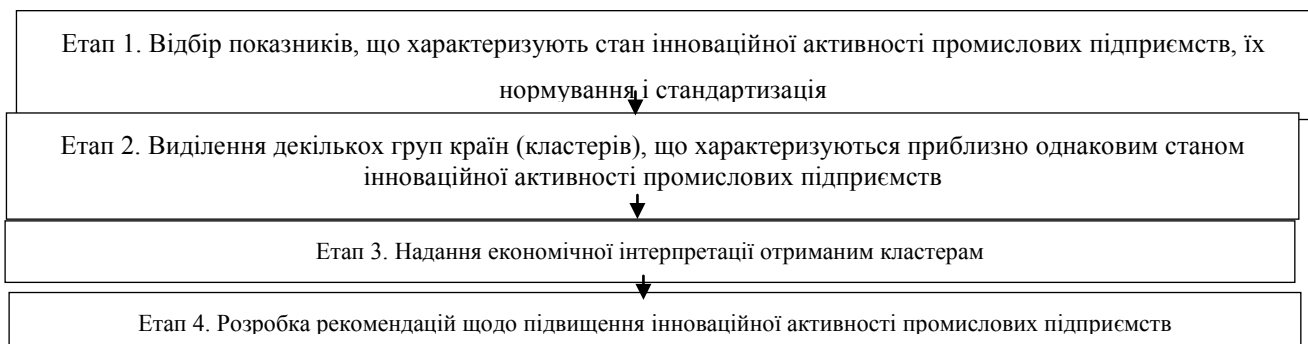

Рис. 1. Етапи дослідження стану інноваційної активності промислових підприємств

На першому етапі автором на основі вивчення спеціальної економічної літератури [1-2] було відібрано 5 показників, що характеризують стан інноваційної активності промислових підприємств: питома вага промислових підприємств, які займаються інноваційною діяльністю; питома вага реалізованої інноваційної продукції промисловими підприємствами; обсяг витрат промислових підприємств на виконання наукових та науково-технічних досліджень; кількість придбаних та/або переданих промисловими підприємствами нових технологій; питома вага зайнятих на промислових підприємствах, які займаються інноваційною діяльністю. Далі автором була зібрана і оброблена інформація по десяти країнах Східної Європи, до яких, згідно з методологією ООН, належать: Білорусь, Болгарія, Молдова, Польща, Росія, Румунія, Словаччина, Угорщина, Україна, Чехія. Період дослідження склав 10 років (з 2006 р. по 2015 р.) [3-4]. Після цього вхідні дані були про нормовані, стандартизовані і оброблені за процедурами кластерного аналізу у пакеті прикладних програм "Statistica 10.0".

На другому етапі був проведений детальний аналіз отриманих даних, який дозволив виокремити три групи країн (кластерів), які характеризуються досить високим ступенем подібності об'єктів за мірою близькості п'яти досліджуваних показників. Отже, використання кластерного аналізу дало змогу розподілити багатовимірну сукупність вхідних даних на три узагальнені групи у такий спосіб, що об'єкти (країни) всередині групи є подібні між собою, а об'єкти (країни) із різних груп суттєво відрізняються один від одного.

На третьому етапі автором була надана економічна інтерпретація отриманим кластерам. Так, до кластеру 1 увійшли три країни: Польща, Словаччина та Чехія. Цей кластер характеризується досить високим ступенем розвитку ринку науково-технічних послуг та інноваційної активності промислових підприємств. Результати прикладних і фундаментальних досліджень у країнах, що увійшли до кластеру 1, досить швидко реалізуються у практичній роботі промислових підприємств і стають основою їх національної конкурентоспроможності. До кластеру 2 увійшли п'ять країн: Болгарія, Росія, Румунія, Україна та Угорщина. В цілому, кластер 2 характеризується досить високим рівнем розвитку науки і техніки, але внаслідок недостатньої розвиненості ринку інновацій результати інноваційних промислових досліджень не завжди впроваджуються у промислове виробництво. У той же час, країни, що увійшли до цього кластеру, мають серйозний науково-інноваційний потенціал, який у подальшому може стати основою успішного партнерства на світовому ринку промислових технологій. До кластеру 3 увійшли дві країни: Білорусь та Молдова. Цей кластер характеризується низьким рівнем інноваційної активності промислових підприємств, що проявляється у недостатній розвиненості ринку науково-технічних послуг і зменшенні та якості фундаментальних та прикладних розробок.

З огляду на це, автором пропонуються наступні заходи з підвищення інноваційної активності промислових підприємств країн Центральної та Східної Європи, що увійшли до кластерів 1 та 2: удосконалення нормативно-правового забезпечення регулювання і стимулювання інноваційної діяльності промислових підприємств; венчурне фінансування наукових та науково-технічних досліджень; пільгове оподаткування підприємств, що впроваджують організаційні, маркетингові та/або технологічні інновації; формування дієвого механізму комерціалізації та специфікації ринку інновацій. Тому подальші наукові розробки автора будуть пов'язані з вирішенням проблеми комерціалізації технологічних інновацій у країнах Східної Європи.

Список використаної літератури:

1. Grzybowska B.O. Innovation of industrial enterprisec in Poland as compared to other European Union countries / B.O. Grzybowska // Socio-economic Research Bulletin. – 2013. – Issue 3 (50). – PP. 1-4.

2. Андрощук Г.О. Національні інноваційні системи: еволюція, детермінанти результативності : монографія / Г.О. Андрощук, С.А. Давимука Л.І. Федулова. – К. : Парламентське видавництво, 2015. – 510 с.
3. www.europa.eu.
4. www.globalinnovationindex.org.

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ЯК ЧИННИК ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Ірина Сергіївна Шкура,
к.е.н., доц.,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та економічної теорії Дніпропетровського Університету імені Альфреда Нобеля

Інноваційний розвиток країн світу та сталий розвиток тісно пов'язані між собою. Сталий розвиток є пріоритетом розвитку країн, що зазначено у багатьох документах міжнародних організацій (Глобальний договір ООН, Міжнародна організація праці, UNICEF, UNIDO, Рада Європи, Організація економічного співробітництва і розвитку, Європейська організація якості, Міжнародна організація стандартизації) та урядових документах розвинутих країн світу.

За результатами досліджень думки керівників, здійсненого в 2016 р. в рамках Глобального договору ООН та стратегії компанії «Accenture», 89% вважають, що зобов'язання зі сталого розвитку реально впливає на їхню галузь, та 87% висловлюють думку, що Цілі сталого розвитку дають можливість переглянути підходи до створення сталої цінності [1].

Україна, також як і інші члени ООН, розпочала роботу зі встановлення цілей сталого розвитку на 2016-2030 роки, відповідних завдань та показників для моніторингу їх досягнення. [2]. Але, на превеликий жаль, Україна демонструє низьку конкурентоспроможність, недостатню орієнтацію на сталий розвиток та низький рівень життя населення. Про це свідчать світові рейтинги та індекси міжнародних організацій, консалтингових компаній, науково-дослідних установ, які враховують рівень стійкого розвитку країни та стан соціальної сфери. Наведемо результати деяких з них.

Згідно індексу The Global Competitiveness Index (GCI) за 2015-2016 рр. Україна посідає 79 місце зі 140 країн світу [3].

Згідно Звіту за 2014-2015 рр. Світового економічного форуму індекс України Sustainability-adjusted Global Competitiveness Index дорівнює 3,95, в той час як у лідера Швейцарії 6,8, а у Гвінеї, що має останню позицію – 2,61, тобто наша країна відноситься до тієї групи країн, які при низькому рівні конкурентоспроможності докладають недостатньо зусиль у напрямку досягнення стійкого розвитку [4].

Згідно з рейтингом World Competitiveness Yearbook 2016 Інституту розвитку менеджменту Швейцарської бізнес-школи, Україна посідає третє місце з кінця – 59те з 61го, знаходячись поряд з Хорватією та Монголією [5].

Індекс сталого розвитку суспільства надає Україні 102 місце серед 151 досліджуваної країни поруч з Таджикистаном та Ямайкою [6].

Є очевидним, що для покращення рівня життя в країні та для поліпшення іміджу країни в очах світової спільноти необхідно спиратися на довгострокову політику стійкого розвитку, яка враховує турботу про навколишнє середовище та соціальну сферу[4].

Одним з компонентів стійкого розвитку є соціальна відповідальність підприємств.

Згідно Міжнародного стандарту із соціальної відповідальності ISO 26000, який впроваджено у тому числі і в Україні, соціальна відповідальність – це відповідальність організації за вплив рішень і дій на суспільство, навколишнє середовище шляхом прозорості та етичної поведінки, яка сприяє сталому розвитку, у т.ч. здоров'ю і добробуту суспільства; зважає на очікування заінтересованих сторін; відповідає чинному законодавству і міжнародним нормам поведінки; інтегрована у діяльність організації та практикується в її відносинах [20; 21].

Виокремити певні стадії розвитку корпоративної соціальної відповідальності в Україні здається можливим з грудня 2005 р., коли було створено форум «Корпоративна соціальна відповідальність і Глобальний Договір». Наступні етапи характеризувалися розширенням обізнаності зацікавлених сторін, першими кроками втілення розроблених стратегій КСВ, відкритих заходів з метою обговорення спектру питань, присвячених розвитку КСВ в Україні. У 2006 р. відбулася офіційна презентація ГД ООН в Україні. Станом на 2016 р. 266 вітчизняних підприємств та установ зареєстровані у ГД ООН¹. Але ж лише близько 14% з них мають активний статус [2]. Майже така сама кількість є членами провідної незалежної експертної організації з КСВ в Україні - Центру «Розвиток КСВ

У 2007 р. Україна приєдналася до міжнародної групи з розробки стандарту соціальної відповідальності ISO 26000. У період 2009-2011 р. увага концентровалася на екоменеджменті та збереженні навколишнього середовища, залучення ВНЗ до КСВ, створення мережі «КСВ в освіті», продовжувалися соціальні, екологічні, освітні ініціативи за підтримки UNITER. У цей період Глобальний договір провів перший український бізнес-саміт з питань зміни клімату. У 2012-2013 рр. з'являється усвідомлення компаніями необхідності КСВ, робота над

¹ ГД ООН - глобальна добровільна, найбільша в світі ініціатива сталого розвитку, яка об'єднує 12 000 бізнес-структур та некомерційних організацій зі 170 країн світу у єдиний глобальний форум задля сталого розвитку через відповідальне та інноваційне управління.

Концепцією Національної стратегії КСВ, систематизація і централізація проектів КСВ, збільшення масштабності і системності КСВ-проектів. У цей період збільшується кількість нефінансових звітів (з 11 у 2011 р. до 35 у 2012 р), що свідчить про поширення практики КСВ серед українських компаній. Крім того, з 2013 р. започатковано практику проведення щорічних національних форумів «Бізнес і Університети» з метою поєднання інтересів бізнесу та університетів, а також створення нових ефективних партнерств. На жаль, концепція Національної стратегії з корпоративної соціальної відповідальності на даний момент не прийнята, що створює суттєві перешкоди для подальшого розвитку КСВ в Україні та забезпеченні її інноваційного розвитку.

Україна знаходиться на початковому етапі розвитку КСВ, для подальшого розвитку необхідна довга, кропітка робота, відправною точкою якої є прийняття Національної стратегії з корпоративної соціальної відповідальності та відповідного законодавства, а також популяризація ідей КСВ і можливостей соціально відповідального інвестування серед суспільства.

Список використаної літератури:

1. Матеріали дослідження ООН та Accenture [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.accenture.com/us-en/insight-un-global-compact-ceo-study>, вільний. – Загол. з екрану. – Мова англ.
2. Офіційний сайт ООН [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>, вільний. – Загол. з екрану. – Мова англ.
3. The Global Competitiveness Report 2015-2016/WEF – Електрон. дані. – Geneva: WEF, 2016. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2015-2016/competitiveness-rankings>, вільний. – Загол. з екрану. – Мова англ.
4. K. Schwab. The Global Competitiveness Report 2014-2015/ K. Schwab.- WEF, Geneva - p.73
5. World Competitiveness Yearbook 2016 /IMD – Електрон. дані. – WEF, 2016. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.imd.org/uupload/imd.website/wcc/scoreboard.pdf>, вільний. – Загол. з екрану. – Мова англ.
6. Офіційний сайт Sustainable Society Foundation. - [Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://www.ssfindex.com/>, вільний. – Загол. з екрану. – Мова англ.
7. Міжнародне керівництво-стандарт із соціальної відповідальності ISO -26000. - [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://www.iso.org/iso/ru/home/standards/iso26000.htm>, вільний. – Загол. з екрану. – Мова англ.
8. Концепція Національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні.- [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://www.svb.org.ua/publications/kontseptsiya-natsionalnoi-strategii-sotsialnoi-vidpovidalnosti-biznesu>, вільний. – Загол. з екрану.

КОНКУРЕНТНІ ПЕРСПЕКТИВИ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТА РОЗРОБКИ ЕЛЕКТРОМОБІЛІВ В УКРАЇНІ

Шевчук Я. В.,

доктор економічних наук, старший науковий співробітник, доцент
Ужгородський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Лалакулич М.Ю.,

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку
Ужгородський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Шевчук О.І.,

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів
Ужгородський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

В умовах дефіциту енергоресурсів, інтенсивного забруднення навколишнього середовища та світових економічних кризових явищ, електромобілі та електротранспорт загалом є одними з найбільш перспективних видів транспортних засобів. Але змова монополістів, котрі володіють джерелами видобутку вуглеводнів, відсутність новітньої автотранспортної інфраструктури, інноваційних доріг, відповідних заправних станцій та станцій технічного обслуговування нового покоління, стоянок, гальмують розвиток та впровадження електромобілів в сучасних умовах.

Одними з перших електромобілів на початковому етапі їх розвитку в 1837 р. були електричні екіпажі, створені американськими інженерами Девенпатором і Пейджем та шотландцем Робертом Девідсоном. З 1980-х років електромобілі розвивались паралельно і серйозно конкурували з автомобілями з двигунами внутрішнього згорання. Конструкція електромобілів на той час була набагато простішою ніж традиційних автомобілів, а відстані не перевищували 15 км. Пересувались вони в основному по містах із швидкістю, що не перевищувала 20 км год. [1].

Сьогодні електромобілі ще не здатні створити серйозну конкуренцію традиційним бензиновим та дизельним автомобілям через їх високу вартість, невеликі відстані пробігу, малу циклічність акумуляторних батарей, відсутність сучасних швидкісних електричних заправних станцій. Але з кожним роком завдяки інноваційним технологіям ці недоліки постійно нівелюються. Найбільший крок в напрямку новацій зробили гібридні автомобілі. Гібридні технології в автомобілях поєднують в собі ДВЗ (двигун внутрішнього згорання) і електричний двигун з накопичувачем енергії. Обидва двигуни можуть працювати як незалежно один від одного, так і в тандемі.

Світовими лідерами з створення та впровадження електромобілів є Японія, Великобританія, США, Китай та Південна Корея. Електромобілі уже почали широко використовувати в комерційних вантажних перевезеннях. Так, у Великобританії для перевезень використовують фургон «Бедфорд Лукас», котрий має вантажопідйомність більше 1т, максимальну швидкість до 80 км/год і запас ходу на одному заряді батарей близько 100 км. Японська фірма "Тойота" продукує легковий фургон «HI-Асе» з загальною вантажопідйомністю близько 200 кг, із запасом ходу на електротязі до 160 км. Фірма «Ніссан» випускає електричний вантажопасажирський фургон «Nissan e-NV 200», який був представлений в Україні 10 листопада на спеціалізованій виставці «Екологія Підприємства», м. Київ. Максимальна швидкість даного автомобіля з максимальним навантаженням 120 км год, а запас ходу 170 км.

В Японії також випустили один з кращих і найбільш поширених в Європі на сьогодні електромобілів «Nissan» і «Leaf». Масове виробництво цього електромобіля розпочалось у 2010 році на заводі «Оппама». На повному заряді акумуляторів цей електромобіль може пройти до 160 км і розвиває швидкість 140 км на год. Великий крок в проектуванні та будівництві легкових електромобілів зробила американська компанія «Tesla Motors». Відоме фахове видання в галузі автомобілебудування «Consumer Reports» назвало електромобіль «Tesla Model S» кращим автомобілем, який його фахівці коли-небудь тестували. В ході тестів дана модель набрала 99 балів зі 100 можливих. Єдиним визнаним недоліком даного електромобіля в ході тестування була вказана необхідність тривалої зупинки (до 6 годин від звичайної розетки) для підзарядки акумуляторних батарей. Швидкість даного електромобіля сягає від 210 до 240 км на годину (в залежності від вартості), а запас ходу до 426 км [6].

Розробкою проектів електромобілів спільно із європейськими компаніями займаються також в Україні. Уже сьогодні розроблено та випущено електромобіль (на базі малолітражного автомобіля "Таврі-Пінгвін") із запасом ходу 60 км. Розроблено нову модель "Майстер" міського комунального комплексу для прибирання території. Дніпровська асоціація "Екотранс" розробила інноваційний проект "Концепт-Кара" – одномісного міні-електромобіля для міських поселень. Його проектована маса становить 200 кг, а швидкість сягатиме 60 км/год, із запасом ходу до 100 км [2].

Україна також входить в десятку лідерів за темпами приросту електромобілів. Згідно даних Державної фіскальної служби, за перші вісім місяців 2016 року в Україну було ввезено 1550 електромобілів. Частка електромобілів складає 0,7% від всіх проданих в 2016 році нових автомобілів. У Європі найвища частка електромобілів на ринку в Норвегії – 15%. Вище за Україну в рейтингу також розташувалися Швейцарія, Австрія, Франція, Нідерланди і Швеція [3].

Збільшується не тільки кількість електромобілів, але й активно розвивається відповідна інфраструктура. Так один з лідерів на ринку палива компанія «Окко» відкрила на своїх АЗС 34 швидкісних електричних заправних станцій котрі підходять до всіх типів електромобілів. Також відома американська компанія «Tesla Motors» заявила про готовність розвивати свій бізнес в Україні. Так найближчим часом планують відкрити в нашій країні дві електричні станції для швидкісної зарядки електромобілів «Supercharger».

На розвиток і впровадження електромобілів дуже сильно впливає прогрес нових видів акумуляторних батарей та систем рекуперації електроенергії. Дуже важливо на цьому етапі зменшити вагу акумуляторів без втрати їхньої ємності. Розробникам також для збільшення запасу ходу та покращення мобільності електромобілів слід звернути увагу на розміщення на самих транспортних засобах додаткових джерел виробітку електроенергії, таких як сонячні

панелі, повітряні генератори, інерційні генератори тощо. Що підвищить їхній коефіцієнт корисної дії і в перспективі дасть можливості електромобілям більш суттєво конкурувати з іншими автомобілями, які використовують системи двигунів внутрішнього згоряння.

Щоб зберегти позитивні тенденції розвитку ринку електромобілів в Україні необхідно не тільки скасувати мито на ввіз електромобілів, але варто також скасувати ПДВ для електричних транспортних засобів. А для виробників електромобілів, які випускають електромобілі в Україні, зменшити податкове навантаження. Доцільно було б також розробити пільгову програму кредитування з низькою відсотковою ставкою для придбання громадянами таких транспортних засобів. Дозволити безкоштовний в'їзд та паркування в центральних частинах міст, рух по смугах для громадських транспортних засобів. Необхідно також стимулювати процес впровадження швидких електричних зарядних пристроїв в центральних частинах міст та на бензинових автозаправних станціях.

Список використаної літератури:

1. Етапи розвитку електромобілів і їх конструкції: Електромобіль: техніка та економіка / В.А.Щетиніна та ін. Л.: 1987 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.shram.kiev.ua/megafaza/history/electromobi.shtml>
2. Розвиток електромобілів. Нова екологія. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.novaecologia.org/voecos-1356-1.html>
3. Україна увійшла в десятку країн-лідерів Європи на ринку продажів електромобілів. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zaxid.net/news/showNews.do?ukrayina_uviyshla_v_desyatku_krayinlideriv_yevropi_na_rinku_prodazhiv_elektromobiliv&objectId=1407380
4. Шевчук Я.В. Соціально-економічні аспекти розвитку виробництва інноваційних транспортних засобів / Шевчук Я.В., Губані Г.Г., Чобаль Л.Ю. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка». Випуск 2(46). – Ужгород 2015. С. 154-160.
5. Шевчук Я.В. Автотранспортна інфраструктура: теорія і методи сучасних регіональних досліджень. Монографія. – Ужгород: Видавництво ТзОВ «Ліга-Прес», 2011. – 367с.
6. Tesla Model S - лучший электрокар в мире. ЕкоТехніка. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ecotechnica.com.ua/stati/291-tesla-model-s-luchshij-elektrokar-v-mire-kharakteristiki-foto-video.html>

ТЕРОРИСТИЧНІ ЗАГРОЗИ ЯК ДЕТЕРМІНАНТИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Любов Теодорівна Шевчук,
доктор економічних наук, професор,
проректор з наукової роботи і міжнародних зв'язків,
Тернопільський інститут
соціальних та інформаційних технологій

На зламі XX і XXI століть терористичні атаки стали вагомою загрозою інноваційного розвитку національних економік. У зв'язку з цим національні економіки різних країн світу, навіть розвинених мають величезні збитків через терористичні дії різного масштабу і направленості. Сказане засвідчує, що терористичні загрози перетворилися в детермінанти розвитку національних економік загалом і інноваційного розвитку зокрема. Насамперед це

стосується України, національна економіка якої останнім часом функціонує в умовах здійснення антитерористичної операції (АТО), а, фактично, судячи з даних ЗМІ, свідків та очевидців, в умовах ведення війни з Росією.

В Стратегії розвитку України «Україна 2020: Стратегія національної модернізації», яка розроблена на виконання доручення Кабінету Міністрів України Міністерством економіки України за участю центральних органів виконавчої влади, Державної установи «Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України» із врахуванням пропозицій, отриманих експертів і громадських організацій, зазначається, що головною проблемою розвитку національної економіки України є її «неготовність до адекватної відповіді як на зовнішні, так і на внутрішні шоки в умовах постійного загострення глобальних викликів». При цьому підкреслюється, що Україна «хронічно відстає від більшості країн майже за усіма макроекономічними критеріями та оцінками, залишається на периферії світових інноваційних систем, що гальмує подальший розвиток» і наводяться дані останнього звіту Всесвітнього економічного Форуму про глобальну конкурентоспроможність, згідно з якими протягом 2008-2009 років Україна займає лише 72 місце серед 134 країн, поступаючись Литві (44 місце), Латвії (54 місце), Росії (51 місце), Казахстану (66 місце) та деяким іншим пострадянських країнам.

З такими твердженнями важко не погодитися. Адже, як економіка країни загалом, так і її окремі сфери зазнають різних терористичних атак у тій чи іншій формі. Це і кібер-атаки і брутальне втручання у функціонування різноманітних структур, що знесилює національну економіку, заважаючи їй ефективно розвиватися.

З іншого боку, терористичні напади і загрози суттєво активізували інноваційний розвиток оборонно-промислового комплексу (ОПК).

Про це засвідчують публікації в наукових виданнях, публікації в ЗМІ, виставки симпозіуми тощо.

Наприклад, у вересні 2016 року, у галереї Second Floor Art Center (другий поверх Адміністрації Президента) діяла виставка «50 винаходів, які Україна подарувала світу», експонати якої не просто підтверджують, що тільки надійний захист країни може забезпечити інтенсивний інноваційний розвиток національної економіки, але й показують, що ряд інновацій, які починались як військові розробки принесли величезну користь суспільству, як мирні винаходи. Зрештою, це є очевидним, якщо взяти до уваги такі військові технології, як GPS та Інтернет, без яких зараз неможливо обійтися в практиці повсякденної діяльності. На виставці була представлена брошура з топ-30 і топ-50 винаходів українців.

Як зазначає Геннадій Андрощук, в межах українського ОПК, який має унікальні технології в сфері радіолокаційного обладнання, засобів протиповітряної оборони, ракетно-

артилерійського озброєння та систем активного бронетанкового захисту, в наш час здійснює 60 сучасних наукоємних розробок. Цей вчений наголошує, що вітчизняні фахівці ОПК змогли створити системи високоточного ураження, аналогів яким немає в інших країнах та розробили сучасні систем звукової локалізації пострілу для виявлення ворожих снайперів і артилерійських установок [1].

Викликає непересічний інтерес Топ - 10 винаходів українських “кулібінів”, які полегшують життя бійців АТО [2]. Серед цих винаходів як абсолютно нові, так і такі, які, вдосконалюючи вже існуюче військове обладнання, стають дуже часто єдиним шансом на порятунок для українських бійців у зоні АТО [2]. Журналісти Еспreso.TV зробили підбірку найцікавіших інноваційних експонатів (унікальний відновлюючий сплав для старої військової техніки, диво-продукт харчування для відновлення організму поранених бійців, робот-розвідник, український аналог тепловізора, ефективна пічка без дров, саморобна пластина для бронежилету, пошукова система поранених солдат, саморобні захисні екрани для БТР, ліжко-трансформер, дистанційна керована стрілецька точка) [2].

Не випадково Україна зайняла 13-є місце в світі за рівнем мілітаризації. Цей результат представлений у щорічному дослідженні «Глобальний індекс мілітаризації 2014», яке з 1996 року проводиться експертами Боннського міжнародного центру конверсії (BICC) у вигляді підсумкового індексу, який вираховується на основі оцінки шести показників, об'єднаних у три компоненти: військові витрати, збройні сили і важке озброєння держави (у розрахунку враховано, що військові витрати України склали \$ 5,3 млрд, чи 3% ВВП).

Але впровадження інновацій в ОПК вимагає відповідних коштів і більш детальних науково-дослідних обґрунтувань. Розв'язання цього завдання є доволі проблематичним в умовах сьогодення.

Можна було б сказати про вплив терористичних загроз на впровадження інновацій в інші види економічної діяльності (зокрема, медицину, машинобудування і т.д.), але сказаного достатньо для того, щоб зрозуміти, що терористичні загрози виступають як гальмівними, так активізуючими детермінантами інноваційного розвитку національної економіки загалом і окремих її сфер зокрема. При цьому необхідно брати до уваги, що випереджальний інноваційний розвиток ОПК дозволить інтенсифікувати інноваційний розвиток національної економіки загалом.

В таких умовах важливо об'єднати діяльність всіх антитерористичних організацій та забезпечити їх інтенсивну співпрацю з науково-дослідними установами і організаціями. Потрібні серйозні і глибокі наукові дослідження інноваційного розвитку національної економіки і окремих її сфер в умовах тероризму [3; 4] з метою запобігання поширення останнього. Важливо реалізувати в повному обсязі заходи, спрямовані на забезпечення

безпеки держави, які містяться в низці схвалених державних документів, зокрема, в наявних науково-дослідних роботах та в державних програмах і стратегічних планах.

Список використаної літератури:

1. Андросук Г. Захист результатів інтелектуальної діяльності в оборонно-промисловому комплексі України: стан та проблеми / Центр исследования армии, конверсии и разоружения. 29.12.2-15 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://cacds.org.ua/ru/comments/639>
2. Топ -10 винаходів українських “кулібінів”, які полегшують життя бійців АТО [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://4army.com.ua/top-10-vinahodiv-ukrayinskih-kulibiniv-yaki-polegshuyut-zhittya-bijtsiv-ato/>
3. Шевчук А.В., Шевчук Л.Т. Перспективи розвитку туризму в контексті загострення терористичних загроз // Науковий вісник Херсонського державного університету: Серія економічні науки. – 2016. - Вип.17. – Част.4. – С.31-34.
4. Шевчук Л.Т. Збитки від терористичних атак у сфері туризму // Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції «Фінанси в умовах модернізації регіональної економіки» (23 квітня 2015 р.). – Київ: Академія муніципального управління 2016.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

Шевчук Ю.В., асистент

Шиян А.С., студентка

Науковий керівник – Воробйова Л.Д., к.т.н., доцент

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Сьогодні український кондитерський ринок майже нічим не відрізняється від європейського, оскільки вітчизняні виробники пропонують різноманітний асортимент кондитерської продукції своїм споживачам.

Досліджено, що станом на 2016 рік кондитерська промисловість є однією з найбільш емких у харчовій промисловості із долею в продажах промислової продукції близько 8% від продовольчих товарів, що у відпускних цінах складає 15,4 млрд. грн. Це друге місце у харчовій галузі, перше місце займають тютюнові вироби (12,7%), третє – молоко та молочні продукти (7,8%), четверте – м'ясна галузь (7,3%) та п'яте – олії рослинні (6,3%) (рис.1).

Загальний обсяг виробництва кондитерських підприємств складає більше 1 млн. тон продукції на рік, що дозволяє повністю забезпечити потреби внутрішнього ринку та експортувати значні обсяги продукції закордон.

За оцінками експертів, кондитерські вироби займають 8,2% в кошику споживання продуктів харчування середнього українця. Варто зазначити, що загальний обсяг споживання кондитерських виробів зростає кожного року. Насамперед, це пояснюється підвищенням доходів населення, покращенням якості та збільшенням асортименту вітчизняної продукції. Відмітимо, що для вітчизняної галузі існують широкі перспективи розвитку, оскільки рівень споживання на душу населення кондитерських товарів в Україні має великий потенціал для зростання. В середньому, українець споживає близько 16 кг на рік, що як і раніше менше

європейської норми (22-25 кг на душу населення на рік). Це свідчить, що на ринку існують достатні резерви для збільшення споживання кондитерської продукції. За підрахунками, в середньому українець витратив близько 235 грн в 2016 році на придбання кондитерської продукції, при цьому, найменше витрачається на борошняні кондитерські вироби, що, на нашу думку, пов'язано з меншою ціною на вироби даної категорії [2].

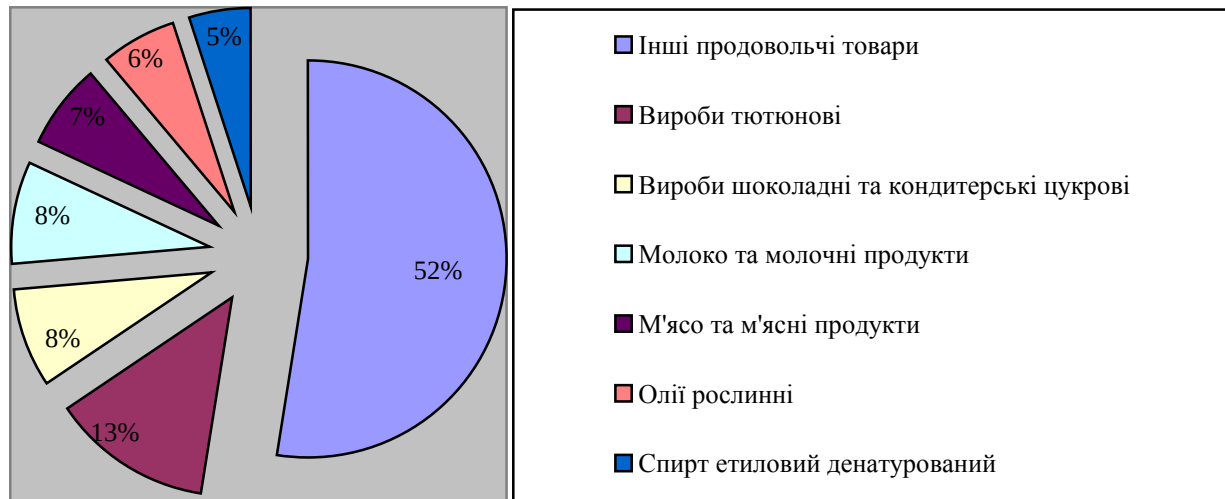

Рис. 1 Структура харчової промисловості в 2016 році (розроблено за даними [1])

Аналіз стану і перспектив розвитку кондитерського ринку в Україні свідчить, що основним джерелом формування пропозиції на ринку є вітчизняне виробництво (95% від загального обсягу продукції на ринку). Ринок кондитерських виробів України є висококонцентрованим, на ньому працює близько 800 компаній. Сьогодні певну частину українського виробництва і, як наслідок, кондитерського ринку, контролюють зарубіжні кондитерські компанії, які вкладають значні кошти в розвиток місцевих підприємств.

Відомо, що великі кондитерські компанії не можуть успішно розвиватися без експортної діяльності. Українська кондитерська промисловість вже довела свою конкурентоспроможність на внутрішньому і зовнішньому ринках: продукція цієї галузі відповідає європейським показникам якості. Оскільки частка експорту в загальному обсязі виробництва окремих підприємств становить від 30 до 70 %, це суттєво впливає на їхню стратегічну політику і обумовлює подальше нарощування виробничого потенціалу [3].

На шляху нарощування експортного потенціалу українські виробники стикаються з певними бар'єрами. Найбільшою перешкодою для експорту є високий рівень конкуренції на ринках імпортерів. Крім того, значно ускладнювати просування вітчизняної продукції на іноземні ринки також можуть складність проходження експортних процедур і висока їхня вартість, відсутність попиту на продукцію, яку виробляє підприємство, відсутність міжнародного сертифікату якості, а також складність пошуку партнерів.

Сьогодні для стабільного утримування своїх позицій на ринку виробникам кондитерської галузі потрібні довгострокові інвестиції в обладнання та великі оборотні фонди. Зі зростанням торговельних мереж більш жорсткими стають їхні вимоги до постачальників – безперервним має бути постачання і постійною реклама своєї продукції, що для невеликих фабрик не є можливим [4].

Таким чином, кондитерська галузь сьогодні є однією із основних у харчовій промисловості України. Вона характеризується значними обсягами виробництва, які ще можна підвищувати для формування достатньої пропозиції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках; є монополістом в Україні та експортером продукції у Європу. Натомість у сучасних динамічних умовах ринку для підтримки належного рівня та підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції дана галузь потребує інвестицій. Збільшення фінансування призведе до підвищення виробничого потенціалу, та, як наслідок, експортного потенціалу, що дозволить успішно протистояти конкурентам та захоплювати нові ринки збуту, в тому числі і за кордоном. Інструментами для цього мають стати обґрунтоване оновлення асортименту, правильна маркетингова та рекламна політика.

Список використаної літератури:

1. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/oper_new.html.
2. На сладкое... // Мир продуктов. – 2009. – № 5. – С. 18-20.
3. Повышение качества шоколада // Кондитерское и хлебопекарное производство. – 2009. – № 2. – С. 43-44.
4. Порецкая И. Барбарисовое возрождение / И. Порецкая // FOOD UA. – № 1-2. – 2010. – С. 48-52.

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ

Карін Шимпф, доктор наук, професор,
Відповідальна з міжнародних зв'язків, факультет економіки і менеджменту,
Магдебурзький університет, Німеччина
Воробйова К.О., к.е.н., доцент
Шленчак А.С., Денисюк Т.П., студенти
Кременчуцький національний університет імені М. Остроградського

Надходження іноземних інвестицій є передумовою підвищення рівня добробуту населення та розвитку національної економіки країни-реципієнта в цілому. Наразі Уряд України в основному розраховує на підтримку міжнародних фінансових організацій та допомогу високорозвинених держав, яка надходить у формі позик та кредитів. Створення

позитивного інвестиційного клімату є надзвичайно важливою умовою залучення іноземного капіталу, що відіграє вирішальну роль у розвитку і зміцненні економіки країни.

Україна має значний внутрішній ринок, різноманітні ресурси і вигідне геополітичне розташування. Такі переваги можуть допомогти Україні стати одним з провідних реципієнтів інвестицій для провідних інвесторів, які шукають нові ринки для вкладень свого капіталу і бізнес ідей.

Олег Устенко, виконавчий директор Міжнародного фонду Блейзера, зазначив: «Євроінтеграційні процеси однозначно поліпшили б інвестиційний клімат в Україні в довгостроковій перспективі. Обсяг щорічних прямих інвестицій в економіку може збільшитися на 15% -25% від існуючих на сьогодні» [1]. Головним ризиком від Євросоюзу в короткостроковій перспективі експерт назвав падіння експорту чорної металургії та машинобудування.

Найбільш перспективні сфери інвестування в Україні в найближчі кілька років:

- медицина
- добувна галузь;
- сільське господарство.

Перспективні сфери капіталовкладень:

- IT;
- імпортозамінні галузі.

У короткостроковій перспективі приплив інвестицій слід очікувати в наступні сфери:

- роздрібна торгівля;
- соціальний сектор;
- сільське господарство.

На думку багатьох фахівців і політиків в Україні на сьогоднішній день несприятливий інвестиційний клімат. Так, в країні є серйозні проблеми, які знижують інвестиційну привабливість - надмірне державне регулювання бізнесу, високий рівень корупції, запутане і часто мінливе податкове законодавство, високі ставки оподаткування. І вирішити їх можна тільки за допомогою дієвих реформ, які дадуть результат. Таким чином, необхідно використовувати досвід провідних країн щодо створення привабливого інвестиційного клімату.

Україна, в порівнянні з іншими країнами, має конкурентні переваги і інтерес інвесторів до певних галузей. Це пояснюється зростанням попиту на певну продукцію металургії і сільського господарства, а також порівняно сильною конкурентною позицією в Україні в цих галузях. Іноземні інвестиції представлені в таких секторах як гірничо-металургійний, банківський і фінансовий, агросектор, нафтогазова галузь, будівництво.

Також, згідно до Закону України «Про економічний експеримент щодо створення сприятливих умов для розвитку в Україні індустрії програмної продукції» [2] пройдуть зміни в умовах оподаткування цих компаній, що дозволить залучити додаткові інвестиції в галузь

Ni-Tech.

Що стосується нафтогазової галузі - Україна може стати абсолютно незалежною енергетично, якщо розвивати і добувати енергоресурси. Особливо це стосується пошуків родовищ нетрадиційного газу.

Ще один важливий фактор - Україна - це європейська країна, яка знаходиться на перетині багатьох торгових шляхів, що підвищує її привабливість для інвесторів. Це свідчить про те, що ще є серйозні резерви для інвестицій в Україну.

Суттєвий вплив на рівень інвестиційної активності та привабливості країни має державне регулювання, зокрема грошово-кредитна політика Національного банку. Регулюючи рівень грошової маси в обігу (М3) НБУ здійснює прямий вплив на основні макроекономічні показники розвитку національної економіки, що в свою чергу, позитивно або негативно впливає на рівень інвестиційної активності та привабливості країни.

Список використаної літератури:

1. Інвестиційний клімат в Україні 2014-2015 р.р. та асоціація з ЄС: прогнози експертів. – Назва з екрану. // Електронний ресурс. Режим доступу: [hTTP://www.prosTobiz.ua/finansy/investmenT/sTaTi/investiTsionnyu_klimaT_ukrainy_2014_15_godov_i_assoTsiaTsiya_s_es_proгноzy_ekspеrTov](http://www.prosTobiz.ua/finansy/investmenT/sTaTi/investiTsionnyu_klimaT_ukrainy_2014_15_godov_i_assoTsiaTsiya_s_es_proгноzy_ekspеrTov)
2. Закон України «Про економічний експеримент щодо створення сприятливих умов для розвитку в Україні індустрії програмної продукції» // Електронний ресурс. Режим доступу: [hTTP://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/4266-17](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/4266-17)

ПРОСТОРОВИЙ ЧИННИК ОРГАНІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Світлана Дмитрівна Щеглюк,
к.е.н., с.н.с., с.н.с. сектору просторового розвитку
ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»

Сучасне реформування національної економіки України у напрямі децентралізації та формуванні нових центрів розвитку в регіонах тісно пов'язане із дослідженням просторового чинника активізації інноваційних процесів у формуванні ефективної просторової політики. Значну увагу в наукових працях приділено формуванню самодостатніх центрів об'єднаних територіальних громад та регіональним центрам росту, якими є обласні центри – великі міста. Вагоме значення просторового чинника у активізації економічної діяльності великих міст та регіонів враховане у теорії дифузії інновацій, коли від центру до периферії потужними імпульсами передаються інновації, зазвичай не радикальні, а вже апробовані центром та витіснені на прилеглі території. Поєднання традиційних способів і моделей організації бізнесу, властивих індустріальній економіці й новітніх підходів до функціонування підприємств в постіндустріальній та інформаційній економіках передбачає

глибоке розуміння просторових закономірностей та взаємозв'язків, що виникають між суб'єктами господарювання на певній території з метою ефективного використання існуючих ресурсів, залучення нових та визначення критеріїв ефективної локалізації інноваційних підприємств різних видів тощо.

Теорії регіональної економіки розглядають підприємництво як ендегенний чинник економічного зростання, а тому підвищення показників підприємницької діяльності має важливе значення для економічного розвитку. Однак у просторовому аспекті стає важливим питання не лише ефективного розвитку підприємств, а й раціонального їх розміщення, тобто організації для покращення використання ресурсів та зв'язків між учасниками всієї підприємницької системи, яка інтегрована в економічний простір і має проекцію на певну територію (місце). Проблематика досліджень особливостей розвитку просторових форм бізнесу полягає у значних відмінностях ефективності їх діяльності від місця розташування. Для забезпечення позитивної динаміки регіонального розвитку необхідне підвищення ефективності взаємодій підприємств регіону. Від рівня просторової впорядкованості підприємств в регіоні залежить й інтегральний показник ділової активності.

Під просторовим чинником розвитку економіки слід розуміти не лише територіальну проекцію певного виду економічної діяльності та локалізацію її на конкретній території, а й синтез всіх характеристик, передумов та властивостей якими наділена територія (передусім – людський капітал та інноваційне середовище), що детермінує можливість здійснення чи нездійснення певного виду економічної діяльності.

Деякі вчені відносять просторовий чинник (просторову організацію діяльності) до суб'єктивних чинників соціально-економічного розвитку регіонів, до них, зокрема, належать також інституційне середовище, стратегування збалансованого соціально-економічного розвитку території, інформаційна грамотність населення і відкритість регіону, інноваційно-інвестиційна діяльність, ефективність та якість державного й корпоративного управління на регіональному рівні, соціальний клімат тощо [1, с.7].

Зазначимо, що в сучасних умовах розвитку економіки регіонів України, яка характеризується низькою часткою інноваційно-активних підприємств, їхнім зосередженням переважно у великих містах-агломераціях: Києві, Львові, Харкові, Одесі та ін. важливого значення набуває й не лише форма локалізації інноваційної діяльності (точкова (локальна), мережева, ареальна, лінійна), а й забезпечення процесу дифузії інновацій від центру на периферію шляхом розбудови інноваційної інфраструктури та залучення таких інноваційних мереж до інших інноваційних мереж наднаціонального та глобального рівня з метою мінімізації трансакційних витрат між суб'єктами господарювання.

Отже, при стимулюванні дифузії інновацій від центру до периферії слід враховувати

потенціал самої інновації, тобто, можливість активізації інноваційної діяльності та відповідність регіональним та муніципальним особливостям соціально-економічного розвитку.

Тоді питання концентрації інноваційної активності у великих містах та її подальшої деконцентрації, підвищення гнучкості для адаптації до середовища потребуватиме розробки нової моделі просторового розвитку інноваційної діяльності в регіоні із застосуванням міждисциплінарного підходу економістів, урбаністів, географів та управлінців.

Список використаної літератури:

1. Кожевина О.В. Стратегирование пространственного развития муниципальных образований: монография / О.В. Кожевина, М.В. Сиротенко – М.: РУСАЙНС, 2015. – 153 с.

INTELLECTUAL PROPERTY AS A COMMODITY

Pererva Petro Grigorovich, doctor of Economics, Professor,
Wyższa Szkoła Zarządzania Ochroną Pracy (WSZOP), Katowice, Poland
Maistro Darina Sergiivna, student NTU «KhPI», Kharkov, Ukraine

According to economic theory, a commodity is defined as the product of human labor, able to satisfy certain needs, made for the purpose of selling at the free market price. Based on the above definitions we will try to briefly Express analysis of possibilities of representation of objects of intellectual property on the market as a commodity. It should be noted that the direct relationship of intellectual property and commodity-money relations in society are not observed. In this issue there are certain theoretical shortcomings, which do not allow us to interpret the commodity character of objects of intellectual property. As we have pointed out, no national law does not provide procedures for the transfer (sale) to another person (group of persons as the state) scientific discoveries. Is not complete alienation of other intellectual property for sale. Here rather we are talking about the transfer (sale for a certain period of time) right to use this object, the possession of which most often remains with the original developer (seller). All of this suggests that when the sale of intellectual property are not respected all the features of the sale of ordinary goods.

Back to the definition of the product and consider its features in relation to intellectual property. No doubt the fact that the product of creativity is a product of human labor. Although in this case it is possible to talk not about the usual expenditure of energy, time and effort of the performers. The creative moment brings some novelty to the costs of physical and spiritual forces of man. To successfully achieve this goal, the creative worker is forced to waste a lot more energy and effort. On this way, it can expect frustration and stress, repetition of attempts, years of accumulation of some intermediate results. The degree of creative labour end up in favor of its result, product, work (scientific discovery, invention, utility model, design, technology, know-how, innovation

proposal, artwork, etc.) that is primarily use-value. It is hard to imagine a creative worker, devotes almost his entire creative life to create unnecessary work or products. The exception, of course, can be, but they are beyond the logic of appropriateness and therefore not eligible for special consideration.

Consumer value of the product of creative work can be evaluated qualitatively and quantitatively. Quantitative (volume, weight, length, capacity, etc.) in many cases is in a particular relationship with the physical labor of the artist (the amount of staff time, the number stratum of energy and strength). For example, in the General case, the scientist spends more time on writing monographs than articles, writer at writing a novel than short stories, which differ primarily by the volume. The same applies to the duration of the movie, play, concert, etc.

However, quantitative assessment of creative work is only a start, everything is clear and visible part of the result. The result and effect of creative work in most cases depends not on the number required to obtain labour, but the amount of creative work in General. The product of creative work is a source of creativity higher concentration, which is often hidden behind a very simple end result. It is possible to result many examples when the scientific article for a few pages did the scientific revolution in a specific field of knowledge and its consumer value was many times higher hundreds of monographs. On its artistic value one story can be much more valuable than a multi-volume literary edition. Consumer value is the measure of the value created by the product, reflects the depth of penetration of the Creator in the natural, socio-economic and spiritual development. And it can only be appreciated by the public. An important role in this process should play considering the views of prominent scientists, leading experts from different fields of creative practice

Literature

1. Грабченко А.И. Основы маркетинга высоких технологий : [учебное пособие] / Грабченко А.И., Перерва П.Г., Смоловик Р.Ф. – Х. : ХГПУ, 1999. – 242 с.
2. Перерва П. Г. Антикризовий моніторинг фінансово-економічних показників роботи машинобудівного підприємства / П.Г.Перерва, В.Л.Товажнянський // Економіка розвитку. – Харків : ХНЕУ. – 2010. – №2 (54). – С. 46–50.
3. Перерва П. Г. Синергетичний ефект бенчмаркінгу конкурентних переваг / П.Г.Перерва, Н. П. Ткачова // Маркетинг і менеджмент інновацій . – 2011. – № 4(1). – С. 55-66.
4. Перерва П.Г. Антикризові інструменти сталого розвитку підприємства: інноваційна, інвестиційна та маркетингова політика / П.Г.Перерва, А.В.Косенко, О.П.Косенко // Вісник Нац.техн.ун-ту "ХПІ" : зб.наук.пр. Темат. вип. : Технічний прогрес та ефективність виробництва. – Харків : НТУ "ХПІ". – 2012. – № 25. – С. 100-106.
5. Перерва П.Г. Економіка та організація інноваційної діяльності : підруч. / П.Г.Перерва; за ред. П.Г.Перерви, С.А.Меховича, М.І.Погорелова. – Харків : НТУ «ХПІ», 2008. – 1080 с.
6. Перерва П.Г. Розвиток методів аналізу фактичного стану конкурентних переваг підприємства / П.Г.Перерва, Н.П.Ткачова // Економіка розвитку. – Харків : ХНЕУ, 2011. – № 4 (60). – С. 116-120.
7. Перерва П.Г. Розвиток методів аналізу фактичного стану конкурентних переваг підприємства / П.Г. Перерва, Н.П. Ткачова // Економіка розвитку. – Харків : ХНЕУ, 2011. – №4 (60). – С. 116-120.
8. Pererva P.G. Technology transfer [Text] / P. G. Pererva, G. Kocziszky, D. Szakaly, M. Somosi. — Veres-Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI», 2012. — 668 p.

СЕКЦІЯ 3

ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

ЗАГОСТРЕННЯ ПРОБЛЕМ БАНКІВ У ПЕРІОД «ОЧИСТКИ» БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Тетяна Миколаївна Болгар,
доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри фінансів і банківської справи
Полтавського національного технічного університету
імені Юрія Кондратюка

Починаючи з 2014 року під впливом девальвації гривні та спаду в економіці, а також політичної нестабільності в країні значна кількість банків зіткнулася з проблемами. У багатьох з них, згідно рішення Національного банку України, була розпочата процедура ліквідації, тому вже на початок 2016 року кількість діючих банків зменшилась на 46 у порівнянні з 2014 роком і становила 117 банків, а станом на 01 вересня 2016 року банківська система України налічує 100 діючих банків.

За вісім місяців 2016 року було ліквідовано 17 банків. Слід зауважити, що надалі Національний банк України планує продовжувати політику виведення банків з ринку, куди потраплять, в основному, банки 3 та 4 групи (середні та дрібні банківські установи), неплатоспроможними визнаватимуться схемні і конвертаційні банки. Тобто такі дії НБУ можна класифікувати, як очищення від банків, що не відповідають вимогам сьогодення, фінансова стійкість та платоспроможність яких знаходиться на низькому рівні. Але не можна забувати, що таке явище підриває довіру громадян до стабільності банківської системи в цілому, поки вона перебуває у процесі «очистки».

Банки продовжують збиткову діяльність. Однією з вагомих причин визнання банків неплатоспроможними, крім порушення законодавства, що регулює питання запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, є недостатній рівень їх капіталізації та неспроможність акціонерів забезпечити належний рівень фінансової підтримки. Але поряд з цим слід звернути увагу на те, що в сучасних умовах функціонування вітчизняного банківського сектору, банки з іноземним капіталом входять до ТОП-10 надійних банків України, а саме: Креді Агриколь Банк (Credit Agricole, Франція); Укрсиббанк (BNP Paribas Group, Франція); Райффайзен банк Аваль (Raiffeisen Bank, Австрія); Сітібанк Україна (Citigroup, США); ІНГ Банк Україна (ING Groep, Нідерланди); Кредобанк (PKO Bank Polska, Польща); ПроКредит Банк (ProCredit Bank, Економічний форум 1/2016 259 Німеччина); Правекс-банк (Intesa Sanpaolo, Італія); Укрсоцбанк (ABN

Holdings, Люксембург); ПУМБ (СКМ Фінанс); ОТП Банк (OTP Bank, Угорщина) [1]. Тому, залишається актуальним питанням дослідження місця іноземного капіталу у вітчизняній банківській системі щодо ефективності її функціонування.

Як бачимо, за останні роки суттєво зменшився кількісний показник банків у банківській системі України й одночасно збільшилась частка проблемної кредитної заборгованості. Така залежність не може не викликати занепокоєння як на рівні окремого банку, так і на рівні банківської системи. Як показує проведене дослідження, обсяг кредитної заборгованості станом на 01.02.2016 року складає 22,8 % від загального обсягу наданих кредитів, що більше, ніж у три рази перевищує показник 2013 року (рис. 1).

Рис. 1 Обсяг наданих кредитів і частка прострочених кредитів у кредитному портфелі банків України за період 2008 – 01.02.2016 рр.

Джерело: побудовано на основі [2]

У сучасних умовах банківські установи повинні оперативно реагувати на появу задоволеної заборгованості за кредитами та постійно удосконалювати схеми реструктуризації позичок, щоб у майбутньому не допускати на балансі безнадійної заборгованості, яку досить складно продати на вигідних для банку умовах. Тому, важливим на даному етапі є ефективне управління кредитним портфелем банків, що залежить від правильності організації самого процесу кредитування, при якому необхідним є врахування всіх факторів, котрі поєднуються з принципами і методами банківського кредитування в межах сучасної наукової концепції банківського менеджменту.

Сьогодні важливим питанням є якість забезпечення за кредитом. Банки в сучасних умовах повинні вимагати від клієнтів ліквідне забезпечення позичок заставним майном, при

цьому необхідним є правильний розрахунок можливості його реалізації та рівень витрат, який буде понесений банком.

При сучасній економічній та політичній ситуації для мінімізації кредитних ризиків велике значення має наявність відомостей про кредитну історію потенційних позичальників. В Україні з 2005 року існує практика діяльності кредитних бюро, функціонує створена НБУ єдина інформаційна система «Реєстр позичальників», що фіксує інформацію про боржників, які мають задовнені кредити. Робота кредитних бюро є особливо важливою при кредитуванні фізичних осіб. Але існують проблеми, котрі певною мірою мають негативний вплив на якість формування кредитних портфелів банків та ускладнюють процес кредитування. Важливим недоліком є те, що бази даних бюро не є однаковими, тому що вони працюють упродовж різного періоду часу з різними банками та не мають налагодженого процесу обміну інформацією між собою.

У світовій практиці функцію консолідації інформації та організації взаємодії між різними кредитними бюро часто здійснюють спеціальні структури, при цьому вони ведуть каталоги кредитних історій усіх бюро, що дозволяє визначити, які з них мають інформацію про конкретного позичальника. Також недоліком роботи є обмежені можливості в отриманні інформації від інших небанківських установ та організацій про боржників, що позбавляє користувачів можливості перевірити платоспроможність потенційних позичальників у повній мірі [3].

Підвищення стабільності вітчизняної банківської системи повинно відбуватися і через заходи, які проводяться урядом щодо поліпшення загальних макроекономічних чинників, а саме: підвищення загальної довіри до банківської системи; повернення коштів у банківську систему з тіньового сектора економіки; підвищення стабільності і довіри до національної валюти; зменшення податкового тиску.

Список використаної літератури:

1. Украинские банки в Давосе назвали худшими в мире [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://politrada.com/news/ukrainskie-banki-v-davose-nazvali-khudshimi-v-mire>.
2. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>. – Назва з екрана.
3. НАБУ: вдосконалення роботи кредитних бюро – крок до розвитку кредитування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.finance.ua/ua/news/-/324911/nabu-vdoskonalennya-robotykreduytnyh-byuro-krok-do-rozvytku-kredytuvannya>.

НЕОБХІДНІСТЬ ТА ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Беглова Світлана,
студентка 3 курсу, КЕПІТ,
науковий керівник – Сова О.Ю., к.е.н., доцент кафедри
національної економіки та фінансів, Університет економіки та права «КРОК»

Незважаючи на сформовану систему державного регулювання ринку фінансових послуг, визначення та розподіл повноважень щодо регулювання, нагляду і контролю за діяльністю фінансових послуг, державне регулювання фінансового сектору економіки на сучасному етапі характеризується недостатньою ефективністю, відстає від сучасних тенденцій і вимог розвитку ринку, недостатньо враховує міжнародний досвід.

В першу чергу, регулювання ринку фінансових послуг стосується грошових відносин, організації обігу грошей, цінних паперів. Об'єктивно і безумовно є необхідність втручання держави у зовнішні процеси - валютний обіг, міжнародні операції з цінними паперами тощо. Ринкова економіка потребує постійної державної антимонопольної та антиінфляційної політики. До основних напрямків регулюючої функції держави відноситься також розробка, прийняття і організація виконання господарського законодавства, зокрема, фінансового [1, с. 170].

Регулювання фінансового ринку України полягає у впорядкуванні взаємодії та захисті інтересів його учасників шляхом встановлення певних правил, критеріїв і стандартів стосовно відносин з приводу фінансових ресурсів.

Основні риси ефективного регулювання ринків фінансових послуг, які сприяють стабільному економічному зростанню, такі:

по-перше, не повинно бути ніяких перешкод для входження й виходу з ринків і фінансових систем;

по-друге, ринки повинні бути відкриті для найширшого кола учасників, які відповідають обумовленим критеріям допуску;

по-третє, розвиваючи свою політику, регулятивні органи повинні враховувати вплив встановлених вимог;

по-четверте, на всіх, хто бере на себе конкретне фінансове зобов'язання, повинен накладатися однаковий регулятивний тягар [2, с. 43].

Організація органів державного регулювання та нагляду здійснюється на таких принципах [3, с. 5]:

1) обов'язки органів державного регулювання та нагляду повинні бути зрозумілими і об'єктивно визначеними. Ефективна система регулювання та нагляду повинна передбачати чітке визначення відповідальності і цілей кожного органу державного регулювання та нагляду;

2) органи державного регулювання та нагляду повинні бути незалежними у своїх діях і підзвітними у здійсненні своїх функцій і повноважень. Кожен з таких органів державного регулювання та нагляду повинен мати оперативну незалежність і необхідні ресурси;

3) органи державного регулювання та нагляду повинні мати достатні повноваження,

належні ресурси, здатність виконувати свої функції і здійснювати повноваження, зокрема повноваження розглядати питання про відповідність фінансової установи чинному законодавству.

Необхідно чітко визначити, які види діяльності дозволено здійснювати фінансовим установам, що отримали ліцензію і стали об'єктом нагляду.

Важливим елементом регулювання та нагляду є здатність органу державного регулювання та нагляду здійснювати свої повноваження щодо групи фінансових установ на консолідованій основі.

Динамічний розвиток ринку фінансових послуг в Україні, різноманітність і складність фінансових продуктів вимагають вдосконалення системи регулювання в цій сфері. Саме сприяння розвитку ринку фінансових послуг допоможе прискорити процес інтеграції України до світового ринку. Але зараз на заваді цьому стоїть недосконалість сучасної вітчизняної нормативно-правової бази, що виражається, насамперед, неузгодженістю норм загального та спеціального законодавства, а також слабкою координаційною діяльністю існуючих державних регуляторів.

Список використаної літератури

1. Аслан О.В. Механізм державного регулювання ринку фінансових послуг // Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління: збірник наукових праць. – Черн., 2013. – С. 167-172.
2. Жигайло В. Ринок фінансових послуг України в умовах глобалізаційних процесів // Формування ринкової економіки в Україні : збірник наукових праць. – Л., 2014. – Вип. 33, ч. 2. – С. 42-47.
3. Міщенко В. Підвищення ефективності регулювання та нагляду за фінансовим сектором в Україні / В. Міщенко // Вісник НБУ. – 2010. – № 8. – С. 4-10.

ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ

О.А. Воргач, аспірантка
Інститут економіки промисловості НАН України
Науковий керівник - Вісцька О. В., к.е.н., с.н.с.

Враховуючи інтеграційний вектор, децентралізаційні процеси та проблеми конфліктного та постконфліктного відновлення економіки України, оцінка результатів реформування податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) потребує нового погляду.

У 2015 р. надходження з ПДФО становили 99983 млн. грн. або 5,1 % від ВВП України, що робить його привабливим джерелом наповнення бюджету та пояснює наявність значної кількості наукових публікацій, спрямованих на обґрунтування положень щодо його

удосконалення. Незважаючи на це, наразі відсутні дослідження, які проводили б оцінку реформування ПДФО в контексті сучасних реалій економіки України.

Метою дослідження є проведення оцінки результатів реформування ПДФО з позицій його ефективності як бюджетоутворюючого податку в сучасних інституційних та економічних умовах України.

Якщо проаналізувати динаміку надходжень з ПДФО, зростання середньостатистичної та мінімальної заробітної плати за 2004 – 2015 рр. [3;4;5], то можна дійти висновку, що обсяги надходжень з ПДФО змінювалися в процесі реформування податку впродовж аналізованого періоду. Збільшення ставки ПДФО, що відбувалося у 2007 р. (з 13% зросла до 15%), у 2011 р. (15%, 17%) та 2015 р. (15%, 20%) призвело до зростання обсягів надходжень з прибуткового податку. На це також вплинуло збільшення розмірів середньостатистичної заробітної плати та впровадження у 2014 р. військового збору. З першого погляду, такий результат є позитивним та дає змогу покладатися на ПДФО як ефективний бюджетоутворюючий податок.

З іншого боку, якщо оцінити отримані результати при перерахунку за паритетом купівельної спроможності (ПКС), то вони виявляться не такими однозначними.

На рис. 1 представлено динаміку надходжень ПДФО, зростання середньостатистичної та мінімальної заробітної плати за ПКС у 2004 – 2015 рр.

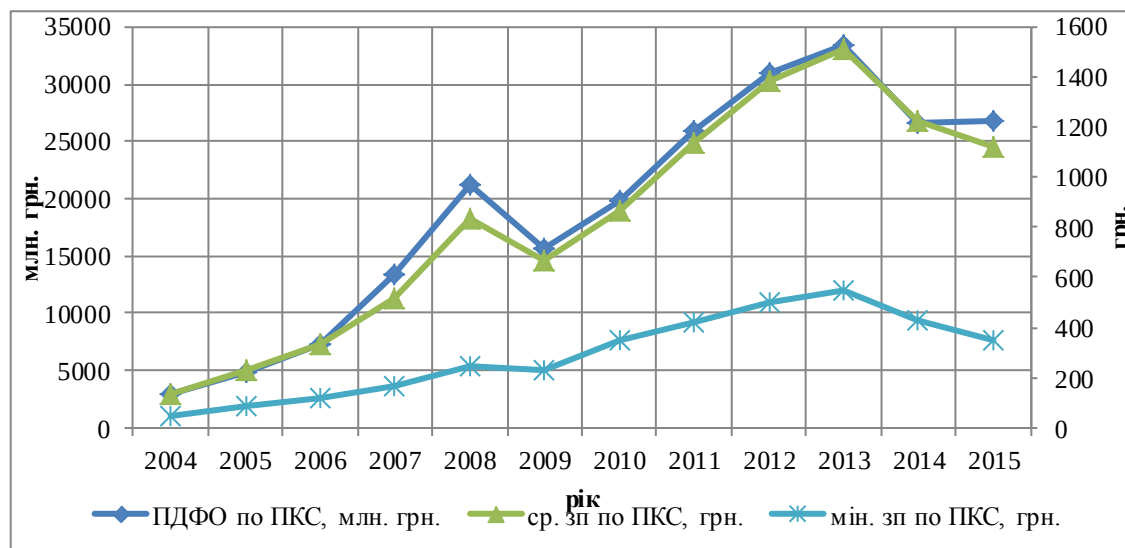

Рис. 1. Динаміка надходжень ПДФО, зростання середньостатистичної та мінімальної заробітної плати за ПКСу 2004 – 2015 рр. .[2;3;4;5].

З рис. 1 видно, що з 2013 р. простежується чітка динаміка щодо зниження податкових надходжень з ПДФО, яке було зупинено у 2015 р. за рахунок збільшення ставки податку.

Зниження податкових надходжень з ПДФО у перерахунку за ПКС є результатом складних інституційних та економічних умов в Україні. До таких, зокрема, можна віднести умови конфліктного та постконфліктного відновлення, які обумовлюють перехід значної кількості платників податків в тінь. Враховуючи таку тенденцію, в науковій літературі пропонується впровадження простого в адмініструванні механізму стягнення ПДФО без ставки на його бюджетоутворюючу функцію. Єдиною метою стягнення ПДФО в період складних інституційних та економічних умов конфліктного та постконфліктного відновлення має стати гармонізація податку, скорочення податкових ставок, з одночасним розширенням бази, ліквідації пільг та підвищення відповідальності платників податків, особливо, – крупних [1].

Адже розраховувати на стійку динаміку зростання ПДФО в найближчі роки не можна, проте можна створити ефективну систему оподаткування з позиції формування позитивної податкової культури та моралі, яка сприятиме зменшенню ухилень від сплати податків та податкової оптимізації, особливо в тих сферах, в яких очікується потенційне зростання.

До такої сфери, зокрема, можна віднести оподаткування ПДФО дивідендів, адже дивідендні податки можуть як негативно вплинути на формування капіталу в країні, шляхом відлякування інвестицій та уповільнення темпів економічного зростання за рахунок збільшення вартості капіталу, так і підвищити конкурентоспроможність країни шляхом зворотного механізму. Виходячи з цього напрямом подальших досліджень є аналіз зарубіжного досвіду політики оподаткування ПДФО дивідендів та її вплив на конкурентоспроможність країни та підприємств з метою обґрунтування загальних принципів побудови політики оподаткування ПДФО дивідендів в соціально-економічних умовах України.

Список використаної літератури:

1. Carnahan M. Options for revenue generation in post-conflict environments / M. Carnahan // Political economy research institute. – 2007. – Working paper 137. – 23 p.
2. Price level ratio of PPP conversion factor (GDP) to market exchange rate [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://data.worldbank.org/indicator/PA.NUS.PPPC.RF?end=2015&start=2015&view=map&year=1990&year_low_desc=false.
3. Державна служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
4. Мінфін. Фінансовий портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/index/average/>.
5. Податкові надходження [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://costua.com/budget/revenue/>.

РОЛЬ ФІНАНСОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ У ТРАНСФОРМАЦІЇ ЗАОЩАДЖЕНЬ В ІНВЕСТИЦІЇ

Олександр Анатолійович Задоя, аспірант
 Науковий керівник Г.Я. Глуха, доктор економічних наук, доцент
 Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля

Загальновизнаною умовою досягнення макроекономічної рівноваги є забезпечення рівності заощаджень та інвестицій. У сучасному суспільстві заощадження можуть використовуватися для прямого інвестування власником (капітальне інвестування домогосподарств, підприємств та держави, що приводить до приросту нефінансових активів), для передачі коштів різного роду фінансовим посередникам (приріст фінансових активів) або ж для поповнення резервів. Останні не надходять до фінансової системи взагалі, що однозначно створює загрозу досягненню рівноважного стану національної економіки.

Для виявлення інших проблем досягнення рівноваги заощаджень та інвестицій необхідно провести їх поелементний аналіз (рис. 1). Частина заощаджень, яка йде на приріст нефінансових активів втілюється у ту частину капітальних інвестицій, що фінансується за кошти державного та місцевих бюджетів, власних коштів підприємств та організацій, а також коштів населення на будівництво житла. На наш погляд, інвестиції, які здійснюються власниками заощаджень, можна назвати **прямими капітальними інвестиціями**.

Проблеми незбалансованості між елементом заощаджень «приріст нефінансових активів» та елементом капітальних інвестицій «прямі капітальні інвестиції» не виникає, оскільки вони за визначенням дорівнюють один одному. За даними Головного статистичного управління України у 2015 р. частка прямих капітальних інвестицій у їх загальному обсязі становила 86,8% [1]. Це надзвичайно висока питома вага, яка пов'язана, головним чином, з обмеженістю інших джерел фінансування.

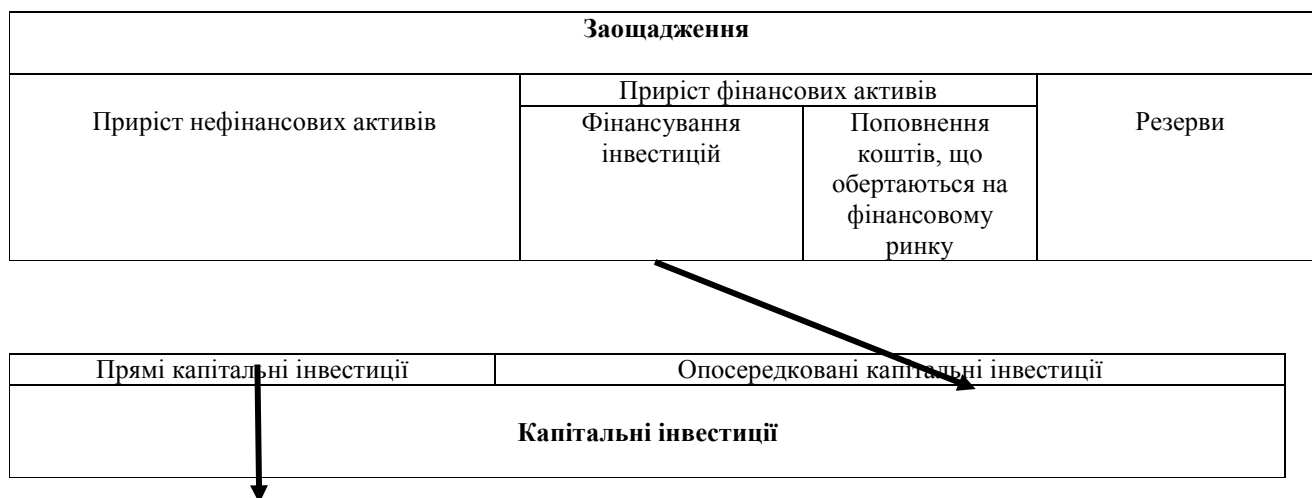

Рис. 1. Поелементна рівновага заощаджень та інвестицій

Проблема дисбалансу заощаджень та інвестицій витікає з інших елементів заощаджень. Перш за все, резерви, які зберігаються у готівковій формі поза межами фінансової системи жодним чином не перетворюються на інвестиції. Про масштаби цієї проблеми для України свідчать результати е-декларування державними службовцями, яке нещодавно завершилося у нашій країні.

Третій компонент заощаджень перетворюється на приріст фінансових активів. Вони можуть набувати форми депозитів банків, вкладів у інститути спільного інвестування, вкладів до пенсійних фондів, страхових внесків чи придбання цінних паперів. Значна частина цих фінансових активів також ніколи не перетворюється на реальні інвестиції. Вони можуть поповнити кошти, що обертаються на фінансовому ринку (спекулятивні операції та фондовому ринку, різноманітні операції на валютному ринку тощо). Це також створює загрозу для макроекономічної рівноваги.

Таким чином, вилучення частини заощаджень з процесу їх трансформації у інвестиції викликає необхідність компенсації втрат інвестиційних ресурсів за рахунок інших джерел. Розв'язанню цієї проблеми може сприяти діяльність банків. Саме завдяки дії грошово мультіплікатора банківська система здатна надати більше кредитних ресурсів, ніж первинні вклади в банках. Цей приріст повинен компенсувати ту частину заощаджень, яка так і не трансформувалася у інвестиції через існування у формі резервів або через «зависання» на фінансовому ринку.

Однак, як відомо, кредитні ресурси як джерело інвестицій збільшуються лише у тому випадку, коли обсяги кредитування за перший проміжок часу перевищують погашення кредитів. Оскільки певні «втрати» заощаджень на їх шляху перетворення у інвестиції існують завжди, то це означає, що збалансованою економіка буде лише у тому випадку, коли обсяги кредитування будуть більшими сум, які підлягають поверненню. Іншими словами, вибудовується фінансова піраміда, яка буде гарантувати стабільність економічної системи лише за умови розширення кредитування. Фінансово-економічні кризи останніх років якраз і виникають через обмежені можливості постійного розширення бази цієї фінансової піраміди.

Можливими шляхами розв'язання проблеми можуть бути:

- зменшення обсягів резервування через підвищення довіри до банківської системи та інших фінансових інституцій;
- створення умов, за яких реальне інвестування стає більш привабливим, ніж спекулятивні операції на фінансових ринках;
- залучення іноземних інвестицій, які здатні компенсувати недостатні заощадження як джерело капітальних інвестицій;
- регульована грошова емісія, яка за певних умов може теж виступати джерелом

інвестиційних ресурсів.

Однак успішна реалізація цих шляхів можлива лише за умови зваженої економічної політики держави.

Список використаної літератури:

1. Капітальні інвестиції у січні-грудні 2015 року / Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/express/expres_u.html#101 – вільний. – Мова укр.

**ОРГАНІЗАЦІЯ НАГЛЯДУ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ
ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ**

Мартинюк Софія,
студентка 3 курсу, КЕПТ,
науковий керівник – Сова О.Ю.
к.е.н., доцент кафедри
національної економіки та фінансів,
Університет економіки та права «КРОК»

Необхідні кроки на шляху до розвинених ринків фінансових послуг знайшли відображення у розробленій Нацкомфінпослуг Стратегії реформування державного регулювання ринків небанківських фінансових послуг на 2015-2020 роки [2]. Так, оновлена Нацкомфінпослуг здійснює свою діяльність за такими основними напрямками [2]:

- дерегуляція на ринках небанківських фінансових послуг та спрощення регуляторного середовища;
- удосконалення діяльності регулятора та підвищення ефективності державного нагляду;
- захист інтересів споживачів фінансових послуг та відновлення довіри до ринків небанківських фінансових послуг;
- ефективний регуляторний вплив на розвиток ринків небанківських фінансових послуг.

Нацкомфінпослуг стала активним учасником команди реформ за багатьма напрямками Комплексної програми та в рамках її реалізації очолила проекти щодо розвитку страхового ринку та посередницької діяльності у фінансовому секторі, кредитної кооперації та лізингового ринку, накопичувального пенсійного забезпечення, а також захисту активів небанківських фінансових установ.

Характерною рисою наглядової роботи департаменту страхового регулювання та нагляду у 2015 році стало значне зниження кількості перевірок та посилення заходів з пруденційного нагляду.

Так, зважаючи на те, що інспекційна діяльність Нацкомфінпослуг розпочалася у II півріччі 2015 року, загальну кількість перевірок фінансових установ зменшено на 80% (з 244

перевірок у 2014 році до 48 перевірок у 2015 році).

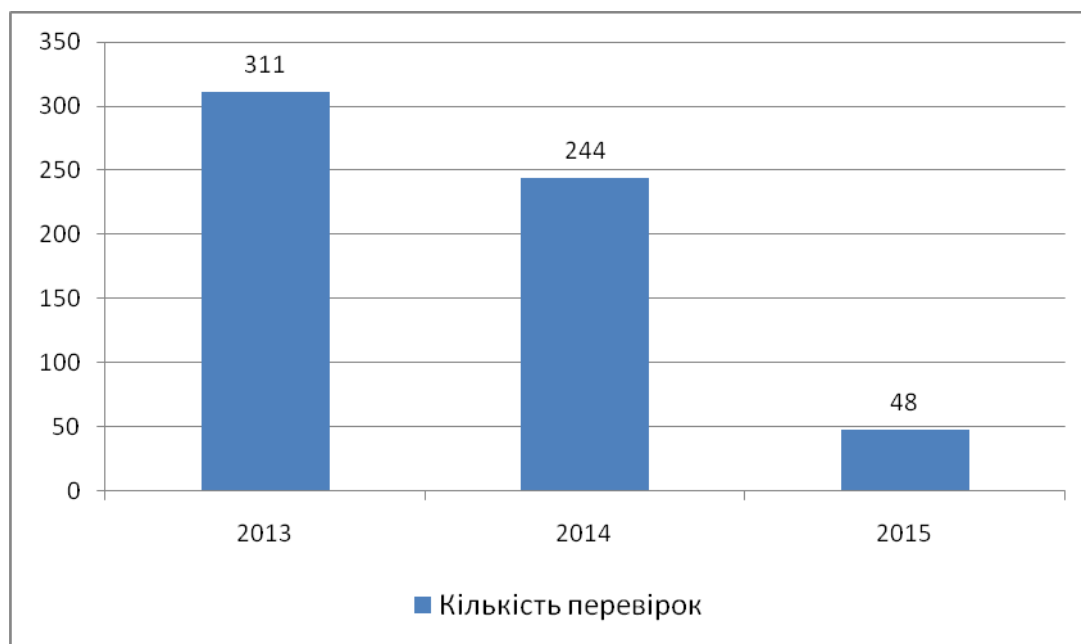

Рис. 1. Динаміка перевірок Нацкомфінпослуг за 2013-2015 роки [1]

На страховому ринку було проведено 32 інспекційні перевірки, ринку фінансових компаній – 12, кредитному ринку – 4. Інспекційна діяльність на ринку установ накопичувального пенсійного забезпечення у 2015 році не здійснювалася відповідно до вимог пункту 3 статті 22 Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" та вимог Закону України "Про ліцензування видів господарської діяльності".

При тому, кількість позапланових перевірок зменшено на 94 % (з 132 – у 2014 році до 8 – у 2015 році). 3 позапланові перевірки проведено за ініціативою Нацкомфінпослуг. Інші позапланові перевірки проведено на вимогу правоохоронних органів – 2 перевірки, за зверненням інших державних органів – 3 перевірки [1].

Щодо збільшення на 22 шт. кількості позапланових перевірки у 2014 році (з 110 – у 2013 році до 132 – у 2014 році), слід зазначити, що лише 31,8% позапланових перевірок проведено за ініціативою Нацкомфінпослуг.

Кількість планових перевірок знижено на 64 % (з 112 – у 2014 році до 40 – у 2015 році).

З метою запобігання і припинення порушень законодавства на ринку фінансових послуг та захисту прав споживачів фінансових послуг за результатами здійснення Нацкомфінпослуг наглядових заходів (інспекційних перевірок та пруденційного нагляду)

протягом 2014 року до фінансових установ застосовано 1 486 заходів впливу.

Нацкомфінпослуг протягом 2015 року застосувала до фінансових установ 502 заходи впливу.

Перспективи подальшого розвитку небанківських фінансових ринків, становлення їх як значущих інституційних інвесторів, спроможних задовольнити запит суспільства на високоякісні фінансові послуги, повинні координуватися із сучасними процесами реформування економіки та визначатися ефективністю державної регуляторної політики, спрямованої на створення дієвого наглядового механізму за дотриманням прав споживачів фінансових послуг, впровадженням прозорих правил функціонування та відновленням економічної конкуренції на фінансовому ринку.

Список використаної літератури

1. Сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. - Режим доступу: www.dfp.gov.ua.
2. Стратегія реформування державного регулювання ринків небанківських фінансових послуг на 2015-2020 роки // Розпорядження Нацкомфінпослуг від 19.03.2015 № 499. - Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua

ВПЛИВ ПОДАТКІВ НА ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Пастушенко А.І., аспірант
Науковий керівник - Дуброва Н.П., к.е.н., доцент
Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

Прибуток є одним із узагальнюючих показників, що характеризує кінцевий результат діяльності аграрного підприємства. Від розміру отриманого прибутку залежить формування оборотних коштів, виконання зобов'язань перед бюджетом, виділення коштів на оплату праці тощо.

На формування прибутку сільськогосподарських підприємств безпосередньо впливає розмір податків, які платить підприємство. Чим більше податків, тим меншим прибутку залишається на підприємстві. На даний момент сільськогосподарські підприємства сплачують такі податки та збори як: податок на прибуток; податок на додану вартість; податок на доходи фізичних осіб; єдиний соціальний внесок; податок на майно; єдиний податок; екологічний податок та воєнний збір [4].

Якщо говорити про податок на прибуток, то об'єктом оподаткування вважається прибуток підприємства, отриманий в Україні та за її межами. Прибуток визначається шляхом

зменшення доходів на суму собівартості товарів, робіт, послуг і на суму інших витрат. Ставка податку на прибуток становить 18 %.

Податок на додану вартість є непрямим податком, тобто він включається продавцем до ціни товарів, робіт, послуг при їх продажу. Ставка ПДВ становить 20% та 0%. Звітність – [декларація з ПДВ](#) – надається більшістю підприємств у податкову щомісяця до 20 числа місяця, наступного за звітним. Сплата ПДВ здійснюється протягом 10 днів з дня закінчення терміну подання декларації.

Щодо податку на доходи фізичних осіб, то формально платниками цього податку є фізичні особи: працівники, яким підприємство виплачує зарплату, одержувачі подарунків, пільг, благодійної допомоги, на яку не поширюється пільга з ПДФО та інші фізособи. За фактом обов'язок утримувати та сплачувати цей податок до бюджету покладено на підприємство. Тобто, якщо підприємство виплачує працівникові зарплату, бухгалтерія зобов'язана зменшити нараховану суму на суму ПДФО і виплатити зарплату за мінусом цього податку, а ПДФО заплатити до бюджету.

Єдиний соціальний внесок нараховується на суму зарплати працівників підприємства та винагороди фізособам за цивільно-правовими договорами (тобто непрацівникам, які виконали для підприємства якусь роботу, надали послуги).

Платниками податку на майно підприємств є виключно юридичні особи, що розташовані на території України та здійснюють підприємницьку діяльність в Україні. Об'єктом оподаткування є майно підприємства у вартісному виразі, яке перебуває на балансі цього підприємства і являє собою сукупність основних засобів, нематеріальних активів, незавершеного будівництва, устаткування, виробничих запасів, тварин на вирощуванні та відгодівлі, малоцінних і швидкозношуваних предметів, незавершеного виробництва, готової продукції і товарів.

Платниками єдиного податку 4 групи у 2016 році можуть бути юридичні особи – сільськогосподарські товаровиробники, питома вага продажу сільськогосподарських товарів за попередній податковий (звітний) рік не менше, ніж 75% [1].

Отже, ми розглянули, які податки платить підприємство на загальній системі оподаткування в Україні і виявлено, що основними особливостями з формування та використання чистого прибутку є: оподаткування суб'єктів господарювання з урахуванням сезонності виробництва; значна матеріалоємність виробництва; незначна частка витрат на матеріальне стимулювання аграріїв у собівартості продукції; складність оформлення кредитів у зв'язку з відсутністю ліквідної застави та ін. Скасування або зменшення тих платежів, які відносяться на собівартість, призведе до збільшення прибутку. Аналогічні результати спричинить і скасування чи зменшення платежів, що утримуються з прибутку [3].

Тому враховуючи специфіку сільськогосподарського виробництва, на нашу думку, доцільно вжити таких заходів:

- спростити систему оподаткування в аграрному секторі економіки, особливо виробників сільськогосподарської продукції;
- забезпечити державну закупівлю продукції аграріїв за цінами вищими, ніж її собівартість;
- розробка та реалізація єдиної комплексної програми розвитку сільського господарства та сільських територій у цілому [2].

Перспективами подальших досліджень у цьому напрямі є розробка заходів щодо поліпшення податкової, кредитної інвестиційної політики та рентабельності аграрного сектора економіки.

Список використаної літератури:

1. Податковий кодекс України зі змінами на 2016 рік: [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Тулуш Л.Д. Оподаткування сільськогосподарських товаровиробників: стан та перспективи розвитку / Тулуш Л.Д., Проніна В.І., Сеперович Н.В. – Львів : НВФ «Українські технології», 2009.- 296 с.
3. Сеперович Н.В. Податкова система як фактор економічного зростання АПК / Сеперович Н.В. // Теорія та практика ринків. – 2007 (3). – № 2. С. 37-39.
4. Калінчик М. Податкова система АПК на сучасному етапі // Економіка, фінанси, право. – 2000. – № 6. – С. 6–9

ДОСЛІДЖЕННЯ ПОНЯТТЯ «КОНЦЕСІЯ»

Галина Вікторівна Сидор

канд. екон. наук, старший викладач

Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу

Тернопільського національного економічного університету

Галина Іванівна Давидовська

канд. істор. наук, старший викладач

Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу

Тернопільського національного економічного університету

Стан та динаміка розвитку інфраструктури є важливими складовими формування сприятливих умов для забезпечення економічного зростання країни. Важливу роль для розвитку економіки України відіграють інвестиції. Активізації інвестиційного процесу сприяє залучення коштів вітчизняних та іноземних інвесторів. Відсутність належних обсягів фінансового забезпечення та низький рівень інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання ініціюють пошук нових форм їхніх економічних відносин, формою реалізації яких можуть бути концесійні відносини.

Сьогодні вітчизняні й зарубіжні економісти не мають єдиної думки щодо розуміння

сутності поняття “концесія”, незважаючи на те, що у сучасній науці значна увага приділяється дослідженню цього питання. У наукових працях доволі часто бачимо спроби окремих авторів наводити визначення концесії як угоди [1], як системи відносин [2; 3; 4], як форми залучення інвестицій [5; 6]. Розглянемо основні підходи до визначення терміна “концесія”, щоб зрозуміти, як окремі науковці трактують це поняття.

У праці Л. М. Горбача і О. Б. Кауна концесія розглядається як угода, “...договір, який держава укладає з суб’єктом підприємницької діяльності (як правило, іноземним інвестором), на експлуатацію промислових підприємств, земельних ділянок, природних ресурсів або підприємство, створене на основі такого договору” [1, с. 328].

У Законі України “Про концесії” сутність концесії визначається як система відносин: “...Надання з метою задоволення громадських потреб уповноваженим органом виконавчої влади чи органом місцевого самоврядування на підставі концесійного договору на платній та строковій основі юридичній та фізичній особі (суб’єкту підприємницької діяльності) права на створення (будівництво) та (або) управління (експлуатацію) об’єкта концесії (строкове платне володіння), за умови взяття суб’єктом підприємницької діяльності (концесіонером) на себе зобов’язань по створенню (будівництву) та (або) управлінню (експлуатації) об’єктом концесії, майнової відповідальності та можливого підприємницького ризику” [2]. Схожу позицію відстоює Ю. Хілінський, стверджуючи, що “...концесія – це окремий вид правовідносин, який виникає між органом публічної влади і суб’єктом підприємницької діяльності (на підставі відповідного договору), який треба відрізнити від оренди, комерційної концесії, підряду і тим більше від комісії та консигнації” [3, с. 23]. М. Мельник наголошує на тому, що “...концесія – специфічна форма відносин між державою і приватним партнером, згідно з якою держава (регіон) у рамках партнерських відносин, залишаючись повноправним власником майна, надає право приватному суб’єкту виконувати протягом визначеного строку певні функції згідно з договором і наділяє його з цією метою відповідними правами, необхідними для забезпечення функціонування об’єкта концесії. За користування державною чи муніципальною власністю концесіонер вносить плату на умовах, обумовлених у концесійній угоді. Право власності на вироблену по концесії продукцію передається концесіонеру” [4, с. 30].

На основі вивчення наукових джерел з окресленої проблематики доходимо висновку, що науковці розглядають концесію переважно як “...форму залучення інвестицій приватного сектору, коли приватним компаніям передаються права володіння та користування об’єктами на період будівництва та експлуатації” [5, с. 75]. У “Тлумачному словнику” наводиться таке визначення концесії: “...Форма залучення іноземного капіталу, коли держава (місцеві органи влади) здають в експлуатацію на конкретний строк на певних умовах землю, джерела

природних багатств, підприємства, інші господарські об'єкти іноземним фірмам або приватним особам; концесіонер вкладає свої кошти в розробку корисних копалин і освоєння районів, організацію виробництва яких-небудь виробів, одержуючи за це відповідний прибуток і сплачуючи обумовлену договором плату державі, що здала йому в концесію об'єкт; з розвитком концесійної території часто виникають спільні підприємства з використанням капіталу концесіонера й підприємства країни або держави; відповідно до міжнародного права держава може припинити дію концесії після закінчення договірної строку [6].

Проте не може залишитися поза увагою визначення сутності концесії як "...одностороннього акта держави, що надає приватній компанії, у тому числі й іноземній, право здійснювати на користь даної держави, розвитку її економіки певну господарську діяльність" [7, с. 163–164]. На думку О. Р. Зельдіна, концесія – це "...юридична конструкція залучення інвестицій для будівництва та/або експлуатації об'єктів права державної та/або комунальної власності, що забезпечує поєднання інтересів суб'єктів господарювання і держави за допомогою встановлення обмежень і заохочень" [8, с. 5]. О. А. Медведєв поняття "концесія" трактує як засноване на договорі делегування державою та/або територіальною громадою повноваження щодо створення та/або управління чи експлуатації об'єктів державної та комунальної власності, що є вилученими з вільного економічного обороту, та/або прав здійснення певних видів господарської діяльності приватним суб'єктам господарювання з метою поліпшення задоволення громадських потреб [9, с. 7].

Отже, дослідження сутності поняття "концесія" здійснено на основі всебічного аналізу наукових джерел та поглибленого теоретичного осмислення цього питання автором.

Список використаної літератури:

1. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. / [за ред. Л. М. Горбач, О. Б. Каун]. Мін-во освіти і науки України. – К. : Кондор, 2006. – 436 с.
2. Про концесії : Закон України від 16 липня 1999 р. № 997-XIV [зі змін. та доп.]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
3. Хілінський Ю. Концесія: перше знайомство / Ю. Хілінський // Все про бухгалтерський облік. – 2006. – № 77. – С. 23–28.
4. Мельник М. Партнерство держави і бізнесу як фактор ділової активності в Україні / М. Мельник // Вісник КНТЕУ. – 2010. – № 3. – С. 23–40.
5. Свистунов Н. Концессии – инструмент активизации международных инвестиционных проектов в России / Н. Свистунов // Проблемы теории и практики управления. – 2004. – № 3. – С. 75–79.
6. Словник net [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.slovnyk.net/index.php?swrd>
7. Богуславский М. М. Международное частное право : учеб. / [под. ред. М. М. Богуславский]. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Междунар. отношения, 2003. – 416 с.

8. Зельдіна О. Р. Теоретичні аспекти спеціального режиму господарювання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук : спец. 12.00.04 “Господарське право, господарсько-процесуальне право” / О. Р. Зельдіна; НАН України, Ін-т економіко-правових досліджень. – Д. : 2007. – 35 с.

9. Медведєва О. А. Концесія як правова форма використання державного майна у господарській діяльності недержавними суб'єктами : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.04 “Господарське право; господарсько-процесуальне право” / О. А. Медведєва; МОН України, Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Х. : 2005. – 17 с.

ОЦІНКА РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА І ЙОГО КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЬ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕХАНІЗМУ ФІНАНСОВОГО ЛЕВЕРИДЖУ

Петро Іванович Сокурєнко, к.е.н., доцент,
директор Філії «Кременчуцький інститут ПВНЗ «Дніпропетровський університет
імені Альфреда Нобеля»

Розвинена ринкова економіка виробила так званий механізм фінансового левериджу (важеля), який дозволяє управляти позиковим капіталом.

В сучасних умовах практично підприємствам неможливо успішно функціонувати без залучення позикового капіталу, основним видом якого є кредити комерційних банків.

Фінансовий леверидж представляє собою об'єктивний чинник, що виникає з появою позикових засобів в об'ємі використовуваного підприємством капіталу.

У принципі, позиковий капітал повинен дозволити отримати підприємству додатковий прибуток на власний капітал. Проте, при певних умовах залучення позикового капіталу замість додаткового прибутку може навести до збитків.

Рівень додатково прибутку (або збитків), що генерується, можна визначати за допомогою ефекту фінансового левериджу за формулою [1]:

$$\Delta = \hat{Q} - C \cdot \hat{E} \cdot \bar{I} - \bar{A} \cdot \hat{E} \cdot \frac{C}{N}, \quad (1)$$

де: $E\Phi L$ – ефект фінансового левериджу, який полягає в прирості (або зниженні) рівня прибутку, що генерується, на власний капітал за рахунок використання позикових засобів %;

CNP – ставка податку на прибуток, що виражена десятковим дробом;

КВРА – коефіцієнт валової рентабельності активів %;

$$\hat{E} = \frac{\Delta}{\bar{A}} \cdot 100$$

BP – сума валової прибутку, тис. грн.;

$\bar{A}$ – середня сума активів підприємства, тис. грн.;

$ПК$ – середній розмір відсоткової ставки за кредитами, використовуваним підприємством %;

$ЗК$ – середня сума, використовуваного підприємством позикового капіталу, тис. грн.;

$СК$ – середня сума власного капіталу підприємства, тис. грн.

В цій формулі є три складових [1]:

1. Податковий коректор фінансового левериджу ($1-СПН$).

Він показує в якому ступені виявляється ефект фінансового левериджу у зв'язку з різним оподаткуванням прибутку, тобто яка частина додатково прибутку, що генерується, витрачається на податок на прибуток.

Хоча податковий коректор практично не залежить від підприємства (ставка податку на прибуток встановлюється державою), в деяких випадках він може бути використаний підприємством:

1. Якщо за різними видами діяльності підприємства встановлені диференційовані ставки оподаткування прибутку.

2. Якщо за окремими видами діяльності підприємство має податкові пільги.

3. Якщо окремі дочірні фірми підприємства здійснюють свою діяльність у вільних економічних зонах своєї країни, де діє пільговий режим оподаткування прибутку.

4. Якщо окремі дочірні фірми підприємства здійснюють свою діяльність в державах з більш низьким рівнем оподаткування прибутку.

В цих випадках доцільно привертати позиковий капітал передусім туди, де більш низьке оподаткування прибутку принесе великий ефект.

2. Диференціал фінансового левериджу ($КВРА - ПК$).

Він є головною умовою формування позитивного ефекту від використання позикового капіталу.

Позитивний ефект буде тільки в тому випадку, якщо рівень валового прибутку (в %), що генерується активами підприємства, буде більше, ніж середній відсоток кредитної ставки за кредитами, підприємством, що залучається (або вже залученим). Чим вище позитивне значення диференціала, тим вище за інших рівних умов буде ефект від залучення позикового капіталу.

У разі негативного значення диференціала позикового засобу замість додаткового прибутку на власний капітал будуть генерувати збитки, так як частина прибутку, що генерується активами, буде використовуватися на обслуговування залучених кредитів (виплату відсотків) [4].

Цей динамізм обумовлений рядом чинників:

1. При погіршенні кон'юнктури товарного ринку, знижується об'єм реалізації продукції, а відповідно, і розмір валового прибутку підприємства від операційної діяльності.

2. Збільшення цін на сировину, матеріали, комплектуючі вироби, енергоресурси також веде до зниження розміру валового прибутку.

3. Збільшення об'єму активів підприємства без відповідного збільшення об'єму реалізації і операційного прибутку приводить до зниження валової рентабельності активів.

4. При погіршенні кон'юнктури фінансового ринку (передусім при скороченні пропозиції за поданням кредитів) може зрости розмір відсоткової ставки за кредитами.

У всіх випадках негативного або невеликого позитивного значення диференціала (при вже наявних запозиченнях) необхідно вживати заходи щодо збільшення коефіцієнта валової рентабельності активів.

3. Плече (коефіцієнт) фінансового левериджу $\left(\frac{ЗК}{СК} \right)$

Воно є тим важелем, який посилює або ослабляє позитивний або негативний ефект, отриманий за рахунок диференціала. При збільшенні частки позикового капіталу ефект від його використання (позитивний або негативний) буде зростати і навпаки.

Досвідчені фінансові менеджери США вважають [5], що в звичайних умовах краще не доводити питому вагу позикових засобів в пасиві більш, ніж до 40% (плече – 0,67), щоб завжди залишався резерв «позикової сили», тобто можна було при необхідності покрити недолік засобів кредитом.

Багато західних економістів вважають [3], що оптимально ефект фінансового левериджу повинен бути 30-50% економічної рентабельності активів. Тоді застосування позикового капіталу здатний як би компенсувати податкові вилучення і забезпечити власним засобам гідну віддачу.

Проте застосовувати механізм фінансового левериджу можна не тільки для визначення доцільності застосування кредиту.

На нашу думку, цей механізм може бути використаний ще в двох випадках:

1. При оцінці рівня достатності економічної рентабельності підприємства. Для цього потрібно зіставити коефіцієнт валової рентабельності активів з рівнем середньої процентної ставки за кредитами на фінансовому ринку. Якщо величина *КВРА* менше середньої величини процентної ставки, це говорить про недостатність економічної рентабельності підприємства в існуючих ринкових умовах.

2. При оцінці кредитоспроможності підприємства, яка може здійснюватися як кредитуючим банком, так і самим підприємством, при негативному або невеликому позитивному значенні диференціала кредитоспроможність підприємства вельми сумнівна.

У всіх випадках негативне або невелике позитивне значення диференціала повинне спонукати підприємство до застосування дієвих заходів по збільшенню валової рентабельності активів, яка може здійснюватися за рахунок наступних заходів:

1. Збільшення рентабельності продукції, що випускається, за рахунок зниження собівартості.
2. Скорочення неопераційних витрат.
3. Зниження суми активів за рахунок:
 - 3.1. Реалізації невикористаних основних засобів.
 - 3.2. Прискорення, завершення незавершеного будівництва або реалізації об'єктів «довгобуду» і неперспективних.
 - 3.3. Прискорення інкасації довгострокової дебіторської заборгованості.
 - 3.4. Реалізації зайвих матеріальних запасів.
 - 3.5. Прискорення реалізації готової продукції.
 - 3.6. Стягнення простроченої дебіторської заборгованості.
4. Реструктуризація довгострокових фінансових інвестицій, що не приносять прибутки від фінансової діяльності.

Висновки:

1. Механізм фінансового левериджу окрім визначення доцільності залучення кредитів може бути використаний для оцінки рівня економічної рентабельності підприємства і його кредитоспроможності.
2. Використання цього механізму може підказати підприємству шляхи підвищення його економічної рентабельності і, відповідно, ринкової вартості.

Список використаної літератури:

1. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента том 1. Киев 1999.
2. Бланк И.А. Словарь-справочник финансового менеджера Киев 1998.
3. Бланк И.А. Финансовый менеджмент /Учебный курс/ Киев 1999.
4. Шморгун Н.П., Головка І.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2006. – 528 с.
5. Момот Т.В. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник[Текст]//Т.В. Момот, В.О. Безугла, Ю.О. Тараруєв, М.В. Кадничанський, І.Г. Чалий/ за ред. Момот Т.В. – К.:Центр учбової літератури, 2011.-712 с.

ПЕРСПЕКТИВИ КИТАЙСЬКОГО ЮАНЯ В СТРУКТУРІ СВІТОВИХ ВАЛЮТНИХ РЕЗЕРВІВ

Солошич О.М., доктор філософії з інженерії,
Ланчжоуський Джіатонг університет шляхів сполучення,
м. Ланьчжоу, Китайська народна республіка
Воробйова К.О., к.е.н., доцент кафедри економіки
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

В умовах необхідності безперервного обслуговування динамічного зростання об'ємів світової торгівлі виникає нагальна потреба перебудови всієї валютної системи, хоча її трансформація відбувається постійно та залежить від вимог рівня розвитку світової економіки. Традиційним способом забезпечення міжнародної ліквідності є офіційні валютні резерви центральних банків. Так, до прийняття Бреттон-Вудської угоди 1944 року, світовою резервною валютою вважалось золото. Внаслідок наявності численних недоліків системи необхідно було визначити еквівалент золота. Таким чином, світовою резервною валютою став долар США (USD). Надалі Бреттон-Вудська валютна система була змінена на Ямайську, в основі якої став SDR (Special Drawing Rights). В той же час, питома вага долара в SDR складає більш, ніж 40%.

Основною функцією світової резервної валюти є забезпечення міжнародної ліквідності. За допомогою використання валютних інтервенцій у центральних банків виникає можливість впливати на курс національної валюти та мінімізувати вплив макроекономічних валютних ризиків. В той же час, волатильність резервної валюти може бути джерелом глобальних дисбалансів, глобальної інфляції, фінансових криз. Тому країна-емітент світової резервної валюти повинна відповідати певним критеріям: займати провідні позиції в світовій економіці, мати розвинені зовнішньоторговельні зв'язки та ліберальне валютне законодавство.

Багато проектів глобальних монетарних реформ передбачали необхідність змін у системі резервних активів, з метою зниження залежності глобальної економіки від недосконалої конкуренції декількох ключових валют [1]. З ідеєю створення нової світової валюти Китай виступав вже давно, аргументуючи її наступним:

1) масштаб економіки Китаю: у 2015 році Китай займає перше місце в світі за рівнем ВВП за паритетом купівельної спроможності та друге місце за рівнем валових національних заощаджень [2];

2) рівень експорту країни та наявність розвинених зовнішньоторговельних зав'язків: у 2015 році Китай посідає перше місце в світі за кількістю працездатного населення, країна займає друге місце в світі за рівнем експорту (2,244 трлн. USD у 2014 році та 2,143 трлн. USD у 2015 році) та третє місце в світі за рівнем імпорту (1,809 трлн. USD у 2014 році та 1,576 трлн. USD у 2015 році) [2];

3) низький рівень інфляції: 2% у 2014 році та 1,4% у 2015 році [2];

4) наявність значних резервів іноземної валюти та золота: Китай займає перше місце в світі (3,869 трлн. USD у 2014 році та 3,406 трлн. USD у 2015 році) [2];

5) курсова стабільність.

Курсова стабільність виступає однією з ключових вимог до світової резервної валюти,

оскільки її знецінення призводить до знецінення світових валютних резервів та загрожує фінансовій стабільності як на макрорівні (національної економіки країни-емітента), так і на мегарівні (міжнародної економіки).

Після включення китайського юаня до корзини SDR, вона складається з наступних валют: USD (41,73%), EUR (30,93%), CNY (10,9%), GDP (8,09%), JPY (8,33%). Підвищити позиції своєї валюти Китай може за умов широкого використання юаня в міжнародних розрахунках (наразі юань займає четверте місце) та його широкого використання центральними банками для формування своїх валютних резервів.

Необхідність зміни структури світових валютних резервів не викликає сумнівів. Стрімкий та стабільний розвиток економіки Китаю створює всі передумови для трансформації юаня в світову резервну валюту, а подальша інтеграція економіки Китаю в світову фінансову систему буде сприяти укріпленню позицій юаня в структурі світових резервних валют.

Список використаної літератури:

1. Козюк В. Позиції резервних валют: теоретичний вимір та посткризові зрушення / В. Козюк // [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/node/2116> (Доступно на 04 листопада 2016р.)
2. Офіційний сайт Central Intelligence Agency // [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook/geos/ch.html> (Доступно на 04 листопада 2016р.)

ВПЛИВ ІНВЕСТИЦІЙ НА ЕКОНОМІКУ ПРИКАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ

В.В.Федишин, аспірантка

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Науковий керівник: А.В. Рибчук д.е.н, професор

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Вітчизняна практика показує, що гостра і тривала соціально-економічна криза 90-х років 20 століття призвела до істотного погіршення макроекономічної ситуації в Україні, спровокувала зростання безробіття, погіршення якості життя громадян, що негативно позначилось на інвестиційній діяльності в Україні в цілому та в Прикарпатському регіоні. Тому в сучасних умовах такої системної економічної кризи важливе значення має аналіз стану інвестиційної діяльності в Україні і в її регіонах для втілення підприємницьких ідей у роботу підприємств, які ще функціонують.

Динаміка чистих інвестицій характеризує економічний розвиток підприємства, галузі, регіону і усієї держави. Якщо сума чистих інвестицій перевищує суму амортизаційних відрахувань, то це свідчить про розвиток економіки. Якщо сума чистих інвестицій від'ємна,

то це свідчить про зменшення обсягу випуску продукції. Нульове значення чистих інвестицій свідчить про відсутність економічного зростання. [1]

Регіон Прикарпаття як і Україна в цілому володіє значним інвестиційним потенціалом, зокрема: є одним з найбільших потенційно містких ринків в Європі; має багаті природні ресурси; високий рівень науково-дослідних розробок у багатьох галузях науки і техніки та значний науково-технічний потенціал; володіє значним сільськогосподарським потенціалом (вигідне географічне розташування, сприятливий клімат, родючі ґрунти); має добре розвинену інфраструктуру. Привабливість економіки для іноземних інвесторів окрім усього переліченого, ґрунтується на наявності відносно дешевої кваліфікованої робочої сили, сформованій законодавчій базі з вирішення питань іноземних інвестицій, яка, зокрема, впроваджує національний режим діяльності для фірм з прямими інвестиціями.

Проте події в Україні внаслідок продовження агресивної політики Росії, окупації Криму і військових операцій на сході України суттєво погіршили національну економічну ситуацію та трансформували зовнішньоекономічну діяльність нашої держави, надалі поглиблюють економічну кризу і негативно впливають на інвестиційну діяльність в країні та в Прикарпатті. Інвестиційна привабливість Прикарпаття сьогодні залишається низькою, оскільки інвестиційний клімат в Україні є досить ризикованим. Звуження або закриття ринку Росії мають негативний вплив на платіжний баланс України. З початку 2014 року Україна втратила 13592,1 млн. дол. (у т.ч. за рахунок курсової різниці – 12246,5 млн. дол.) інвестицій, у той час як приплив капіталу становив лише 2451,7 млн. дол. США. Статистика показує, що сукупний обсяг залучених прямих іноземних інвестицій в економіку України на 31 грудня 2014 р. становив 45916,0 млн. дол. США та в розрахунку на одну особу населення складає лише 1072,0 дол.[2]. Обсяг залучених з початку 2015 року прямих іноземних інвестицій в економіку України на 1 липня 2015 р. становив 42851,3 млн. дол. США (без урахування тимчасово окупованої території АР Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції) та в розрахунку на одну особу населення – 1000,5 дол.[3]

У січні-червні 2015 р. в економіку України іноземними інвесторами вкладено 1042,4 млн. дол. та вилучено 351,3 млн. дол. прямих інвестицій (акціонерного капіталу). Зменшення вартості акціонерного капіталу за рахунок переоцінки, утрат та перекласифікації становило 3604,0 млн. дол., у тому числі за рахунок курсової різниці – 3539,3 млн. дол.

У 2015 році інвестиції надходили зі 133 країн світу. Із країн ЄС із початку року внесено 33154,9 млн. дол. інвестицій (77,4% загального обсягу акціонерного капіталу), з інших країн світу – 9696,4 млн. дол. (22,6%).

До десятки основних країн-інвесторів, на які припадає більше 83% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр – 12274,1 млн. дол., Німеччина – 5489,0 млн. дол.,

Нідерланди – 5108,0 млн. дол..

Аналіз інвестиційної діяльності на Прикарпатті показав, що відсутність значного приросту інвестицій в основний капітал зумовила, по-перше, негативну динаміку реальної валової доданої вартості, а по-друге – посилення негативних структурних деформацій в економіці області. Замість технологічного відновлення і технічного переозброєння сьогодні спостерігається розвиток протилежних процесів, тобто відтворюється технічна і технологічна відсталість. Коефіцієнт оновлення основних фондів (ОФ) загалом для всіх ВЕД продовжує тенденцію до зниження.

Обсяг інвестицій суттєво скорочується, причому зменшується обсяг валових загальних інвестицій, спрямованих на нове будівництво, придбання нових засобів виробництва, так і чистих інвестицій. Це негативно впливає на технічний рівень виробництва і якість продукції. У разі збереження цих загрозливих тенденцій Прикарпатський регіон поступово може втратити базу для стабільного зростання економіки.

Збільшення обсягів іноземного інвестування в Україні і в Прикарпатті можливе лише за умов підвищення її інвестиційної привабливості та створення механізму взаємодії іноземного інвестора й органів державної влади. Поліпшення інвестиційного клімату потребує підвищення стабільності та прозорості політичної системи України, зменшення рівня її корумпованості, подолання тенденцій криміналізації суспільства, прискорення процесів дерегуляції підприємницької діяльності в цілому, завершення судової реформи. Значну роль в створенні сприятливого інвестиційного клімату відіграє стабільність законодавчої системи, держава має надійно забезпечувати захист прав іноземних інвесторів і розробити систему їх страхування від можливих ризиків здійснення інвестиційної діяльності на території України.

Список використаної літератури:

1. Федоренко В.Г. Інвестиційний менеджмент / В.Г. Федоренко // Навч. посібник. – К. : МАУП, 2001. – 190 с.
2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Інвестиційний клімат в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/.../invest-climat

ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Храпкіна В.В.
д.е.н., професор,
Київський університет ринкових відносин

В сучасних умовах господарювання підприємства України стикнулися з загостренням конкуренції, інфляційних та інтеграційних процесів, що вимагає від керівників ефективного фінансового менеджменту. Особливої уваги при цьому заслуговує дебіторська заборгованість. Цей особливий вид активів, який визначає права підприємства на отримання від контрагентів грошових коштів, в значній мірі визначає платоспроможність підприємства і значною мірою впливає на рівень його фінансової безпеки.

На сьогодні більшість українських підприємств перебувають на межі фінансової кризи. Вітчизняні підприємства майже не мають можливості нормального функціонування у зв'язку з наявністю дебіторської заборгованості, що призводить до зменшення коштів в обороті [1].

Це підтверджують результати проведеного аналізу. Станом на 01.01.2016 року в Україні функціонувало 343 440 підприємств, що на 2439 більше, ніж у попередньому періоді. Слід відзначити, що 95,5% - це малі підприємства, і лише 4,4 % та 0,1% - це середні та великі підприємства відповідно. Саме кількість цих підприємств за рік зменшилася на 703 та 74 підприємства. Це є тривожним сигналом для економіки, оскільки саме ці підприємства виробляли 82,9% (38,2% та 44,7 %) до загального обсягу виробництва.

Станом на 01.01.2016 року загальна сума збитків підприємств України сягнула 373516,0 млн. грн. Занепокоєння викликає той факт, що підприємства майже всіх видів економічної діяльності (окрім сільського, лісового, рибного господарств та освіти) спрацювали зі збутком. Така тенденція зберігається вже третій рік поспіль.

Щодо стану дебіторської заборгованості, то її розміри цілком корелюються із загальним економічним станом підприємств. Так, на 01.01.2016 року 61,3% оборотних активів підприємств України складала саме дебіторська заборгованість. «Лідерами» є підприємства промисловості, оптової та роздрібною торгівлі (таблиця 1).

Таблиця 1

Оборотні активи за видами економічної діяльності

	Оборотні активи – усього				у тому числі дебіторська заборгованість			
	на 1 січня 2015р.		на 1 січня 2016р.		на 1 січня 2015р.		на 1 січня 2016р.	
	млн.грн	%	млн.грн	%	млн.грн	%	млн.грн	%
Усього	3028941,8	100	4108602,7	100	1798122	100	2517203,5	100
сільське, лісове та рибне господарство	261814,7	8,64	514624,6	12,53	146523,6	8,15	342782,5	13,62
промисловість	931277,7	30,75	1201590,5	29,25	588151,4	32,71	767422,2	30,49
будівництво	162198,3	5,35	213041,2	5,19	87239,2	4,85	122948	4,88
оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	878905,2	29,02	1186489,7	28,88	508923,5	28,30	702986,9	27,93

транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	135035	4,46	184204	4,48	79463,5	4,42	101217,3	4,02
тимчасове розміщування й організація харчування	7559,6	0,25	9700,9	0,24	4488,4	0,25	5040,6	0,20
інформація та телекомунікації	45393,9	1,50	55162,5	1,34	23572,3	1,31	29594,5	1,18
фінансова та страхова діяльність	195808,5	6,46	225735,1	5,49	102055,8	5,68	135549,7	5,38
операції з нерухомим майном	165162,7	5,45	208436,1	5,07	110196,8	6,13	145577,3	5,78
професійна, наукова та технічна діяльність	185957,9	6,14	235809,6	5,74	114683,8	6,38	123808,5	4,92
діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	47052,1	1,55	58035,9	1,41	25862,3	1,44	32977,3	1,31
освіта	647,7	0,02	798,3	0,02	315,2	0,02	364,5	0,01
охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	2555,3	0,08	3097,3	0,08	1278,8	0,07	1450,3	0,06
мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	6658,8	0,22	8461,1	0,21	3367,3	0,19	3498,7	0,14
надання інших видів послуг	2914,4	0,10	3415,9	0,08	1999,8	0,11	1985,2	0,08

Виникнення дебіторської заборгованості - це об'єктивний процес, який зумовлений існуванням ризиків при проведенні взаєморозрахунку між контрагентами за результатами господарської операції. Однак на її розмір і структуру впливає ряд факторів, які можна розділити на три основні групи:

- 1) загальноекономічні (зовнішні) фактори (стан економіки країни, ефективність грошово-кредитної політики НБУ, рівень інфляції, стан розрахунків);
- 2) галузеві фактори (стан галузі, в якій працює підприємство; динаміка виробництва певного виду продукції і попиту на неї);
- 3) внутрішні фактори (організаційно-правова структура і форма власності підприємства, фінансовий менеджмент підприємства тощо).

З огляду на зміни в економіці України, на сьогоднішній день пріоритетними напрямками управління дебіторською заборгованістю в контексті забезпечення фінансової безпеки підприємства можна визначити наступні:

1. Організація повного та достовірного обліку дебіторської заборгованості підприємства та перенесення облікових даних в його звітність;
2. Аналіз структури та динаміки дебіторської заборгованості підприємства за попередні періоди;
3. Визначення кола потенційних дебіторів і планування дебіторської заборгованості підприємства на майбутні періоди;

4. Оптимізація структури дебіторської заборгованості підприємства;
5. Постійний моніторинг дебіторської заборгованості;
6. Визначення можливості застосування кредитної політики щодо окремих покупців продукції і формування її принципів і умов;
7. Прискорення процесу погашення дебіторської заборгованості за допомогою сучасних форм її рефінансування;
8. Здійснення ефективного контролю за формуванням і погашенням дебіторської заборгованості підприємства за допомогою методів інформативного фінансового управління.
9. Розрахунок розміру резерву сумнівних боргів [3, с. 55].

Запропоновані напрями управління дебіторською заборгованістю сприятимуть вивільненню грошових коштів, покращенню фінансового стану підприємств, швидкому зростанню бізнесу, створенню можливостей щодо упередження кризових станів та покращення рівня фінансової безпеки підприємств.

Список використаної літератури:

1. Потривасва Н.В. Значення дебіторської заборгованості як складової фінансових активів / Потривасва Н.В., Боєнко М.В. // Економічний форум. – 2015. - № 1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [esfor_2015_1_45.pdf](#)
2. Статистична інформація. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Пересулько З. М. Управління дебіторською заборгованістю на підприємстві: завдання, мета і методи / З. М. Пересулько, Д. І. Щербо // Економіст. – 2009. - №7 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Шиліна Валерія-Яна,
студентка 3 курсу, КЕПІТ,
науковий керівник – Сова О.Ю.
к.е.н., доцент кафедри
національної економіки та фінансів,
Університет економіки та права «КРОК»

Відповідно до статті 20 Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг", державне регулювання діяльності з надання фінансових послуг здійснюється шляхом ведення державних реєстрів фінансових установ і реєстрів осіб, які не є фінансовими установами, але мають право надавати окремі фінансові послуги, та ліцензування діяльності з надання фінансових послуг [2].

Характерні риси нових економічних реалій визначили необхідність активізації внутрішніх інструментів для більш повного залучення потенціалу небанківських фінансових

установ для задоволення споживчого попиту на фінансові послуги, інвестування економіки, підвищення соціального захисту населення.

Зазначені фактори безпосередньо позначилися на динаміці зареєстрованих у Державному реєстрі фінансових установ протягом 2015 року, спричинили поступову зміну конфігурації учасників фінансових ринків.

Так, на початок 2015 року в Державному реєстрі фінансових установ, який веде Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, налічувалося 2 087 фінансових установ. Протягом 2015 року за рішенням Комісії набули статусу фінансової установи 233 установи, виключено з Державного реєстру 81 фінансову установу [1].

Станом на 31.12.2015 в Державному реєстрі фінансових установ налічувалося 2 239 фінансових установ (таблиця 1).

Таблиця 1

Державний реєстр фінансових установ у 2013-2015 роках [1]

Фінансові установи	Станом на		Зміни у 2014 році		Станом на 31.12.2015	Відхилення (шт.)
	31.12.2013	31.12.2014	Внесено	Виключено		
Страхові компанії, всього	407	382	9	30	361	-21
у тому числі:						
<i>страхові компанії з ризикових видів страхування</i>	345	325	9	22	312	-13
<i>страхові компанії зі страхування життя</i>	62	57	0	8	49	-8
Кредитні установи, всього	739	711	22	5	728	17
у тому числі:						0
<i>кредитні спілки</i>	624	589	2	3	588	-1
<i>інші кредитні установи</i>	85	92	20	2	110	18
<i>юридичні особи публічного права</i>	30	30	0	0	30	0
Ломбарди	479	477	27	22	482	5
Фінансові компанії	377	415	175	19	571	156
Довірчі товариства	2	2	0	0	2	0
Недержавні пенсійні фонди	81	76	0	4	72	-4

Адміністратори НПФ	28	24	0	1	23	-1
Разом	2 113	2 087	233	81	2 239	152

Позитивну динаміку зареєстрованих фінансових установ у 2015 році забезпечили ломбарди (+ 5 установ), фінансові компанії (+156 установ), інші кредитні установи (+ 18 установ).

При тому спостерігається їх спрямованість на наближення до безпосереднього споживача фінансових послуг, створення сучасної інфраструктури шляхом подальшого розгалуження мережі відокремлених підрозділів: ломбардів (+ 726 підрозділів), інших кредитних установ (+ 285 підрозділів), фінансових компаній (+36 підрозділів).

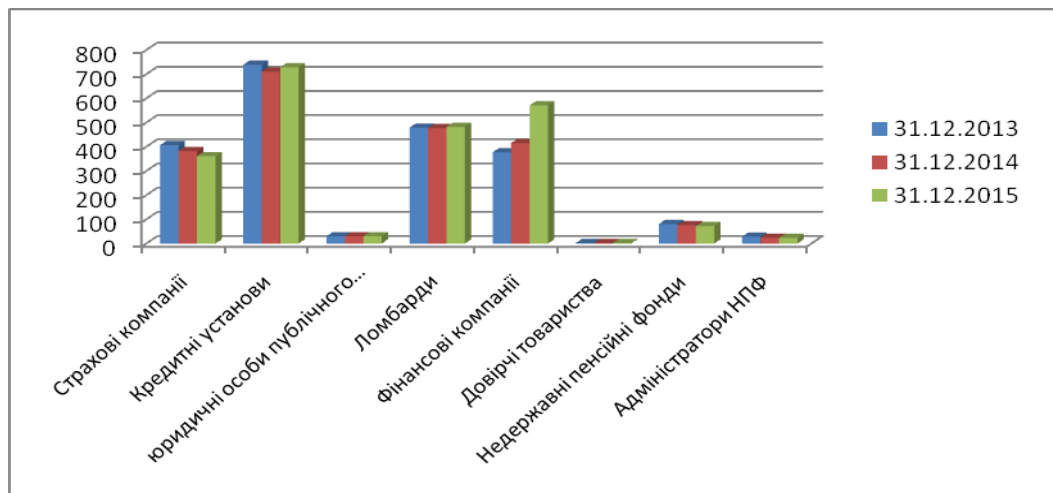

Рис. 1. Динаміка кількості фінансових установ за 2013-2015 роки [1]

Станом на 31.12.2015 у Державному реєстрі фінансових установ налічувалось 8 886 відокремлених підрозділів фінансових установ. У розрізі видів фінансових установ розподіл відокремлених підрозділів має такий вигляд:

- по ломбардах – 5 672 одиниці;
- по страхових компаніях – 1 495 одиниць;
- по кредитних установах – 1 518 одиниць;
- по фінансових компаніях – 198 одиниць.

Серед причин значного зростання зазначених сегментів небанківського фінансового ринку можна відзначити:

- встановлення конкурентних з банками умов кредитування поряд з доступністю кредитів на небанківському кредитному ринку;
- підвищення попиту на послуги з мікрокредитування на покриття невідкладних потреб населення, фінансування малого бізнесу та сільгоспвиробників;

– реалізація ризиків щодо неспроможності погашення позичальниками отриманих кредитів у зв'язку зі зниженням реальних доходів, шляхом значного зростання обсягів факторингових операцій.

Разом із цим, розвиток ринку кредитної кооперації у 2015 році стримували:

- негативні прогнози стабільності національної валюти та як наслідок стрімкий відтік депозитів;
- падіння купівельної спроможності населення, відсутність впевненості у стабільності отримання доходів та очікування подальшого зниження реальних заробітних плат.

Зважаючи на зазначені чинники, кількість кредитних спілок протягом 2015 року залишилася майже незмінною, а кількість структурних підрозділів зменшилась на 17.

Упродовж 2015 року Комісія спрямовувала свою діяльність на підвищення ефективності державного регулювання ринків небанківських фінансових послуг з метою забезпечення сприятливих умов їх розвитку та відновлення довіри споживачів небанківських фінансових послуг з урахуванням завдань, поставлених стратегічними документами розвитку держави, та відповідно до основних завдань Комісії.

Список використаної літератури

1. Інформація с сайту Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. - Режим доступу: www.dfp.gov.ua.
2. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг // Закон України. - Режим доступу: www.zakon1.rada.gov.ua

СЕКЦІЯ 4

МАРКЕТИНГ І МЕНЕДЖМЕНТ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЗМІСТОВНО-ТИПОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАГРОЗ У СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Оксана Іванівна Вівчар

кандидат економічних наук

доцент кафедри фінансово-економічної безпеки та інтелектуальної власності

Тернопільського національного економічного університету

Наростання кризових явищ, посилення невизначеності та динамічності економічної ситуації вимагає від суб'єктів господарювання посилення уваги до питань власної економічної безпеки, виявлення та нейтралізації можливих загроз, небезпек та ризиків, здатних негативним чином вплинути на стан та результати їх діяльності.

На основі опрацьованих літературних джерел встановлено, що економічна безпека підприємства – це стан захищеності діяльності підприємства, який досягається у результаті комплексу складових елементів суб'єкту господарювання (фінансових, правових, капіталу, технологій, кадрів, соціально-психологічних та інших), які забезпечують здійснення найбільш ефективного використання ресурсів, стабільного функціонування підприємства, досягнення поставленої мети, подолання різного роду загроз та швидкої адаптації до умов середовища, що змінюються [1, с. 106].

Слід зазначити, що для будь-якого підприємства, незалежно від його розміру або сфери діяльності, завжди існують загрози розвитку, які надходять із зовні або виникають усередині підприємства. Система економічної безпеки покликана захистити підприємство від зовнішніх та внутрішніх загроз, надійно зберегти та ефективно використати її матеріальний і фінансовий потенціал.

Відповідно до цього, розглянемо концептуальні аспекти, пов'язаних з загрозою економічної безпеки підприємства. Так, відмітимо, що в широкому розумінні терміни “небезпека” та “загроза” можна вважати синонімами, але в більш вузькому розумінні – їх потрібно відокремлювати тому, що стосовно конкретної події сукупність загроз формують небезпеку.

Ми звертаємо увагу на той факт, що саме загрози за сферою виникнення мають найбільший вплив на підприємство. До найнебезпечніших зовнішніх загроз, які можуть нанести шкоду підприємству або зробити його подальшу діяльність неможливою, можна віднести [2, с. 95]:

– недосконалість чинного законодавства. В Україні закони та нормативні акти часто суперечать один одному, часто змінюються та вводяться заднім числом, що призводить до суперечок.

– недобросовісна конкуренція – це негласна форма діяльності підприємств. До неї відносять: економічне шпигунство, підробка продукції конкурентів, обман споживачів, махінації з діловою звітністю, корупція та інші.

– криміналізація економіки. У зв'язку з тим, що злочинний світ швидко проникає в різні види підприємницької діяльності а саме: виробництво і збут продукції, інвестування, тощо, підприємство стає вразливе і зазнає збитків від злочинно діючих постачальників, посередників, покупців, різних сервісних структур і навіть від власних охоронних служб.

– зміна валютного курсу. У зв'язку з тим, що в Україні має місце доларизація економіки та розрахунок відбувається за схемою: долар-гривня- долар, то у такій ситуації курс впливає експортно-імпортні операції підприємства, визначаючи їх ефективність зорієнтованих на внутрішній ринок.

– поява нових технологій (Інтернет) - наряду з позитивними моментами він є джерелом загроз економічної безпеки підприємства, до яких можна віднести: злом паролів доступу, крадіжка конфіденційної інформації, відмова в обслуговуванні, дія вірусних програм та інші.

До внутрішніх загроз, що мають найбільший вплив на підприємство, належать [3, с. 44]:

– відсутність стабільної середньої ланки менеджерів. Дуже часто рівень знань власників – директорів у середньому є нижчим від рівня знань їх підлеглих, які, в основному, мають професійну освіту.

– відсутність або поверхневе ставлення до маркетингової стратегії підприємства. Маркетинг являє собою системний механізм, який забезпечує довгострокову стратегічну стабільність підприємства на ринку.

– забезпечення сировиною та комплектуючими. Ця проблема тісно пов'язана з проблемами відсутності попиту на готову продукцію, зростанням взаємних неплатежів на високою дебіторською заборгованістю.

– невизначеність цілей. Вірно обрана місія підприємства – глобальна ціль створення та функціонування підприємства, є запорукою його успішного розвитку.

– невмотивована поведінка персоналу підприємства, яка, в свою чергу, веде до зниження продуктивності праці.

Ми акцентуємо увагу на тому, що аналіз численних зовнішніх і внутрішніх загроз, напрямів і об'єктів їх дії, можливих наслідків для підприємства свідчить про їх різноманітність. Вони

змінюються в залежності від роду діяльності підприємства. Для кожного підприємства буде своя система загроз, притаманна саме цьому підприємству. В зв'язку з цим головним завданням керівників підприємства, виходячи з конкретної ситуації, в якій опиниться господарюючий суб'єкт, є визначення найбільш небезпечних з них, розроблення системи заходів і їх своєчасного виявлення, запобігання або послаблення.

Список використаної літератури:

1. Вівчар О. І. Специфіка управління системою фінансово-економічної безпеки бізнесу в умовах турбулентності економічних процесів / О. І. Вівчар // Галицький економічний вісник – 2015. – № 2 (49). – с. 106–111.
2. Єлісєєва О. К. Економічна діагностика в управлінні виробничо-економічними системами (статистичний аспект) / О. К. Єлісєєва. – Д.: Наука і освіта, 2006. – с. 271–289.
3. Реверчук Н.Й. Управління економічною безпекою підприємницьких структур [монографія] / Реверчук Н.Й. – Львів ЛБІ НБУ. 2004. – с.195.

МОТИВАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ НА МЕТАЛУРГІЙНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Вороніна Алевтина Вікторівна,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту організацій і адміністрування,
Дніпровський державний технічний університет
Голуб Ольга Олексіївна,
студентка кафедри менеджменту організацій і адміністрування
Дніпровський державний технічний університет

Одним із ключових факторів виробництва будь-якого виду товарів і послуг поряд з інвестиційним капіталом є трудові ресурси. В умовах, що склалися в Україні, саме трудові ресурси розглядають як найбільш коштовний капітал, яким володіє підприємство. Тому проблема мотивації праці набула важливого значення, оскільки вирішення задач, які стоять перед підприємствами, можливе за умови створення належної мотиваційної основи, здатної спонукати персонал підприємства до ефективної діяльності. Мова йде про застосування таких форм і методів симулювання, які б сприяли високій результативності функціонування працівників.

Мотивація персоналу на підприємстві ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» має бути зорієнтована на підвищення якості праці, ініціативності, творчої активності та закріплення працівників на підприємстві, що обумовлює застосування нових підходів до формування та розвитку дієвої мотиваційної системи управління. Для розробки ефективного мотиваційного механізму необхідно враховувати особливості праці галузі функціонування підприємства. Варто зауважити, що існує багато важелів, котрі мотивують працівників до діяльності. При орієнтації лише на матеріальні стимули працівники піклуються тільки про

задоволення своїх матеріальних благ, залишаючи без уваги моральні та духовні потреби, при цьому знижується ефективність та якість їхньої праці, а це, в кінцевому рахунку, може призвести до зниження показників діяльності функціонування підприємства [1, с.325]. Тому основу формування та розвитку мотиваційної системи управління на ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» має становити системний підхід, за яким мотиваційна система складається з сукупності основних підсистем, спрямованих на певні результати діяльності. При розробці системи мотивації на підприємстві слід враховувати інтереси та потреби працівників, їхню освіту та кваліфікаційний рівень, трудовий внесок кожного працівника та кількісні та якісні характеристики персоналу [2, с. 56]. Мотиваційним важелем може також слугувати дисципліна праці, контроль, можливість уникнення доган та покарань при не виконанні роботи вчасно або не якісному її виконання. Для підвищення якості життя працівників ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» необхідно застосовувати систему мотивації праці, яка поєднує методи економічного, соціального характеру та форм корпоративної культури, що відповідає сучасним вимогам науки та практики господарювання, характеризується цілісністю функціонування певної сукупності мотиваційних складових, пов'язаних та узгоджених із корпоративною місією, зовнішніми та внутрішніми факторами, інформаційним забезпеченням. Також, на підприємстві має бути забезпечена відповідність структури стимулюючих засобів (економічних, моральних, соціальних тощо) структурі мотивації праці персоналу (мотивів забезпечення важливих благ для життя, достойного заробітку, зручних умов праці, мотивів самореалізації, самовираження тощо).

Отже, комплексне використання методів нематеріального та матеріального стимулювання персоналу дозволить менеджерам ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» зменшити кількість конфліктних ситуацій, а також створить умови для переходу на новий більш вищий рівень трудових відносин. Налагоджений механізм мотивації персоналу позитивно вплине на ефективність праці співробітників, що у свою чергу, позначиться на всіх процесах та результатах діяльності металургійного підприємства та забезпечить його прибуткову та рентабельну роботу.

Список використаної літератури:

1. Веснин В.Р. Практический менеджмент персонала / В.Р. Веснин. – М. : Юрист, 2001. – 496 с.
2. Гриньова В.М. Управління кадровим потенціалом підприємства : монографія / В.М. Гриньова, Г.І. Писаревська. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 228 с.

ПРИЙНЯТТЯ СТРАТЕГІЧНИХ РІШЕНЬ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙ

Вороніна Алевтина Вікторівна ,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту організацій і адміністрування,
Дніпровський державний технічний університет
Копил Олена Віталіївна,
студентка кафедри менеджменту організацій і адміністрування,
Дніпровський державний технічний університет

Особливості стратегічних рішень обумовлюють специфіку методологічної основи їх прийняття. Для підприємства прийняття стратегічних рішень є основою системи стратегічного управління, тому важливо зробити правильний вибір при прийнятті стратегічного рішення.

Внаслідок недостатності інформації в умовах перманентних змін зовнішнього середовища прийняття стратегічних рішень завжди характеризується невизначеністю. Якщо, приймаючи рішення, виходять не з однієї певної ситуації у зовнішньому середовищі, а із декількох можливих ситуацій, то прийняття рішень здійснюється в умовах невизначеності зовнішнього середовища. Якщо може бути задана ймовірність настання тієї чи іншої ситуації у зовнішньому середовищі, то прийняття рішень здійснюється в умовах ризику. Практично всі довгострокові рішення приймаються в умовах ризику та невизначеності [1]. У прийнятті стратегічних рішень важливими є інтуїція та творчий підхід. Підхід до прийняття стратегічних рішень, що ґрунтується на судженнях, є недоцільним для вітчизняних підприємств через відсутність досвіду прийняття стратегічних рішень. Це стосується методу синектики, призначеного для розробки альтернативних рішень шляхом асоціативного мислення та пошуку аналогій вирішуваних завдань. Використання раціонально-інтуїтивного підходу обумовлює застосування і алгоритмічних, і евристичних правил вибору альтернатив стратегічних рішень. Проте застосування алгоритмічних правил у процесі прийняття стратегічних рішень має обмеження. Вибір критерію прийняття стратегічних рішень повинен ґрунтуватись на врахуванні специфіки власно критерію, перевагах особи, що приймає рішення, особливостей підприємства, ставлення керівництва підприємства до ризику. Для визначення рівня та ступеня ризику, який обумовлений певною стратегією, необхідно скласти прогноз можливих негативних наслідків для підприємства при реалізації стратегії. Так, у процесі реалізації стратегії можуть виникати кризові ситуації, наслідком яких є небезпека втрати ресурсів та доходів підприємства [2]. Причому реалізація стратегії стикається більшою мірою з ризиком фінансових втрат. В абсолютному вираженні ризик визначається розміром можливих фінансових втрат у матеріально-речовій або вартісній

формі. Оскільки стратегія розвитку підприємства охоплює всі напрямки та сфери його діяльності та передбачає функціонування на довгостроковий період, то доцільно, на нашу думку, рівень ризику, який обумовлений стратегією, розраховувати по відношенню до майна підприємства. Характерною рисою ризику стратегічних рішень є те, що він зумовлює катастрофічні наслідки для підприємства. Слід зазначити, що враховуючи комплексний характер стратегії, оцінка ризику стратегічних рішень є досить складною. Останнім часом у науковій літературі розглядається концепція «прийнятного» ризику, яка є більш поширеною, ніж концепція «нульового ризику». Концепція передбачає аналіз ризику та розробку комплексу заходів з нейтралізації наслідків прояву факторів ризику. Використання концепції «прийнятного» ризику ґрунтується на: кількісній оцінці факторів небезпеки; кількісній оцінці безпеки; визначенні прийнятного балансу між небезпекою та вигодою. Використання концепції «прийнятного» ризику в процесі формування стратегії підприємства дозволить виявити потенційно можливі несприятливі ситуації, що можуть вплинути на досягнення встановлених стратегічних цілей; оцінити можливі наслідки від впливу негативних подій; визначити рівень ризику, відповідно до якого фінансовий стан підприємства може характеризуватись як «зона нормальної стійкості»; а також передбачити засоби зниження ризику до прийнятного рівня. Для визначення рівня прийнятного ризику на практиці використовується інтуїтивний підхід. Баланс «втрати - вигода» та забезпечення певною альтернативою досягнення цілей підприємства повинні бути базовим підходом до визначення кращого варіанта стратегічних рішень. Крім цього, за умов конкуренції важливим параметром є час, який треба враховувати при оцінці та зіставленні стратегічних альтернатив.

Ґрунтуючись на здобутках теорії прийняття рішень та узагальнюючи викладені особливості прийняття стратегічних рішень, нами рекомендується алгоритм прийняття стратегічних рішень на підприємстві в умовах невизначеності та ризику. Вибір варіанта стратегічного рішення повинен здійснюватися в процесі його порівняння за встановленими критеріями та проходить етап узгодження. Зазначимо, що модель розробки стратегічних рішень передбачає вирішення даної задачі в просторі багатьох критеріїв і тому вибір стратегічного рішення є багатокритеріальною задачею. Запропонована модель розробки стратегічних рішень для підприємства дозволить прискорити процес вибору прийнятної стратегічної альтернативи розвитку підприємства, адаптованої до характеру змін зовнішнього середовища і внутрішніх аналітико-прогностичних можливостей об'єкта та напряму стратегічного розвитку, що відповідає корпоративним цілям, узгодженими з ресурсним потенціалом підприємства і потребами ринку.

Список використаної літератури:

1. Вороніна А. В. Прийняття стратегічних рішень в умовах невизначеності та ризику / А. В. Вороніна, О. В. Копил // Молодий вчений. – 2016. – Ч. №1. – с. 35-40
2. Вороніна А. В. Необхідність використання стратегічного управління вітчизняними підприємствами в умовах трансформаційних змінами / А. В. Вороніна, О. В. Копил // Науково-практичний журнал «Регіональна економіка та управління» – 2015. – № 2 (05). – Ч. №1. – с. 110-114

УПРАВЛІННЯ ЗБУТОМ ПРОДУКЦІЇ МЕТАЛУРГІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Вороніна Алевтина Вікторівна,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту організацій і адміністрування,
Дніпровський державний технічний університет
Кіщенко Анна Юріївна,
студентка кафедри менеджменту організацій і адміністрування,
Дніпровський державний технічний університет

Пошук засобів мінімізації наслідків кризи та відновлення збутової діяльності підприємств є надто актуальним в даний час.

Сучасна економічна криза в Україні жорстко відбилася на підприємствах різних галузей, особливо це позначилось на металургійній галузі. Гірничо-металургійний комплекс (далі – ГМК) є базовою галуззю економіки України, оскільки забезпечує понад 25% промислового виробництва і близько 34% загального експорту товарів [1]. Наявність у країні низки великих металургійних підприємств дозволяє їй посідати серйозні позиції поміж світових виробників чорних металів. Україна входить до першої десятки країн-виробників за виправкою сталі та за виробництвом чавуну й посідає друге місце поміж країн СНД. Останні роки були непростими для світової металургійної промисловості, оскільки, зниження цін на сировину супроводжувалося зростанням виробничих витрат, поглиблювався дефіцит кваліфікованої робочої сили, наростав ресурсний націоналізм. Металургія є найенергоємнішою галуззю промисловості (54% усього енергетичного споживання промисловості країни), але водночас у європейських країнах – членах ОЕСР частка чорної металургії в загальній структурі споживання складає 12%. Падіння обсягів виробництва у металургії головним чином пов'язано з відсутністю попиту на продукцію на зовнішніх ринках, куди українські металургійні підприємства реалізують близько 70% виготовленої металопродукції [2]. Українські виробники не в змозі конкурувати з дешевою китайською, індійською, бразильською та російською металопродукцією, так як собівартість її виробництва у наших підприємств значно вище (на них частка матеріальних затрат в

собівартості металопродукції вже становить біля 90%, в тому числі 45% - паливно-енергетичні ресурси, 25% - сировина). Підприємства металургії оснащені старим, майже зношеним, обладнанням, металургійні заводи експлуатуються понад нормативні терміни, існує значна технологічна відсталість у порівнянні з іншими країнами, також значну роль зіграв ріст цін на енерго- та сировинні ресурси. Основною причиною цього є застаріла виробнича база (зношеність обладнання – 70-80 %) і структура виробництва. Наслідками кризи є те, що в Україні не працює третина доменних печей, їх повторний запуск пов'язаний з великими технологічними і фінансовими труднощами. Тому, якщо всі підприємства почнуть зупиняти свою діяльність, то це безумовно ще більш негативно позначиться на економіці України, так як металургія приносить 12% всіх податкових надходжень країни. Україні ж для мінімізації наслідків кризи в металургійній галузі необхідно шляхом проведення системних і чітких заходів активізувати внутрішній попит на її продукцію, що дозволить суттєво зменшити у майбутньому рівень залежності від зовнішніх ринків, де кон'юнктура, як свідчать останні події, може раптово змінюватись з коливанням цін та попиту навіть в декілька разів. Серед таких заходів – активна інвестиційна політика на внутрішньому ринку, серйозні інфраструктурні проекти в будівництві, включаючи житлові і транспортні об'єкти, тобто все, що породжує попит на продукцію металургійної галузі. Підтримка української металургійної галузі має стати стратегічним завданням для держави, – оскільки металургія не лише забезпечує 11,6% (321,8 тис. чол.) робочих місць в українській промисловості, але й близько 50% валютних надходжень [3]. Неконкурентність та велика вартість продукції, призводить до «виштовхування» наших підприємств з ринку. Тому необхідно:

- систематично вивчати потреби зовнішніх ринків збуту - з тим, щоб своєчасно виготовляти різноманітні види прокату, труб і металевих виробів, конкурентоспроможні за своїми споживчими властивостями (надійністю, конструктивною міцністю, металомісткістю і новизною), за цінами (скорочуючи питомі витрати на сировину, матеріали, енергію і водночас поступово збільшуючи витрати на заробітну плату, екологію, науку і амортизацію), за товарним виглядом (придаючи увагу якості оздоблення, захисним і декоративним покриттям);
- вжити заходів до активного проникнення різних видів прокату, труб і металевих виробів на перспективні ринки збуту, до країн, які не становлять небезпеки з точки зору порушення антидемпінгових процесів, та їх закріплення там (для чого необхідні маркетинг, кваліфіковане представництво, реклама);
- розпочати кваліфіковану розробку бізнес-планів для розв'язання конкретних проблем; організації та розширення виробництва конкурентоспроможних видів продукції,

що мали б гарантований збут, і вести пошук внутрішніх і зовнішніх інвесторів для фінансування робіт по реалізації бізнес-планів.

Запропоновані заходи дозволять покращити збут продукції металургійних підприємств в умовах кризи.

Список використаної літератури:

1. Вороніна А. В. Напрями розвитку металургійної галузі [Електронний ресурс] / А. В. Вороніна, Г. М. Пометун // Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Сучасний менеджмент: проблеми теорії та практики». – Кривий Ріг. – 2015. – Режим доступу: http://knu.edu.ua/uploads/files/konferentsyi/2015/menedzhm_2015.pdf
2. Обсяг реалізованої промислової продукції за видами діяльності у 2015 році [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Щодо напрямів реформування металургійної галузі України. Аналітична записка [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/435>

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ

Дідур С.В., д.е.н., професор
Гришко Н.Є., к.е.н., доцент
Іщенко С.В., старший викладач
Березовська В.І., студентка
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

На сучасному етапі розвитку економіки України для вітчизняних підприємств все більш актуальним стає пошук та реалізація ефективних рішень для управління фінансовою безпекою. Така ситуація зумовлена, перш за все, економічною кризою в країні, яка охопила майже всі сфери діяльності і стала суттєвою перешкодою для забезпечення стабільного функціонування господарюючих суб'єктів.

Фінансова безпека підприємства – це захищеність його діяльності від негативних впливів зовнішнього середовища, а також спроможність швидко усунути різноманітні загрози або пристосуватися до існуючих умов, що не позначаються негативно на його діяльності [1, с. 269]. Головна мета фінансової безпеки підприємства полягає в тому, щоб гарантувати його стабільне та максимально ефективне функціонування у даний час та високий потенціал розвитку в майбутньому.

До основних функціональних цілей фінансової безпеки належать: забезпечення високої фінансової ефективності роботи; підтримка фінансової стійкості та незалежності підприємства; досягнення високої конкурентоздатності; забезпечення високої ліквідності

активів; підтримка належного рівня ділової активності; забезпечення захисту інформаційного поля і комерційної таємниці; ефективна організація безпеки капіталу та майна підприємства, а також його комерційних інтересів [2, с. 218].

Діяльність більшості вітчизняних промислових підприємств у 2010-2014 роках характеризується великою збитковістю (рис. 1).

Аналіз підприємств за галузями промисловості говорить про те, що у 2010 році найбільша частка збиткових підприємств спостерігалася в добувній промисловості – 52,2% та металургійному виробництві – 44,3%. У 2014 р. дані показники зменшились до 47,8% та 43,5% відповідно. Що стосується переробної промисловості та машинобудування, то протягом 2010-2014 рр. збитки становили в межах 33-40%. Негативна динаміка спостерігається і в галузі легкої промисловості – частка збиткових підприємств збільшилась у 2014 році в порівнянні з 2012 роком, з 36,5% до 30,5%.

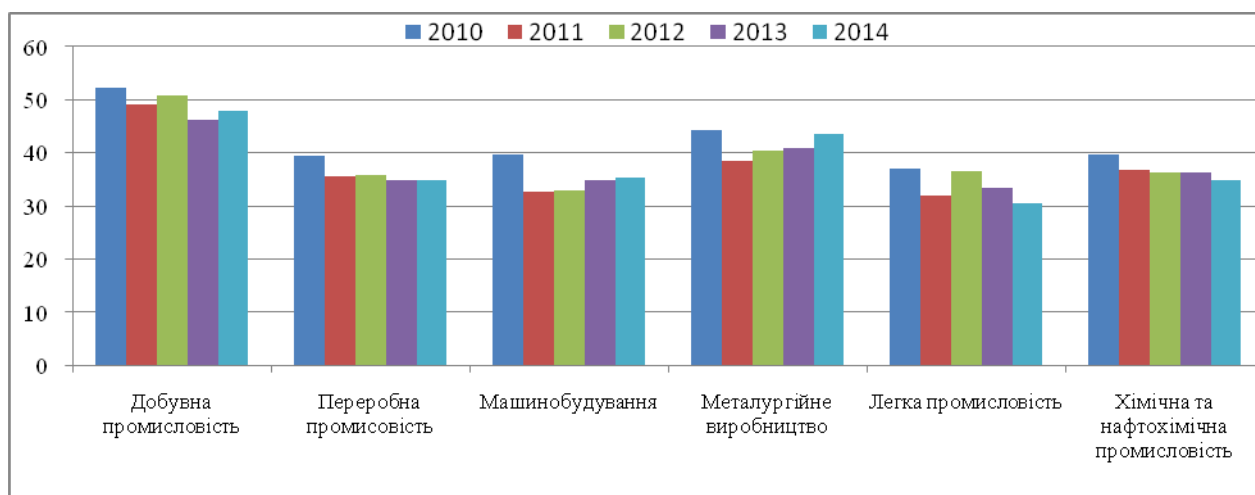

Рис. 1 Частка збиткових підприємств по галузях економіки, %

* розроблено на основі даних [3, с. 229].

Поточна фінансова нестабільність та низька ефективність господарської діяльності промислових підприємств обумовлена дією наступних чинників: посиленням фінансової кризи, зростанням рівня інфляції та розбалансування системи грошового обігу в державі; надлишком продукції на зовнішньому ринку, посиленням конкуренції та засиллям товарів іноземного виробництва на внутрішньому ринку; високим рівнем митних і валютних бар'єрів, які знижують конкурентоспроможність вітчизняних товарів; негативним впливом чинників політичної нестабільності; низькою конкурентоспроможністю вітчизняних товарів, яка спричинена високим рівнем її енерго- та матеріаломісткості та ін. [4, с. 180]. На нашу думку, з метою забезпечення фінансової стійкості підприємства до впливу зовнішніх та внутрішніх чинників, необхідно впроваджувати заходи антикризового управління.

Система антикризового управління фінансовою безпекою підприємства повинна бути спрямована на вирішення таких завдань: ідентифікація загроз та ризиків як причин зростання рівня небезпеки в процесі господарської діяльності підприємства; визначення індикаторів фінансової безпеки підприємства; розроблення системи моніторингу фінансової безпеки; визначення критичних значень індикаторів фінансової безпеки; систематичний моніторинг рівня фінансової безпеки; розробка антикризових рішень, спрямованих на забезпечення фінансової безпеки підприємства; узгодження процесу реалізації антикризових рішень щодо фінансової безпеки із завданнями та пріоритетами інших складових економічної безпеки; контроль за реалізацією рішень, їх оцінка та корегування.

Таким чином, реалізація заходів антикризового управління фінансовою безпекою підприємства спрямована на стабілізацію діяльності господарюючого суб'єкта, збільшення гнучкості, стійкості та адаптації до змін зовнішнього середовища. Виконання навіть мінімальної кількості вищенаведених заходів дозволить контролювати ситуацію та своєчасного реагувати на загрози, які можуть призвести до негативних наслідків.

Список використаної літератури:

1. Михаліцька Н.Я. Теоретичні засади фінансової безпеки підприємства / Н.Я. Михаліцька // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2013. – Вип. 1. – с. 268-275.
2. Реверчук Н.Й. Управління економічною безпекою підприємницьких структур: монографія / Н.Й. Реверчук. – Львів: ЛБІ НБУ, 2004. – 195 с.
3. Статистичний збірник "Діяльність суб'єктів господарювання за 2014 рік" / за ред. М.С. Кузнєцової // Держкомстат України. — К. : Техніка, 2015. — 464 с.
4. Штангрет А.М. Антикризове управління фінансовою безпекою підприємства: теоретичні аспекти / А. М. Штангрет, М. М. Караїм // Економічний вісник університету. - 2013. - Вип. 20(1). - С. 178-182. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2013_20\(1\)_37](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2013_20(1)_37)

МЕТОДЫ ПРОГНОЗИРОВАНИЯ СПРОСА ПОТРЕБИТЕЛЯ

Дульский А. Н., студент

Научный руководитель: д.е.н., профессор Дидур С. В.

Кременчугский национальный университет имени Михаила Остроградского

Прогнозирование в маркетинге представляет собой процесс выявления тенденций развития компании под влиянием факторов внешней и внутренней среды, а также для планирования и определения направления будущей деятельности всех субъектов маркетинговой системы. Одно из главных условий эффективного развития компании – достоверное прогнозирование спроса. Именно благодаря правильно составленному прогнозу компании удастся избежать несоответствия в планировании объемов выпускаемой продукции и образовавшемуся на рынке покупательского спроса на нее.

Количество факторов, влияющих на спрос велико и они имеют разную степень влияния. К таким факторам относятся: сезонность, тип товара, рекламные мероприятия, цены, доходы покупателей, или же если на рынке существует действительно неудовлетворенная потребность и сравнительные конкурентные преимущества продукта в наибольшей степени отвечают этой потребности (по цене, качеству, технологичности, классу помещения, местоположению, качеству предоставления услуг и т.д.) [3], инфляционные и другие процессы в стране и т.д. Каждый из них может существенно повлиять на общую тенденцию спроса.

Вопросом прогнозирования спроса в маркетинге, исследованиями и методическими разработками занимались такие научные деятели как Дж. Скотт Армстронг, Родерик Дж. Броуди, Ж.Ж. Ламбен, М. Мескон .

В качестве основной проблемы прогнозирования спроса в маркетинге можно выделить проблему выбора эффективного метода прогнозирования. Прогнозирование спроса по временному охвату можно разделить на три группы: краткосрочные (до 1 года), среднесрочные (до 5 лет) и долгосрочные (от 5 лет). Существуют также прогнозы на очень короткий период времени – сроком до одного месяца [2]. Большинство методов, используемых при прогнозировании в системах маркетинга можно объединить в две большие группы: качественные и количественные методы.

Качественные методы – методы основаны на использовании знаний специалистов-экспертов об объекте прогнозирования и обобщении их мнений о развитии (поведении) объекта в будущем . Экспертные методы в большей мере соответствуют нормативному прогнозированию скачкообразных процессов. Экспертные методы прогнозирования, как правило, используются в случаях, когда:

- невозможно учесть влияние многих факторов из-за значительной сложности объекта прогнозирования;
- наличия высокой степени неопределенности информации, имеющейся в прогностической базе, или вовсе при отсутствии информации об объекте прогнозирования.

К достоинствам качественных методов прогнозирования можно отнести их относительную простоту и возможность их применения для составления прогнозов практически любых ситуаций, особенно в условиях отсутствия достаточной информации. Однако, имеет место и ряд недостатков у этих методов, такие как: субъективизм мнений экспертов, ограниченность их мнений.

Количественные методы – считает Мескон М., можно использовать для прогнозирования, когда есть основания считать, что деятельность в прошлом имела определенную тенденцию, которую можно продолжить в будущем, и когда имеющейся

информации достаточно для выявления статистически достоверных тенденций или зависимостей.

Применение количественных методов прогнозирования спроса позволяет дать количественную характеристику связям между отдельными элементами и факторами окружающей среды и определить их динамику и состояние рынка, а также осуществить альтернативный анализ полученных данных.

К недостаткам можно отнести: потребность в детальном структурировании проблемы. В качестве эффективного и простого метода прогнозирования спроса в маркетинге целесообразно использовать метод технического анализа.

Технический анализ – это метод прогнозирования рынка, основанный на анализе изменения цен в прошлом. Основателем технического анализа является американский журналист Чарльз Доу, который опубликовал серию статей о рынках ценных бумаг, что легли в основу теории Доу, которые послужили началом развития методологий технического анализа. Особенностью технического анализа является то, что он исключает рассмотрение причин изменения рассматриваемого показателя, делая акцент только на тенденции изменения его [1].

Огромный кругозор технического анализа может подходить для любых условий и для рынка любого типа. Применение графического метода технического анализа на практике в маркетинговой деятельности даст возможность эффективно выстраивать прогнозы на будущее, как ценовых показателей, так и непосредственно спроса на продукции фирмы. Под графическим методом следует понимать использование наглядного изображения движения рынка. Этот метод возник ранее всех остальных из-за простоты применения.

Суть построения графика заключается в том, что на оси Y откладывается исследуемый показатель, в данном случае спрос на продукцию, а на оси X – временной промежуток изменения этого показателя (спроса). Основным положением графического метода заключается в том, что рынок развивается направлено. Поэтому имеет место определение тренда – направления движения, как базу технического анализа.

Существует три вида трендов: возрастающий, убывающий и горизонтальный. Чарльз Доу утверждал, что до тех пор, пока ситуация не изменится необходимо следовать вдоль линии тренда, т.е. на повышение или на понижение. Так как вероятность продолжения тренда в одном направлении всегда больше, чем вероятность того, что тренд подвергнется изменению.

Выбор эффективного метода для создания объективного прогноза на потребительский спрос зависит от учета всех без исключения факторов влияющих на привлечение потенциального потребителя, а также объективного анализа всех преимуществ и недостатков

каждого из рассматриваемых методов.

Следует отметить что при детальном анализе спроса любым из методов, нужно стараться избегать проявления таких человеческих факторов как субъективизм, ограниченность мнений и возможной некомпетентности экспертов в определенных областях исследования.

Список литературы:

1. Жан-Жак Ламбен Менеджмент, ориентированный на рынок / перев. с англ. под ред. В. Б. Колчанова. – СПб. : Питер, 2007. – 800 с.
2. Маслак О. І. Особливості механізму управління збутом промислової продукції та його удосконалення / О. І. Маслак, О. Рогова // Економіка : проблеми теорії та практики. Збірник наукових праць. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2010. – Випуск 261. – Т. IV. – С. 1093–1099.
3. Шульгина Л. Маркетинговый аудит как основа развития брендов [Электронный ресурс] / Л. Шульгина. – 2015. – Режим доступа : http://www.humanitas.edu.pl/resources/upload/dokumenty/Wydawnictwo/Zarzadzanie_zeszyt/Zarzadzanie%20zeszyt%203_2015%20podzielony/szulgina.pdf

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ЗБУТОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ВУГЛЕДОБУВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Ю.С. Залознова, д.е.н., ст.н.с.,
заступник директора з наукової роботи,
Н.В. Трушкіна, науковий співробітник
Інститут економіки промисловості НАН України (м. Київ)

Дослідження виконано в рамках науково-дослідної роботи ІЕП НАН України «Розвиток публічно-приватного партнерства у процесі модернізації вугільної промисловості та теплової енергетики» (№ держреєстрації 0115U001638).

Одним з важливих резервів скорочення витрат і підвищення ефективності функціонування вітчизняних вугледобувних підприємств є формування системи управління збутовою діяльністю з використанням системного підходу.

Суть даного підходу полягає в тому, «що будь-який більш-менш складний об'єкт розглядають як відносно самостійну систему зі своїми особливостями функціонування і розвитку» [1, с. 27].

Системний підхід – це «методологія наукового пізнання, в основі якого лежить розгляд об'єктів як систем, що складаються із закономірно структурованих і функціонально організованих елементів» [2, с. 32].

На думку вчених, система є «сукупністю елементів, що перебувають у відповідних відносинах та зв'язках між собою і утворюють певну цінність, яка забезпечує емерджентні властивості системи» [3, с. 15].

Отже, у результаті наукових досліджень виявлено, що під *системою управління збутовою діяльністю вугледобувного підприємства* слід розуміти взаємопов'язану сукупність об'єктів і суб'єктів управління через реалізацію всього переліку функцій управління процесами збутової діяльності в єдиному комплексі на основі використання механізмів інформаційного та організаційного забезпечення.

Система управління збутовою діяльністю вугледобувного підприємства (СУЗД) – це система, яка складається з декількох складових (опрацювання та реалізація замовлень, транспортування, складування, управління запасами, обслуговування споживачів), що виконує відповідні функції і має розвинені зв'язки з зовнішнім середовищем, тобто з ринком (посередниками, споживачами та іншими партнерами).

Це відносно стійка сукупність структурних ланок (функціональних підрозділів підприємства, посередницьких організацій, споживачів), взаємозалежних і об'єднаних єдиними управлінням процесами збутової діяльності для реалізації стратегічних цілей вугледобувного підприємства.

До характерних властивостей СУЗД вугледобувного підприємства можна віднести: комплексність, структурованість, ієрархічність, емерджентність, синергійність (прояв синергійного ефекту), гнучкість, динамічність, націленість на інтегральну ефективність.

Мета функціонування СУЗД забезпечується реалізацією взаємопов'язаних *підсистем* (планування СУЗД, організація та реалізація процесів СУЗД, аналіз функціонування СУЗД, регулювання процесів СУЗД, управління партнерськими взаємовідносинами суб'єктів збутової діяльності), *функцій* (прогнозування, планування, організація, облік, контроль, аналіз, регулювання) та *завдань управління процесами збутової діяльності*: аналіз кон'юнктури ринків вугілля; SWOT-аналіз конкурентів та споживачів; формування бази потенційних споживачів і портфелю замовлень; прогнозування обсягів відвантаження вугілля різним категоріям споживачів (велико-, середньо- та дрібнооптовим); розробка планів збуту вугільної продукції та стратегічних програм маркетингової діяльності; оформлення заявок на поставку вугілля та визначення умов оплати; укладання договорів на поставку вугільної продукції велико-, середньо- та дрібнооптовим споживачам; розробка методики вибору раціональних каналів збуту; організація митних процедур при відвантаженні вугільної продукції на експорт та оформлення відповідної документації з використанням інформаційних технологій; облік та аналіз витрат на збут; контроль сплати за відвантажене вугілля споживачами;

узгодження умов договорів на поставку вугільної продукції споживачам; регулювання виконання планів збутової та маркетингової діяльності.

Формування системи управління збутовою діяльністю вугледобувного підприємства має базуватися на якісно *нових принципах функціонування*:

- застосування системного підходу до організації збутової діяльності в єдиному комплексі, а саме здійснення сукупності взаємопов'язаних, послідовно здійснених процесів (вивчення потреб і попиту споживачів; договірна робота з транспортними організаціями і споживачами; формування запасів вугільної продукції; обслуговування різних категорій споживачів; транспортування і збут вугільної продукції) і різних транспортних послуг;

- реалізація всього переліку функцій управління (прогнозування, планування, організація, облік, контроль, аналіз і регулювання) комплексом послідовно здійснених процесів збутової діяльності;

- облік специфічних особливостей організації збутової діяльності на вугледобувних підприємствах, серед яких: постійні коливання ринку вугільної продукції і нестабільний попит на вугілля; скорочення обсягів видобутку вугілля, товарної і реалізованої вугільної продукції та збільшення залишків вугілля на складах; транспортне забезпечення відвантаження вугілля споживачам (використання, як правило, залізничного та автомобільного транспорту); реалізація вугільної продукції за прямим каналом;

- диференціювання споживачів вугільної продукції на велико-, середньо- та дрібнооптових, виходячи з обсягів їх щорічного попиту; при цьому спостерігається тенденція нерівномірності обсягів відвантаження вугілля велико- і середньооптовим споживачам;

- партнерські відносини вугледобувного підприємства та споживачів мають здійснюватися на добровільних засадах взаємодії, синергії в результаті інтеграції зусиль, цілей і ресурсів учасників, на основі взаємної залежності в плані відповідальності, розподілу повноважень і ризиків;

- реалізація процесів збутової діяльності має ґрунтуватися на впровадженні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій з використанням спеціального програмного забезпечення, автоматизованих систем управління, економіко-математичних методів.

Таким чином, впровадження пропозицій щодо формування системи управління збутовою діяльністю вугледобувного підприємства сприяє економії витрат на транспортування вугільної продукції на основі скорочення рівня витрат на оплату послуг вантажно-транспортного управління, надання та прибирання вагонів у результаті їх раціонального використання за вантажопідйомністю, зменшення часу простоїв вагонів при навантаженні вугілля; підвищення рівня узгодженості графіків руху вагонів і формування

оптимальних маршрутів транспортних засобів, а також економії витрат на обслуговування споживачів вугільної продукції через скорочення часу на оформлення відповідної документації, підвищення якості сервісу із застосуванням сучасних інформаційних технологій.

Список використаної літератури:

1. Григорак М.Ю. Системний підхід у логістиці / М.Ю. Григорак, О.В. Карпунь, О.Є. Соколова. – К.: Логос, 2013. – 308 с.
2. Тридід О.М. Логістика / О.М. Тридід, К.М. Таньков, Ю.О. Леонова. – К.: Видавничий дім «Професіонал», 2008. – 176 с.
3. Крикавський Є.В. Логістичні системи / Є.В. Крикавський, Н.В. Чернописька. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2009. – 264 с.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Марія Федорівна Зяйлик

кандидат економічних наук

доцент, доцент кафедри менеджменту у виробничій сфері

Тернопільського національного технічного університету ім. І. Пулюя

Незважаючи на вплив розпочатих реформ на стан економіки України, можливості її зростання повною мірою не реалізовані. Одним із основних напрямків виходу з ситуації, що склалася, є широке впровадження інновацій за всіма напрямками діяльності підприємства. Обмеженість ресурсів стримує можливості інноваційної діяльності підприємств та висуває підвищені вимоги до визначення стратегічних завдань інноваційного розвитку з точки зору реальної ринкової ситуації та фінансового стану підприємств.

Вагомий внесок у вирішення проблем інноваційного розвитку вклали вітчизняні та закордонні вчені-економісти: І. Ансофф, Р. Форрестер, Б. Твісс, Й. Шумпетер, Л. Бляхман, В. Ганштак, В. Зайцев, М. Кондратьєв, Г. Метт, Є. Сапіро, Т. Хачатуров, А. Гальчинський, В. Геєць, М. Герасимчук, Н. Гончарова, М. Денисенко та інші.

На основі проведених теоретичних досліджень встановлено, що під стратегією управління інноваційної діяльністю промислового підприємства будемо розуміти сукупність загальних правил і напрямків діяльності з використання ресурсів, якими воно володіє або залучає, для досягнення цілей свого інноваційного розвитку.

Чітке виділення комплексу основних елементів, які утворюють будь-яку стратегію, визначає підхід до здійснення типізації стратегій. Віднесення стратегії до того або іншого класу може виконуватися шляхом ідентифікації переважного або характерного типу окремих її

елементів. Наприклад, якщо стратегія припускає використання для реалізації визначеної мети підприємства інноваційні ресурси, відповідно правилам і напрямкам своєї діяльності, то її варто віднести до класу інноваційних стратегій.

При розробці питань стратегії управління інноваційною діяльністю підприємства доцільно виділяти три групи взаємообумовлених факторів. Перша група факторів включає фактори інноваційного розвитку світової економіки. Друга група – це фактори, що визначають довгостроковий розвиток економіки держави, його геополітичне положення, світогосподарські зв'язки, національну безпеку країни. Виділені фактори відносяться до факторів зовнішнього середовища [1, С.10].

До третьої групи належать виробничі фактори: модернізація виробництва, реконструкція, технологічне відновлення, збільшення випуску продукції, освоєння випуску нової продукції, створення нових робочих місць, поліпшення умов праці. Перша група факторів у певній мірі визначає дію другої групи факторів, що у свою чергу активізує третю групу факторів [3, С.12].

Стратегія управління інноваційною діяльністю підприємства (C_{uidp}), що формується на основі зазначених груп факторів у найбільшій мірі враховує міжнародну, державну і виробничу інноваційну політику. Розуміючи під C_{uidp} цільові настанови і програми, спрямовані на досягнення довгострокових конкурентних переваг підприємства на зовнішньому і внутрішньому ринках, послідовність дій при розробці інноваційної стратегії полягає в наступному [2, С.24]:

- визначення цілей інноваційного розвитку і завдань, що їм відповідають;
- розробка організаційно-економічних заходів, що забезпечують вирішення завдань досягнення намічених цілей;
- розробка інноваційних проектів і програм, що забезпечують реалізацію великих організаційно-економічних заходів;
- визначення інвестиційної стратегії щодо реалізації інноваційних проектів.

Цілі інноваційного розвитку підприємства і завдання, спрямовані на їхню реалізацію, визначаються виходячи з його підходів до ведення бізнесу. Зарубіжний досвід свідчить, що у даний час для більшості підприємств усе частіше використовуються підходи, орієнтовані не на одержання великого обсягу прибутку, а на стабільне надходження фінансових ресурсів, що дає можливість менше залежати від кредиторів і мати необхідний обсяг коштів для підвищення конкурентноспроможності продукції, що випускається.

Список використаної літератури:

1. Вівчар О. І. Прагматизм прискорення бізнесу при моніторингу його економічної безпеки в контексті

трансформаційних змін / О. І. Вівчар // Сталий розвиток економіки. – Міжнародний науково-виробничий журнал – 1'2014 [23] – С. 194–199.

2. Єлісеєва О. К. Методи та моделі оцінки і прогнозування фінансового стану підприємств: монографія / О. К. Єлісеєва, Т. В. Решетняк; Донбаська держ. машинобудівна академія. – Краматорськ : ДДМА, 2007. – 208 с

3. Черваньов Д. Структурно-технологічні фактори та інноваційні процеси в моделях економічного розвитку // Вісн. Київ. ун-ту. Економіка. – 2009. – Вип. 36

АНАЛІЗ ЗАДОВОЛЕНOSTІ ЗАМОВНИКІВ ПРОДУКЦІЇ ТОВ «КЕРАМЕЙЯ»

Сергій Миколайович Ілляшенко, д.е.н., проф., зав. каф. маркетингу
та управління інноваційною діяльністю Сумського державного університету;
Ірина Володимирівна Меркун, зав. відділу маркетингу ТОВ «Керамейя»

Одним з головних факторів формування конкурентних переваг підприємств є високий рівень задоволеності їх споживачів. Задоволені споживачі купують більше та частіше, вони менш схильні до продукції конкурентів, схвально відзиваються про продукцію і її товаровиробника чим формують їх позитивний імідж [1]. Забезпечення задоволеності споживачів передбачає постійний моніторинг його рівня і розроблення відповідних коригуючих заходів. Це є справедливим як для виробників товарів широкого вжитку, так і товарів промислового використання.

З метою забезпечення лояльності замовників своєї продукції (клінкерної цегли та фасонних елементів) ТОВ «Керамейя» проводить оцінку рівня їх задоволеності. За її результатами розробляють заходи щодо поліпшення якості продукції, логістики, маркетингу, обслуговування споживачів тощо.

Підприємством розроблена власна методика оцінки за 9 параметрами, для кожного з них методом експертних опитувань замовників (дистриб'юторів) за шкалою 1-5 визначаються оцінки задоволеності та важливості (окремо). Фрагмент такої оцінки подано на рис. 1. В оцінюванні прийняли участь дистриб'ютори, що обслуговують регіони України та зарубіжних споживачів, зокрема: Центр – 8 дистриб'юторів; Схід – 10; Захід -1; Південь – 13; Експорт -2. На рис. 1 авторами подано усереднені результати їх оцінки. Узагальнена відносна оцінка рівня задоволеності становить 84%, що є достатньо високою (5 балів – 100%).

За результатами оцінки (рис. 1) сформовано комплекс заходів щодо підвищення рівня задоволеності замовників продукції, що передбачають оперативне реагування на їх проблеми, які виникають при замовленні, отриманні та використанні продукції ТОВ «Керамейя».

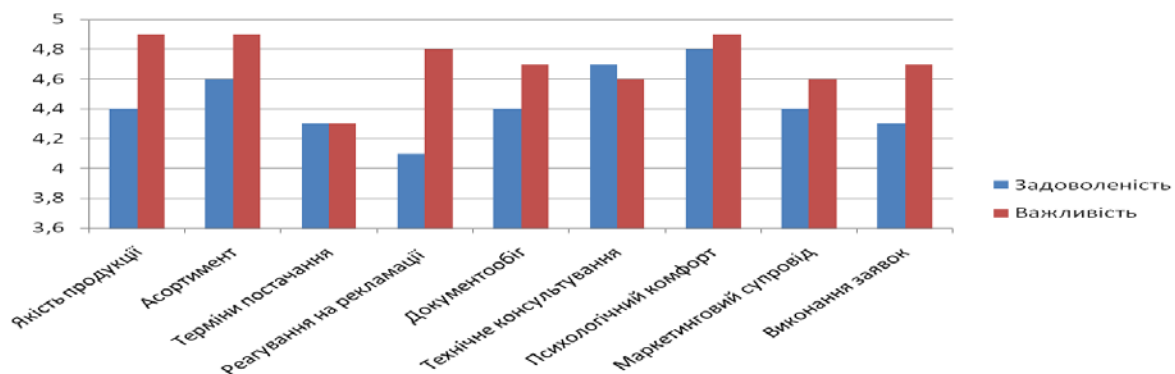

Рис. 1. Результати аналізу рівня задоволеності замовників продукції ТОВ «Керамейя» (станом на I півріччя 2016 р.)

Загалом було внесено корективи у виробничу, кадрову, логістичну та маркетингову політику підприємства, а також у системи документообігу та обслуговування споживачів. Аналогічний аналіз (з незначними змінами оціночних параметрів) і розроблення заходів, які спрямовані на підвищення рівня задоволеності замовників продукції підприємства виконується періодично на протязі трьох років.

Практика свідчить, що моніторинг стану і забезпечення високого рівня задоволеності замовників продукції ТОВ «Керамейя» дозволили сформувати не просто цільові групи постійних лояльних споживачів, але в більшій мірі надійних партнерів, які зацікавлені у взаємовигідному співробітництві. Вони відчують, що підприємство з вдячністю реагує на їх зауваження, претензії, побажання і сприймає їх як джерело ідей для покращення своєї діяльності. А це, в свою чергу, збільшує споживчий капітал підприємства [2], що дозволяє збільшити його ринкову капіталізацію, розширює можливості його стійкого зростання. З цих позицій аналіз рівня задоволеності споживачів є складовою системи формування їх лояльності, тим більше з огляду на специфіку ТОВ «Керамейя» яке збуває свою продукцію через мережу дистриб'юторів.

Подальші дослідження повинні бути спрямовані на розроблення, апробацію і впровадження програм лояльності які дозволять не лише зберегти наявних замовників, але й розширити їх коло. Аналіз ринкових позицій ТОВ «Керамейя» свідчить, що підприємство починає активно освоювати зовнішні ринки, які мають свою специфіку, зокрема більш жорсткі вимоги до якості і асортименту продукції, а також комплексу супутніх сервісних послуг. Відповідно, слід вносити корективи у систему показників і методику оцінки лояльності споживачів. Доцільним є і оцінка можливостей застосування методів і інструментів партнерського маркетингу, забезпечення більшого ступеня диференціації продукції і індивідуалізації заходів комплексу маркетингу. Необхідним є також накопичення статистичних даних, які дозволять побудувати економетричні моделі, які характеризують залежність економічних результатів діяльності підприємства від рівня задоволеності

замовників (споживачів) його продукції. Це дозволить цілеспрямовано управляти формуванням комплексу відповідних заходів.

Список використаної літератури:

1. Маркетинговий менеджмент: Підручник / Ф. Котлер, К.Л. Келлер, А.Ф. Павленко та ін. - К.: Видавництво "Хімджест", 2008. – 720 с.
2. Ілляшенко С.М. Актуальні проблеми управління інтелектуальним капіталом підприємства / С.М. Ілляшенко // Механізм регулювання економіки, 2008. - № 2. – С. 92-102.

ІНТРАПРЕНЕРСТВО: СУТНІСТЬ ТА СФЕРИ ЗАСТОСУВАННЯ

Косенко Олександра Петрівна, доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри економіки і маркетингу НТУ «ХП»
Маслак Марія Володимирівна, викладач кафедри організації виробництва та управління персоналом НТУ «ХП»

Зарубіжний досвід країн показує, що саме малі інноваційні підприємства (інтерпренери), створені в рамках великих корпорацій, є тією ланкою, яка зв'язує науку і промисловість. Вони готові взяти на себе ризик перетворення ідеї створення дослідних зразків виробів в реальну продукцію. Без цього неможливо оцінити, наскільки перспективною опиниться на ринку дана наукова розробка і варто займатися її комерціалізацією (антрепренерська діяльність). Саме через наявність інноваційного ризику на цій стадії багато великих компаній не роблять масштабні інвестиційні вкладення, адже їм потрібні хоча б якісь гарантії успіху. Тобто на практиці впровадження наукових досліджень стало нішею малих інноваційних фірм, що стало можливим з розвитком інтрапренерства з одного боку, та антрепренерства – з іншого.

Інтрапренерство передбачає використання творчого потенціалу працівників всіх підрозділів промислового підприємства (не тільки підрозділів інноваційного спрямування), отже, ключовою фігурою є інтрапренер. Інтрапренер – це співробітник даного підприємства, який працює за наймом, проявляє творчу ініціативу, відрізняється особливим духом підприємництва, генерує нові ідеї, організовує бізнес таким чином, щоб підприємство отримувало прибуток за рахунок ефективного використання власних інтелектуальних та матеріально-технічних ресурсів. Інтрапренер (внутрішньофірмовий підприємець) на даному підприємстві може бути керівником, спеціалістом, робочим, тобто виконувати свої функції у відповідності з робочим місцем. Разом з тим, інтрапренером може бути тільки така особистість, яка володіє певними підприємницькими здібностями. Тестування дозволяє виявити в них такі важливі підприємницькі якості, як: схильність до ризику, креативність, спрямованість на досягнення поставленої мети, уміння складати бізнес-плани, навички в сфері права, економіки та фінансів і т.п. Отже, з усього вищесказаного можна виділити одну

з основних характеристик інтрапренера – це мотивація підприємницької діяльності як мотивація особливого виду праці. Надзвичайно важливим є той факт, що в комплекс внутрішніх спонукань інтрапренерства входить розробка і реалізація продуктових та технологічних інновацій, тобто інтелектуальна складова його діяльності, а значить і всього колективу даного підприємства.

Можна легко представити типову ситуацію виникнення інтрапренерства на машинобудівному підприємстві. Наприклад, в одному з підрозділів підприємства створено прогресивний технологічний продукт, промислове виробництво якого на даний час не входить в коло найбільш пріоритетних інтересів підприємства. Розробник цього продукту (винахідник) впевнено доводить той факт, що ця технологічна розробка знайде свого споживача на цільовому ринку, але в даний час розробник особисто не володіє коштами для виробництва продукції з її використанням. Виходячи з цих позицій, керівництво підприємства приймає рішення про створення малого підприємства з пайовою участю розробника технологічного продукту, який, частіше всього, стає або її керівником, або здійснює науковий супровід і безпосередньо організує виробництво свого продукту. Коли новий бізнес отримує ринкове визнання і почне приносити відчутний прибуток, він входить як складова частина у відповідний структурний підрозділ машинобудівного підприємства або виділяється в якості нової самостійної лінії продукції. При цьому винахідник не втрачає свої права на інтелектуальну власність, найбільш ефективно здійснює внутрішній трансфер своєї розробки і одночасно сприяє покращанню техніко-економічних показників роботи машинобудівного підприємства.

Пропоноване визначення направлено на вирішення низки надзвичайно важливих завдань, які в сучасній виробничо-комерційній діяльності промислових підприємств є визначальними при досягненні ними своїх комерційних цілей на цільовому ринку. Серед них відмітимо наступні:

- активізація та використання творчого потенціалу співробітників;
- більш ефективне використання власних ресурсів підприємства (матеріальних, технічних, фінансових, інформаційних, людських і т.п.);
- розширення, покращення та удосконалення номенклатури та асортименту продукції підприємства, що випускається;
- оперативне реагування на зміни нужд та потреб споживачів продукції підприємства, що висувуються ними в зв'язку з ринковими, соціальними та науково-технічними змінами на цільовому ринку;
- максимальна реалізація творчого інноваційно-інтелектуального потенціалу співробітників з метою покращення виробничо-комерційної діяльності підприємства;

- створення основи для подальшого розвитку виробництва;
- створення ідеальних умов для внутрішньофірмового трансферу технологічних продуктів, розроблених на власному підприємстві та швидкої реалізації всіляких нововведень (технічних, організаційних тощо);
- сталий інноваційний розвиток підприємства та підвищення його конкурентоспроможності на цільовому ринку продукції;
- швидка реалізація всіляких нововведень (технічних, продуктових, організаційних, управлінських, ринкових і т.п.);
- суттєве покращення техніко-економічних характеристик роботи підприємства та с соціально-економічних показників життя його співробітників.

Список використаної літератури:

1. Алексашкина Е.И. Внутрифирменное предпринимательство / Е.И. Алексашкина // Научный журнал СПбГУНиПТ [Электронный ресурс]. – 2011. – № 1. – Режим доступа: <http://www.open-mechanics.com/journals>.
2. Аниконов Н. Б. Механизмы и функции интрапренерства в инновационной деятельности предприятий и регионов. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.05. – Экономика и управление народным хозяйством (управление инновациями и инвестиционной деятельностью, региональная экономика, предпринимательство). – Кисловодск, – 2004. – 178 с.
3. Власова, М. Ф. Система интрапренерства в сфере строительства : монография / М. Ф. Власова, В. В. Козлов, А. М. Платонов. - Екатеринбург : УрФУ, 2014, - 144 с.
4. Грабченко А.И. Основы маркетинга высоких технологий : [учебное пособие] / Грабченко А.И., Перерва П.Г., Смолвик Р.Ф. – Х. : ХГПУ, 1999. – 242 с.
5. Жабин А.П. Интрапренерство как инструмент управления инновационной активностью предприятия / А.П.Жабин, Е.А. Кандрашина, Е.П.Трошина // Вестник Самарского государственного экономического университета. Самара, № 6(56), 2009. – С. 38-44.
6. Миллер А.Е. Интрапренерство / А.Е.Миллер, С.Н.Чуканов.- Омск: Изд-во ОмГТУ, 1998.- 141 с.
7. Негреева В.В. Интрапренерство как расширенная форма управления предпринимательскими структурами [Электронный ресурс] / В.В.Негреева // Экономика и экологический менеджмент. 2013. №3.- Режим доступа: <http://economics.open-mechanics.com/articles/749.pdf>
8. Перерва П. Г. Антикризовий моніторинг фінансово-економічних показників роботи машинобудівного підприємства / П.Г.Перерва, В.Л.Товажнянський // Економіка розвитку. – Харків : ХНЕУ. – 2010. – №2 (54). – С. 46–50.
9. Перерва П. Г. Синергетичний ефект бенчмаркінгу конкурентних переваг / П.Г.Перерва, Н. П. Ткачова // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – № 4(1). – С. 55-66.
10. Перерва П.Г. Антикризові інструменти сталого розвитку підприємства: інноваційна, інвестиційна та маркетингова політика / П.Г.Перерва, А.В.Косенко, О.П.Косенко // Вісник Нац.техн.ун-ту "ХПІ" : зб.наук.пр. Темат. вип. : Технічний прогрес та ефективність виробництва. – Харків : НТУ "ХПІ". – 2012. – № 25. – С. 100-106.
11. Перерва П.Г. Економіка та організація інноваційної діяльності : підруч. / П.Г.Перерва; за ред. П.Г.Перерви, С.А.Меховича, М.І.Погорелова. – Харків : НТУ «ХПІ», 2008. – 1080 с.
12. Перерва П.Г. Розвиток методів аналізу фактичного стану конкурентних переваг підприємства / П.Г.Перерва, Н.П.Ткачова // Економіка розвитку. – Харків : ХНЕУ, 2011. – № 4 (60). – С. 116-120.
13. Перерва П.Г. Розвиток методів аналізу фактичного стану конкурентних переваг підприємства / П.Г. Перерва, Н.П. Ткачова // Економіка розвитку. – Харків : ХНЕУ, 2011. – №4 (60). – С. 116-120.
14. Пузикова Е.А. Управление предприятием на основе интрапренерской деятельности / Е. А. Пузикова // Российское предпринимательство. - 2008. - № 7. - С. 60-63.
15. Стоцкая А.А. Формирование экономических и организационных условий эффективной интрапренерской деятельности на предприятиях / А.А.Стоцкая // ЭКОНОМИНФО.- 2013.- № 19.- С.70-74.
16. Pererva P.G. Technology transfer [Text] / P. G. Pererva, G. Kocziszky, D. Szakaly, M. Somosi. — Veres-Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI», 2012. — 668 p.

КРЕАТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ: ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Лебедєва І.О., Крикун Є.О., студенти
Науковий керівник – Воробйова Л.Д., к.т.н, доцент
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

У наш час усі розвинені країни світу приділяють значну увагу розвитку креативності, тобто інтенсивно запроваджують і розвивають її у всіх сферах діяльності. Креативність стає постійною звичною практикою і основним джерелом конкурентних переваг. У будь-якій сфері виробництва в кінцевому підсумку перемагає той, хто володіє креативним потенціалом. Управління процесами формування й використання креативного потенціалу відноситься до «креативного менеджменту». Тому, актуальним стає питання запровадження креативного менеджменту на українських підприємствах.

Наукова література має багато різноманітних підходів до трактування поняття «креативний менеджмент» [1]. Креативний менеджмент це:

- 1) підсистема інноваційного менеджменту, що забезпечує здатність суб'єктів управління висувати та розвивати нові ідеї, які набирають форми наукової або технологічної інформації;
- 2) одна з функцій менеджменту, яка спрямована на забезпечення здатності суб'єктів управління висувати та розвивати нові ідеї, які набирають форми наукової, технологічної інформації та акумулювання нових ідей;
- 3) сукупність сприятливих умов, що створюються керівниками підприємства для творчого розвитку трудового колективу й окремих працівників із метою акумулювання креативних ідей щодо вирішення виробничо-господарських проблем, подолання їх наслідків;
- 4) сукупність управлінських відносин між керівниками та підлеглими на предмет встановлення цілей стосовно пошуку креативних ідей, їх виконання, пов'язаних із вирішенням виробничо-господарських проблем, подоланням їх наслідків.

Велика кількість вчених приділяли увагу розумінню, вивченню та формулюванню поняття «креативний менеджмент» як запоруки успіху підприємства. Більшість науковців, зокрема Афонін А.С., Василенко В.О., Вилюнас В.К. та інші зазначають, що креативний менеджмент набуває найбільш прикладного значення за умови його розкриття з позиції системного і функціонального підходів. Системний підхід полягає у розгляді системи управління з двох позицій. Перша репрезентує систему управління як взаємодіючу сукупність керуючої і керованої підсистем управління. Друга – як сукупність взаємопов'язаних підсистем управління, що є конкретними функціями менеджменту [2].

Для розвитку креативного менеджменту на підприємстві необхідно:

по-перше, створювати сприятливий психологічний клімат у колективі. Так як у кожному з нас закладено потенційні здібності, які при грамотному підході можна розкрити. А людина може творчо працювати лише там, де добре себе почуває, де має більше свободи та самостійності;

по-друге, для працівників підприємства потрібно забезпечити надходження нової інформації, яку вони можуть отримати шляхом відвідування семінарів, тренінгів та конференцій;

по-третє, вдалі пропозиції та цікаві ідеї працівників, не повинні залишатися поза увагою, вони повинні обов'язково заохочуватися, інколи це буває важливішим ніж матеріальна винагорода.

У сучасних умовах креативність та її фактори є детермінантами успішної управлінської діяльності, оскільки сприяють швидкому прийняттю рішень, розробки оригінальних стратегій, впровадження інновацій та реалізації інших важливих управлінських функцій на підприємстві [4].

Отже, застосування креативного менеджменту на підприємстві дає можливість останньому отримувати значні прибутки, ефективний інноваційний розвиток, розкриття творчих здібностей працівників, а головне – підвищення конкурентоспроможності.

Список використаної літератури:

1. Калініченко Ю.Б. Креативність як основа менеджменту організації / Ю.Б.Калініченко, Я.І.Смірнова // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. - №4, Т. II. – С. 186-191.
2. Василенко В.О. Інноваційний менеджмент: навч. посібн. / В.О.Василенко, В.Г.Шматьго. – К.: Вид-во «ЦУЛ», 2005. – 440с.
3. Процак К.В. Креативність персоналу як важливий чинник інноваційного розвитку підприємства / К.В.Процак, О.П.Просович // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2011. - №698. – С. 272-276.
4. Мала Н.Т. Креативність як складова креативного управління // Електронний науковий архів Наково-технічної бібліотеки Національного університету «Львівська політехніка», 2011. – С. 18-23.

ОСОБЛИВОСТІ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ.

Майстро Д.С. студентка економічного факультету
Національного технічного університету «ХП».
Науковий керівник Перерва П.Г. д.е.н., професор,
декан економічного факультету НТУ «ХП»

Будь-яке підприємство в період економічної кризи переживає складні потрясіння, адже відбувається відтік клієнтів, скорочуються рекламні бюджети, змінюються лідери в галузі, посилюється конкуренція, що часто призводить до перерозподілу ринку. Тому з початком економічної кризи чимало підприємств вимушені коригувати не тільки поточні, а й

стратегічні плани свого розвитку.

Вкрай необхідним в таких умовах є адекватне застосування існуючого комплексу маркетингових інструментів, як необхідної складової антикризової програми розвитку підприємства. Адже досить часто в складних умовах підприємства, в першу чергу, намагаються скоротити всі свої витрати, навіть ті продуктивні витрати, які могли б допомогти пережити складні часи та вийти з кризи сильнішим.

Наприклад, підприємства значно зменшують витрати на просування продукції та її рекламу. І це при тому, що саме реклама може допомогти відкрити нові ринки збуту, збільшити ринкову частку підприємства. Тобто знижувати витрати на рекламу в період економічної кризи (або взагалі відмовитись від неї) – це заздалегідь приректи підприємство на виживання в умовах постійної збитковості, а в довгостроковій перспективі навіть на банкрутство.

Так, Висоцький О. з цього приводу наводить цікавий приклад. У друкарні середнього розміру, що випускає журнали, багатосторінкові брошури близько 1000 постійних замовників, і в звичайних умовах відбувається поступове оновлення імен клієнтів в цій базі. В період 2011-2014 років такі втрати оновлення могли складати близько 30 % на рік, або приблизно 300 замовників. Щоб компенсувати цей відтік і забезпечити збільшення клієнтської бази на 25 % на рік, треба було залучати в середньому лише 14 нових клієнтів в місяць. При хорошому обслуговуванні існуючих клієнтів цього було досить для забезпечення стабільного зростання доходу.

Але в кризу ситуація змінюється кардинально - розмір середнього замовлення знижується приблизно на 40%, а швидкість, з якою скорочується база клієнтів, збільшується як мінімум в 2 рази. Таким чином, для того, щоб утримати дохід на колишньому рівні, потрібна, по-перше, база з 1700 імен клієнтів, а по-друге, швидкість «вибування» з цієї бази буде удвічі більшою. В таких умовах друкарні треба залучати не 14 нових клієнтів на місяць, а хоча б 100, щоб після початку кризи поступово вийти на колишній рівень доходу. А це означає, що кількість нових клієнтів в місяць необхідно збільшити в 7 разів [1].

В цьому конкретному випадку краще відкласти по можливості оплату рахунків та збільшити кредиторську заборгованість, аніж зменшувати витрати на рекламу. Тільки зростання клієнтської бази і кількості замовлень дозволить врешті-решт розрахуватися з боргами та забезпечити прибутковість діяльності підприємства.

Інша поширена помилка в стратегії розвитку підприємства в умовах економічної кризи – ігнорування змін в поведінці споживачів.

Наразі у туристичній галузі бюджетний туризм може скорочуватися в 10 разів! Це означає, що в період економічної кризи можуть збанкрутувати біля 80% туристичних

агентств. При цьому преміум-туризм практично не відчуває будь-якого впливу кризи [1].

Цей приклад, свідчить, що підприємства, які надають свої послуги і продукти багатим клієнтам, можуть в меншій мірі піклуватися про зміни в поведінці споживача, адже люди, які витрачають на свої поточні потреби незначну частину щомісячного заробітку, практично не змінюють своїх споживчих уподобань.

Якщо підприємство реалізує продукцію або послуги, що належать до категорії «найнеобхіднішого», варто потурбуватися про те, щоб пропозиція клієнтові виглядала більш вигідною, ніж у конкурентів. В цьому випадку підвищення цін випереджає зростання зарплат, і якщо раніше людина витрачала біля 50 % щомісячного доходу на найнеобхідніше (житло, побутові потреби, продукти харчування), то в період кризи вони можуть витратити на ці статті майже увесь свій дохід.

Однак, якщо продукція чи послуги підприємства не відноситься до категорії «найнеобхіднішого» або до преміум класу для заможних клієнтів, таке підприємство в умовах економічної кризи знаходиться в зоні великого ризику, адже в такому випадку споживач може відкласти купівлю його продукції до кращих часів. Тобто для цієї категорії споживачів настав час заміщувати звичні послуги і товари та відмовлятися від деяких з них через необхідність економити. Крім того, споживач починає по-іншому ставитись до реклами і усвідомлювати те, яку користь він отримає від продукту, який рекламує підприємство. Щоб використати цю зміну у поведінці клієнтів, реклама підприємства в період економічної кризи повинна стати більш дієвою та акцентованою на певні сегменти споживачів.

Отже, в умовах економічної кризи маркетинговій службі підприємства слід дуже уважно вивчати, що змінилося в житті і поведінці споживачів, оцінювати ефективність реклами і результативність заходів з просування продукції. Це дозволить підприємству в кризу зберегти трудовий колектив та клієнтів, оптимізувати витрати, випередити конкурентів і вийти на новий рівень розвитку.

Список використаної літератури:

1. Высоцкий А. «Какие ошибки могут быть фатальными в кризис?» / А.Высоцкий // Электронный ресурс. Режим доступа: <http://forbes.net.ua/author/33683>

ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДІВ МАЙНОВОГО ЗАХИСТУ ТА ДОЦІЛЬНІ СПОСОБИ ЙОГО ОРГАНІЗАЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Маслак О.І., д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки
Азаров А. К., Бігдан М.В., студенти
Кременчуцький національний університет ім. М.Остроградського

У зв'язку з необхідністю вирішення проблем на підприємствах, зумовлених фінансовою кризою, економічними реформами уряду, застарілими технологіями, некомпетентністю персоналу, економічна безпека підприємства стала як ніколи актуальним питанням.

Особливу увагу питанням управління економічною безпекою підприємства та її складовим приділяли такі дослідники, як Г. Козаченко, В. Пономарьов, О. Ляшенко, Л.Донець, М. Тумар та ін. Можна сказати, що управління економічною безпекою підприємства - це вплив на економічну діяльність підприємства, з метою приведення його до такого стану, за якого можливо протистояти зовнішнім та внутрішнім негативним чинникам, приведення його до стабільного розвитку [1].

Формування організаційно-економічного механізму управління майновими ризиками у рамках гарантування економічної безпеки підприємства пов'язано з виникненням певних витрат, які поділяються на прямі й непрямі. Прямі витрати при застосуванні моделі комерційного страхування дорівнюють сумі страхової премії, при застосуванні моделі самострахування – сумі коштів, що резервуються у фонд майнового ризику за розглянутий період. Некомпенсований збиток, зокрема, включає: збиток, що виникає при неповному страхуванні; збиток внаслідок відмови (у т.ч. часткової) від виплати відшкодування; збиток внаслідок недостатчі власних ресурсів [4].

Схема основних етапів застосування механізму управління майновими ризиками наведена на рисунку 1.1.

Запропонована класифікація та склад витрат і можливих втрат підприємства при формуванні механізму управління майновими ризиками, що безпосередньо співвідносяться з прийнятими до розгляду елементами потенційних можливостей підприємства.

Завданням інформаційного забезпечення застосування механізму управління майновими ризиками підприємства є створення бази даних про стан майнових об'єктів, умови їх функціонування, відомості щодо технології виробництва. Якість інформаційного забезпечення завдяки моніторингу надає можливість раннього запобігання та реагування на ризикові ситуації, що виникають на підприємстві.

Управління значними ризиками підприємства доцільно здійснювати із залученням зовнішніх джерел відшкодування, у даному випадку комерційного страхування. Для ризиків, що передбачають залучення комерційного страхування, оптимізаційні процедури другого рівня зводяться до таких напрямів: вибір страхової компанії з оптимальними умовами пропозиції страхових послуг; формування на базі моделі комерційного страхування моделі змішаного відшкодування майнових ризиків підприємства [3].

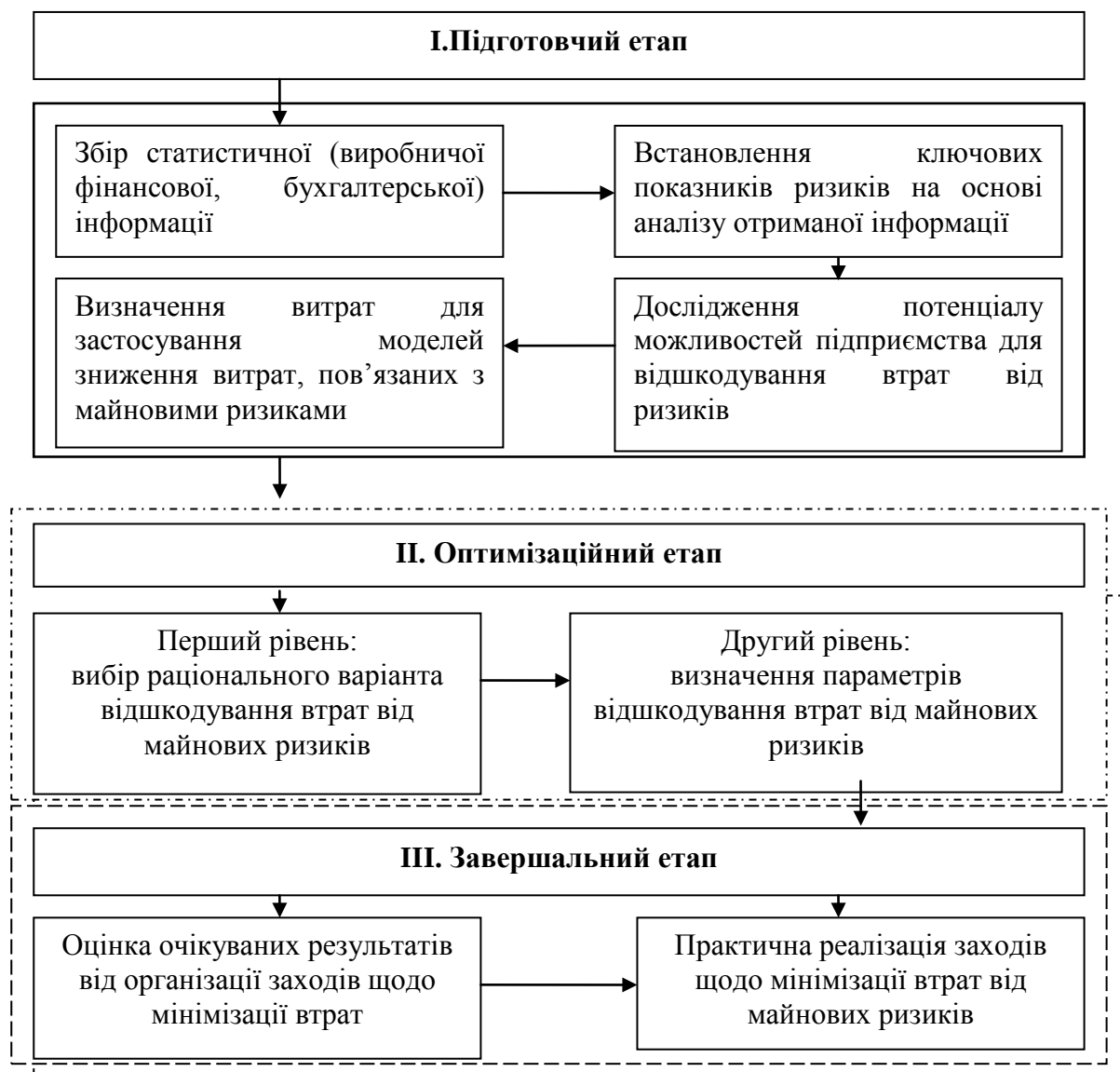

Рис. 1.1 Схема основних етапів застосування механізму управління майновими ризиками [2; 5]

Таким чином, обґрунтовано, що страхування як цільовий компенсаційний ресурс підприємства, забезпечує відшкодування збитків від реалізації майнових ризиків і сприяє стійкій, безперебійній роботі підприємства, що, у свою чергу, є головною метою функціонування системи економічної безпеки.

Список використаної літератури:

1. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізм забезпечення) / О.І. Барановський. – К. : КНТЕУ, 2004. – 759 с.
2. Моделювання економічної безпеки : держава, регіон, підприємство / В.М. Геєць, М.О. Кизим, Т.С. Клебанова, О.І. Черняк. – Х., 2006. – 240 с.
3. Проблеми управління економічною безпекою суб'єктів господарювання : монографія / [О. А. Кириченко, М. П. Денисенко, В. С. Сідак, О. І. Захаров, П. Я. Пригунов та ін.]. – К. : ІМБ Університету економіки та права «КРОК», 2010. – 412 с.

4. Мунтян В.І. Економічна безпека України / В.І. Мунтян. – К. : вид-во КВІЦ, 1999. – 464 с.
5. Ортинський В.Л. Економічна безпека підприємств / В.Л. Ортинський, І.С. Керницький, – К. : Правова єдність, 2009. – 544 с.

МОТИВАЦІЯ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Олександр Вадимович Руденко
магістрант 2-го року навчання
Дніпродзержинського державного технічного університету
Науковий керівник: Кучер М.М., к.е.н., доцент

В умовах загострення конкурентної боротьби забезпечення стійкого розвитку підприємства потребує активізації інноваційних процесів. В процесі розробки та впровадження інновацій суттєву роль відіграє мотивація як джерело інтенсифікації інноваційної активності різних суб'єктів та дієвий засіб подолання інертності їх мислення.

Розуміння того, що спонукає учасників інноваційних процесів ухвалювати ті або інші рішення, які мотиви лежать в основі їхньої поведінки, яким чином можна активізувати бажані для розробки новачій мотиви і послабити ті з них, які стримують рух в напрямку інноваційного розвитку, виступає важливим чинником підвищення ефективності управління інноваційною діяльністю. З урахуванням особливого значення мотиваційних процесів в творчій діяльності, дослідження шляхів вирішення проблем мотивації персоналу, що веде інноваційну діяльність, набуває першочергового значення для практичної роботи з управління людськими ресурсами в новачійній сфері.

Аналіз сутності мотивації в системі ключових категорій та понять інноваційного менеджменту [1-3] дозволяє розглядати мотивацію як поетапний, причинно-наслідковий процес, що визначає поведінку працівника відносно активізації його творчості та участі у процесах розробки, впровадження та поширення новачій. Практична реалізація функції мотивації полягає у підборі різних способів і методів ефективної дії на персонал в цілях його орієнтації на інноваційну діяльність з урахуванням мотиваційних установок працівників і їх професійного і особистого інноваційного потенціалу.

Сьогодні проблема мотивації творчої активності ще потребує глибокого цілісного осмислення. Тільки зважений, комплексний підхід до мотивації праці дасть можливість забезпечити ефективність інноваційного розвитку підприємства і примножити його інноваційний потенціал. Необхідна нова дієва система мотивів та стимулів працівників, тобто потрібен мотиваційний механізм, який дозволив би запропонувати заходи по координації зусиль на інноваційний розвиток підприємства за допомогою активізації

творчості працівників.

Для формування такого мотиваційного механізму необхідно: визначити технологію мотивації праці на конкретному підприємстві; проаналізувати чинники, що впливають на мотивацію працівників; вибрати з урахуванням всіх чинників способи досягнення ефективної мотивації, реально можливі на даному підприємстві, і визначити мотиваційну модель управління його інноваційною діяльністю.

Ефективність або життєздатність тієї або іншої мотиваційної моделі можна перевірити тільки шляхом їх апробації на практиці з урахуванням того середовища, де вони упроваджуватимуться.

Аналіз системи мотивації і стимулювання творчої активності персоналу діючого промислового підприємства металургійної галузі дозволив визначити такі відмітні особливості інноваційного менеджменту: розкріпачення творчої ініціативи особистості; розширення неформального спілкування (наукової комунікації); підтримка новаторства керівництвом підприємства; простота і ясність патентних процедур; швидкість та гласність розгляду заявок винахідництва.

Реалізація зазначених та інших принципів знаходить втілення в застосуванні різноманітних економічних і морально-етичних стимулів, що підтримують рівновагу між якістю творчої роботи спеціаліста-новатора, з одного боку, і рівнем винагороди – з іншого. До прямих методів стимулювання відносяться: розмір заробітної плати, премії, надбавки, винагороди, пільги, пенсійне забезпечення, участь у прибутку.

Опосередковані (непрямі) методи включають придбання акцій компанії; оплату членства в наукових товариствах; оплату проїзду на наукові конференції; свободу спілкування між співробітниками і керівництвом у робочий час; розвиток неспеціалізованої кар'єри; зміну статусу підрозділу і керівництва залежно від успіху інновації; формування спільної думки, сприятливої для наукового пошуку; заохочення до роботи в команді.

Для ухвалення кваліфікованих управлінських рішень щодо створення та розвитку ефективного мотиваційного механізму необхідно застосовувати мотиваційний моніторинг, тобто систему постійного спостереження і контролю за станом мотивації творчої активності працівників. Головною метою мотиваційного моніторингу є збір, вивчення і підготовка інформації для прийняття і аналізу рішень по здійсненню мотивації персоналу на різних рівнях управління підприємством.

Основними напрямками мотиваційного моніторингу на підприємстві, як правило, є: винагорода за новаторство і винахідництво (економічний аспект); суспільна свідомість (соціальний); індивідуальна свідомість (психологічний).

В результаті проведеного дослідження було виявлено, що для поліпшення системи управління інноваційними процесами на підприємстві необхідно не тільки виявляти і розробляти нові дієві мотиви і стимули творчої активності, але і визначати ступінь готовності працівників до інноваційної діяльності. З цією метою були розроблені карти визначення рівнів готовності працівників підприємства до інноваційної діяльності та опитувальний лист для оцінки якостей, необхідних для інноватора.

Список використаної літератури:

1. Васюхин О.В. Основы мотивации инновационной деятельности промышленного предприятия / О.В. Васюхин, Е.А. Павлова // Электронный научный журнал. Современные проблемы науки и образования. – 2013. – № 4. [Электронный документ] - Режим доступа: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=9477>
2. Звездилин А.Ю. Мотивация персонала как функция управления инновационно-ориентированной организацией / А.Ю. Звездилин, А.Б. Тихонова // Экономический вестник Российского государственного университета. Часть 2. - 2007. - №1. – С. 105-110.
3. Шамина Л.К. Мотивация персонала в системе функций инновационного менеджмента / Л.К. Шамина, Л.В. Минченко [Электронный документ] - Режим доступа: <http://www.ibl.ru/konf/021210/34.html>

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ЯКІСТЬ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Скляр М.О., аспірант кафедри економіки
Науковий керівник: д.е.н., професор Маслак О.І.
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

В умовах конкуренції все більше машинобудівних виробників приділяють увагу питанню підвищення цінності продукції. Адже тільки якість продукції визначає в більшій мірі – чи зробить замовник наступне замовлення у того ж виробника [4]. В свою чергу управління якістю впливає на економічний аспект підприємства. Підприємство повинно встановити коротко- та довгострокові економічні цілі, які потрібно розглядати на регулярній основі при плануванні якості. Зменшення витрат у короткостроковому періоді може мати негативний довгостроковий вплив на довіру замовників і репутацію продукції.

Для досягнення мети вище керівництво повинно задокументувати цілі підприємства, політику та цілі у сфері якості. Після цього стає можливим планування дій по збільшенню прибутку та зменшенню витрат для досягнення максимального економічного ефекту [5].

Ефективне управління витратами на якість на машинобудівних підприємствах дозволяє вирішувати задачі, які пов'язані з раціональним використанням ресурсів, підвищенням рентабельності, конкурентоспроможності продукції. Правильна організація обліку, аналізу та оцінювання витрат на якість необхідна для управління інвестиціями в

поліпшення якості, забезпечення якості виготовлення продукції, вдосконалення технології виробництва, розвитку виробництва, забезпечення інтересів виробника і замовника.

У даний час процесам управління витратами на якість на машинобудівних підприємствах України здебільшого не притаманні достатній рівень системності, гнучкості та динамічності. Але підприємство повинно досягати свою основну мету при безперервному поліпшенні його роботи, використовуючи методологію управління економікою якості.

Перш за все на підприємстві повинні бути визначені процеси. Це дозволяє ідентифікувати, перевіряти та вести облік видів діяльності та пов'язані з ними витрати. Визначення процесів дозволяє контролювати та враховувати ступінь задоволеності замовників. Використовуючи дані про витрати та задоволеність замовників можна ідентифікувати можливості для поліпшення процесів. Подальше здійснення аналізу витрат та прибутку з урахуванням коротко- та довгострокових вигод дає можливість керівництву зрозуміти чи є потрібною та виправданою діяльність з поліпшення.

Концепція економічної оцінки витрат на якість, що закладена у сучасних стандартах на системи менеджменту якості, які задовольняють вимогам стандарту ISO 9001 [2], та стандартах, що містять специфічні вимоги для конкретної галузі (наприклад, стандарти ISO/TS 16949 [3], AS 9100 [1]), може розглядатися як інструмент, який дозволяє визначити економічні наслідки рішень, які приймаються в рамках системи менеджменту якості, а також провести оцінку втрат від виникнення дефектів та невідповідностей, провести різнобічний аналіз витрат на якість.

На даний час у більшості машинобудівних підприємств України відсутній комплексний методичний підхід щодо поліпшення менеджменту якості, який базується на бінарній системі «якість – витрати», що спрямована на забезпечення балансу між інтересами виробника та замовників. Незважаючи на існуючі підходи до змісту та класифікацію витрат на якість, відсутній єдиний напрямок використання методів менеджменту якості в цілях підвищення ефективності систем менеджменту якості, контролю та управління витратами на якість. Так як стандарт ISO/TS 16949 [3] з'явився значно раніше аналогічних документів в інших галузях та у зв'язку зі стрімким розвитком автомобілебудування у світі став найбільш успішно відпрацьованим до моменту зростання попиту на системи менеджменту якості, пропонується використання його вимог та принципів для вдосконалення існуючих методів та підходів до управління економікою якості на машинобудівних підприємствах.

Список використаної літератури:

1. AS 9100:2009. Quality management systems Requirements for aviation, space and defense organizations (Системи [менеджмента](#) качества - Требования к организациям авиационной, космической и [оборонных](#)

отраслей промышленности). – Американская Организация по качеству в авиации и космонавтике (AAQG), 2009. – 27 с.

2. ISO 9001:2008. Quality management systems – Requirements (Системы менеджмента качества. Требования). – Женева: ИСО, 2008. – 36 с.

3. ISO/TS 16949:2009. Quality management systems. Particular requirements for the application of ISO 9001:2008 for automotive production and relevant service part organizations (Системы менеджмента качества. Особые требования по применению ISO 9001:2008 для автомобильных производств и организаций, производящих соответствующие сервисные части). – Женева: ИСО, 2009. – 44 с.

4. Анализ затрат на качество [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://quality.eup.ru/ECONOM/analysis-q.htm>. – Загл. с экрана.

5. Гонtareва І. В. Оцінка результативності діяльності підприємства [Електронний ресурс] / І. В. Гонtareва. – Режим доступу: <http://klevoz.ru/nuda/ocinka-rezuletativnosti-diyalenosti-pidpriyemstva/main.html>. – Назва з екрана.

КРОКИ ДО СТВОРЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Сова Олена Юріївна
к.е.н., доцент кафедри
національної економіки та фінансів,
Університет економіки та права «КРОК»

Інвестиції є невід'ємною частиною сучасної економіки, особливо на її мікрорівні. Зростання ефективності основної діяльності підприємств безпосередньо залежить від їхньої інвестиційної активності, спрямованої на збільшення обсягів виробництва, вихід на нові ринки, розробку нових товарів та послуг тощо.

В даний час перед підприємствами стоїть важливе завдання, а саме: підтримання сприятливого інвестиційного клімату, створення проєктів, які переконливо доведуть інвесторам, що саме дане підприємство заслуговує інвестицій [1, с. 122].

Управління інвестиційною діяльністю слід розглядати як складову загальної системи управління підприємством. Серед особливостей зазначимо: інтегрованість із загальною системою управління підприємством, комплексність в процесі формування управлінських рішень щодо реалізації інвестицій у взаємозв'язку з кінцевими результатами фінансової діяльності підприємства, високий рівень динамізму управління в галузі формування й реалізації інвестицій, багатоваріантність підходів щодо прийняття окремих управлінських

рішень в сфері формування інвестиційних ресурсів підприємства, орієнтація на стратегічний розвиток підприємства [2, с. 486].

Більшу частину доходів підприємству приносить безпосередньо операційна діяльність. Однак, ефективною вона може бути тільки при наявності правильно розробленого і реалізованого інвестиційного проекту. Щоб отримати максимальний прибуток від інвестування, необхідним є створення в компанії окремого підрозділу – інвестиційного департаменту. Його персонал займатиметься виключно розвитком інвестиційного продукту, контролем діяльності усіх учасників інвестиційного процесу – ініціатора, інвестора, замовника, виконавця і покупця.

Аналізуючи наявні підходи до формальних критеріїв ефективності управління інвестиційною діяльністю, необхідно зазначити, що вони відповідають умовам господарювання в циклічності розвитку. Поточна прибутковість операцій не завжди є приводом для її збереження впродовж середньострокового періоду. У зв'язку з нестійким характером інноваційної діяльності в цілому недоцільно встановлювати жорсткі часові межі щодо рентабельності інвестицій та повернення капіталовкладень. Тому для українських підприємств необхідно провести нормування частки інноваційних інвестицій у загальному обсязі (без регламентації напрямів інвестування) [3, с. 85].

Заходами для створення ефективної системи управління інвестиціями на підприємстві є: - оцінка параметрів інвестиційного проекту. На цьому етапі визначається рентабельність підприємства. Оцінюючи масштаби інвестиційної активності, приділяється увага розрахунку часу окупності вкладень і обсягам витрат трудових ресурсів;

- розподіл обов'язків між учасниками інвестиційного проекту. На даному етапі власник бізнесу або його уповноважена особа розподіляє функції та завдання між інвестором, виконавцем і замовником;

- опис інвестиційного менеджменту. Здійснюється опис початкових даних інвестиційного проекту, в якому зазначено, хто і чому запропонував інвестувати в бізнес грошові кошти. На даному етапі визначають осіб, які будуть виступати в якості замовника та інвестора. Друга частина опису – характеристика процесу моніторингу інвестиційної діяльності та межі її часткового або повного завершення. Остання частина – розгляд процедури завершення проекту. Тут вказано порядок подій, пов'язаних з припиненням інвестиційної діяльності.

Після перерахованих вище кроків власник бізнесу зможе визначитися з основними напрямками інвестиційної діяльності, оцінити масштаб фінансування та інші витрати за проектом, визначити ефективність інвестиційного проекту, виключити непотрібні деталі, а також підвищити ефективність основної діяльності компанії.

На закінчення, підкреслимо, що інвестиційна діяльність будь-якого підприємства потребує системи ефективного управління. Ця система дає перевагу в конкурентному середовищі для будь-якої компанії. Управління інвестиційною діяльністю має ґрунтуватися на оптимальному поєднанні вирішення поточних та стратегічних завдань розвитку національної економіки з урахуванням першочерговості розв'язання існуючих проблем. Інтенсивність інвестиційної діяльності тісно пов'язана із стабільністю фінансового сектора, адже нестабільність фінансових ринків є суттєвою перешкодою для притоку капіталу.

Список використаної літератури

1. Міцкевич Н.В. Управління інвестиційним процесом розвитку підприємства / Н.В. Міцкевич, В.В. Маньківський // Молодий вчений. – 2016. – № 1(1). – С. 120-123.
2. Сабліна Н.В. Управління інвестиційною діяльністю підприємств / Н.В. Сабліна // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – № 10. – С. 485-490.
3. Сибирка Л. А. Управління інвестиційною діяльністю українських підприємств в умовах глобальної економічної турбулентності / Л.А. Сибирка, А.М. Корівчак // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016. – Вип. 7(3). – С. 82-85.

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Терещенко В. М., Гурт А. М.

Науковий керівник: к.е.н., ст. викладач Глазунова О. О.

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

В умовах глобалізації ринку проблема якості продукції є важливою, тому що тільки високоякісна продукція може бути конкурентоздатною. Підвищення рівня якості молочної продукції є одним із найважливіших напрямків зростання ефективності виробництва та конкурентоспроможності підприємства як на внутрішньому так і на зовнішньому ринках.

Проблемою якості молочної продукції як основного фактора забезпечення конкурентоспроможності підприємства займалися такі відомі науковці як Г. Азоєв, А. Алімова, А. Рябушкіна, Т. Загорна, В. Зеленкин, А. Машнов, С. Климент та інші.

На сьогодні забезпечення управління якістю є одним із найважливіших завдань для підприємств молочної промисловості України. Засоби масової

інформації, приватні підприємці все частіше звертають увагу на проблеми гарантування виробником якості готової продукції. Так, за матеріалами соціальних досліджень в розвинених країнах більше 70 % споживачів при виборі молочної продукції звертають увагу на якість товару [4].

Тому якість стає головним критерієм конкурентоспроможності підприємства, а значить від нього залежить можливість здійснювати ефективну діяльність. Для досягнення поставленої мети молокопереробному підприємству необхідна ефективні методи управління якістю і безпекою [3].

Необхідно пам'ятати, що підвищення якості молочної продукції залежить в участі розробці і впровадженні прогресивних технологічних процесів і режимів виробництва продукції, що забезпечують високий технічний рівень. Участь в організації і забезпеченні функціонування Стандарту ДСТУ ISO 22000:2007, внутрішніх документів системи управління безпечністю харчових продуктів.

У сучасних умовах нестабільності в державі прогнозувати, наскільки інтенсивно буде розвиватися молочна галузь в Україні, достатньо складно. Аналіз обсягів випуску молока та молочної продукції за останній період зображено в табл. 1. Так по деяких товарних групах (молоко, масло) спостерігається доволі стійка тенденція до нарощування обсягів виробництва продукції: в 2014 р. випуск молока зріс на 14,3 % в порівнянні з 2013 р., в січні 2015 р. порівняно із аналогічним періодом попереднього року також мало місце зростання обсягів випуску на 8,7 %; по маслу мала місце аналогічна ситуація – відповідні темпи нарощування обсягу випуску становили 24,8 % та 4 %.

Таблиця 1

Виробництво молочної продукції в Україні в 2014–2015 рр. [1]

Види продукції	Обсяг випуску, т			Темп зміни, %		
	Січень 2015 р.	Грудень 2014 р.	2014 р.	Січень 2015 р. до грудня 2014 р., %	Січень 2015 р. до січня 2014 р., %	2014 р. до 2013 р., %
1. Молоко рідке	80582	80399	1080069	100,2	108,7	114,3
2. Масло	6251	7606	114497	82,2	104,0	124,8

3.Сир кисломолочний	324	276	4248	117,4	85,3	77,1
4.Сир сичужний	7352	7771	104070	94,6	78,4	81,6
5. Йогурт	36665	34560	469666	106,1	90,6	90,3

Обмеження з боку Росії на ввезення деяких видів молочної продукції може розглядатися як спонукальний мотив для українських підприємств – виробників молочної продукції щодо переорієнтації продукції на нові ринки збуту, зокрема ринок ЄС. Тим паче, враховуючи результати 2013–2014 рр., можна говорити, що спостерігається тенденція нарощування обсягів виробництва таких номенклатурних позицій, які в більшості є і можуть бути експортно орієнтованими (табл. 2) [2].

Таблиця 2

Порівняльна характеристика виробництва експортно орієнтованих видів
молочної продукції в 2013–2014 рр. [2]

Види продукції	2013	2014	2014 до 2013
Молоко рідке	944751	1080069	114,3%
Молоко для дитячого харчування	12571	14312	113,8%
Молоко та сливки сухі	50536	66241	131,1%
в т.ч. сухе знежирене молоко	37416	53702	143,5%
Спреди вершково-рослинні	76325	83557	109,5%
Сир плавлений та сирний продукт	42154	46840	111,1%
Казеїн та казеїнати	2717	4792	176,4%

Тут можна виокремити принаймні два проблемних аспекти: розширення нових ринків на основі інструментів цінової конкуренції; конкурування на нових ринках за рахунок підвищення якості та безпеки молочної продукції

Можливість швидкого нарощування обсягів експорту молочних продуктів позитивно позначилося б як на формуванні ціни на молоко сире, так і на розвиток галузі в цілому. Для України традиційними ринками залишаються країни СНД (Азербайджан, Казахстан, Молдова, Росія та ін.). За результатами 2015р. експорт основних видів молокопродуктів становив 163,7 тис.т, що на 20 % нижче показників 2014 р. Основним молочним продуктом, що реалізується українськими підприємствами на зовнішньому ринку є сири [1].

Отже, система управління якістю займає одне з найважливіших місць в управлінні організацією, поряд з управлінням фінансами, виробництвом, постачанням та іншим. Утриматися на ринку конкурентної позиції, а тим більше, вийти на міжнародний ринок буде можливо тільки при використанні сучасних підходів до виробництва та управління якістю.

Список використаної літератури:

1. Васильчак С. В. Особливості функціонування ринку молока і молочної продукції / С. В. Васильчак // Науковий вісник. – 2015. – № 15 (4). – С. 357–362.
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Маслак О. І. Визначення рівня конкурентної переваги машинобудівного підприємства на засадах забезпечення розвитку його економічного потенціалу / О. І. Маслак, Л. А. Квятковська, О. О. Безручко // Ефективна економіка. – 2014. – № 7. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua>
4. Скуртол С. Д. Управління якістю продукції молокопереробних підприємств : автореферат на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (економіка сільського господарства і АПК). – Житомир : Державний агроекологічний університет, 2007. – 2015. – 18 с.

СЕКЦІЯ 5
ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК В УКРАЇНІ: НАЯВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ І КЛЮЧОВІ
ПИТАННЯ ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ

ОБГРУНТУВАННЯ РІШЕНЬ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ЦІНИ НА ІННОВАЦІЙНУ
ПРОДУКЦІЮ

В.В. Атюшкіна
кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки та підприємництва
Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля

Інновації мають стратегічне значення для розвитку підприємства, тому особливого значення набуває формування цінової політики підприємства щодо інноваційних товарів, яка має спиратися, з одного боку, на положення економічної теорії, відомі принципи та методи ціноутворення та, з іншого боку, враховувати суттєві фактори зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства, кон'юнктуру ринку, характеристики інноваційного товару.

Питанням ціноутворення присвячено роботи зарубіжних та вітчизняних науковців, серед яких Б. Санто, В. Д. Хартман, Б. Твісс, Г. Перлак, Е. Менсфілд, Р. Фостер, Й. Шумпетер, П. Друкер, Ф. Котлер, А.Ф. Павленко, А.В. Войчак, Я.В. Литвиненко, Ю.Г. Тормоса, М.А. Окландер, О.П. Чукурна, О.Є. Мазур, С.І. Дугіна, Л.О. Шкварчук, С.М. Ілляшенко, В.Е. Єсіпов та ін.

Для удосконалення механізму формування ціни інноваційного товару доцільним є дослідження та систематизація факторів зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства, кон'юнктури ринку, характеристик інноваційного товару та закономірностей створення інновацій. У подальших розробках така систематизація може бути покладена в основу створення цінового профілю інноваційного товару промислового підприємства з метою аналізу, прогнозування та удосконалення методів та принципів формування ціни на інноваційні товари.

На виборі рівня ціни інноваційного товару певним чином відбиваються цільові настанови підприємства (забезпечення виживання, максимізація поточного прибутку, завоювання лідерства за показниками частки ринку, завоювання лідерства за показниками якості товару; розширення ринку (відомий товар на новому ринку), розвиток продукту (новий товар на відомому ринку), диверсифікація діяльності) [1, с. 124]. При визначенні ціни необхідно також враховувати ступінь інноваційності товару. Враховуючи монопольне

становище на ринку радикальної інновації, навіть створення нового ринку, діапазон цін, встановлюваних виробником, може бути досить широким. Цінове визначення імітуючих інновацій залежатиме від цін конкурентів (лідера ринку) та можливостей диференціації товару. Тип ринку за показником конкуренції також впливатиме на розрахунок ціни інноваційного товару. Зазвичай ціна залежить від ступеня новизни, унікальності, диференційованості товару, зі збільшенням яких збільшується ступень монопольності ринку та можливості варіювання розміру ціни.

Вибір методу ціноутворення з переліку загальновідомих методів – витратних, ринкових та нормативно-параметричних, залежить від впливу таких факторів, як ступінь новизни, тип ринку, стратегічних цільових настанов підприємства, фази ЖЦТ та деяких інших. В ціні інноваційного продукту можуть бути враховані додаткові умови (додаткові витрати, правові умови, ризик продавця і покупця, можливості подальшої дифузії інновацій тощо). Вплив еластичності попиту на інноваційний товар потребує врахування його ціннісних характеристик для споживача і може відрізнятися від загальногалузевого значення (наприклад, це стосується високотехнологічних електронних новинок, товарів визнаних брендів тощо).

Таблиця 1

Варіанти стану факторів впливу на ціну інноваційного товару

Фактор, що впливає на встановлення ціни	Стан фактору					
1	2					
Стратегічні цілі підприємства	збільшенн я ринкової частки	розвито к продукт у	розшире ння ринку	диверсиф ікація діяльност і	забезпеченн я виживання підприємств а	максимізація поточного прибутку
Інновація за ступенем новизни	радикальна		імітуюча		Модифікуючи	
Тип ринку за показником конкуренції	досконала конкуренція		монополістична конкуренція		Монополія	
Методи ціноутворення	витратні		ринкові		нормативно-параметричні	
Додаткові складові ціни	витрати на виробництво і реалізацію інноваційної продукції		правові умови договору купівлі-продажу інноваційного продукту		величина ризику продавця і покупця	дифузія інновації
Еластичність попиту за ціною інноваційного товару	еластичний попит		нееластичний попит		абсолютно нееластичний попит	абсолютно еластичний попит

В табл. 1. наведено варіанти стану названих факторів впливу на ціну інноваційного товару. Конкретного значення (або встановлення тенденції зміни ціни) ціна набуватиме під впливом сукупності обраних станів певних факторів. У разі вибору одного (для фактору «Додаткові складові ціни» може бути обрано декілька) зі станів за кожним фактором може бути сформовано профіль ціни (або певна кількість варіантів профілю ціни, наприклад, у разі застосування різних методів ціноутворення, різних варіантів складу ціни) інноваційного товару.

Для подальшої розробки аналітичного забезпечення цінової політики підприємства запропоновано обрати варіанти стану факторів впливу на ціну інноваційного товару, які можуть бути враховані при визначенні верхньої та нижньої межі ціни, порівнянні декількох варіантів ціни, формуванні цінового профілю інноваційного товару.

Список використаної літератури

1. Котлер Ф. Основы маркетинга / Пер. с англ. В. Б. Боброва. – М.: Росинтэр, 1996. – 704 с.
2. Robert A. Garda. Price Wars / Robert A. Garda, Michael V. Marn. // The McKinsey Quarterly. – 1993. – No 3. – p. 87-100.
3. Неживых И. Ю. Инновационный товар: способы создания. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.marketing.spb.ru/lib-mm/pricing/innovative.htm>
4. Дунська А.Р. Цінова еластичність попиту як основа прийняття ефективних управлінських рішень / А.Р. Дунська, Г.П. Жалдак. – Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – №10. – С. 12-17.

РОЗВИТОК ТА ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Александровський Д.О., Рудик Є.Ю.

Науковий керівник - к.т.н., доц. Воробйова Л.Д.

Кременчуцький національний університет імені М. Остроградського

Основою інноваційної політики підприємств і процедур вибору та реалізації пріоритетів повинна бути їх орієнтація на кінцеві соціально-економічні результати та підвищення конкурентоспроможності. У зв'язку з цим несучою конструкцією виступає мета і система цілей, критеріїв щодо напрямків та перспектив розвитку інноваційної діяльності підприємств.

Мета даної роботи полягає в тому, щоб сформулювати основні напрямки розвитку інноваційної діяльності на підприємстві. Розкрити тенденції інноваційних змін, та визначити, що необхідно для досягнення і підтримки необхідного рівня конкурентоспроможності та забезпечення стабільного зростання ринкової вартості підприємств.

Під інноваційною діяльністю розуміється діяльність колективу, спрямована на забезпечення доведення науково-технічних ідей, винаходів (новацій) до результату, придатного до практичного застосування та реалізації їх на ринку з метою задоволення потреб суспільства в конкурентоспроможних товарах і послугах. У статті 3 Закону України «Про інвестиційну діяльність» інноваційна діяльність визначається як «одна з форм інвестиційної діяльності», що здійснюється з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво і соціальну сферу [2]. Ця діяльність охоплює:

- випуск і поширення принципово нових видів техніки і технології;
- реалізацію довгострокових науково-технічних програм з великими строками окупності витрат;
- фінансування фундаментальних досліджень для здійснення якісних змін у стані продуктивних сил;
- розробку і впровадження нової ресурсозберігаючої технології, призначеної для поліпшення соціального й екологічного становища.

Аналіз статистичних даних, що пропонується Державною службою статистики України [1], свідчить, що більшість показників макроекономічної оцінки інноваційної діяльності промислових підприємств мають переважно кількісний характер і практично не корелюють з вартісними показниками та віддзеркалюють лише один з виявів інноваційної діяльності та розвитку – інноваційну активність (табл. 1).

Таблиця 1

Інноваційна активність підприємств України

Показники	Роки					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Кількість промислових підприємств:	10728	10995	10606	10350	10089	10208
а) займалися інноваційною діяльністю	1397	1411	1462	1679	1758	1715
б) впроваджували інновації	1160	1180	1217	1327	1362	1312
в) впроваджували інноваційні процеси	582	540	593	677	703	557
г) освоювали виробництво інноваційної продукції	667	614	615	731	704	683
д) реалізували інноваційну продукцію	993	994	964	1043	1073	1031
з них продукцію, що була новою для ринку	322	288	270	260	243	145
продукцію, що була новою тільки для підприємства	792	816	812	882	889	886
е) реалізували інноваційну продукцію за межі України	341	334	343	378	332	344

У процесі управління внутрішньо-фірмовим інноваційним кліматом на українських підприємствах, особливу увагу необхідно приділити і розробці стратегічної програми інноваційного управління, яка повинна полягати в реалізації наступних напрямків [3]:

- 1) товарної інноваційної стратегії (вибір типу номенклатури виробленої продукції, асортименту, зміна масштабів виробництва, поліпшення якості продукції);
- 2) ринкової інноваційної стратегії (вибір структури ринку збуту і методів формування ціни);
- 3) ресурсної інноваційної стратегії (впровадження інноваційних технологій управління системами запасів сировинних ресурсів);
- 4) технологічної інноваційної стратегії (впровадження інноваційних технологій);
- 5) інтеграційної інноваційної стратегії (забезпечення взаємодії постачальницько-виробничо-збутових структур);
- 6) інвестиційно-фінансової інноваційної стратегії (залучення зовнішніх фінансових ресурсів, повернення залучених коштів, інвестування власних наявних коштів).

У даній роботі ми сформулювали основні напрями розвитку інноваційної діяльності на підприємствах України. Виділили основну проблему, яка полягає в низькому рівні активності інноваційної діяльності на підприємствах. Вирішення цієї проблеми ми бачимо в наступних положеннях:

- приділяти більше уваги розробці стратегічних програм;
- створювати наукові центри на базі підприємств;
- залучення додаткових інвестицій з метою розвитку інноваційної діяльності.

Список використаної літератури:

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Закон України “Про інвестиційну діяльність”: за станом на 1 груд. 2013 // Відомості Верховної Ради України. – 1991. - N 47, С.646
3. Кочетков С. В. Управление развитием инновационного потенциала промышленных предприятий : автореферат дис. доктора экономических наук : 08.00.05 / Кочетков Сергей Вячеславович. Санкт-Петербург, 2011.– 45 с

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ІННОВАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Бала .В.В., к.е.н., доцент

Кулінічев П.К., стар.викладач

Приз В.Ю., студент

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Розвиток ринкових взаємин в Україні визначає інноваційну діяльність як засіб виживання українських підприємств незалежно від форм власності та сфер діяльності за всіма стадіям життєвих циклів організацій. Тому результат від інноваційної діяльності прямо

залежить від того, наскільки точно зроблена оцінка та експертиза ризику, і навіть від цього, наскільки адекватно визначено методи управління ним.

Питання управління ризиками в інноваційній діяльності висвітлено у працях багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, серед яких варто виділити І. Березу, В. Бочарникова, В. Вітлінського, П. Грабового, В. Гриньова, К. Захарова, Л. Кобиляцького, М. Лімітовського, П. Перерву, С. Петрову, О. Пономаренка, О. Пушкаря, С. Релецького, Ф. Роджерса, Т. Сааті, О. Ястремського та ін.

Управління ризиками - це сукупність практичних заходів, що дозволяють знизити невизначеність результатів інноваційної діяльності, підвищити корисність реалізації нововведення, знизити ризики при досягненні інноваційної мети. Управління ризиками є одним з напрямків фінансового та інноваційного менеджменту, який слід розглядати в якості взаємопов'язаного комплексу дій, спрямованих на досягнення цілей інноваційного розвитку та підтримки необхідного рівня життєздатності та конкурентоспроможності фірми (підприємства) за допомогою системних методів управління інноваційними процесами. Об'єктами управління в інноваційному менеджменті є інновації, інноваційна діяльність та інноваційні процеси.

Основними цілями управління ризиками є ідентифікація ризиків; вимірювання ризиків; оптимізація ризиків; зниження ризиків. На основі наведених цілей необхідно виділити наступні завдання інноваційної діяльності:

вибір стратегії інновацій з урахуванням всіх факторів впливу; розробка прогнозів виникнення негативних факторів, здатних вплинути на результати інноваційної діяльності; оцінка впливу негативних факторів на інноваційний процес і його результати; пошук шляхів мінімізації ризиків інноваційної діяльності.

Реалізацією цілей і завдань з управління ризиками займаються відповідні керівники інноваційних проектів. У процесі підготовки та створення інноваційного проекту необхідно провести аналіз, оцінку та оптимізацію ризиків, пов'язаних з його реалізацією. Ці процедури складають структуру основних етапів проведення ризик-менеджменту (рис. 1).

1-й етап	Якісний аналіз:
	- виявлення спектра ризиків; - опис ризиків; - класифікація і групування ризиків; - аналіз вихідних допущень.

Рис. 1 Етапи проведення ризик-менеджменту

Уникнути повністю ризику в інноваційній діяльності неможливо, так як інновації і ризик - дві взаємопов'язаних категорії, але за допомогою методів управління ризиками можливо їх мінімізувати (табл. 1).

Таблиця 1

Методи управління ризиками

Група методів компенсації ризиків	- Стратегічне планування діяльності організації; - активний маркетинг; - прогнозування зовнішнього середовища; - моніторинг соціально-економічного та правового середовища; - створення системи резервів.
Група методів розподілу ризиків	- Диверсифікація видів діяльності; - диверсифікація збуту і поставок; - диверсифікація кредиторської заборгованості; - диверсифікація інвестицій; - розподіл відповідальності між учасниками; - розподіл ризиків у часі.
Група методів локалізації ризиків	- Створення організацій, що використовують венчурне фінансування; - створення спеціальних підрозділів для виконання ризикових проектів.
Група методів догляду від	- Відмову від ненадійних партнерів;

ризиків	- відмову від ризикованих проектів; - страхування різних видів ризиків; - пошук гарантів.
---------	---

Отже, навівши основні цілі, завдання, структуру основних етапів проведення ризик-менеджменту нами було сформовано сукупність методів за допомогою яких можливо вчасно виявляти негативні фактори впливу інноваційної діяльності та зменшити ймовірність їх виникнення.

Список використаної літератури:

1. Бузько І.Р. Стратегічне управління інвестиціями та інноваційна діяльність: [монографія] / І.Р. Бузько, О.В. Вартанова, Г.О. Голубенко. - Луганськ: СЛУ ім. В.Даля, 2002. – 176 с.
2. Гранатуров В.М. Аналіз підприємницьких ризиків: проблеми визначення, класифікації та кількісної оцінки / В.М. Гранатуров [та ін.]. – О., 2003. – 164 с.
3. Жежуха В.Й. Ризики інноваційної діяльності підприємств. – НУ «Львівська політехніка». – 177

ВПРОВАДЖЕННЯ АНТИКРИЗОВИХ ІННОВАЦІЙ У ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКИХ СТРУКТУРАХ

М.К. Бондарчук, професор, д.е.н., професор кафедри фінансів,
Я.Р. Біленська, аспірант кафедри фінансів,
Національний університет «Львівська політехніка»

Актуальність дослідження проблематики моделювання спільного фінансування антикризових інновацій у виробничо-господарських структурах (ВГС) визначається потребою у новітніх науково обґрунтованих методах антикризового управління економічним процесом [1]. Антикризові інновації ВГС – це технічні та технологічні розробки, нові товари, нові послуги фінансово-кредитного, страхового, інвестиційного, довірчого, лізингового характеру, нові сприятливі умови для клієнтів, включаючи ціни та інше, які дозволяють забезпечити антикризову діяльність інтегрованих об'єднань[3]. Питання інтеграції науки і практики широко досліджуються вітчизняними і іноземними науковцями. Основні складності інноваційного процесу пов'язують з етапом впровадження наукового досягнення, яке вимагає вкладення значних фінансових ресурсів у переобладнання устаткування, проведення маркетингових досліджень тощо. Особливість полягає у тому, що витрати на даному етапі не окупуваються і інвестування є надлишковим, однак ці інвестиції окупуватимуться в майбутньому [2].

Ефективність інноваційних технологій досліджується у праці [4]. Об'єктами дослідження є реалізація інноваційних проектів та функціонування підприємств і бізнес-систем. У [5] обґрунтовано оптимальну стратегію інвестування інноваційного проекту на

основі статистичної моделі економічної динаміки, у якій в умові закладена можливість стрибкоподібної зміни технології залежно від рівня наповнення інноваційного фонду. Розглянемо динамічну модель вертикально інтегрованого угруповання (ВГС), до складу якого входить промислове підприємство А – виробник основної продукції, виробниче підприємство В – споживач основної продукції і водночас підприємство, для якого є загроза потрапляння у кризовий стан, комерційний банк – Б, Інститут інновацій – І (р. 1).

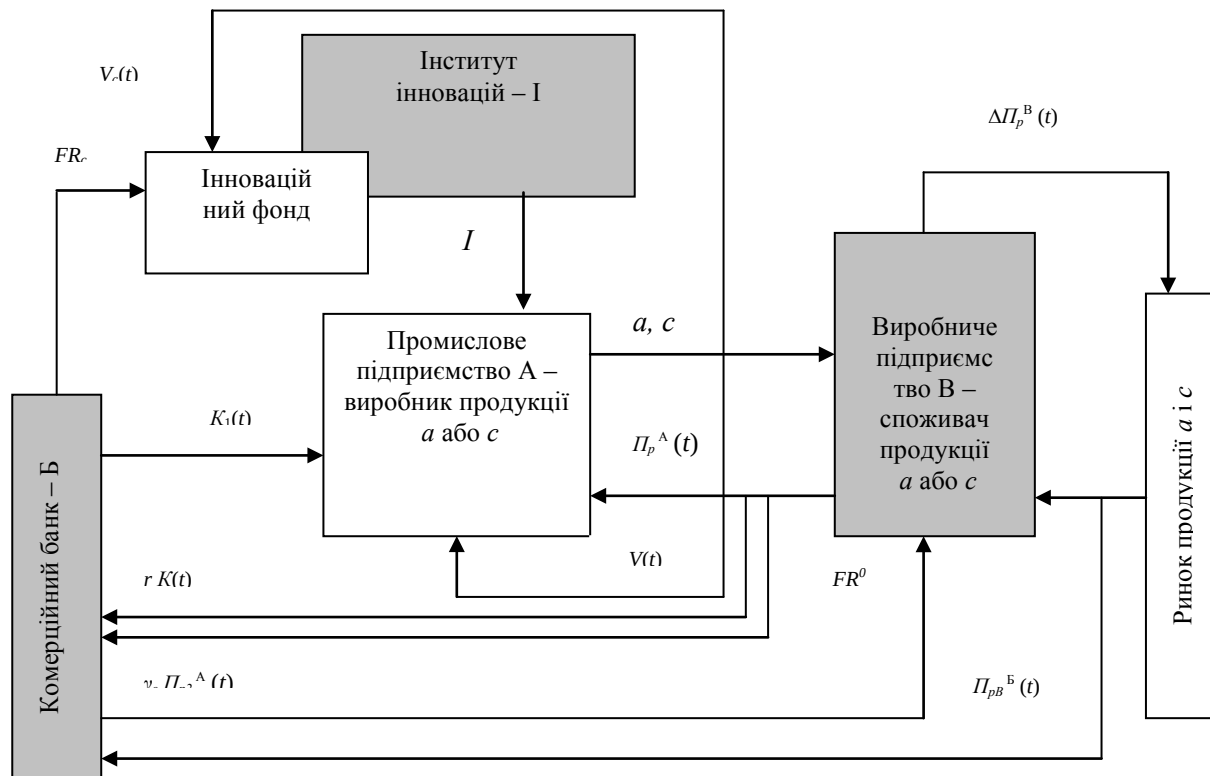

Рис. 1. Схема функціонування і спільного фінансування учасників ВГС, які впроваджують інновації для запобігання можливим кризовим явищам

Умовні позначення: ІІ – Інститут інновацій реалізує розроблений інноваційний проект; $V_c(t)$ – сума грошових коштів, яку відраховує від свого прибутку підприємство-виробник А в кожний момент часу; FR_c – комерційний банк відраховує частину (γ_c) своїх ресурсів в обсязі FR_c на фінансування інноваційного проекту; FR^0 – тимчасово вільні кошти $FR^0 = (FR - FR_c)$ банк може надавати в кредит підприємству А для зниження питомих витрат під відсотки r ; $K_1(t)$ – кредит, який банк надає виробнику А з цільовим спрямуванням на зниження питомих витрат при виробництві продукції a , на умовах повернення з відсотками r ; $rK(t)$ – повернення кредиту з відсотками r ; $\gamma_c \Pi_{p2}^A(t)$ – банк отримує частку (γ_c) відрахувань від прибутку підприємства А пропорційно вкладеним коштам в інновації на першому етапі; a, c – види реалізованої продукції; $\Pi_p^A(t)$ – прибуток підприємства А; $\Pi_{pB}^B(t)$ – банк отримує частку прибутку (γ_b) підприємства споживача В пропорційно вкладеним коштам в інновації; $\Delta \Pi_p^B(t)$ – прибуток підприємства В; $V(t)$ – частина прибутку V_c відраховується підприємством А до інноваційного фонду, а інша частина скеровується або на зниження питомих витрат, або на нагромадження фондів грошових коштів А.

Припустимо, що існує такий інноваційний проект створення нової технології, який дозволить перейти до випуску нової конкурентоспроможної продукції. Реалізація

інноваційного проекту вимагає додаткових витрат за рахунок залучення частини ресурсів з виробничої сфери. Закінчення реалізації проекту залежить від рівня нагромадження інноваційного фонду в Інституті інновацій. Динаміку нагромадження опишемо невід’ємною зростаючою функцією $Z(t)$, при цьому вважатимемо, що вкладені до фонду грошові кошти з часом t не змінюються. Прийmemo, що при нагромадженні інноваційного фонду і досягненні ним обсягу $I\Phi^*$ діяльність щодо впровадження нововведень на підприємстві завершується.

$$Z(t) = I\Phi_0 + FR_c + V_c(t), \quad (1)$$

де $(I\Phi_0 + FR_c)$ – рівень витрат на початковий момент t_0 , а V_c – постійний абсолютний приріст за одиницю часу.

Тоді час T^0 закінчення розроблення інноваційного проекту становитиме: $T^0 = t_0 + (Q_c - FR_c) / V_c$, $V_c = \text{const}$. Для спрощення приймається, що у спільному фінансуванні інноваційних трансформацій у ВГС прийматимуть участь лише підприємство А та установа Б, тобто $I\Phi_0 = 0$, що, у свою чергу, суттєво не впливатиме на наступні результати і $t_0 = 0$. При цьому частка фінансової участі цих учасників в інноваційному проекті складатиме величину $Q_c = I\Phi^*$, зокрема частка участі банку $FR_c = \gamma_c Q_c$. Звідси, рівняння, яке пов’язує параметри γ_c , V_c , T^0 виглядатиме таким чином: $T^0 = (1 - \gamma_c) Q_c / V_c$,
(2)

Для прийнятої моделі введемо обмеження:

$$0 \leq V_c \leq V_{\text{сп}}, FR < Q_c, FR + V_{\text{сп}} T_{\text{пр}}^0 > Q_c, \quad (3)$$

де $V_{\text{сп}}$ – можливо допустимий рівень відрахувань від прибутку підприємства А, що відповідає мінімальному значенню прибутку виробника А за одиницю часу, а $T_{\text{пр}}^0$ – мінімально можливий період реалізації інноваційного проекту, $T_{\text{пр}}^0 = (Q_c - FR) / V_{\text{сп}}$.

З метою уточнення наукових підходів до перспективних досліджень у сфері управління кризовими ситуаціями запропоновано авторське тлумачення терміну інновації ВГС – це нові товари, нові послуги фінансово-кредитного, страхового, інвестиційного, довірчого, лізингового характеру, нові сприятливі умови для клієнтів, включаючи ціни та інше, які дозволяють покращити діяльність таких інтегрованих структур.

Список використаної літератури:

1. Бондарчук М.К. Управління санацією виробничо-господарських об’єднань: автореф. дис ... доктора екон. наук: 08.00.04 / Бондарчук М.К. // Національний університет “Львівська політехніка”, Львів, 2013.
2. Косачев Ю.В. Экономико-математические модели эффективности финансово-промышленных структур. – М.: Логос, 2004.- 248с.
3. Колісник М.К. Антикризове управління виробничо-господарськими структурами у машинобудуванні. Монографія. - Львів: Національний університет „Львівська політехніка”, 2009.
4. Мезоэкономика переходного периода: рынки, отрасли, предприятия (Под. ред. Г.Б. Клейнера). – М.: Наука, 2001.
5. Беленький В.З., Сластников А.Д. Модель оптимального инвестирования проекта новой технологии // Эконом. и мат. методы. Т.33, вып.3,1997.
6. Gerisch R., Hofmann W., Aufgaben und Probleme der Entwicklung in den Kombinatzen zur Erhonung der volkswirtschaftlichen Efektivitat. In^ Wirtschaftswissenschaft, Berlin 27 (1979) 2, S.139.J. 2. Gustmann K.-H., Stolzenberg G., Wolff H.-P. Intensivierungs-faktoren Produktionorganisation, Verlag Die Wirtschaft, Berlin 1978, S.75.
3. Gabler U. Erarbeitung eines Algorithmus zur Bilanzierung des Produktionsprogrammes

ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ОЦІНЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Воробйова Л.Д., к.т.н, доцент
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського

Враховуючи ряд тенденцій, які мають промислові підприємства щодо інноваційного розвитку, серед яких явно вираженими є низький темп і динаміка підвищення їхньої інноваційності, обумовлені переважно двома основними чинниками – недостатністю фінансових ресурсів і обмеженістю в якісному управлінні інноваційними процесами, інноваційними комунікаціями, інноваційним потенціалом і його інтелектуальною складовою, гострою необхідністю постає зміна системи управління інноваційним розвитком таких підприємств.

Визначення пріоритетів інноваційного розвитку вітчизняними підприємствами, спрямованих на інноваційну модель економічного розвитку, обумовлюють розв'язання проблеми формування системи управління, яка є вкрай необхідною на сьогодні. Впровадження ефективного механізму управління інноваційним розвитком забезпечить попередження непродуктивних витрат ресурсно-виробничої бази та зосередження зусиль на реалізацію саме тих стратегій, які дозволять досягти успіху підприємством, зміцнити пріоритетні позиції на ринках і послабити негативний вплив кризових тенденцій.

Поглиблення процесів ринкової трансформації в Україні зумовлює необхідність ефективного використання потенціалу підприємств, створення умов збалансованого інноваційного розвитку, управління на основі організаційно-економічних й правових стандартів і вирішення соціально-економічних проблем. Це насамперед теоретично-прикладне переосмислення й обґрунтоване розв'язання питання щодо соціально-економічної оцінки та управління ІР підприємств.

Розглянуті методичні підходи дозволили виявити такі складові оцінки інноваційного розвитку підприємства [1, 2]:

1) ресурсна характеризує інноваційний потенціал підприємства, на основі чого здійснюється аналіз потенційних і необхідних інноваційних ресурсів для забезпечення ІР підприємства;

2) техніко-технологічна відображає рівень оновлення виробничого потенціалу і дозволяє проаналізувати технологічне оновлення виробництва через упровадження нових технологічних процесів та її технічної бази і освоєння виробництва нових видів продукції

(технології, організації, управління тощо);

3) результативна (чи ринкова) характеризується рентабельністю виробництва, економічною, соціальною результативністю на інноваційній основі й забезпечення перспективного розвитку підприємства на основі вдосконалення чи впровадження нових технологічних процесів й організації управління виробництвом в умовах формування економіки знань та інформаційного суспільства.

Для більш ефективного оцінювання інноваційного розвитку підприємства слід використовувати відповідні формули розрахунку узагальненого показника кожної із складової:

1. Оцінка ресурсної складової ($УП_{рес}$) визначається за формулою:

$$\acute{O}\acute{I}_{\acute{\partial}\acute{\alpha}\acute{n}} = \frac{\acute{E}_{\acute{n}} \cdot \acute{\alpha}1 + \times_{\acute{\alpha}\acute{e}} \cdot \acute{\alpha}2 + \acute{E}_{\acute{\emptyset}\acute{i}} \cdot \acute{\alpha}3 + \times_{\acute{\partial}\acute{\partial}} \cdot \acute{\alpha}4 + \acute{E}_{\acute{i}\acute{\alpha}\acute{\partial}} \cdot \acute{\alpha}5}{1}, \quad (1)$$

де $K_{оп}$ – коефіцієнт оновлення продукції підприємства;

$\mathcal{C}_{ек}$ – частка експорту нової продукції в загальному обсязі товарної продукції;

$K_{ін}$ – коефіцієнт використання кадрового та інтелектуального потенціалу;

$\mathcal{C}_{рт}$ – частка розробок технологій;

$K_{ндр}$ – коефіцієнт витрат на придбання результатів НДДКР;

$\alpha 1, \alpha 2, \alpha 3, \alpha 4, \alpha 5$ – коефіцієнти вагомості відповідного і-го показника ($K_{оп}$; $\mathcal{C}_{ек}$; $K_{ін}$; $\mathcal{C}_{рт}$; $K_{ндр}$).

2. Оцінка техніко-технологічної складової ($УП_{тех}$) визначається за формулою:

$$\acute{O}\acute{I}_{\acute{\partial}\acute{\alpha}\acute{\partial}} = \frac{\acute{E}_{\acute{\alpha}^3} \cdot \acute{\alpha}6 + \acute{I}_{\acute{z}\acute{i}} \cdot \acute{\alpha}7 + \acute{E}_{\acute{i}\acute{\emptyset}} \cdot \acute{\alpha}8}{1}, \quad (2)$$

де $K_{ві}$ – коефіцієнт використання інформаційних ресурсів;

$\Pi_{ін}$ – продуктивність праці при створенні інновацій;

$K_{пі}$ – коефіцієнт продуктивності інформації при створення інновацій;

$\alpha 6, \alpha 7, \alpha 8$ – коефіцієнти вагомості відповідного і-гопоказника ($K_{ві}$; $\Pi_{ін}$; $K_{пі}$).

3. Оцінку результативної (ринкова) складової ($УП_{рез}$) рекомендується здійснювати за такою формулою:

$$\acute{O}\acute{I}_{\acute{\partial}\acute{\alpha}\acute{\zeta}} = \frac{\acute{E}_{\acute{\partial}^{\div}} \cdot \acute{\alpha}9 + \mathcal{D}_{\acute{z}\acute{i}} \cdot \acute{\alpha}10 + \acute{E}_{\acute{\alpha}\acute{\partial}} \cdot \acute{\alpha}11 + \acute{E}_{\acute{i}\acute{\emptyset}} \cdot \acute{\alpha}12}{1}, \quad (3)$$

де $K_{рч}$ – коефіцієнт ринкової частки інноваційної продукції (ІП);

$\Pi_{ін}$ – рентабельність реалізованої ІП;

$K_{еф}$ – коефіцієнт ефективності інноваційної діяльності підприємства;

$K_{пр}$ – коефіцієнт приросту обсягу реалізації ІП;

$\alpha 9, \alpha 10, \alpha 11, \alpha 12$ – коефіцієнти вагомості відповідного і-то показника ($K_{рч}$; $\Pi_{ін}$; $K_{еф}$; $K_{пр}$).

Розглянуті розрахунки надають можливість обґрунтувати комплекс заходів для

підвищення рівня інноваційного розвитку підприємств, а саме: прискорювати процес оновлення номенклатури продукції; збільшувати частку експорту за рахунок інноваційної продукції у загальному обсязі продукції; активно вести пошук інвесторів для залучення інвестицій та використання результатів НДДКР; активізувати інноваційну діяльність на підприємствах; формувати інформаційно-пошукові системи інноваційних розробок кожному підприємству та потенційну можливість забезпечення їх впровадження.

Список використаної літератури:

1. Мороз О. С. Формування системи показників для оцінювання рівня інноваційного розвитку підприємства / О. С. Мороз // Економіка Криму. – 2012. – № 3 (40). – С. 263 – 266.
2. Паршин Ю. І. Комплексний підхід до аналізу й кількісної оцінки інноваційного розвитку / Ю. І. Паршин, В. А. Романішен // Держава та регіони: журнал. – 2009. – № 1. – С. 148 – 151.

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ЯК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ МУЗЕЮ

Василенко Д. П., Подольська А. О.

Науковий керівник: д.е.н., професор Маслак О. І.

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Музейні установи України в умовах державного євроінтеграційного курсу не можуть існувати й розвиватися поза інформаційно-культурним простором. Українським музеям нині необхідно динамічно наздоганяти своїх європейських колег й активно включатися у реалізацію спільних музейно-інформаційних проектів. Адже за ними – майбутнє музейної справи.

За допомогою новітніх інформаційних технологій можна сформувати розвинену інформаційно-комунікаційну структуру, що містить у собі не лише комп'ютеризацію й інформатизацію музею, але й систему постійно діючих комунікативних зв'язків та інформаційного обміну в межах держави й глобальних мережевих альянсів і партнерства.

Бурхливий розвиток інформаційних технологій, що базуються на використанні комп'ютерних і телекомунікаційних систем, спонукає музейні установи переходити до більш перспективних форм комунікації, втілювати сучасні засоби й методи інформатики до своєї сфери діяльності, що дає значні переваги в роботі. Усі ці інформаційні системи можна вважати інтелектуальною власністю музею, оскільки розробниками таких інформаційних систем є фізичні або юридичні особи, що надали у користування музейним установам свої проекти. Зазвичай такі розробки є благодійними та безоплатними.

Автоматизована інформаційна система в сучасному музеї – це складний комплекс у якому для кожного музею формується своя функціональна структура, вона створюється індивідуально, виходячи із особливостей колекцій та конкретних можливостей, формуються

бази даних про основні музейні фонди [3].

Починаючи з 90-х років XX століття, світові музеї засвоюють інтерактивні технології, які пропонують відвідувачу самотійно, вільно та творчо проявляти себе і взаємодіяти у музейному просторі, змодельованому музейниками. Інтерактивні технології відкривають можливості креативним відеошоу, панорамним проекціям, віртуальним реальностям, аніматронікам тощо [4].

У музеях широко використовується голографія, за допомогою чого відвідувачі можуть ознайомитись з об'ємними зображеннями експонатів, які знаходяться в інших музейних колекціях. Значно збагатило комунікаційні можливості музею прийняття інноваційних рішень, застосування 3D-технологій. Запровадження в музейній галузі інтерактивних проекцій, 3D-зображень, 3D-сканувань дає можливість відтворити пам'ятку, місце її знаходження, ознайомити відвідувачів музею з пам'ятками архітектурного мистецтва, що були пошкоджені чи зруйновані. Інтерактивна проекція 3D-зображення людини в натуральну величину також стає популярною в музейному просторі.

Перспективним напрямом у розвитку музейництва є використання Інтернет-технологій, що відкривають можливості для комунікації музею з широкою аудиторією відвідувачів, ознайомлення їх з матеріальним і духовним надбанням, розширення між музейних контактів, інтеграції в світове музейне співтовариство [1].

Інтелектуальна ГІС – система управління просторовими даними та асоційованих з ними атрибутів; це комп'ютерна система, що забезпечує можливість використання, збереження, редагування, відображення та аналізу географічних даних [2]. Необхідно відзначити важливість візуального моделювання для туристичних геоінформаційних систем (ГІС). У середовищі туристичних ГІС зручно відображувати генплани національних парків, історико-культурних заповідників, приміщень музеїв, схеми руху трансферного обслуговування, вивчення сегментів туристичного ринку.

Концепція моделювання в туристичних ГІС базуються на інтеграції, яка передбачає, з одного боку, перехід від автоматизації окремих часткових завдань до комплексного виконання завдань, з іншого – інтеграцію завдань, які належать до різних етапів життєвого циклу об'єкта моделювання (туристичної карти), включаючи проектування і технологію її виробництва.

Будь-яка туристична інформація, яка визначає географічне положення та властивості туристичного об'єкта, є інформацією геопросторовою, наприклад, інформація про культові споруди міста, або історичні особи, які проживали за зазначеними адресами, контури історико-культурного заповідника, лінію турмаршруту, точку спостереження – оглядові майданчики, модель рельєфу для гірськолижного туризму, космічний знімок території та

інші географічні дані. Без них неможливо, ні в повному обсязі картографувати туристичний об'єкт, ні проаналізувати систему туристичного простору, ні адекватно відреагувати на туристичні запити, чи зміну туристичного маршруту, чи зміну маршруту внаслідок потреб туристів. Саме тому відповідну туристичну інформацію акумулюють цифрові туристичні комп'ютерні карти. З комп'ютерною туристичною картою, цілком зрозуміло, працювати ще цікавіше, ніж з паперовою, бо туристична карта в комп'ютері набуває багато додаткових і корисних властивостей: її можна легко масштабувати на екрані комп'ютера, переміщувати в різні боки, додавати і видаляти об'єкти, друкувати в найбільш прийнятному вигляді будь-які фрагменти території тощо.

Нові інформаційні технології забезпечують музею низку стратегічних переваг, серед них, зокрема:

- створення комп'ютерних систем музейного обліку формує передумови для того, щоб контроль за станом музейних колекцій став можливим не лише з боку органів державного управління, а й з боку інших музеїв і самого суспільства;

- інформаційні канали комунікації виступають як ефективний інструмент пошуку партнерів і взаємодії з ними в межах спільних музейних програм і проектів, створення корпоративних банків даних і загальних порталів доступу до інформаційних ресурсів, електронне переписування, обмін ідеями під час телеконференцій, взаємне оперативне консультування, дистанційна розробка і координація планів спільних дій – все це активізує технологічні процеси, зміцнює і розширює палітру партнерських взаємин між музеями та іншими організаціями сфери культури та бізнесу;

- завдяки інтерактивності веб-сайту музею його працівники мають можливість надавати цілу низку платних пошукових, інформаційно-консультативних та експертних послуг численним користувачам глобальної мережі Інтернет, обробка й обслуговування комп'ютерних запитів;

- наявність електронних каталогів і баз зображень музейних предметів вирішення багатьох дослідницьких і популяризаційних (зокрема видавничих) завдань стає можливим і без виносу предметів зі сховища, що сприятливо позначається на їхній схоронності;

- поширення практика попереднього бронювання та продажу музейних квитків, каталогів, сувенірів через Інтернет, що набагато зручніше для індивідуального, а особливо корпоративного споживача музейного продукту, це вигідно для туристичних компаній, що формують програмний турпродукт чи забезпечують культурне дозвілля туриста-індивідуала, це набагато простіше для людини західного менталітету, яка звикла до безготівкових розрахунків за спожиті послуги, а також це ощадливіше, бо музеї традиційно надають

невеликі скидки на квитки і товари, замовлені через Інтернет [3];

– фондові відділи, включені в локальну мережу музею, стають доступними для інших підрозділів музею і, отже, активніше втягуються у виробництво кінцевого музейного продукту (як матеріального – експозиційного, виставкового, поліграфічного, – так і віртуального) [3];

– нові інформаційні технології суттєво розширюють аудиторію віртуальних відвідувачів музею, дають змогу заявити про себе чи нагадувати про своє існування, популяризують зібрання, експозиції й імідж музею в усьому світі, з їх допомогою відвідувач може оперативно отримувати інформацію про нові події та музейні акції, про експоновані предмети та їх каталоги, зробити віртуальну екскурсію музеєм за допомогою електронного путівника тощо.

Список використаної літератури:

1. Гураль Р. І. Основні напрямки розвитку інформаційної структури музеїв // Зб. мат. Загальноукр. конф. з проблем музеєзнавства, присв. 160-річчю засн. історичного музею ім. Д.І. Яворницького «Роль музеїв у культурному просторі України й світу». – Вип. 11. (14–15 жовтня 2009 р.). – Дніпропетровськ : АРТ-ПРЕС, 2009. – С. 582–586.
2. Маслак О. І. Оптимізація управлінських рішень в системі менеджменту сучасного підприємства / О. І. Маслак, Л. А. Квятковська // Розвиток фінансових методів державного управління національною економікою: зб. наук. праць ДонДЮ. Серія «Економіка». – Донецьк, ДонДЮ 2011. – Вип. 214. – Т. XII. – С. 202–209.
3. Матт Г. Культура і гроші. Музей – підприємницька діяльність. Практичний poradnik / Г. Матт, Т. Флатц, Ю. Льюдерер. – К., 2009. – С. 111–117.
4. Наседкин К. А. Локальная сеть и Интернет в музее / К. А. Наседкин // Компьютеризация в музеях. – М., 1997. – 123 с.

СУЧАСНІ АСПЕКТИ МЕТОДОЛОГІЇ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В УКРАЇНІ

Гурт А. М., Терещенко В. М.

Науковий керівник: д.і.н., професор Маслак В. І.

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Проблеми широкого спектра економічних дисциплін та методології їх вивчення зокрема, завжди були актуальними. В економічній науці є питання на які іноді вкрай складно або й зовсім неможливо дати однозначну відповідь. Серед них – питання про структуру сучасної економічної науки, внутрішню логіку та співвідношення окремих її напрямів, методологію і методику дослідження економічних процесів і явищ.

Провідні наукові теорії, дослідження і пояснення вибору принципів, методів, інструментів системи теоретичних обґрунтувань, вивчення психологічних та соціологічних аспектів – ось далеко не повний перелік функцій сучасної методології науки. Сутність методології економічної науки полягає в описі існуючих структур, логіки організації, методів та інструментів дослідження рушійних сил економічної системи суспільства.

Однією з важливих складових підвищення рівня досліджень в економіці України абсолютно обґрунтовано розглядається оновлення її методології. Відносно цього серед дослідників розбіжностей у поглядах практично немає.

Відомий своїми дослідженнями у галузі методології С. В. Мочерний вважав, що ситуація з розробкою методологічних проблем як в Україні, так і в Росії явно незадовільна і має тенденцію до погіршення [2, с. 5], хоча у світовій економіці, починаючи з 80-х рр. почався методологічний бум. З цим погоджуються сьогодні і українські економісти. Так, В.М. Тарасевич вважає, що світовий методологічний бум, що з'явився у 80-90-х рр. XX ст. триває і дотепер [3, с. 34]. Але в монографіях українських учених, присвячених методології економічних досліджень відсутні посилання на праці західних економістів, які безпосередньо торкалися цієї проблематики. Зокрема це стосується проблемної статті М. Фрідмена, «Методологія позитивної економічної науки». А ця праця важлива з багатьох позицій, зокрема з тієї, що за висловами Стюарта, вона була причиною «Методологічного параліча, на зміну якому пізніше прийшов методологічний бум».

Сучасна економічна теорія широко використовує математичні, графічні і статистичні методи. Провідними в економічній теорії залишаються теоретичний аналіз виробничих відносин, розкриття змісту законів і категорій економіки.

Ефективність застосування сучасних методів економічного дослідження в Україні передбачає не тільки володіння методологією аналізу реальних економічних процесів, розуміння сутності економічних законів та категорій, а й уміння знаходити кількісне вираження їх і користуватись точними статистичними методами для управління економікою [1, с. 13].

Головним напрямом удосконалення методології економічних досліджень в Україні є застосування новітніх та ефективних методів дослідження. Одним з таких є метод матеріалістичної діалектики, сутність якого полягає в пізнанні економічних явищ і процесів у їхньому загальному зв'язку і взаємозалежності, в стані безперервного розвитку, коли накопичення кількісних змін призводить до зміни якісного стану.

Сучасна економічна теорія має справу із дуже складними процесами, тому використання так званого синергетичного підходу у економічних дослідженнях є досить актуальним. Він акцентує увагу на процесах нестійкої рівноваги та нестабільності економічних систем, визнає складність та нелінійність соціально-економічної еволюції, припускає можливість впливу спонтанних змін в економіці на виникнення кризових ситуацій, аналізує множинність, та різну якість внутрішніх і зовнішніх факторів, які можуть впливати на соціально-економічний розвиток, виходить з того, що один і той самий ефект в економіці може бути досягнутий під впливом різних імпульсів.

Як відомо, економічні процеси, що відбуваються в різних країнах світу в ті чи інші історичні часи, мають схожі закономірності розвитку, їх вивчення має важливе значення для розуміння того шляху, який має пройти економіка України в майбутньому, щоб не повторювати помилки і пройти його найефективніше. Тому важливим підходом до їх аналізу є поєднання історичного і логічного способів дослідження.

У світовій економічній науці дуже широко використовуються математичні методи і моделі. Вони допомагають встановлювати кількісні та якісні залежності в економічних процесах, що приводить до розуміння суті і можливостей їх розвитку, мають дуже важливе значення для програмування економічних процесів. Для описування економічних процесів застосовуються словесні моделі, для виявлення певних залежностей – графічні моделі, для пояснення функціональних залежностей у вигляді рівнянь — математичні моделі. Всі вони можуть використовуватись одночасно для більш повного наукового пізнання. У практиці економічного аналізу дедалі ширше застосування знаходять соціологічні методи дослідження, насамперед анкетний, опитування, співбесіди та ін. [1, с. 58-59].

Система таких прийомів і операцій не може бути довільною. Вона повинна узгоджуватися з об'єктивними законами розвитку самої дійсності.

Отже, сучасна методологія економічних досліджень в Україні повинна ґрунтуватися на міцній теоретичній основі. Існує необхідність у врахуванні досвіду зарубіжних вчених. Новітня методологія повинна спиратися на дослідження низки взаємопов'язаних теоретичних проблем: від висвітлення проблеми людини, економічної діяльності як головного чинника еволюції і розвитку економічних систем до обґрунтування економічного і соціального прогресу.

Список використаної літератури:

1. Гальчинський А. Економічна наука: проблеми методологічного оновлення / А. Гальчинський // Економіка України. – 2012. – № 5. – С. 4-17.
2. Мочерний С. В. Методологія економічного дослідження / С. В. Мочерний. – Львів: Світ, 2011. – 416 с.
3. Тарасевич В. М. Політична економіка: широкий смисл і предметний простір / В. М. Тарасевич // Економічна теорія. – 2012. – № 1. – С. 21-34.

ІННОВАЦІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ НАФТОГАЗОВГО КОМПЛЕКСУ

Ірина Богданівна Галюк
к.е.н., доцент
Доцент кафедри менеджменту і адміністрування
Івано-Франківського національного технічного
університету нафти і газу

Вітчизняні дослідження можливостей інноваційного розвитку нафтогазової промисловості базуються в основному на питаннях інвестиційного характеру. Водночас, недостатньо уваги приділяється організаційно-управлінській складовій забезпечення процесів технологічного оновлення галузі.

Визначення можливостей розвитку нафтогазового комплексу потребує аналізу існуючої ситуації в питаннях технологічного оновлення галузі, вивчення зарубіжного досвіду у даній сфері, в результаті чого можна визначити основні напрями підвищення ефективності роботи нафтогазової промисловості.

Загалом, сьогоденні тенденції розвитку нафтогазової галузі базуються на виокремленні у самостійні напрямки роботи сервісний бізнес і бізнес по видобутку нафти і газу. Поняття «нафтосервісного бізнесу» є новим і незвичним на теренах України. В радянські часи сервісне обслуговування було невід'ємною складовою нафтогазових об'єднань. Тобто нафтосервіс не розглядався як окремий напрям роботи.

Нафтосервісна індустрія є трудомісткою і передбачає широкий спектр послуг по забезпеченню різноманітних форм підтримки – від розвідки, видобутку, буріння свердловин, геологічного аналізу аж до моделювання родовищ, моніторингу і сейсмопрогнозування.

На сучасному етапі розвитку нафтогазової справи сервісна діяльність, яка здійснюється в рамках однієї компанії, є недоцільною як у плані фінансовому, так і технологічному. Оскільки умови видобутку постійно змінюються, існуючий у нафтовій компанії парк нафтовидобувного обладнання не завжди може забезпечити якість і відповідний технологічний рівень процесів. Водночас, повного завантаження обладнання не забезпечується, через що частина його простоє. Є ситуації, коли необхідного обладнання немає, тому технологічне забезпечення необхідно залучати зі сторони. Вкладати кошти в науково-дослідну роботу для таких компаній не вигідно через обмеженість спектру використання розробок. І навіть, коли кошти інвестуються, то це, як правило, незначні суми, яких є недостатньо для прогресивних розробок.

Незалежні сервісні компанії обслуговують одночасно кілька об'єктів, через що їхня діяльність є економічно оправданою. При наявності замовлень на виконання різних видів робіт забезпечується максимальне завантаження потужностей, що призводить до зменшення витрат.

Окрім цього, великі сервісні компанії мають більше можливостей для інвестування коштів у розробку нових технологій, які окуповуються за рахунок продажу складних послуг клієнтам. Водночас, постійне ускладнення умов видобутку вуглеводнів вимагає

використання тільки сучасних технологій, які забезпечують підвищення віддачі родовищ і збільшення запасів.

Перевагами виокремлення нафтогазового сервісного бізнесу в окремий напрям роботи є:

- він є потужним двигуном для розвитку високих технологій в нафтогазовому комплексі;
- дає поштовх розвитку вітчизняного нафтогазового машинобудування, що супроводжується появою нових робочих місць;
- бюджетні потоки не виходять за рамки держави, а підкріплюють розвиток машинобудування, розширюють можливості ремонту і обслуговування свердловин, насосних установок і т.д.;
- розвиток вітчизняного нафтосервісу дозволяє здешевлювати послуги, що є важливим аргументом на фоні високого рівня вартості вітчизняного нафтовидобутку;
- посилюється науковий супровід процесів розвідки і видобутку вуглеводнів;
- підвищується ефективність нафтових компаній внаслідок сталості в обслуговуванні і ремонті;
- стабільність роботи нафтових компаній забезпечує підвищення рівня енергетичної безпеки держави.

В умовах України розвиток нафтогазового сервісного бізнесу є доречним і необхідним. Ставка повинна робитись на переважно приватний бізнес, який повинен розвиватись на умовах державного протекціонування. За інших умов конкуренція з іноземними високотехнологічними, високоорганізованими, фінансово забезпеченими компаніями, які отримують підтримку своїх держав, буде відразу програна.

Модернізація нафтогазового комплексу України потребує не лише фінансових інвестицій, але й таких реструктуризаційних змін у галузі, які дозволять забезпечити технологічну орієнтацію у розвитку промисловості. За вимогою часу нафтогазовий сервіс, як складова нафтогазової справи, повинен бути виділений в окремий напрям роботи, що забезпечить підвищення ефективності всіх процесів: розвідки, буріння, облаштування свердловин, ремонт техніки.

Світовий досвід вже довів доцільність такої реорганізації. Вивчення практики сервісного обслуговування нафтогазовидобутку провідними фірмами дозволить визначити для України основні напрями технологічного оновлення нафтогазової галузі, сформулювати основні принципи організаційних новацій та досягнути усіх поставлених планових показників у розвитку нафтогазової промисловості.

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ В УКРАЇНІ

Дрімал Марек, доцент, проректор з розвитку та інформатизації
Університет Матея Бела, Словачія
Гришко Н. Є., к.е.н., доцент
Терещенко В. М., Гурт А.М. , студенти
Кременчуцький національний університет ім. М. Остроградського

Для сьогоденної економічної ситуації в Україні одним з можливих каталізаторів розвитку слід визнати активізацію інвестиційної діяльності. Причина в тому, що інвестиційна діяльність постає однією з необхідних умов постійного зростання економіки, її конкурентоспроможності, ефективного функціонування та прискореного розвитку підприємств.

Дослідженню проблем інвестування та залучення інвестиційних ресурсів приділяли увагу такі відомі науковці як А.П. Гайдуцький, Р.Л. Карпінський, М.Ю. Коденська, М.І. Кісіль [2].

Метою дослідження є узагальнення теоретичних основ та особливості реалізації інвестиційних проектів сфери і підвищення ефективності економіки України.

Інвестиційний проект являє собою сукупність намірів, обґрунтувань та практичних дій по реалізації інвестиційного процесу, по забезпеченню визначених інвестором конкретних фінансово-економічних та соціальних результатів інвестиційної діяльності. Іноземний інвестиційний кредит – це економічні відносини між державами, іноземними банками і фірмами з приводу фінансування інвестиційної діяльності на засадах повернення у певні строки та, як правило, з виплатою відсотка[2].

Проблемним на сьогодні залишається й залучення довготермінових кредитів банківських установ, що зумовлено високим ступенем ризику. Також ситуація ускладнюється відсутністю в Україні спеціалізованих інвестиційних банків. За даними Держстату у січні-червні 2016 року в економіку України іноземними інвесторами вкладено 2859,1 млн.дол. США та вилучено 330,1 млн.дол. США прямих інвестицій (акціонерного капіталу), у січні-червні 2015 року – 1042,4 млн.дол.США та 351,3 млн.дол.США відповідно. Зображено на рисунку 1 обсяг прямих іноземних інвестицій.

Обсяг залучених з початку інвестування прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіку України на 01.07.2016 року становив 44790,7 млн.дол. США.

Інвестиції спрямовуються у вже розвинені сфери економічної діяльності. На підприємствах промисловості зосереджено 29,6 % загального обсягу прямих інвестицій в

Україну, в установах фінансової та страхової діяльності – 29,4% [3].

Рис. 1 Обсяг прямих іноземних інвестицій

Обсяги освоєння капітальних інвестицій підприємств України у січні-червні 2016 року складають 119,8 млрд. грн.

Провідними сферами економічної діяльності, за обсягами залучення капітальних інвестицій, у січні-червні 2016 року залишаються: промисловість – 33,4%, будівництво – 13,7%, сільське, лісове та рибне господарство – 14,5%, інформація та телекомунікації – 4,8%, оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів – 10,0%, транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність – 6,8%, державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування – 2,3% [1].

Рис. 2 Капітальні інвестиції 2009-2016 р.р.

Отже, Україна залишається привабливою для інвестицій, водночас вона не знаходиться осторонь світових процесів, є достатньо інтегрованою у світове господарство і порушення

макростабільності на зовнішніх ринках має свій відголос в Україні.

Список використаної літератури:

1. Виконання Державного бюджету// Державнаказначейська служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=18563>
2. Галенко Д.С., Калантай Я.А. Інвестиційний клімат України / Д.С. Галенко Я.А. Калантай // Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ, Серія: Економічні науки. – 2014. - №6. – С. 103-112.
3. Кириченко О. Діяльність інвестиційних банків в Україні: проблеми та перспективи розвитку // Банківська справа. – 2010. – №2. – С. 57-72.

ЕЛЕКТРОННІ ЮРИДИЧНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ: ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ

Друзь Ю. В., студент

Науковий керівник: д.і.н., професор Маслак В. І.

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

На сьогоднішній день в житті ми стикаємося з проблемами, вирішити які може тільки професійний юрист. У нормативно-правовій базі будь-якої країни існує безліч тонкощів, так що звичайна людина може не розібратися, чи правильно вона поводить себе в ситуації, регламентованій адміністративними актами. Звичайно ж, можна скористатися послугами працівника адвокатської контори, але для цього доведеться відшукати вільну хвилину у своєму напруженому графіку, та й звертатися до фахівця з несуттєвим, на перший погляд, питанням, стане не кожна людина. Однак подібне легковажне ставлення до справи може обернутися втратою значної суми коштів, а в гіршому випадку – нерухомого майна.

Зокрема, одним із напрямів професійної діяльності таких адвокатів поступово стає юридичне супроводження електронної комерції та захист інтересів клієнтів по будь-яким аспектам діяльності в Інтернет-просторі, правовий супровід Інтернет-проектів та захист і представництво по кримінальних справах про злочини у сфері комп'ютерної інформації [2, 4].

Застережемо, що електронні юридичні консультації є новим додатковим видом адвокатських послуг, а звідси ні в якому разі не можуть претендувати в подальшому на поступове витіснення «звичайних» вербальних консультацій.

Визначимо основні переваги електронних консультацій адвоката як додаткових електронних консультацій адвоката:

1) психологічний аспект: клієнти, коли викладають свою проблему в письмовій формі, більш відповідально ставляться до формулювань, точніше наводять факти, перераховують свій електронний лист та можуть редагувати окремі неточності, обережніше визначають свій

намір; сукупність цих факторів надає можливість умовно називному «заочному», або «електронному» адвокату більш якісно надати юридичну консультацію та точніше окреслити подальші перспективи вирішення юридичної справи;

2) економічний аспект – значна економія часу та коштів на організацію зустрічей та відвідування адвоката;

3) організаційний аспект – мобільне одержання факсом, електронною або звичайною поштою текстового варіанту юридичної консультації у вичерпному вигляді або експертно-правового висновку, причому у вичерпній формі, у визначений термін та в погодженому обсязі [3].

Створювані загальнодержавні й регіональні системи й мережі інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів влади припускають високу інформаційну культуру адвоката, його здатність оперативно використати новітні технології, високотехнологічні засоби комунікації, зв'язок тощо [1]. Тому існують підстави у межах інноваційного проекту «е-адвокат» запропонувати системне розроблення інноваційної підпрограми «електронний адвокат-захисник».

Створення нових умов адвокатської діяльності та набуття високотехнологічних навичок потребує не тільки побудови інформаційної інфраструктури адвокатури, але й забезпечить формування нової концепції професійної діяльності адвоката у сучасних умовах [5].

Припускається, що здійснення правової допомоги надається за сукупністю різних категорій юридичних справ як кримінальних, так і «некримінальних» – у рамках цивільного, господарського, банківського, авторського, податкового права тощо.

У цьому контексті потрібно визначити таку важливу ознаку як дуалістичність:

1) юридичні справи різних категорій, де адвокат при здійсненні правового захисту або наданні юридичної допомоги широко використовує свої знання та навички у сфері високих технологій;

2) юридичні справи, де предметом розгляду постають окремі аспекти (договори, порушення, суперечки та ін.), що знаходяться у сфері високих технологій [2].

Таким чином, з вищесказаного можна зробити висновок, звернення до адвоката дозволить в найкоротші терміни і з максимальною вигодою вирішити проблеми, і гарантує відсутність правових прогалин при складанні пакету документів. По-перше, у вас є можливість задати всі запитання цілодобово, не залишаючи меж офісу або квартири. Іншими словами, вам не доведеться домовлятися про відгулі або ж мчати стрімголов в юридичну контору під час обідньої перерви. По-друге, такі консультації здійснюються на безоплатній основі, тоді як звичайне спілкування з адвокатом може влетіти вам в копійчку. По-третє,

завдяки доступу до Всесвітньої павутини, можна скористатися онлайн консультацією перебуваючи в будь-якому регіоні нашої країни. Навряд чи когось здивує той факт, що в деяких областях складно відшукати кваліфікованих співробітників того чи іншого профілю, тоді як в Інтернеті їх більш ніж достатньо.

Список використаної літератури:

1. Маслак О. І. Системні інноваційні трансформації малого і середнього підприємництва / О. І. Маслак // Науковий вісник НЛТУ України. – Львів, 2015. – Випуск 25.1. – С. 216–224.
2. Організація та діяльність адвокатури України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uareferats.com/index.php/referat/details/21971>.
3. Організаційні форми адвокатської діяльності: законодавче врегулювання та практика [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://studies.in.ua/advokatura-ukrainy/3890>.
4. Смоленский М. Б. Адвокатська діяльність й адвокатура. Серія «Вища освіта» / М. Б. Смоленський. – М. : «Фенікс», 2012. – 320 с.
5. Створення і розвиток інноваційної інфраструктури в юриспруденції [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://megalib.com.ua/content/8794>.
6. Формування системи безоплатної правової допомоги [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://studies.in.ua/advokatura-ukrainy/3896>.

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ СУКУПНОСТІ ПОТЕНЦІАЛІВ НА СТАЛИЙ РОЗВИТОК ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Марина Афанасіївна Дем'янчук, к.е.н., доцент,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Наталя Дмитрівна Маслій, к.е.н., доцент,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

На даний час економічне зростання економіки України спирається на сформовану зовнішньоторговельну кон'юнктуру світового ринку, однією з головних ланок якої є сфера телекомунікацій. Нормальне функціонування національної економіки можливе при переході всіх її галузей до сталого розвитку, сталий розвиток яких може бути досягнутий за допомогою ефективного функціонування первинних ланок економічної системи – підприємства. Водночас діяльність самого підприємства залежить від сукупності різних видів потенціалів, які відіграють головну роль у формуванні його сталого розвитку.

Аналіз наукової літератури показав, що вимір сталого розвитку є складовою і однією з парадигм сучасного розвитку економіки та найшла своє відображення у публікаціях вітчизняних та зарубіжних авторів, однак не зважаючи на високу наукову значимість праць вітчизняних та зарубіжних вчених, у процесі визначення варіанту розвитку підприємствами телекомунікаційної сфери України постає нагальна потреба у науково-методичному

інструментарії вирішення проблем щодо проведення упереджених заходів та стабілізаційних дій на засадах концепції сталого розвитку.

Тому метою роботи є дослідження особливостей впливу сукупності потенціалів телекомунікаційного підприємства на його сталий розвиток.

Моделювання потенціалу сталого розвитку телекомунікаційного підприємства крізь сукупність його потенціалів створює можливості для формування інноваційно-інвестиційних інструментів його регулювання, оскільки валовий потенціал сталого розвитку телекомунікаційного підприємства доцільно оцінювати як результат взаємодії потенціалів його складових під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів (рис. 1). Так, наприклад, економічний потенціал впливає через здатність до саморозвитку і прогресу підприємства, створення надійних умов і гарантій для суб'єктів господарювання, створення сприятливого клімату для інвестицій і інновацій, здатність підприємства систематизовано й планомірно спрямувати всі свої функції на задоволення потреб споживачів і використання потенційних ринків збуту та досягнення стратегічних цілей; соціальний – через стабільне підвищення рівня та якості життя всього персоналу, споживачів та зацікавлених осіб, створення управлінським персоналом належних умов для функціонування та розвитку соціально-економічної системи підприємства; екологічний – через раціональне використання природних ресурсів, можливості підприємства щодо генерації, сприйняття та впровадження нових екологічних ідей; інтелектуальний – через збільшення використання у виробництві товарів й послуг інтелектуальних ресурсів і можливостей сфери науки, забезпечення пізнавальних можливостей і здібностей до навчання співробітників; техніко-технологічний – через рівень збалансованості структури виробництва шляхом зменшення завантаження виробничих потужностей, збільшення ступеню конкурентоспроможності продукції та послуг на зовнішніх та внутрішніх ринках шляхом упровадження високотехнологічних інновацій тощо.

Отже, головним завданням сукупності потенціалів сталого розвитку телекомунікаційного підприємства, є пошук напрямів, які б дали змогу сформувати ефективний, дієвий механізм для забезпечення відтворення потенціалу сталого розвитку такого підприємства, оскільки саме невикористані потенційні можливості є резервами забезпечення його сталості, а також вони зумовлюють спроможність адекватно зреагувати на мінливість середовища та сформувати пріоритети майбутнього розвитку.

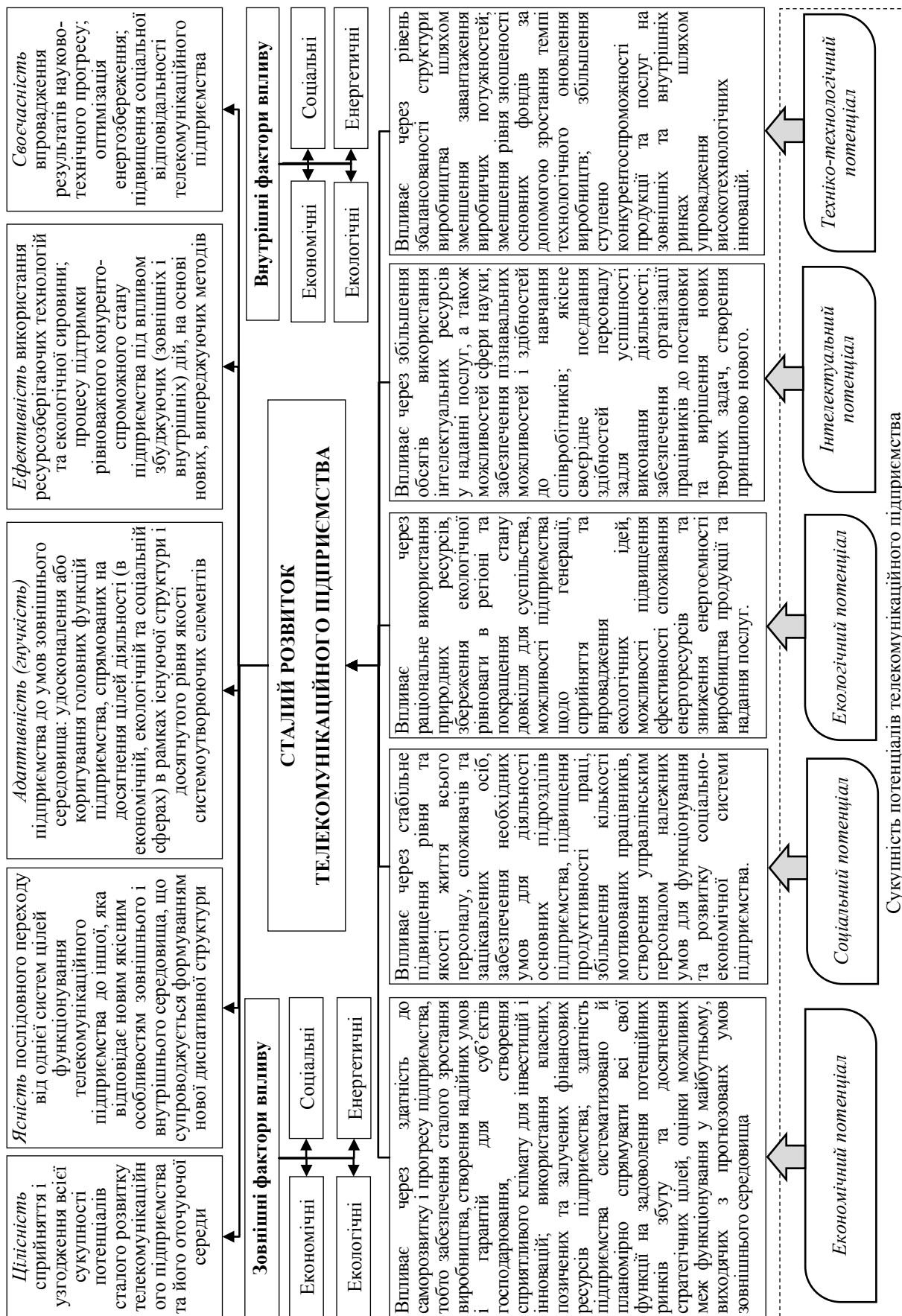

Рис. 1 – Модель впливу сукупності потенціалів телекомунікаційного підприємства на його сталий розвиток

Ця особливість зумовлює потребу у розробленні науково-методичного інструментарію валової оцінки потенціалу сталого розвитку телекомунікаційного підприємства. Також повинна проводитись постійна діагностика його складових, контроль та прогноз показників яких мають ґрунтуватися на комплексному підході до формування механізму сталого розвитку телекомунікаційного підприємства, який сприятиме ефективній його діяльності та використанню пріоритетів сукупності потенціалів сталого розвитку.

РОЛЬ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ У ПІДВИЩЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИХ ПОЗИЦІЙ РЕГІОНІВ

Забедюк Мирослава Сергіївна,
кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів,
Дорош Вікторія Юріївна,
кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів,
Луцький національний університет

В сучасних умовах трансформаційної економіки, загострених затяжною економічною кризою, єдиним ефективним шляхом відновлення та розвитку господарської системи є інноваційний. При цьому, в аспекті політики децентралізації особливої актуальності набуває процес поширення інновацій «від централізованого до місцевого».

Слід відмітити, що роль рушійного елемента у підвищенні конкурентоспроможності регіонів належить їх інноваційному потенціалу. Проте, на шляху розбудови інноваційної моделі розвитку регіонів України існують певні перешкоди, основні з яких:

- низький рівень розвитку регіональної інноваційної інфраструктури;
- відсутність підтримки «людського інноваційного капіталу» на регіональному рівні;
- низький рівень фінансування та кредитування інноваційної діяльності тощо.

Для подолання перешкод необхідним є проведення якісно нової політики як на загальнодержавному, так і на регіональних рівнях, розробки відповідного механізму дій.

Насамперед, ефективним є впровадження регіонального маркетингу інновацій та проведення маркетингових досліджень, що б спрямовувались на дослідження територіальних особливостей інноваційного розвитку. При цьому, дані маркетингових досліджень забезпечують інформаційну базу для прийняття управлінських рішень щодо територіальних інноваційних програм та проектів. Уведення практики регіонального маркетингу інновацій дозволяє як вивчати територіальну специфіку реалізації моделі розвитку на інноваційній основі, так і «наповнити регіональну інноваційну політику соціально-економічним змістом

відповідно із соціокультурними особливостями території» [1].

Також, ефективність регіонального розвитку залежить від здатності територіальної системи до розповсюдження інновацій та ролі місцевої інноваційної системи, яка стимулює трансформацію та оновлення місцевої виробничої системи. Місцеві фірми є інструментами, за допомогою яких інновації вводяться у процес виробництва. Креативність місцевих підприємців обумовлена досвідом та традиціями, притаманними певним територіям. Так, знання, накопичені фірмами виступають опорою розвитку, а місцеве середовище служить інкубатором для інновацій [2].

Також, виявлення та залучення додаткових джерел розвитку територій вимагає інновацій і у сфері управління. Формування та реалізацію управлінського потенціалу як складової інноваційного необхідно проводити у напрямках розвитку та впровадження нових управлінських підходів; формування кваліфікованих кадрів у сфері регіонального менеджменту.

Слід зауважити, що ці заходи потрібно здійснювати з урахуванням диференціації у соціально-економічному розвитку територій та регіональної специфіки. Такий підхід дозволить раціонально підійти до розробки програм управління кожної окремої території на основі виявлення її ендогенних особливостей.

Список використаної літератури:

1. Комеліна О. В. Методологія маркетингу інновацій: регіональний аспект / О. В. Комеліна // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.confcontact.com/2007may/4_komel.htm
2. Massey D. Spatial Divisions of Labor. Social Structures and Geography of Production / D. Massey. – London: Macmillan, 1984.

ИНСТРУМЕНТЫ АНТИКРИЗИСНОГО УПРАВЛЕНИЕ ПРЕДПРИЯТИЕМ

Коломієць О.В., д.е.н., професор,
Черкаський державний технологічний університет
Дідур С. В., д. е. н., професор
Дульський А.Н., студент
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Антикризисное управление представляет собой управление предприятием в условиях банкротства или в «кризисных» условиях. В любом случае для собственников предприятия остаются достаточно актуальными меры антикризисного управления и вызывают большой интерес научно обоснованные методики диагностики риска банкротства, которые являются эффективным финансовым инструментом в управлении организацией.

Изучением антикризисного управления занимались такие ученые как Василенко В. О., Коваленко О. В., Макогон Ю. В., Чернявский А. Д., Шапурова О. О.[1]. Для Украины эта тема является особенно актуальной и плоды ее развития дают о себе знать, что видно из показателей статистики.[3]

Данные об убыточности характеризуют отрицательную динамику, т.е. динамику роста количества предприятий не приносящих доход в период 2008-2010гг., и противоположный процесс-т.е. уменьшение таких предприятий 2012-2013, и 2014-2015 гг..

Антикризисное управление прежде всего направлено на то, чтобы предприятие не стало банкротом, то есть своевременно были выявлены перспективы возможного банкротства. Скрытая стадия банкротства выявляется за 1–1,5 года до наступления явной

При скрытой стадии банкротства рекомендуем использовать следующий метод: интегральную оценку, основанную на комплексном рассмотрении различных показателей, например, расчет коэффициента финансирования трудноликвидных активов [1]

При помощи организации проведения комплексного аудита маркетинга можно оценить систему управления маркетингом предприятия. Комплексный аудит маркетинга включает: аудит маркетинговых стратегий (аудит, направленный на проверку маркетинговых стратегических инициатив, разработанных маркетологами, а также на выявление дополнительных факторов и возможностей их корректировки) и аудит инструментов маркетинга предприятия (аудит операционного (тактического) уровня, включающий оценку работы инструментов маркетинга

При разработке комплекса мероприятий антикризисной программы необходимо акцентировать внимание на том, что сроки их осуществления крайне ограничены, особенно при реализации мер, направленных на восстановление платежеспособности предприятия, когда резервных фондов у него уже нет, а финансовые вливания извне практически исключены. Именно здесь начинают проявляться принципиальные отличия антикризисного управления от традиционного управления. Эти отличия заключаются в смене критериев принятия решений, опираясь на отработанные методики. Например, можно использовать методику Эйзенхауэра – «важно / срочно» .[2] Суть этой методики отражена в таблице.

Все мероприятия антикризисной стабилизационной программы можно расположить в ячейках матрицы «важно – срочно», классифицируя их по критериям важности для функционирования фирмы и срочности реализации рассматриваемых мероприятий. В матрице также показаны процентные соотношения затрат ресурсов на реализацию антикризисной стабилизационной программы (процентный состав приведен в качестве примера).

Срочность	ВАЖНОСТЬ		
		ВАЖНО	НЕ ВАЖНО
	Срочно	1.Важно, срочно до 50-70%	3.Не важно, срочно около 10-15%
	Не срочно	2.Важно, не срочно до 20-30%	4.Не важно, не срочно около 1-2%

Мероприятия первого блока следует реализовывать в первую очередь, затем - второго блока, только после этого следует претворять действия третьего блока. В отношении же мероприятий четвертого блока следует анализировать их необходимость и целесообразность с позиции интересов фирмы. Таким образом, данный подход позволит проранжировать мероприятия антикризисной стабилизационной программы и повысить эффективность использования ресурсов предприятия при ее реализации.

Кризис предприятия вызывается несоответствием его финансово-хозяйственных параметров параметрам окружающей среды, что обусловлено неверной стратегией, неадекватной организацией бизнеса и, как следствие, слабой адаптацией к требованиям рынка. Решением подобных проблем или устранением самой возможности их возникновения является такой инструмент, как реструктуризация предприятия, проводимая на основе тщательно разработанной стратегии. Однако реструктуризацию в полном объеме необходимо и возможно проводить лишь при первых признаках надвигающегося кризиса, тогда как в зоне «ближнего» банкротства ни времени, ни средств на нее уже нет.

Следовательно, перед предприятием, стремящимся выйти из кризиса, стоят две последовательные задачи: устранить последствия кризиса – восстановить платежеспособность и стабилизировать финансовое положение предприятия; устранить причины кризиса – разработать стратегию развития и провести на ее основе реструктуризацию предприятия с целью недопущения повторения кризисных явлений в будущем. Сама реструктуризация – инструмент «нормального» управления, она построена на его принципах и слабо связана с собственно антикризисной спецификой.[2]

Решения применяемые для стабилизации работы промышленного предприятия в кризисный период должны базироваться на рациональном подходе к выбору экономических инструментов, которые по своей сути могут быть актуальны для конкретного предприятия, будь то маркетинговый аудит, реструктуризация или же методика Эйзенхауэра. Немаловажную роль играет также своевременность начала реализации выбранной антикризисной стратегии т.к. с течением некоторых периодов кризиса, мощность ресурсов и фондов предприятия будет значительно снижаться.

Список литературы:

1. Майданевич П.Н. Маркетинговый аудит как инструмент антикризисного управления на примере предприятий пищевой отрасли. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – № 2 (53). – 2012. с.99-102.
2. Крушинский А.А. Принципы и инструменты антикризисного управления предприятием в условиях нестабильной экономики. Трибуна молодых ученых. Российский внешнеэкономический вестник 3 – 2012. с.104-107.
3. Державний комітет статистики України[Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

ПЕРЕКЛАД ЯК ОБ'ЄКТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Курілко А. О., студент

Науковий керівник :д.і.н., професор Маслак В. І.

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Авторське право – інститут цивільного права, норми якого регулюють суспільні відносини, що пов'язані зі здійсненням та охороною прав інтелектуальної власності на літературний, художній та інший твір [3, с. 3 – 4].

У законодавствах розвинених країн права перекладачів охороняються авторським правом нарівні з правами авторів оригінальних творів, не є винятком і законодавство нашої країни. Джерелами авторського права в Україні є Закон України «Про авторське право і суміжні права» та низка міжнародних договорів, зокрема, Бернська конвенція з охорони літературних та художніх творів (1886), Всесвітня (Женевська) конвенція про авторське право (1952) та ін.

Переклад тексту – це творчий процес, який є похідним об'єктом авторського права. Відповідно перекладач стає творцем нового твору і тому законодавець відніс переклад до об'єктів інтелектуальної власності, а в більш вузькому сенсі до об'єктів авторського права.

Авторів твору або іншому правовласнику належить право використовувати твір (в тому числі перекладати або давати дозвіл на переклад твору). Переклад, який здійснений без згоди автора (чи іншого правовласника) призводить до порушення виняткових авторських прав. Але законодавство містить декілька винятків з цього правила. Наприклад, якщо твір встиг перейти у суспільне надбання його переклад не потребує дозволу.

Крім цього не потрібно будь-якого дозволу на здійснення перекладу наступних документів:

- судові рішення;
- офіційні переклади перерахованих документів;
- офіційні документи міжнародних організацій;

– закони та інші нормативні акти, а також їх офіційні тлумачення [4].

Сучасні досягнення у сфері науки і техніки призвели до стрімкого збільшення потоку різної інформації у житті людини. Не виникає труднощів із доступом до потрібної нам інформації та до потрібних нам документів. Так з розвитком комп'ютерних програм, різноманітного програмного забезпечення та всесвітньої мережі Інтернет не викликає труднощів ще одна можливість – переклад будь-якого твору на зрозумілу мову та подальше його використання без згоди на це автора твору. Але такі дії не є правомірними.

Щоб перевірити правомірність цього питання, необхідно звернутися, в першу чергу, до Цивільного Кодексу України та Закону України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993р. № 3792-ХІІ (з наступними змінами та доповненнями) [1, 2].

У ст. 433 Цивільного кодексу України та ст. 8 Закону України «Про авторське право та суміжні права» зазначається, що об'єктами авторського права, серед іншого, є твори у галузі науки, мистецтва і літератури, а саме: літературні письмові твори публіцистичного, белетристичного, наукового, технічного або іншого характеру (книги, статті, брошури тощо).

Усі зазначені вище твори, як оприлюднені, так і не оприлюднені, як завершені, так і не завершені, незалежно від їх призначення, обсягу, мети, жанру (освіта, інформація, реклама тощо) підлягають охороні згідно цього Закону [1, 2].

Стаття 15 Закону України «Про авторське право і суміжні права» визначає майнові права автора твору.

До майнових прав автора (чи іншого правовласника) належать:

- а) виключне право на використання твору;
- б) виключне право на дозвіл або заборону використання твору іншими особами.

Виключне право на використання твору автором (чи іншим правовласником) дозволяє йому використовувати твір будь-яким способом і у будь-якій формі.

Виключне право автора (чи іншої особи, яка має авторське право) на дозвіл чи заборону використання твору іншими особами дає йому, крім інших, право дозволяти або забороняти відтворення та переклади творів [1].

Відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 441 Цивільного кодексу України використанням твору є також його переклад [2].

Одним із найголовніших прав автора є право на переклад, яке було введене до вітчизняного авторського права після приєднання України до Всесвітньої конвенції про авторське право. При використанні цього права автор сам може змінювати мову літературного твору (авторський переклад) чи надати таке право професійним перекладачам. При наявності авторського перекладу ніхто інший не може перекладати цей же твір на ту саму мову. Слід відрізнити авторський переклад від авторизованого – це переклад, який був

схвалений автором твору. При цьому той самий твір можуть перекладати різні перекладачі. Кожен з перекладачів окремо зберігає авторське право на свій переклад. Таким чином, переклад твору є його використанням, виключне право на яке належить автору [5].

Перекладач укладає авторський договір з автором твору або іншою особою, що має авторське право, оскільки відповідно до ст. 443 Цивільного кодексу України, використання твору будь-якою іншою особою допускається виключно на основі авторського договору [2].

Використання літературного твору не повинно порушувати майнові права автора чи правовласника.

Отже, якщо твір охороняється авторським правом, його переклад може відбутися лише за умови отримання перекладачем дозволу від автора (правовласника) та укладання авторського договору.

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про авторське право та суміжні права» від 23.12.1993 № 3792-ХІІ (редакція від 27.10.2016, підстава 1651-19) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV (редакція від 02.11.2016, підстава 1666-19) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
3. Индрис К. Интеллектуальная собственность – мощный инструмент экономического роста / Камил Идрис. – М. : 2003. – 35 с.
4. Авторское право на перевод. Узнайте все об интеллектуальной собственности [Электронный ресурс]. – 2015. – Режим доступу : http://intellect-pravo.ru/articles/copyright_in_translation.php.
5. Переклад – порушення авторського права?[Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу: <http://spytayte-urysta.ucoz.ua/publ/3-1-0-1>.

СКЛАДОВІ ПРОЦЕСУ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ МІСТА В КОНТЕКСТІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Олена Анатоліївна Карлова, д-р екон. наук, професор,
професор кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного
університету міського господарства імені О.М. Бекетова

Одною з великих соціально-економічних систем, які мають складну та непередбачувану стохастичність процесів і змінних чинників є місто. В даний час розвиток міста не може відбуватися ізольовано від регіонального. Роль регіону в житті міста полягає у визначенні загального вектору розвитку та створення сприятливої економічної ситуації, а роль міста в регіональній економіці – функціонування і розвиток території, надання соціальних послуг населенню та забезпечення життєдіяльності господарюючих суб'єктів.

Для економіки сучасних міст актуальною є проблема розвитку соціальної інфраструктури. Дослідження формування механізмів її саморозвитку з ефективним використанням всіх видів ресурсів, в період децентралізації управління, проводяться українськими вченими, і являються актуальними, з огляду на сучасні перспективи децентралізації. Ціла плеяда українських науковців займається дослідженням проблеми управління містами та складовими їх інфраструктури. Наприклад, Л. Козлова констатує, що при управлінні соціальною інфраструктурою, як відкритою системою ставиться мета досягнення такого стану системи, який забезпечить найбільш повне задоволення потреб населення в послугах та створення умов життєдіяльності населення на певній території [2, с.].

О. Карий та Н. Глинський наголошують, що основною метою діяльності міського самоврядування є прагнення забезпечити мешканців якомога вищим стандартом якості життя [1, с.155-160]. В. Леонов, Р. Бойко, І. Сівоха, О. Корочкін підкреслюють, як стратегічні рішення взагалі впливають на великомасштабні процеси від яких залежать долі держав і народів [3, с.117-122].

Завдання управління містом в сучасних умовах, які, як правило, залежать від успішного функціонування системи життєзабезпечення, в більшості випадків відносяться до слабо структурованих і характеризуються специфікою вихідної інформації, наявністю невизначеності в описі об'єктів управління, багатofакторністю та багатокритеріальністю прийнятих рішень. Ці особливості різко обмежують можливості методів оптимізації та їх використання, що пов'язано зі значними спрощеннями реальних ситуацій прийняття рішень.

Рішення задач управління розвитком, на думку М. Аверкиної передбачає вивчення економіки міст з метою отримання даних, необхідних для складання цілісної картини матеріальних процесів, інформаційних потоків для прийняття рішень. Зміна мети, стану зовнішнього середовища, погіршення властивостей інфраструктури міста викликає необхідність адаптації системи шляхом зміни її властивостей, складу і структури для більш ефективного перебігу керованих процесів[4, с. 359-362]. Ефективне управління містом у взаємодії із зовнішнім середовищем – регіоном – забезпечує його комплексний соціально-економічний розвиток, що спричиняє сукупність взаємопов'язаних процесів:

- 1) залучення зовнішніх інвестицій → розвиток економіки міста → зростання доходів підприємства і заробітної плати → податкові надходження до всіх рівнів бюджетної системи;
- 2) залучення кваліфікованих трудових ресурсів із сусідніх міст і регіонів → підвищення власного трудового та демографічного потенціалу як в місті, так і в регіоні в цілому;

3) зниження обсягу ресурсів (дотацій, субсидій), що виділяються на підтримку функціонування та розвитку міста → можливість перенаправити „зеконормлені” ресурси на загально регіональний економічний розвиток.

Управління функціонуванням і розвитком на рівні міста здійснюється в межах певної форми управління – місцевого самоврядування (МСВ), яка полягає в сильній залежності влади міста як суб’єкта управління від бажань та інтересів населення, що виступає і як другий суб’єкт, і як об’єкт управління. Основною метою МСВ є підвищення якості життя населення, що проживає на території міста.

Результатом функціонування економіки міста є відтворений потенціал, що забезпечує процеси життєдіяльності ресурсами і подальший розвиток міста. Результат процесу розвитку економіки міста в контексті стратегічного управління – перехід на якісно новий рівень соціально-економічного стану і створення нового потенціалу, що сприяє розвитку економіки регіону в цілому. Це можливо як за рахунок залучення потенціалу, виявленого на етапі стратегічного аналізу, так і за рахунок більш ефективного використання ресурсів, отриманих в процесі перетворення потенціалу. Необхідно враховувати як внутрішній потенціал та ресурси міста, так і зовнішні ресурси, що виділяються для забезпечення його функціонування та розвитку.

Список використаної літератури:

1. Карий О.І., Глинський Н.Ю. Маркетингова концепція управління розвитком міста / О.І. Карий, Н.Ю. Глинський // Науковий вісник Мукачівського державного університету, Серія Економіка. Випуск 1(3). 2015. – С. 155-160.
2. Козлова Л.В. Проблеми фінансового забезпечення розвитку соціальної інфраструктури міст в умовах децентралізації. /Л.В. Козлова // Теорія та практика державного управління. – Вип. 2 (49), 2015. – Режим доступу: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2015-2/index.html>
3. Леонов В.В., Бойко Р.В., Сівоха І.М., Корочкін О.А., Алгоритм прийняття рішень на стратегічному рівні управління при створенні та розвитку складних організаційно-технічних систем. //Кібернетика та системний аналіз. Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних Сил, 2013, випуск 4(37). – С.117-122.
4. Сталій розвиток – ХХІ століття: управління, технології, моделі: колективна монографія [Аверкіна М.Ф., Андрєєва Н. М., Балджи М. Д., Веклич О. О. та ін.] / НАН України, ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України»; НТТУ «Київський політехнічний інститут»; Вища економіко-гуманітарна школа; Міжнародна асоціація сталого розвитку / за наук.ред. проф. Хлобистова Є.В. – Черкаси: видавець Чабаненко Ю. А, 2014. – 540 с.

АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРИКАРПАТТЯ

Л.Г. Квасній

к.е.н., доцент, доцент кафедри теоретичної та прикладної економіки
Дрогобицький державний педагогічний університет імені І.Франка

На основі проведеного комплексного аналізу соціально-економічного розвитку, результатів демографічного, економічного та бюджетного прогнозування, кластерного

аналізу економіки та бенчмаркінгу (порівняльного аналізу) стало можливим визначити обґрунтовані пріоритети та скласти реалістичні плани економічного розвитку Прикарпаття.

Економіка Прикарпаття в основному залежить від функціонування незначної кількості підприємств Івано-Франківської та Львівської областей, що в минулому забезпечували його розвиток, зайнятість та доходи населення: ВАТ «НПК Галичина», ВАТ «Дрогобицький машинобудівний завод», ТОВ «Універсальна бурова техніка», ПАТ «Дрогобицький завод автомобільних кранів» та інших. Закриття нафтопереробного заводу у Дрогобичі та занепад машинобудівних підприємств призвів до значної втрати промислового потенціалу регіону. Невирішення проблеми з відновленням діяльності державного підприємства гірничої хімії «Полімінерал» створює проблему зайнятості в м. Стебнику. Стратегія міста передбачає відновлення статусу міста як промислового центру. Проте для цього необхідна ефективна політика у сфері місцевого економічного розвитку та залучення інвестицій. Можна констатувати, що на Прикарпатті не створено сприятливого економіко-правового середовища для підприємницької діяльності, розвитку бізнесу та залучення інвестицій. Зокрема, практично не надаються послуги щодо підтримки та обслуговування бізнесу (бізнес-інкубатори та центри підтримки бізнесу). Крім того, відбувається стагнація розвитку малого підприємництва, яке орієнтується насамперед на реалізацію товарів місцевих виробників, а зростання кількості малих підприємств упродовж останніх років не супроводжується збільшенням чисельності зайнятих на них.

Прикарпаття має значний, але практично не реалізований туристичний потенціал, зумовлений як високою концентрацією історичних пам'яток, так і наявністю таких туристичних центрів, як Трускавець та Львів. Низький рівень туристичної привабливості спричинений занедбаним станом історичних та культурних пам'яток, низьким рівнем розвитку туристично-рекреаційної та комунікаційно-інформаційної інфраструктури, невикористаним залишається потенціал туристичних мереж.

Таким чином, враховуючи результати економічного прогнозу на 2017 р. [3] та аналіз проблем розвитку економіки Прикарпаття [2], зокрема, міст Дрогобича, Трускавця, Стебника, а також стратегію розвитку Прикарпаття [1], особливого впровадження інновацій потребують такі напрями:

- місцевий економічний розвиток Прикарпаття та його бізнес-клімат;
- стан системи освіти та ринку праці;
- туристична інфраструктура;
- боротьба з корупцією;
- місцеве самоврядування та інфраструктура;
- екологія;

- малий бізнес, підприємництво, IT-кластери;
- культура та народна творчість;
- інвестиції;
- охорона здоров'я.

У цьому зв'язку доцільним є застосування інноваційних підходів до місцевого економічного розвитку, зокрема створення кластерів та індустріальних парків. Слід залучити усі наявні ресурси, у тому числі міжнародну технічну допомогу, для вивчення можливостей створення інноваційних організаційно-територіальних утворень (кластерів та інших інтеграційних форм господарювання). Необхідно підтримати ініціативи громадських організацій, спрямовані на розвиток малого підприємництва та самозайнятості, провести переговори з Державною агенцією з залучення інвестицій та потенційними інвесторами про перспективи створення у регіоні промислових парків з залученням інвесторів, зацікавлених у перенесенні промислових потужностей з країн ЄС у країни з дешевшою робочою силою.

У регіоні протягом останніх 10 років спостерігається відтік робочої сили, адже Прикарпаття не витримує конкуренції з Києвом та іншими більш економічно розвиненими містами України та Польщі за трудові ресурси. У перспективі влада та бізнес можуть розраховувати лише на притік у міста робочої сили з сільської місцевості, а вже потім — на можливість повернення трудових мігрантів. Таким чином, для відновлення промислового потенціалу міст Прикарпаття доцільно впроваджувати цілеспрямовану політику щодо підвищення освітнього рівня робочої сили. З цією метою доцільно ініціювати створення постійного механізму взаємодії роботодавців міст та навчальних закладів для визначення потреби у трудових ресурсах різних спеціальностей; розроблення кваліфікаційних вимог; підготовки відповідних навчальних програм, планів та матеріалів; залучення до викладання спеціалістів-практиків з бізнесу; проведення окремих практичних занять студентів на підприємствах.

Для досягнення ефективності туристичної сфери потрібно визначити та максимально усунути перешкоди для приватного інвестування в об'єкти історико-культурної спадщини, що входять до повноважень органів місцевого самоврядування, зокрема забезпечити надання інвесторам інформації, технічної документації та необхідних погоджень; у співпраці з обласними органами влади визначити пріоритети та можливості облаштування місць перебування туристів поруч з туристичними об'єктами на території регіону, забезпечити прийняття необхідних адміністративних та регуляторних рішень.

Список використаної літератури:

1. В очікуванні злету Прикарпаття... — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: novakraina.org/.../nova-kraina-provela-strategi...

2. Звіт про виконання програми соціально-економічного та культурного розвитку міст Дрогобича та Стебника за 2015 рік. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.drohobych-rada.gov.ua
3. Економічний прогноз до 2017 року для Дрогобича. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.drohobych-rada.gov.ua

УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ МОЛОКОПЕРЕРОБНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Коваленко О.В., д.е.н., професор
Запорізька державна інженерна академія
Метлицька С. А., Бігдан М. В., студенти
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Висока ефективність діяльності підприємства можлива лише за умови наявності грамотного та раціонального механізму управління його ресурсами. Важливого значення це набуває в умовах нестабільного розвитку економіки та постійного впливу факторів зовнішнього середовища і визначає необхідність вивчення економічного потенціалу господарюючого суб'єкта.

Економічний потенціал підприємства – сукупність можливостей підприємства визначати, формувати та максимально задовольняти споживачів виробами та послугами в процесі оптимальної взаємодії із зовнішньою середою, раціонального використання економічних ресурсів [1, с.532].

Управління економічним потенціалом підприємства виступає чинником раціонального споживання ресурсів та ефективного функціонування виробничої системи та володіє при цьому наступними ознаками:

1. наявність економічного потенціалу підприємства, причинний зв'язок між його складовими, наявність керуючої і керованої підсистем;
2. динамічний характер економічного потенціалу підприємства;
3. здатність системи економічного потенціалу промислового підприємства змінюватися від малих впливів;
4. збереження, передача і перетворення інформації;
5. антиентропійність управління [2].

На сьогоднішній день існує досить широкий набір методів та інструментів управління економічним потенціалом підприємства, усі вони можуть бути згруповані в декілька підходів (табл. 1).

Основні сучасні підходи до управління економічним потенціалом підприємства [3, 4]

Підхід	Сутність
Системний	Акцентує увагу на закономірностях розвитку та взаємозв'язках структурних елементів системи, що створюють можливість для їх більш ефективного використання.
Функціональний	Зосереджений на вивченні та визначенні функцій, які потрібно реалізувати для забезпечення максимальної ефективності управління економічним потенціалом.
Інтеграційний	Передбачає детальне дослідження взаємозв'язків та взаємодії окремих структурних елементів потенціалу підприємства.
Ситуаційний	Орієнтований на забезпечення максимальної гнучкості та адаптаційної спроможності потенціалу до умов макросередовища.
Структурний	Заснований на структуризації економічного потенціалу і визначенні пріоритетів розвитку серед його елементів, забезпеченні раціональності співвідношення і розподілу ресурсів між ними.
Цільовий	Базується на визначенні ефективності системи управління як здатності досягти визначених цілей за допомогою раціонального управління кожною складовою економічного потенціалу.
Процесний	Передбачає формування мережі взаємозв'язаних процесів управління, яка в свою чергу також є процесом.
Фрактальний	Дозволяє враховувати процеси самоорганізації і розвитку потенціалу підприємства, як економічної системи, при цьому фрактальність досліджується з двох взаємопов'язаних позицій: фрактальність процесів і фрактальність систем.

Молочна галузь займає одне з провідних місць в агропромисловому комплексі України. Сектор переробки молока і виробництва молочної продукції відкритий для інноваційних технологій, належить до швидко зростаючого ринку і майже в усьому світі є предметом особливої уваги держави та підсиленого державного регулювання.

Молоко і молочні продукти є невід'ємним елементом харчування людини і значною мірою впливають на ступінь задоволення потреб населення. Вирішення проблеми забезпечення населення продуктами харчування залежить від рівня їх виробництва. Згідно з Державною цільовою програмою розвитку українського села на період до 2015 року споживання молока і молочних продуктів на одну особу за рік має бути доведено до 380 кг [2].

Основними чинниками, що формують економічний потенціал молочної галузі є: фінансова стійкість; ефективна політика в області управління ризиками, активами; ефективне використання всіх складових економічного потенціалу: трудових, виробничих і фінансових ресурсів, капіталу, можливість залучення додаткових ресурсів; здатність точно і своєчасно здійснювати свої фінансові зобов'язання; інвестиційні можливості галузі чи конкретного господарюючого суб'єкта тощо.

Потенціал молочної галузі є складним і багатогранним явищем, яке має надзвичайне суспільне та економічне значення. В умовах кризового стану економіки значення потенціалу та вміння його використовувати у максимально ефективній формі набуває визначальної ваги для виживання та розвитку підприємств галузі. Економічні можливості підприємств визначаються, в першу чергу, наявністю та обсягом їх фінансового потенціалу.

Таким чином саме формування антикризової системи управління, спроможної попередити негативні явища та забезпечити подолання їх в умовах кризи, вдосконалення економічного механізму функціонування молочного комплексу, дасть змогу визначити пріоритетні тенденції і забезпечити розвиток всієї галузі.

Список використаної літератури:

1. Маслак О.І. Використання нереалізованого економічного потенціалу підприємств в умовах циклічного розвитку// О.І. Маслак, Н.Є. Гришко, О.А. Безручко // Економічний часопис – XXI. – 2015. – №1-2(2). – С. 43-46.
2. Анфилов В. С. Системный анализ в управлении: учебное пособие / В. С. Анфилов, А. А. Емельянов, А. А. Кукушкин. – Москва : Финансы и статистика, 2002. – 368 с.
3. Григораш О. В. Концептуальний підхід до управління економічним потенціалом торговельних підприємств / О. В. Григораш // Економіка і організація управління. – 2012. – Вип. № 2 (12). – С. 105–112.
4. Кирпиченко К. С. Аналіз основних принципів і методів управління підприємством / К. С. Кирпиченко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2011. – № 36. – С. 345–347.

РОЗВИТОК АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ В М. КРЕМЕНЧУЦІ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ

Лозовик Д.Б., старший викладач

Литвинова Л. В., студентка

Коломієць О.В., студент

Науковий керівник: д.е.н., професор Маслак О. І.

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського»

Створення зручних і доступних умов для отримання фізичними та юридичними особами адміністративних послуг є однією з головних задач, що має вирішуватися органами державної влади та місцевого самоврядування. При цьому рівень якості та доступності таких послуг є основним критерієм ефективності державного управління. Адже діяльність щодо задоволення певних потреб громадян, які звертаються до центру надання адміністративних послуг дають можливість їм оцінити якість отриманих ними послуг, побачити турботу держави та рівень поваги до прав і гідності громадянина. Особливо важливим було не затягувати з реалізацією цієї задачі на теренах України через недосконалість системи надання адміністративних послуг з її непрозорістю, нераціональністю та повільністю [2].

7 жовтня 2012 р. набрав чинності Закон України «Про адміністративні послуги», який передбачає надання адміністративних послуг суб'єктам господарювання виключно через «Центр надання адміністративних послуг».

Центр надання адміністративних послуг (ЦНАП) – державні установи з надання різноманітних [адміністративних послуг](#) за принципом «[єдиного вікна](#)» та «[прозорого офісу](#)».

Створюються при місцевих радах з метою протидії корупції та комфортності в наданні послуг фізичним та юридичним особам [4].

Відповідно до Статті 6 Закону України «Про адміністративні послуги» суб'єкти надання адміністративних послуг зобов'язані забезпечувати створення та функціонування веб-сайтів, на яких повинна міститися вся необхідна для особи, що звертається за послугою, інформація. Послуги можуть надаватися як безпосередньо адміністратором, так і через Єдиний державний портал адміністративних послуг (ЄДПАП), який є офіційним джерелом інформації про надання адміністративних послуг в Україні, та реалізує свою діяльність використовуючи мережу Інтернет [1].

Центр надання адміністративних послуг, як постійно діючий робочий орган управління розвитку підприємництва, торгівлі, побуту та регуляторної політики виконавчого комітету Кременчуцької міської ради розпочав свою діяльність з 13 листопада 2013 року. Спочатку він надавав 44 адміністративних послуги та 110 послуг з видачі документів дозвільного характеру. З 2 березня 2015 року Центр надання адміністративних послуг у місті Кременчуці створено Кременчуцькою міською радою Полтавської області як її виконавчий орган з метою забезпечення доступності та спрощення одержання адміністративних послуг та надано статус окремої юридичної установи [3].

Відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність» під інноваціями слід розуміти новостворені (застосовані) і вдосконалені конкурентоспроможні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери. Соціальна інновація – впровадження заходів з метою покращення життя населення. Так інноваційним для сфери надання адміністративних послуг в м. Кременчуці є:

1. Використання в місті Кременчуці естонського досвіду впровадження інформаційної системи «X-Route» за якою створено інформаційну систему перехрестя інформаційних потоків, яка функціонує на основі технології хмарних обчислень.

2. Веб-портал Центру надання адміністративних послуг. Влітку 2015 року створено сучасний сервіс надання послуг в електронному вигляді за адресою <http://cnap-kremen.gov.ua>. Сайт міститься перелік послуг, інформації про послуги та затвердженні бланки заяв для їх отримання.

3. Інфомат – «Електронна черга». Новітні технології де створено сучасний програмно-апаратний комплекс з імпровізованим інфоматом, який розміщений у вестибюлі ЦНАПу, що являє собою комп'ютер з сенсорним екраном, чековим принтером та

програмним забезпеченням власної розробки.

4. Сервіс реєстрації в електронну чергу. Вдома чи на роботі, в будь-якому іншому місці за допомогою комп'ютера чи мобільного пристрою можна зареєструватися в електронну чергу. Потрібно пройти коротку реєстрацію особистого кабінету за допомогою номера мобільного телефону, обрати розділ електронної черги, зручну дату та час для запису в ЦНАП та завершити підтвердження за допомогою разового sms-коду чи сервісу BankID. За необхідністю запис можна видалити у особистому кабінеті.

5. Сервіс програмного забезпечення по контролю електронної черги. Сервіс дозволяє формувати чергу на необхідний період часу та фіксувати необхідну кількість робочих місць адміністраторів. Програмне забезпечення має широкий функціонал з формування різної звітності прийому громадян, аналізу їх звернень, контролю потоку черги. Адміністратор запрошує громадянина з номером талону, який з'явився на інформаційному моніторі на вказаний навпроти номер столу адміністратора для подальшого надання адміністративних послуг.

6. Впровадження електронних інформаційних послуг та подання електронних заявок на веб-порталі. Прикладом є електронна заява на отримання паспорту громадянина України по досягненню 16 років. Електронні заяви дозволяють зберегти час та отримати послугу дистанційно.

7. Електронні сервіси використовують захищений канал зв'язку. Всі заявки і через Інтернет адміністратор передає на виконання надавачам послуг. Функціональний сервіс програмного забезпечення з серверами до 1 Тб авторизованого робочого місця адміністраторів

8. Інформування про готовність видачі результату послуги шляхом SMS-повідомлення або повідомлення на електронну пошту, а інформацію про готовність електронних заяв можна проглянути в особистому кабінеті.

ЦНАП знаходиться в постійному пошуку нових послуг та шляхів покращення роботи, оновлення програмного та апаратного забезпечення, безперервного надання адміністративних послуг. Так за 2016 рік в ЦНАПі м. Кременчука ввели нові послуги та покращення: 1) штамп та довідка про перейменування вулиць; 2) дозвільні послуги на розміщення об'єктів зовнішньої реклами; 3) «Довідка о реєстрації місця проживання у відповідності до архівних даних»; 4) електронна послуга викопіювання з Генерального плану міста; 5) надання безоплатних копій та встановлення терміналу самообслуговування для оплати адміністративних зборів. Станом на 10 вересня 2016 року ЦНАП налічує близько 140 послуг, 85 з них – послуги online. В перспективі розглядається питання надання послуг по видачі ID-паспортів усім громадянам України та закордонних паспортів у приміщенні

ЦНАПу [3].

Результатами роботи Центру надання адміністративних послуг в Кременчуці є: підвищення якості та комфорту обслуговування громадян у ЦНАПі, вдвічі скорочення часу на прийом документів; забезпечення можливості отримання адміністративної послуги в електронний спосіб, підвищення поінформованості жителів про надання адміністративних послуг; покращення ефективності надання адміністративних послуг через підвищення фахового рівня працівників ЦНАП, забезпечення прозорості процесу надання адміністративних послуг мешканцям. Для підвищення рівня обслуговування ЦНАПу та оцінки його роботи на сайті проводиться опитування відвідувачів.

Список використаної літератури:

1. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 76 (15.10.2012). – Ст. 3067 9.
2. Центри надання адміністративних послуг: створення та організація діяльності : практ. посібн. / [Бригілевич І.І., Ванько С.І.] ; За заг. ред. Тимощука В.П. – К. : СПД Москаленко О.М., 2011. – Вид. 2-ге, доп. і доопр. – 432 с.
3. Центр надання адміністративних послуг у місті Кременчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cnap-kremen.gov.ua/index.php>.
4. Центр надання адміністративних послуг у місті Суми [Електронний ресурс]. – Суми : 2004-2016. – Режим доступу : <http://cnap.sumy.ua>.

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ АНТИКРИЗОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ МОЛОКОПЕРЕРОБНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Метлицька С. А., Кулінічев П. К.

Науковий керівник: д.і.н., професор Маслак В.І.

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Кожне підприємство має свій потенціал розвитку, свої умови його реалізації та розвитку всієї соціально-економічної системи. Кризові явища спостерігаються всюди і є невіддільною складовою розвитку будь якої системи. Більшість підприємств проходять стадії підйому і спаду, а багато з них опиняються в кризовій ситуації і наближаються або стають банкрутами.

Кризова ситуація — це раптове (незаплановане) обмеження чи припинення результативної (ефективної) діяльності підприємства з важко прогнозованими наслідками для його подальшого розвитку.

На сьогодні дедалі більшої актуальності набуває антикризове управління діяльністю підприємства, що передбачає запобігання розвитку кризових явищ, реальній оцінці діяльності суб'єкта господарювання, та оцінці перспектив його подальшого розвитку.

Існує низка об'єктивних передумов, що лежать в основі кризових явищ [1]:

1. Криза, що спричинена внутрішніми чинниками діяльності підприємства;
2. Криза, що спричинена неефективною діяльністю управлінського персоналу;
3. Криза, яка спричинена швидкою зміною навколишнього середовища та неможливістю пристосуватись до швидких змін кон'юнктури ринку.

Антикризове управління - це управління, певним чином знає про небезпеку кризи, що передбачає аналіз його симптомів, заходів щодо зниження негативних наслідків кризи і використання його факторів для подальшого розвитку.

Отож, у ході діяльності підприємства його стан може змінюватися як в кращій, так і в гірший бік. У самій найнесприятливішій ситуації стан може стати кризовим. Щоб запобігти погіршення стану підприємства і не допустити банкрутства, необхідно досліджувати причини такого погіршення.

Можливість антикризового управління визначається в першу чергу людським фактором, потенціалом активного і рішучою поведінкою людини в умовах кризи, його зацікавленістю у подоланні криз, [розумінням](#) витоків і природи кризи, закономірностей його протікання. Усвідомлена діяльність людини дозволяє шукати і знаходити шляхи виходу з критичних ситуацій, концентрувати зусилля на вирішенні найбільш складних проблем, використовувати накопичений досвід подолання криз, пристосовуватися до виникаючих ситуацій.

Харчова промисловість, добувна і машинобудування є головними галузями промисловості в Україні. Тому більш детально ми розглянули молокопереробну галузь. Запропоновано результати даних розрахунків видів продукції, що узагальнені в табл. 1.1.

Таблиця 1.1.

Приріст, зниження (–) виробництва основних видів продукції тваринництва, %

	2014 Січень- серпень	2015 Січень- серпень	2016 Січень- серпень
Молоко	0,8	-4,6	-2,0
Яйця	7,8	-14,3	-11,6

Ринок молока і молочних продуктів характеризуються значною місткістю та динамікою до зростання, що пов'язане із зростанням споживання продукції молокопереробних підприємств та розвитком галузі в цілому. Незважаючи на це найбільші

підприємства західного регіону й оператори ринку молока і молочних продуктів перебувають у стані кризи.

Основні ризики у цій галузі – це скорочення купівельної спроможності споживачів та унеможливлення експорту продукції. На діяльність підприємства впливають чинники (крім тих, що впливають на всі підприємства на мікрорівні, такі як: податкова та зовнішньоекономічна політика, зменшення сировинної бази, неоднозначна якість сировини, досить висока собівартість продукції. В зв'язку з ростом цін на сировину і енергоносії, відповідно змінюються ціни на продукцію, тому на виробництві ведеться жорсткий контроль за раціональним використанням матеріальних ресурсів та зменшенням загальних витрат.

Ефективність і перспективність антикризової управлінської діяльності неможлива без формування потенціалу підприємства – один з найважливіших процесів, які відбуваються в діяльності підприємства, бо існує багато чинників, які призводять до його втрати.

Крім того, можливість антикризового управління визначається і знанням циклічного характеру розвитку соціально-економічних систем. Це дозволяє передбачити ситуації кризи і готуватися до них.

Список використаної літератури:

1. Гришко Н.Є. Управління економічною безпекою підприємства на засадах превентивного регулювання/ Н.Є. Гришко// Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського. Серія «Економічні науки». Кременчук: КрНУ, 2014. – 1/2014/ (3). – С. 44–51.
2. Большая Советская Энциклопедия. Т.34 / под ред. Б.А. Введенского. – М.: Советская Энциклопедия, 1975. – 656 с.
3. Авдеенко В. Н. Производственный потенциал промышленного предприятия / В. Н. Авдеенко, В. А. Котлов. – М. : Изд-во "Экономика", 1989. – 240.
4. Державний комітет статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Маслак О.І. Використання нереалізованого економічного потенціалу підприємств в умовах циклічного розвитку// О.І. Маслак, Н.Є. Гришко, О.А. Безручко // Економічний часопис – XXI. – 2015. – №1-2(2). – С. 43-46.

ВПЛИВ ФІНАНСОВИХ КРИЗ НА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ

Мокровольська Єлизавета, студентка 3 курсу, КЕПІТ,
науковий керівник – Сова О.Ю., к.е.н., доцент кафедри
національної економіки та фінансів,
Університет економіки та права «КРОК»

Кризові явища в діяльності підприємства стають моментом загострення протиріч, що виникають у процесі взаємодії окремих елементів підприємства як системи між собою та із зовнішнім середовищем. Такі протиріччя виникають між: необхідним обсягом ресурсів, які споживає підприємство, та можливістю їх залучення, цінами пропозиції та попиту на них;

кількісними та якісними характеристиками продукції та відповідними характеристиками ринкового попиту; можливою та необхідною виробничими потужностями підприємства; між фактичним та запланованим розподілом прибутку підприємства на виробничий та соціальний розвиток; ринковою вартістю продукції та обсягом витрат на її виробництво тощо.

Враховуючи різні підходи до визначення кризи, під кризовим станом підприємства будемо розуміти сукупність кризових явищ, яка є критичною та може призвести до ліквідації підприємства. У свою чергу, під кризовим явищем будемо розуміти погіршення певних показників функціонування підприємства, які мають негативний вплив на процеси його життєдіяльності.

Внутрішні чинники настання кризового стану обумовлюються у сфері фінансів – неоптимальною структурою капіталу, неефективною фінансовою стратегією формування активів підприємства та джерел фінансового забезпечення, недосконалістю фінансового планування, поганим контролем бюджету, необґрунтованими інвестиційними рішеннями тощо; у сфері виробництва – місцезнаходженням підприємства, дефіцитом або надлишком капіталу, нераціональним рухом результатів виробництва, незадовільним рівнем виробничого потенціалу, використанням недосконалої технології, низькою якістю обслуговування тощо; у сфері управління – незадовільним рівнем планування та контролю, нераціональною структурою управління підприємством, недосконалою системою інформаційного забезпечення, диспропорціями в кадровій структурі та іншими причинами.

Оскільки перелік причин нестабільної роботи підприємств доволі значний, доцільним є виявлення основного переліку характеристик кризового стану підприємства.

Характеристиками кризового стану підприємства вважатимемо, по-перше, зменшення рентабельності та розмірів прибутку, погіршення фінансового стану, джерел та резервів розвитку. По-друге, збитковість виробництва, неплатоспроможність – тобто відсутність коштів фінансування виробництва та необхідність сплачувати за минулими зобов'язаннями. По-третє, зростання кредиторської заборгованості та дефіцит оборотних коштів. Але такий перелік не є вичерпним.

Використання матеріалів (табл. 1) дозволяє визначити причини кризи, обґрунтувати управлінські рішення щодо мінімізації негативного впливу на результати діяльності підприємства. Результативність комплексного аналізу залежить від якості, повноти та достовірності інформації, яка використовувалася для діагностики.

При формуванні аналітичного забезпечення для прогнозування кризового стану підприємства вирішуються такі завдання, як визначення необхідного грошового потоку для

подолання кризи, вибір стратегії розвитку підприємства для подолання кризових явищ, оцінка потенціалу підприємства щодо протидії банкрутству та виживанню підприємства.

Така оцінка дозволяє виявити здатність підприємства до нормалізації стану, забезпечення ефективної діяльності та підтримки конкурентоспроможності.

Таблиця 1

Визначення імовірності настання кризи на підприємстві [1]

Напрями дослідження імовірності настання кризи	Джерела інформації	Показники та параметри діяльності, які аналізують
Склад та структура продукції підприємства	Бізнес-план, план маркетингу, господарські контракти, дані бухгалтерського обліку	Ринки збуту, ціни, покупки, асортимент продукції, динаміка обсягів реалізації, динаміка вибору від реалізації
Конкурентоспроможність продукції	Бізнес-план, статистичні матеріали, галузеві дані, акти реклаमाцій, стандарти якості, контракти на експорт продукції	Ринкові ціни, динаміка обсягів продукції на експорт, кількість рекламацій на продукції, кількість угод
Наявність виробничих ресурсів	Форми бухгалтерської звітності, статистичні форми з кадрів, технологічна документація, план матеріально-технічного забезпечення, звіти про використання матеріалів, контракти	Структура активів підприємства, рух грошових коштів, структура заборгованості, структура працівників, розмір ФОП, вартість використаних матеріалів, оборотність оборотних активів, вибір
Фінансові результати діяльності підприємства	Матеріали бухгалтерського обліку, фінансовий план	Структура витрат, витрати на 1 грн виробленої продукції, структура доходів, прибуток
Фінансовий стан підприємства	Бухгалтерська звітність, кредитні договори, прогнозна фінансова інформація	Власний та позичковий капітал, структура кредиторської заборгованості, структура капіталу, прибуток і збитки, вибір
Ефективність управління фінансовими ресурсами	Установчі документи, штатний розклад, форми бухгалтерської звітності	Структура акціонерів, розподіл дивідендів, дебіторська заборгованість, грошові потоки
Якість управління	Договори про співпрацю між клієнтами та банками, акти перевірок	Прострочена заборгованість, розподіл грошових потоків, плинність кадрів, санкції

Під час аналізу ресурсних можливостей запобігання кризі або її подолання проводиться діагностика рушійних сил, які доцільно мобілізувати для протидії кризовим явищам чи для виходу із кризи. Відповідно до обраного сценарію розвитку кризи оцінюються можливості підприємства. Отже, комплексний аналіз стану підприємства повинен складатися із стратегічного аналізу – аналізу зовнішнього середовища та управлінського внутрішньогосподарського аналізу, і діагностики фінансового стану.

Список використаної літератури:

1. Даніч В.М. Визначення кризового стану підприємства / Даніч В.М. // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2013. – № 4. – С. 208-212.
2. Слободян Н.Г. Аналіз і прогнозування фінансової стійкості підприємства в сучасних умовах: методологія і практика // Економічний аналіз : збірник наукових праць / М-во освіти і науки України, Тернопіль. нац. екон. ун-т. – Тернопіль, 2014. – Т. 18, № 2. – С. 239-245.

ВИКОРИСТАННЯ ІНДЕКСУ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЩОДО ОЦІНКИ ГОТОВНОСТІ ДО ДОСЯГНЕННЯ КРАЇНОЮ СТАНУ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ

Наталія Олександрівна Подлужна, к.е.н., доцент
ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»,
доцент кафедри менеджменту

Рівень конкурентоспроможності країни залежить від реалізації та розвитку конкурентної інноваційної моделі економічного розвитку, основою якої є знання, що втілені в нові технології, товари та послуги, системи менеджменту та ін. Отже основою конкурентоспроможності є інноваційні процеси та можливість країни розвивати економіку знань. Тому пропонується включення Індексу глобальної конкурентоспроможності для комплексної оцінки готовності до досягнення країною стану економіки знань.

Одним із найцікавіших підходів до економічних типологій є виділення типів за рівнем конкурентоспроможності. Конкурентоспроможність – це здатність національної економіки виробляти і реалізовувати на внутрішньому та зовнішньому ринках товари і послуги, що забезпечують економічне зростання і підвищення якості життя населення. Так, індекс глобальної конкурентоспроможності, що розраховується Всесвітнім економічним форумом, складається з трьох груп індикаторів, які охоплюють 12 показників, що визначають рівень продуктивності країни. Результатом типології країн за конкурентоспроможністю є визначення стадій розвитку економіки, що обчислюються за допомогою двох критеріїв. Перший – ВВП на одну особу, другий – частка корисних копалин у загальному експорті країни. Якщо ця частка становить понад 70%, то країна є переважно факторноорієнтованою. Країни, економіки яких перебувають між двома стадіями, вважаються країнами з “перехідною економікою” [1].

У роботі В.М. Московкіна [2] запропоновано класифікаційну шкалу рівнів розвитку країн за індикаторами ІГК. Вона передбачає наступні інтервали для оцінки стану конкурентоспроможності: дуже низький рівень $1,0 \leq \text{ІГК} \leq 2,2$; низький рівень $2,2 < \text{ІГК} \leq 3,4$; середній рівень $3,4 < \text{ІГК} \leq 4,6$; високий рівень $4,6 < \text{ІГК} \leq 5,8$; дуже високий $5,8 < \text{ІГК} \leq 7,0$.

У дослідженні Т. М. Паянок та Л. А. Задорожної [3, с.50] запропоновано групування ІГК із допомогою формули визначення ширини інтервалу:

$$h = \frac{x_{\max} - x_{\min}}{n},$$

де $x_{\max}$ – максимальне значення;

x_{min} – мінімальне значення;

n – кількість груп.

Було визначені інтервали для групування країн по ІГК 5,72-5,13 (18 країн відповідають цьому інтервалу); 5,13-4,54 (19 країн); 4,54-3,96 (48 країн); 3,96-3,37 (45 країн); 3,37-2,78 (14 країн) [3, с. 51].

У Звіті про глобальну конкурентоспроможність 2016-2017 [4] передбачено ваги та порогові значення субіндексів ІГК для різних стадій економічного розвитку країн (табл. 1).

Таблиця 1 – Ваги та порогові значення субіндексів ІГК для різних стадій економічного розвитку країн

Вага субіндексу	Стадія факторної орієнтованості	Перехід від 1-ї до 2-ї стадії	Стадія орієнтованості на ефективність	Перехід від 2-ї до 3-ї стадії	Стадія орієнтованості на інновації
ВВП на особу, дол. США	<2000	2000-2999	3000-8999	9000-17000	>17000
Вага субіндексу «Базові вимоги», %	60	40-60	40	20-40	20
Вага субіндексу «Підсилювачі ефективності», %	35	35-50	50	50	50
Вага субіндексу «Інновації та розвиток», %	5	5-10	10	10-30	30

У Доповіді про глобальну конкурентоспроможність у 2000 році [5] експерти Всесвітнього економічного форуму остаточно зробили вибір на користь інноваційної економіки як головного чинника зростання конкурентоспроможності країни, використання конкурентних переваг, які побудовані на інноваціях. При цьому всі країни були розділені на інноваційно активні (24 країни) та інноваційно пасивні.

Для оцінки стану економіки знань доцільно встановити межі інтервалів ІГК. Тому досліджено коливання ІГК на протязі 2005-2017 рр. (табл. 2).

Таблиця 2 – Коливання ІГК на протязі 2005-2017 рр.

Роки дослідження	2005-2006	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2015-2016	2016-2017
Кількість країн, для яких	125	131	134	133	132	142	144	148	140	144

розраховано ІГК										
Максимальне значення ІГК	5,81	5,67	5,74	5,6	5,63	5,74	5,72	5,67	5,76	5,76
Мінімальне значення ІГК	2,50	2,78	2,85	2,58	2,73	2,87	2,78	2,85	2,84	2,84

Таким чином, враховуючи коливання показника ІГК запропоновано для оцінки стану економіки знань встановити межі $5,0 \leq \text{ІГК} \leq 6,0$ – високий рівень економіки знань; $4,0 < \text{ІГК} \leq 5,0$ – середній рівень економіки знань; $2,0 \leq \text{ІГК} \leq 4,0$ – низький рівень економіки знань.

Список використаної літератури:

1. Мамчур О. І. Новітні економічні типології країн світу / О. І. Мамчур, С. В. Сідорова // Геополітика и екогеодинамика регионов. – 2014. – №1. – С. 141–146.
2. Московкин В. М. Развитие Global Competitiveness Index и Knowledge Assessment-методологии на примере стран АСЕАН/ В. М. Московкин, Тенг Делюкс // Механізм регулювання економіки. – 2011. – № 4. – С.105-120.
3. Паянок Т.М. Рейтингова оцінка України в міжнародному середовищі / Т. М. Паянок, Л. А. Задорожня // Фінанси України. – 2014. – №5. – С. 48-60.
4. The Global Competitiveness Report 2016–2017 / The Global Competitiveness Report 2016 – 2017. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf.
5. The Global Competitiveness Report-2000 [Electronic resource]. – Access mode: http://www.cid.harvard.edu/archive/res/gcr_2000_overview.pdf

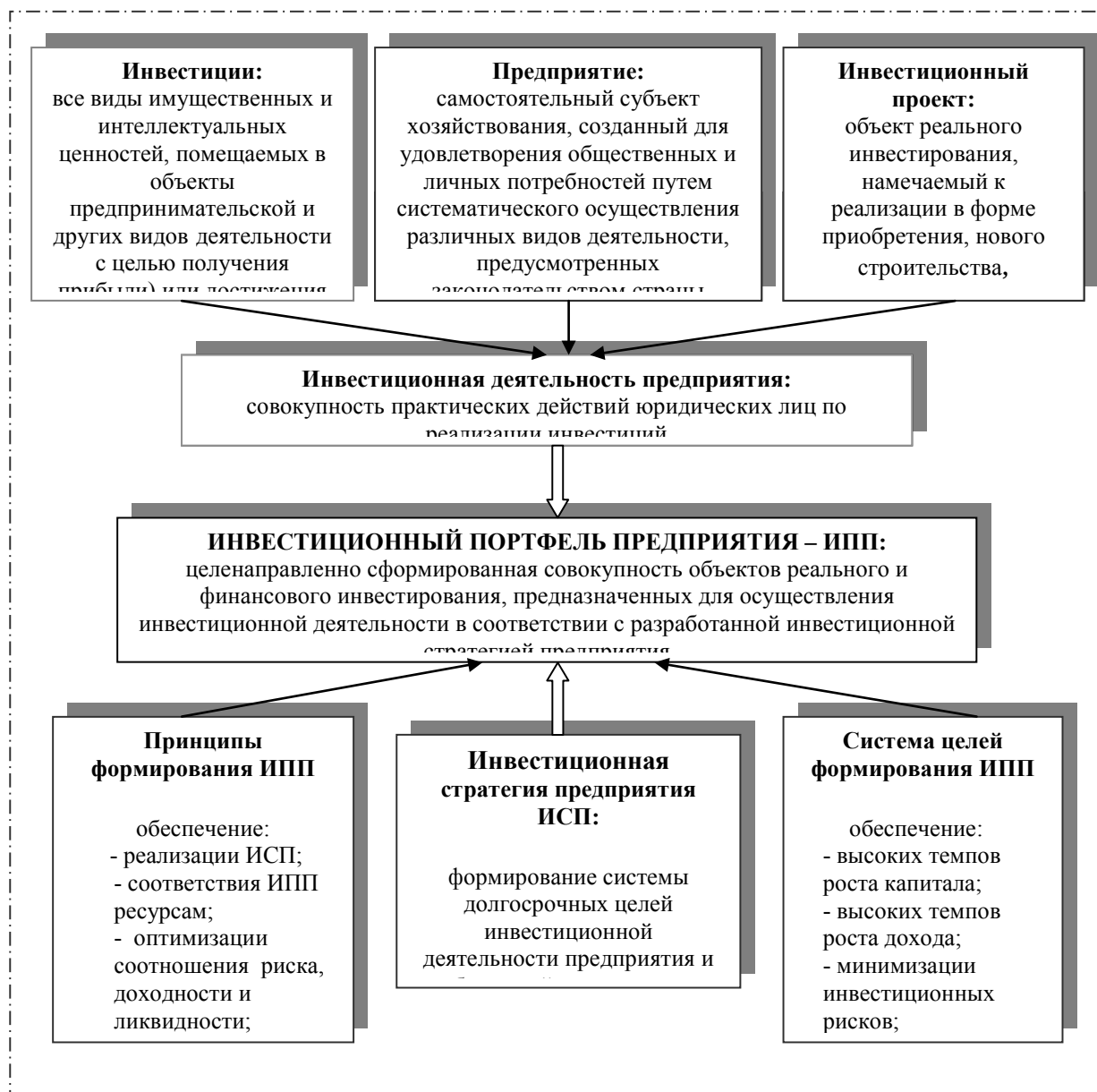
ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ БАЗИС ФОРМИРОВАНИЯ ПОНЯТИЯ «ИНВЕСТИЦИОННЫЙ ПОРТФЕЛЬ» ПРЕДПРИЯТИЯ

Сейдилла Абаевич Пиргулыев, магистр,
Научный руководитель Соколова Л.В., доктор экономических наук, профессор
Харьковский национальный университет радиоэлектроники

В современных условиях хозяйствования проблемы развития предприятий на основе активизации их инновационно-инвестиционной деятельности требуют разработки качественного научно-методического обеспечения процесса составления инвестиционного портфеля. Инвестиционная деятельность предприятий в настоящее время непосредственно связана с так называемой портфельной теорией [1]. Она основывается на том, что большинство инвесторов избирают для своей инвестиционной деятельности несколько объектов реального или финансового инвестирования, то есть формируют определенную их совокупность – инвестиционный портфель [2, 3].

Необходимость обновления базы знаний в аспекте формирования оптимального инвестиционного портфеля обуславливает проведение анализа существующих определений

базового понятия «инвестиционный портфель» и разработку соответствующего теоретического базиса с целью его эффективного применения в повседневной финансово-инвестиционной деятельности предприятий.

Реализация структурной перестройки экономики страны, становление конкурентоспособных субъектов хозяйствования – равноправных партнеров в международном экономическом сообществе требуют от Топ-менеджмента предприятий

приняття рішень относительно модернізації виробництва, придбання нового обладнання і нових технологій, що по суті ґрунтується на впровадженні ряду реальних інноваційно-інвестиційних проєктів.

Це свідчить про актуальність формування інвестиційного портфеля для кожного підприємства, ґрунтованого на послідовальному застосуванні арсеналу портфельної теорії, її науково-практичного і методичного інструментарію в межах предметного простору.

Список літератури

1. [Современная портфельная теория - mertens.com.ua](http://mertens.com.ua/books/files/finmrkts_ch06.doc). – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://mertens.com.ua/books/files/finmrkts_ch06.doc. – Загл. з екрана.
2. Інвестиційний портфель. Поняття, види, стратегія управління. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://finestud.ru/.../197-investicionnyj-portfel-pony...> – Загл. з екрана.
3. Анікіна, І. Д. Формування інвестиційного портфеля підприємства [Текст] / І. Д. Анікіна // Весн. Волгогр. гос. ун-та. – Сер. 3. Екон. Екол. – 2011. – № 1(18). – С. 145-153.
4. Управління інвестиціями [Текст] / В. В. Шеремет, В. М. Павлюченко, В. Д. Шапіро і др. – Т. 1. – М. : Вища школа, 1998. – 416 с.
5. Бочаров, В. В. Інвестиції. Завтра екзамен [Текст] / В. В. Бочаров. – СПб. : Пітер. – 2008. – 176 с.
6. [Понятіє інвестиційного портфеля - Bbest.ru](http://bbest.ru/invest/invport/poninport/). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bbest.ru/invest/invport/poninport/>. – Загл. з екрана.
7. Чеченов, М. В. Інвестиції [Текст] / М. В. Чеченов. – М. : КНОРУС. – 2007. – 248 с.
8. Шклярук, С. Г. Портфельне інвестування: теорія і практика: курс лекцій по інвестуванню, формуванню і управлінню інвестиційним портфелем [Текст] / С. Г. Шклярук. – К. : Нора-принт, 2006. – 367 с.

ФАКТОРИ ПІДВИЩЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Погорєлова Поліна, студентка 3 курсу, КЕПІТ,
науковий керівник – Сова О.Ю., к.е.н., доцент кафедри
національної економіки та фінансів,
Університет економіки та права «КРОК»

Становлення ринкової системи господарювання та розвиток досконалих конкурентних відносин між її суб'єктами в Україні вимагають впровадження одночасно керівного та керованого організаційно-економічного механізму, здатного забезпечити стабільне ефективне високоприбуткове функціонування найважливіших структурних одиниць – промислових підприємств – та мобільно інтенсифікувати відтворювальні процеси як на локальному, так і на глобальному рівнях. Отже, на практиці важливо знайти дійові напрямки підвищення ефективності функціонування підприємств.

Можливі напрямки реалізації внутрішніх і зовнішніх чинників підвищення ефективності діяльності підприємств неоднакові за мірою впливу, ступенем використання та контролю. Тому для практики господарювання, для керівників і відповідних спеціалістів (менеджерів) суб'єктів підприємницької чи інших видів діяльності важливим є детальне знання масштабів дії, форм контролю та використання найбільш істотних внутрішніх і зовнішніх чинників ефективності на різних рівнях управління діяльністю трудових колективів. Той чи інший суб'єкт господарювання може й мусить постійно контролювати процес використання внутрішніх чинників через розробку та послідовну реалізацію власної програми підвищення ефективності діяльності, а також урахувати вплив на неї зовнішніх чинників.

У зв'язку з цим виникає необхідність конкретизації напрямків дії та використання головних внутрішніх і зовнішніх чинників підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання, серед яких потрібно виділити:

1) технологію. Технологічні нововведення, особливо сучасні форми автоматизації та інформаційних технологій, справляють найістотніший вплив на рівень і динаміку ефективності виробництва продукції (надання послуг). За принципом ланцюгової реакції вони спричиняють суттєві (нерідко докорінні) зміни в технічному рівні та продуктивності технологічного устаткування, методах і формах організації трудових процесів, підготовці та кваліфікації кадрів тощо;

2) устаткування. Устаткуванню належить провідне місце в програмі підвищення ефективності передовсім виробничої, а також іншої діяльності суб'єктів господарювання. Продуктивність діючого устаткування залежить не тільки від його технічного рівня, а й від належної організації ремонтно-технічного обслуговування, оптимальних строків експлуатації, змінності роботи, завантаження в часі тощо;

3) матеріальні ресурси. Матеріали та енергія позитивно впливають на рівень ефективності діяльності, якщо розв'язуються проблеми ресурсозбереження, зниження матеріаломісткості та енергоємності продукції (послуг), раціоналізується управління запасами матеріальних ресурсів і джерелами постачання;

4) готову продукцію (вироби). Самі продукти праці, їхня якість і зовнішній вигляд (дизайн) також є важливими чинниками ефективності діяльності;

5) працівників. Основним джерелом і визначальним чинником зростання ефективності діяльності є працівники – керівники, менеджери, спеціалісти, робітники. Ділові якості працівників, підвищення продуктивності їхньої праці багато в чому зумовлюються дійовим мотиваційним механізмом на підприємстві, підтриманням сприятливого соціального мікроклімату в трудовому колективі;

6) організацію і системи. Єдність трудового колективу, раціональне делегування відповідальності, належні норми керування характеризують належну організацію діяльності підприємства, що забезпечує необхідну спеціалізацію та координацію управлінських процесів, а отже, вищий рівень ефективності (продуктивності) будь-якої складної виробничо-господарської системи. При цьому остання для підтримування високої ефективності господарювання має бути динамічною та гнучкою, періодично реформуватися відповідно до нових завдань, що постають за зміни ситуації на ринку;

7) методи роботи. За переважання трудомістких процесів досконаліші методи роботи стають достатньо перспективними для забезпечення зростання ефективності діяльності підприємства. Постійне вдосконалення методів праці передбачає систематичний аналіз стану робочих місць та їхню атестацію, підвищення кваліфікації кадрів, узагальнення та використання нагромадженого на інших підприємствах позитивного досвіду;

8) стиль управління.

В умовах динамічності та мінливості зовнішнього середовища, економічної, політичної та соціальної нестабільності в Україні зростає необхідність створення ефективної системи управління, в тому числі фінансового, здатного забезпечити реалізацію стратегічних цілей суб'єкта господарювання, швидку реакцію й адаптацію до змін, сформувати конкурентні переваги, які у перспективі сприятимуть зростанню його ринкової вартості, розробку науково обґрунтованих і своєчасних управлінських рішень.

Список використаної літератури:

1. Римкіна М. Теоретичні аспекти дослідження соціально-економічного розвитку підприємства // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – Київ, 2014. – С. 72-76.
2. Фінансовий менеджмент : підручник для студ. вищ. навч. закладів / [Непочатенко О.О. та ін.] ; кер. авт. кол., відп. ред. О.О. Непочатенко. – Київ : Центр учбової літератури, 2013. – 494, [1] с.

СОВРЕМЕННЫЕ ПРОБЛЕМЫ В УПРАВЛЕНИИ ИННОВАЦИОННЫМИ РИСКАМИ МАШИНОСТРОИТЕЛЬНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Никифоров В.В., д.біол.н, професор

Бала В.В., к.е.н., доцент

Дульский А.Н., студент

Кременчугский национальный университет имени Михаила Остроградского

Инновационный риск - это вероятность потерь, возникающих при вложении предпринимательской фирмой средств в производство новых товаров (услуг), которые , возможно, не найдут ожидаемого спроса на рынке.[2]

Инновационный риск существенно влияет на работу машиностроительного

предприятия. Поэтому, очевидна актуальность и необходимость наличия на этом предприятии эффективной системы управления риском. С помощью такой системы можно управлять рисками и снижать их влияние до минимального уровня. Кроме того, система управления рисками позволит уменьшить кризис и стабилизировать финансовое положение предприятия. Подготовка и реализация мероприятий, которые уменьшают опасность принятия ошибочного решения основывается на концепции приемлемого. Под управлением рисками инновационной деятельности понимается совокупность практических мер, формируемых на основе принципов, методов и инструментария принятия управленческих решений с учетом сформулированных критериев эффективности, что позволяет снизить неопределенность результатов инновационной деятельности, повысить эффективность реализации инновационных проектов, уменьшить цену достижения целей инновационного развития.

Системы инвестиционного анализа инновационных проектов на Украине использует некоторые приемы, используемые в мировой практике, где акцент в основном делается на финансовый механизм инвестирования, не учитывая специфику украинской действительности. Особенности отраслевого моделирования отражены в работах А. Г. Аганбегяна, К. А. Багриновского, А. Г. Гранберга, М. Г. Завельского, В. И. Данилова-Данильяна, А. Н. Ильченко.

Результативность инновационного процесса в промышленности Украины постепенно снижается как относительно создания инновационной продукции, так и относительно продуцирования новых технологических решений. Так, в 2015 г. в промышленности было освоено производство 2446 видов инновационной продукции, что втрое ниже показателя даже в 2003 г., когда было создано 7416 наименований инновационной продукции. Кроме того, отсутствует заметная корреляция между инвестиционной деятельностью и финансированием инновационных проектов. Активизация инновационных процессов не сопровождается соответствующим ростом расходов на инновационную деятельность. Несовершенство структуры инновационных расходов. Наибольшую часть (63,9 %) в общих расходах на инновационную деятельность составляли расходы на приобретения машин и оборудования, связанные с внедрением инноваций; на исследование и разработки – 10,4 %; приобретение новых технологий – лишь 3,5. [3]

При анализе рисков прединвестиционной фазы обращают внимания на финансово-экономическую жизнеспособность проекта, организационно-технический потенциал, функции и задачи основных участников, выполняемые работы и уровень гарантий по инвестициям и кредитам.[1]

Применительно к предприятиям машиностроительного комплекса наиболее сложными с точки зрения управления являются общеэкономические риски, включающие: – изменение цен на производимую в рамках проекта продукцию; – изменение цен на сырье, используемое в рамках проекта для производства продукции; – динамику валютного курса; – динамику процентных ставок. Сложность управления этой группой рисков обуславливается тем, что их особенность заключается в высокой изменчивости существенных характеристик, а также тем, что они находятся в тесной взаимосвязи с другими видами рисков, и в первую очередь с политическими. Более того, учитывая такие тенденции развития экономики в целом и АПК страны, как либерализация валютного законодательства, государственные интервенции на продовольственном рынке, данная группа рисков приобретает ключевое значение в прогнозировании и разработке механизмов защиты от неблагоприятных последствий при реализации инновационных проектов.

Наиболее распространенным способом минимизации рисков является страхование. При страховании ответственность за неблагоприятное событие и обязательства по компенсации убытков берет на себя страховая компания, а предприятие-страхователь перечисляет страховые взносы. При наступлении страхового случая страховщик выплачивает страховое вознаграждение. Кроме того, из всех форм передачи рисков страхование наиболее близко отвечает требованиям, предъявляемым к трансферту риска. Однако, учитывая огромную роль, которую играет страхование в современном бизнесе, данный вид трансферта выделяется в отдельный вид минимизации риска.

Создание резерва средств на покрытие непредвиденных расходов представляет собой способ борьбы с риском, предусматривающий установление соотношения между потенциальными рисками, влияющими на стоимость инновационного проекта, и размерами расходов, необходимых для преодоления сбоев в выполнении инновационного проекта. Резерв на непредвиденные расходы должен определяться только по тем видам затрат, которые вошли в первоначальную смету. Резерв не должен использоваться для компенсации затрат, понесенных вследствие неудовлетворительной работы.

Важное место в нейтрализации рисков принадлежит диверсификации риска. Диверсификация дает возможность предприятиям машиностроительного комплекса освободиться от односторонней зависимости от конъюнктуры специализированного рынка. Испытывая затруднения на одном товарном рынке, диверсифицированное предприятие машиностроительной отрасли может наращивать производство на другом (в другой отрасли) и таким образом компенсировать свои потери. При осуществлении стратегии обновления деятельности снижается риск обесценивания товарного капитала в случае затруднений со сбытом, расширяется способность реагировать на структурные изменения рынка, появляется

возможность использования свободных производственных мощностей для проведения экспериментальных работ, разработки нововведений.

Вывод. Успех реализации внедрения инновационных проектов в машиностроительную отрасль напрямую зависят от курса цен производимой продукции, валютных курсов и процентных ставок. Эффективное управление рисками при внедрении инноваций и привлечение в эту деятельность инвестиционных вкладов, возможно лишь при создании мониторинговых систем которые позволят детально анализировать и контролировать инновационный проект на всех стадиях его цикла с внесением необходимых корректив.

Список литературы:

1. Денисенко Н.П., Гречан А.П., Чигирник К.А. Риски внедрения инновационных проектов. Киевский национальный университет технологий и дизайна. с.2-7.
2. Гулиева Л.С. Управление рисками инновационной деятельности предприятия. Харьковский национальный автомобильно-дорожный университет. с.3-5.
3. Полинский А.М. Разработка мероприятий по управлению рисками в инновационной деятельности машиностроительного предприятия. Национальный горный университет. г. Днепропетровск. Scientific Journal «ScienceRise» №4/1(4)2014. с.

ІННОВАЦІЙНІ ПРОЕКТИ ЯК СКЛАДОВА УСПІШНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Ситнік Інесса Василівна, д.е.н., професор
Ополе технологічний університет, Польща
Гришко Н. Є., к.е.н., доц.
Гурт А. М., Терещенко В. М.
Кременчуцький національний університет ім. М. Остроградського

Впровадження у виробництво новітніх досягнень науки і техніки набуває особливого значення у сучасній світовій економіці. У період економічної кризи в Україні конкурентоспроможними є підприємства та галузі, що активно впроваджують та використовують інноваційні проекти. Їхня широкомасштабна реалізація дозволяє активно впроваджувати у виробництво сучасні ресурсозберігаючі технології, збільшувати випуск нової продукції, розширювати спектр послуг пропонованих населенню й організаціям.

Проблемам інноваційних проектів в Україні приділяли увагу широке коло вітчизняних і зарубіжних вчених, у тому числі: Г.О. Андрощук [1], П.Н. Завліна, А.К. Казанцева, Л.Н. Огольова, З.Л. Румянцева, М.О. Саломатін, О.В. Мінакова, А. Б. Гончаров, Д. Е. Суховий [2].

Одним із головних завдань сучасного етапу розвитку економіки України є подолання кризи, розробка та застосування сучасних методів і форм управління інноваційною діяльністю, створення умов для розробки та впровадження інноваційних проектів.

Інноваційний проект — це система взаємопов'язаних цілей і програм, що являють собою комплекс науково-дослідних, дослідно-конструкторських, виробничих, організаційних, фінансових, комерційних заходів організованих та оформлених комплектом проектної документації, що забезпечують ефективне вирішення конкретного науково-технічного завдання, вираженого в кількісних показниках і приводить до інновації [2, с. 262].

Впровадження інновацій на промислових підприємствах України за 2005-2015 рр. зображено у таблиці 1. За період 2014-2015 рр. дані наведені без урахування окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

Таблиця 1

Впровадження інновацій на промислових підприємствах України [3]

Рік	Питома вага підприємств, що впроваджували інновації. %	Впроваджено нових технологічних процесів, процесів	у т.ч. маловідходні, ресурсозберігаючі	Впроваджено в виробництво інноваційних видів продукції, найменувань	з них нові види техніки	Питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової, %
2005	8,2	1808	690	3152	657	6,5
2006	10,0	1145	424	2408	786	6,7
2007	11,5	1419	634	2526	881	6,7
2008	10,8	1647	680	2446	758	5,9
2009	10,7	1893	753	2685	641	4,8
2010	11,5	2043	479	2408	663	3,8
2011	12,8	2510	517	3238	897	3,8
2012	13,6	2188	554	3403	942	3,3
2013	13,6	1576	502	3138	809	3,3
2014	12,1	1743	447	3661	1314	2,5
2015	15,2	1217	458	3136	966	1,4

За останній рік рівень інноваційної активності промислових підприємств суттєво збільшився. Так, у 2015 р. інноваційною діяльністю у промисловості України займалося близько 15,2 % від їх загальної кількості, тоді як у 2014 р. – близько 12,1 %, а в 2005 р. питома вага підприємств, що займалися інноваційною діяльністю, становила 8,2 %. Але цей показник все рівно залишився недостатнім. Для порівняння у США, Японії, Німеччині й Франції частка інноваційних підприємств становить 70–80% від їх загальної кількості [1, с. 25].

Про низьку інноваційну активність підприємств свідчать показники обсягів реалізованої інноваційної продукції в Україні. У загальному обсязі промислової продукції лише 1,4 % мають ознаки інновацій (в Євросоюзі – 75 %). Відмічається значне скорочення кількості підприємств, що займалися впровадженням нововведень на промислових підприємствах протягом 2014–2015 рр. Як наслідок, українська продукція стає дедалі менш конкурентоспроможною, а в експорті збільшується частка мінеральної сировини і продукції первинної переробки.

Серед основних проблем реалізації інноваційних проектів виділяється відсутність державної підтримки, незадовільна податкова система та, як результат, відсутність мотивації щодо вдосконалення нових технологій, значна зношеність обладнання та застаріла матеріально-технічна база, дефіцит фінансових ресурсів і слабкий розвиток інфраструктури трансферу технологій, недосконалість інформаційного забезпечення інноваційної діяльності підприємств.

Отже, успішне функціонування промислових підприємств в Україні можливе завдяки реалізації інноваційних проектів, для ефективного здійснення яких необхідно вдосконалити нормативно-правову базу державного регулювання та стимулювання інноваційної сфери, збільшувати обсяги фінансового забезпечення інноваційних проектів, створити ефективну інноваційну систему, яка діяла б за ринковими принципами, проводити системну виважену політику щодо впровадження інноваційних проектів, сформувати систему державного замовлення інноваційно-технологічної продукції, створити умови для формування інфраструктури, що здійснювала б фінансовий, інформаційний, консалтинговий, маркетинговий та інші види підтримки інноваційних проектів, розробити пропозиції щодо вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення інноваційних процесів з метою зменшення ризику щодо прийняття управлінських рішень для вибору оптимального варіанта інноваційних проектів. Зазначені заходи дадуть змогу сформувати сприятливий інноваційний клімат, задіяти всі необхідні механізми та стимули для підвищення зацікавленості підприємств у впровадженні інноваційних проектів.

Список використаної літератури:

1. Андрощук Г.О. Інноваційна діяльність в Україні / Г.О. Андрощук // Інтелектуальна власність. – 2012. – №12. – С. 23–28.
2. Гончаров, А. Б. Особливості реалізації інноваційних проектів підприємств в сучасних умовах / А. Б. Гончаров, Д. Е. Суховий // Професійний менеджмент. – 2015. – С. 262–264.
3. Державна служба статистики України. — [Електронний ресурс] : Режим доступу:<http://www.ukrstat.gov.ua>

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Діана Арменівна Сафарян
асистент кафедри фінансів та банківської справи
Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

Основні завдання регіонального планування полягають у забезпеченні оптимального розвитку господарства регіонів в єдиному господарському комплексі держави; вдосконаленні, спеціалізації територій; установленні оптимальних пропорцій; ефективному використанні трудових і природних ресурсів та виробничих потужностей; раціоналізації розміщення продуктивних сил.

Стратегічне планування регіонального розвитку включає такі стадії:

- розробка концепції регіонального розвитку;
- обґрунтування важливих пропорцій;
- формування системи цільових програм.

Для підвищення ефективності регіонального управління в роботі сформульовані основні принципи (відновлення соціального статусу території; закріплення за центральними органами влади тільки тих функцій, що не можуть бути делеговані на місця; визначення поля спільної дії; передача управління державним майном на обласний рівень; надання права місцевій владі використовувати не менше 70% власних доходів) та напрями розподілу повноважень між центральними органами управління держави і регіональними органами на місцях, які враховують внутрішні фактори детермінації ефективності управління на регіональному рівні.

Предметом стратегічного планування в регіональному управлінні є соціально-економічна діяльність територіальної громади, що розглядається в контексті її розвитку та майбутнього стану з позиції підвищення якості життя населення, а також прийняття обґрунтованих рішень з урахуванням об'єктивних законів, закономірностей, принципів і методів. Впровадження стратегічного підходу в управлінні на регіональному рівні дозволить підвищити конкурентоспроможність території.

Стратегічне планування пропонується виділяти як спеціальну інституціональну функцію менеджменту, яка має бути обґрунтованою складовою в системі регіонального управління. Її впровадження слід здійснювати шляхом встановлення певних правил, дій та забезпечення виконання цих правил шляхом введення відповідних норм і санкцій. Інституціоналізація стратегічного планування має виражатися в таких заходах, як зміна організаційної структури управління; розробка нормативно-методичного та аналітично-контрольного забезпечення.

Зарубіжний досвід стратегічного планування на регіональному рівні (зокрема, США, Канаді, Великобританії, Франції, Ірландії, Італії та ін.) свідчить, що воно розглядається як систематичний процес, що використовується громадою для планування свого майбутнього й результатом якого є документ, що веде її до визначених цілей. Важливий не тільки план як продукт, а й сам процес планування як спосіб реалізації суспільних потреб і потенціалу необхідних змін. Накопичений досвід свідчить про відчутний позитивний вплив стратегічних підходів на підвищення результативності управлінської діяльності як центральної, так і регіональної влади шляхом переносу акцентів з внутрішніх факторів до зовнішнього оточення й через краще усвідомлення того, що й для кого повинна робити влада.

Визначення стратегічного потенціалу регіону починається з прогнозно-аналітичного дослідження регіону, яке передбачає вибір варіантів прогнозування обсягу виробництва суспільного продукту і попереднє визначення стратегічного потенціалу з урахуванням обмежень, встановлених за результатами оцінки факторів зовнішнього середовища та внутрішнього середовища регіону. Визначення місії та стратегічних цілей, які розподіляються на маркетингові, виробничі, інвестиційні, фінансово-економічні, організаційні та соціальні, повинні вимірюватись кількісними показниками. Регіон повинен мати стільки функціональних стратегій, скільки у нього основних напрямів діяльності. Кожна функціональна стратегія має містити цілі, умови й основні напрями діяльності певного підприємства; порядок, послідовність розв'язання завдань, заходи, необхідні для досягнення поставлених цілей.

Отже, концепція регіонального розвитку визначає важливі структурні зміни в процесах соціально-економічного розвитку у формі важливих пріоритетів, цілей і забезпечує їх реалізацію за допомогою економічних і організаційно-правових механізмів. На основі концепції регіону формується стратегічна комплексна програма соціально-економічного розвитку, яка включає систему взаємопов'язаних цільових програм. Процес формування стратегії соціально-економічного розвитку регіонів є одним із найважливіших напрямів діяльності виконавчих і законодавчих органів влади на всіх рівнях.

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙ В МІСЬКІЙ ЕКОНОМІЦІ

Наталя Іванівна Складрук, к-т екон. наук, доцент,
доцент кафедри економіки підприємств міського господарства
Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова

В умовах рецесії ситуація, що склалась у сфері фінансування інновацій в економіці українських міст призвела до безсистемного здійснення діяльності, яке не може гарантувати

підвищення ефективності та збільшення конкурентоспроможності підприємств міського господарства в довгостроковій перспективі. Третє десятиліття поспіль не забезпечило переходу економічної системи до інноваційного розвитку. Продовжує відбуватись втрата виробничого та науково-технічного потенціалу країни, невирішеною залишається проблема спрямування ринкового механізму на активізацію розвитку інноваційної діяльності.

Проблема інновацій сама по собі є комплексною, а в контексті глобальної конкурентоспроможності її розв'язання потребує системних заходів, гнучких механізмів та інструментів, націленості всіх учасників інноваційного процесу на ринок. На стартовому етапі ринкових реформ Україна входила до елітної групи країн з найвищим рівнем наукомісткості економіки (витрати на науку у 1990 році перевищували 3 % обсягу ВВП України). На той час такі самі показники мали найрозвинутіші країни світу – Японія, США, Німеччина, Франція, Велика Британія. Надія на те, що ринковий механізм автоматично забезпечить модернізацію вітчизняної економіки, високу якість розвитку завдяки включенню інноваційних факторів, не виправдалася.

За даними звіта Global Innovation Index, що складається Корнельським університетом, французькою школою бізнесу INSEAD і Всесвітньою організацією інтелектуальної власності при ООН, у 2016р. Україна перебуває на 56 місці з інноваційного розвитку серед 128 країн, в яких зосереджено 92,8% населення світу і 97,9% світового ВВП. (у 2015р. Україна була 64) [2].

Відсутність моделі інноваційного розвитку для комунального господарства України, як і інших галузей вітчизняної економіки, є частиною системної проблеми, яка полягає у тому, що результативність, якість функціонування і структура креативної частини національної інноваційної системи – сектору досліджень і розробок, освіти, винахідництва – не повною мірою відповідають потенційним потребам інтенсивного розвитку економіки. З іншого боку, структурно відстала, технологічно низькоукладна вітчизняна економіка, а також система підприємництва, що склалася під впливом нав'язаних Україні ззовні неоліберальних реформ, залишаються вкрай неприйнятними до сучасних досягнень науки та технологічних інновацій.

Комунальне господарство повинно стати пріоритетним напрямом реалізації державної інноваційної політики з огляду на дві важливі обставини: перше, незадовільний стан галузі, яка є життєзабезпечуючою, друге, на сьогодні комунальне господарство чи не єдина галузь економіки України, де практично не відбуваються ринкові перетворення. До того ж, централізована система водопостачання і водовідведення, тепlopостачання як елемент комунального господарства є природною монополією, що обумовлює певні особливості державного регулювання інноваційного розвитку підприємств цієї сфери комунальних

послуг.

На ефективну інноваційну політику міста істотно впливає рівень фінансування інноваційної діяльності. Основним джерелом фінансування інноваційних витрат у 2015р. залишаються власні кошти підприємств – 13427,0 млн.грн. При цьому питома вага фінансування інноваційних витрат за рахунок власних коштів підприємств за останні роки значно збільшалася. Так у 2010 р. за рахунок підприємств було профінансовано- 59,3%, у 2014 р. – 85%, а 2015 – 97,2% витрат на інновації. Значно скорочуються обсяги державного фінансування інноваційних витрат. Так у 2014р. коштами державного бюджету профінансовано 344,1 млн.грн., що склало 4,5 % загальних витрат, а у 2015р. лише 55,14 млн.грн. (0,4%). На низькому рівні перебуває фінансування інноваційної діяльності коштами місцевих бюджетів (у 2015р. 38,36 млн.грн, що складає 0,3% витрат), але в порівнянні з попереднім роком їх обсяг збільшився у 6,7 раза [1, с. 151].

Обсяги фінансування в галузі комунального господарства у 2015р. вкрай незначні. Крім того, в порівнянні з попереднім роком, відбулося їх скорочення як в абсолютному, так і відносному рівні. Так, у фінансування інноваційної діяльності з виробництва електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, у 2015р. витрачено 344,63 млн. грн., що склало 2,5% загальних витрат (у 2014 р. – 531,07 млн.грн.(6,9%)); на водопостачання; каналізацію, поводження з відходами – 15,87 млн.грн. що склало 0,1% загальних інноваційних витрат (у 2014 р. – 23,65 млн.грн. (0,3%))[1].

Більшість українських міст, особливо великих, ще мають значний науково-технічний потенціал. Але без серйозного реформування освітньо-наукової сфери, системи взаємозв'язків науки і виробництва, створення інституційних, фінансових і організаційних механізмів продукування інновацій переходу на інноваційний шлях розвитку не відбудеться. Для України принципово важливим є знаходження адекватного співвідношення між державним та ринковим регулюванням інноваційної діяльності в країні. Потрібно вирішити багатовимірну управлінську задачу – чітко визначити, за якими показниками забезпечити інноваційний розвиток, якісний і кількісний, сформувати систему перспективних цільових орієнтирів, визначити завдання, відповідальних; сформувати систему заохочень, штрафів тощо, що мовою управління називається стратегією. Формування такої стратегії інноваційного розвитку потребує докорінних змін в парадигмі розвитку України і забезпечить перехід країни від індустріально-ринкової до інформаційно-мережної економіки.

Список використаної літератури:

1. Наукова та інноваційна діяльність в Україні, 2015р.: статистичний збірник / Державна служба статистики України. - К.: ДП „Інформаційно-видавничий центр Держстату України”, 2016. – 257 с.
2. The Global Innovation Index 2016: Winning with Global Innovation, Ithaca, Fontainebleau, and Geneva, 2016. – 451p.

КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ЧИННИК РОЗВИТКУ СФЕРИ ПОСЛУГ

Наталія Ігорівна Ставнича,
асистент кафедри менеджменту і адміністрування
Івано-Франківського національного
технічного університету нафти і газу
Науковий керівник - Данилюк М.О., д.е.н., професор

В умовах конкурентної боротьби, підвищення рівня фінансово- економічних ризиків актуалізується питання забезпечення ефективності управління підприємствами сфери послуг, через призму реалізації принципів соціальної відповідальності. За останні роки інститут корпоративної соціальної відповідальності пройшов шлях від організаційно-управлінської новинки глобальних корпорацій до стандартних технологій упровадження цього феномену в практику організацій різноманітних форм власності і господарювання, різних розмірів та видів економічної діяльності [4].

Матеріали досліджень вказують, що тільки у 2014 р. на ринку послуг України функціонувало 58,0 тис. підприємств. Найбільшою була кількість підприємств, що здійснювали операції з нерухомим майном, їх частка склала 24,0 % від загальної кількості. Частка підприємств, що діяли у сфері професійної, наукової та технічної діяльності склала 19,6%; транспорту, складського господарства, пошти та кур'єрської діяльності 14,9%; у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування –12,3%; інформації та телекомунікацій – 9,8%; охорони здоров'я та надання соціальної допомоги – 4,7%; надання інших видів послуг –3,9%; освіти – 3,2%. Обсяг реалізованих послуг склав 360,6 млрд грн. [1, с.5]. Як бачимо, для забезпечення основних функцій сфера послуг об'єднує велику кількість галузей, підприємств за різними видами економічної діяльності, які об'єднані в групи.

Розглянемо, як же реалізується концепція соціальної відповідальності підприємствами сфери послуг, яка орієнтована на вирішення соціальних потреб населення та відіграє визначальну роль у суспільному відтворенні. Так, у сфері торгівлі України спостерігаються тенденції до збільшення кількості роздрібних підприємств та різноманіття торговельних форматів. Успішним прикладом соціальної відповідальності таких є компанії МЕТРО Кеш енд Керрі Україна, «Фокстрот Техника для дома», ПАТ Епицентр К.

У сфері освіти та охорони здоров'я основний акцент робиться на доступність освіти та медичної допомоги різним верствам населення незалежно від рівня їх доходів та географічної віддаленості регіону.

Надання послуг у сфері туризму орієнтоване на відродження й збереження культурної спадщини та зменшення впливу людини на навколишнє середовище Як правило, принципи

соціальної відповідальності спрямовані на раціональне використання ресурсів, а саме: енергетичних, водних, земельних, рекреаційних та ін. Це призводить до зниження витрат і здешевлення турів, що робить туристський бізнес доступнішим і популярнішим [4]. Серед українських туристичних підприємств, які успішно впровадили корпоративну соціальну відповідальність, можемо відзначити готель «Надія» в м. Івано-Франківську, готель «Radisson Blue». Ці готелі вважаються екоготелями і мають відповідний сертифікат «Green key». Щоб отримати такий сертифікат екоякості, готель повинен мінімізувати збиток навколишньому середовищу, а експерти дадуть оцінку соціально-економічного ефекту від роботи підприємства в конкретному регіоні, проводять інтерв'ю з гостями та працівниками. Кожен критерій описує безліч дій, і система в цілому виходить всеохопною. Сертифікація проводиться безкоштовно [17]. У діяльності вітчизняних ресторанів переважають заходи із забезпечення якості пропонованих послуг, які проявляються у використанні екологічно безпечних компонентів. Так, ресторани розширюють свої меню за рахунок здорової їжі, що не містить трансгенів жирів, генетично модифікованих організмів тощо.

Підприємства транспорту спрямовують свою діяльність на забезпечення можливості комфортного проїзду в транспорті загального користування людьми з вадами зору та опорно-рухового апарату, боротьбу із забрудненням навколишнього середовища за допомогою омолодження автомобільного, залізничного та авіаційного парку зменшення шкідливих викидів в атмосферу за допомогою контролю, технічного стану та рівня викидів в атмосферу, поступово переходять до екологічно безпечних видів палива.

Таким чином, реалізація принципів соціальної відповідальності у сфері послуг має місце, проте реалізуються на стадії зародження. Для їх ширшого впровадження потрібно систематичні та інтегруючі дії, адже формувати свої конкурентні переваги, спрямовані на підвищення вартості бізнесу вимагає від підприємств сфери послуг впроваджувати нові підходи соціально відповідального управління.

Список використаної літератури:

1. Колот А. М. Корпоративна соціальна відповідальність: еволюція та розвиток теоретичних поглядів / А. М. Колот // Науковий вісник Київського національного економічного університету ім. Вадима Гетьмана. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://kneu.edu.ua/userfiles/Department_of_Administration_and.../staty.doc
2. Діяльність підприємств сфери послуг у 2014 році [Електронний ресурс]. / Офіційний сайт Державного комітету статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Экологический туризм. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.yedu.com.ua/index.htm>.
4. Зелені готелі. Екологічна сертифікація закладів розміщення.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://green-city.su/pochemu-oteli-stanovyatsya-zelenymi/>.
5. Напрями підвищення соціальної відповідальності бізнесу на місцевому рівні .[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/monitor/november/13.htm>

ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Олена Юріївна Тарасенко
к.е.н., старший викладач кафедри фінансів,
обліку та аудиту і банківської справи
Донецький державний університет управління (м. Маріуполь)

У подоланні економічної кризи та забезпеченні стабільного зростання економіки України вирішальну роль відіграє наукове обґрунтування підвищення інноваційного потенціалу економіки держави, яке має визначити стратегічні напрями розвитку.

Економічна криза засвідчила необхідність розробки нової стратегії інноваційного розвитку країни, яка б ґрунтувалася на використанні інноваційного потенціалу та власного капіталу і наданні переваги виробництву кінцевої продукції.

Але перехід до інноваційного типу розвитку відкриває не тільки великі перспективи, а й створює значні ризики для стабільності і збалансованості самого розвитку. Як автомобіль на великій швидкості має більші ризики аварії, так і економіка, що динамічно розвивається, має підвищені ризики дестабілізації [1].

Інноваційна система розвитку є складовою частиною економіки держави і визначається як концептуальний підхід до формування інноваційної економіки і спрямована на досягнення стратегічних цілей макросистеми.

Особлива роль у інноваційній системі країни відводиться підсистемам генерації нових знань і технологічного виробництва інноваційної продукції, трансферу знань та їх практичній реалізації в різних сферах діяльності.

Найважливішою умовою формування національної інноваційної системи є висока активність на всіх рівнях управління: державному, регіональному, галузевому, підприємницькому, а також ефективна інноваційна інфраструктура, яка виступає в якості базової складової інноваційного потенціалу суспільства та фундаментом інноваційної економіки.

Основні елементи підсистем інноваційної інфраструктури являють собою сукупність виробничих і громадських інститутів (науково–дослідних інститутів, вищих навчальних закладів, технологічних та організаційно–управлінських систем, підприємницьких структур, вчених і винахідників), необхідних для здійснення інноваційної діяльності та реалізації інновацій.

Найважливішою характеристикою інноваційної інфраструктури є її функціональна достатність, що дозволяє в повній мірі використовувати інновації в масштабах національної

економіки, регіону, галузі, підприємницьких структур. Все це може бути досягнуто тільки при побудуванні ефективної національної інноваційної системи, формування якої входить до числа пріоритетних напрямів державної політики.

Можна говорити, що в Україні є фундамент для створення національної інноваційної системи. До умов створення національної інноваційної системи в Україні слід віднести:

потужний потенціал для інноваційного розвитку;

створено ряд об'єктів інфраструктури інноваційної діяльності;

відпрацьовується механізм державного регулювання і підтримки інноваційних процесів;

збережена з окремими прогресивними змінами система освіти та професійної підготовки кадрів, а рівень освіченості населення є одним з найвищих у Центральній Європі;

існує певна кількість потенційно успішних розробок;

зростає використання можливостей масового інформаційного забезпечення і освіти на базі інтернет-технологій, за кількістю сертифікованих програмістів Україна посідає четверте місце у світі.

Головними напрямками сучасної інноваційної політики України мають стати [2]:

формування і розвиток національної інноваційної системи, яка забезпечуватиме весь цикл створення інновацій;

створення необхідних умов для залучення іноземних ресурсів до реалізації українських інновацій та виведення інновацій на ринок знань, технологій та послуг, перехід від домінування відкритої стратегії в напрямку домінування закритої;

всебічне сприяння виходу регіонів, галузей на світові ринки економіки, культури, інформації;

створення умов для освіти з точки зору державного управління, міжнародних ринків праці, промисловості, бізнесу та потреб армії в рамках інноваційного розвитку;

стимулювання появи нових експериментальних навчальних, навчально-дослідницьких та проектних закладів, що орієнтовані на внесок до інноваційного розвитку;

створення основного ресурсу для впровадження ідеї розвитку – підготовка груп людей, що сповідують ідеї суспільних змін та розуміють реальні механізми їх реалізації;

створення системи партнерських відносин співробітництва між державою і приватним сектором з розв'язанням загальнонаціональних інноваційних завдань.

Інноваційний розвиток держави неможливо розглядати без формування і використання інноваційного потенціалу, який є основою стратегічного розвитку національної економіки.

Список використаної літератури:

1. Інноваційна Україна 2020 : національна доповідь / за заг. ред. В.М. Гейця та ін. ; НАН України. – К., 2015. – 336 с.
2. Ніколаєнко С. Національна інноваційна система України: формування та проблеми реалізації / С. Ніколаєнко // Інтелектуальна власність – 2007. – №6. – С. 13–19.

СТРАТЕГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Таловер В.А., ТОВ «Віденський млин», м. Кременчук
Фатич В.В., Якимець Т. В., студенти
Науковий керівник: к.е.н., ст. викладач Глазунова О. О.
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

У кризових економічних умовах перспективні можливості промислового підприємства розглядаються не з точки зору максимізації виробництва продукції, а в розрізі здатності прогнозувати динамічні зміни зовнішнього середовища та можливості швидкого реагування. За умов виходу із кризи стратегія підприємства повинна розроблятися на основі максимального використання стратегічного потенціалу. Тому, дослідження стратегічного потенціалу промислового підприємства в сучасних умовах діяльності ринкового середовища належить до першочергових в напрямку розвитку підприємства.

Різноманітні аспекти дослідження стратегічного потенціалу підприємства знайшли своє відображення у роботах таких вчених: І. Ансофф, О. М. Алимов, А. О. Азарова, Д. О. Горелов, Л. Є. Довгань, Г. Клейнер, О. І. Маслак, В. В. Микитенко, І. П. Отенко та інших.

Розкриття сутності терміна «стратегічний потенціал» потребує, перш за все, розуміння змісту категорії «потенціал», відносно якої серед вчених по цей час не сформувалася єдина думка (рис.1.).

Рис.1 Підходи до визначення поняття «потенціал»

Таким чином, основу потенціалу підприємства складає системне поєднання засобів і предметів праці, самих працівників і відносин між ними, а також їх кваліфікації, навичок, досвіду, мотивів і стимулів.

Для забезпечення ефективної діяльності підприємства та підтримання його конкурентоспроможності на високому рівні в умовах економічної нестабільності, яка спостерігається протягом останніх років на території України, необхідним є ефективне формування стратегічного потенціалу підприємства [3]. При цьому вітчизняним підприємствам при формуванні стратегічного потенціалу необхідно приділити особливу увагу таким факторам: політичні фактори; ринкові фактори (уточнення стратегії та зміцнення позиції на ринку); аналіз стану конкуренції, для здійснення постійного контролю з боку підприємства за діями конкурентів; соціальні фактори, що включають такі показники, як зміна суспільних цінностей, відносини, сподівання й інтереси; державні фактори тощо [4].

Тому при ретельному аналізі і вивченні даних факторів, що впливають на формування стратегічного потенціалу підприємства, стає можливим сформулювати перелік загроз, які можуть вплинути на діяльність підприємства в майбутньому. Це особливо важливо в умовах конкурентного економічного середовища (табл.1), тому що в даний момент спостерігається скорочення обсягу реалізованої продукції за всіма галузями господарства. Для покращення ситуації щодо максимально ефективного використання потенціалу підприємства є формування стратегічного потенціалу [2].

Таблиця 1

Динаміка обсягів реалізованої промислової продукції (% до попереднього року) [1]

Показники	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Добувна промисловість	112,7	131,3	133,8	116,0	125,0	152,2	78,4	70,5
Хімічна та нафтохімічна промисловість	139,3	134,7	120,9	116,9	124,6	126,6	87,2	86,0
Металургійне виробництво	138,3	161,4	110,6	116,8	130,5	128,3	70,0	53,9
Машинобудування	143,4	152,5	111,4	115,2	143,1	123,8	70,5	48,6

Отже, як видно з табл. 1, обсяг реалізованої продукції скоротився по всіх галузях діяльності. Дані показники зумовлені політичною ситуацією, яка спостерігається в Україні, і здійснює негативний вплив на загальний соціально-економічний, інвестиційний і політико-правовий клімат в країні.

Тому ми можемо стверджувати, що стратегічний потенціал являє собою з'єднувальну ланку між процесами виробництва та відтворення і реальним станом підприємства. Тому основне його завдання полягає в розподілі ресурсів і зусиль підприємства між формуванням і нарощуванням потенціалу та його використанням, відновленням і виробництвом, фактичним і майбутнім станом підприємства.

Отже, в умовах конкурентного економічного середовища успішна діяльність підприємства залежить від формування та ефективного використання його стратегічного потенціалу. Адже він визначає стратегічні можливості підприємства, забезпечує ефективне використання ресурсів, резервів підприємства, розробку та реалізацію його стратегій на всіх етапах розвитку, що впливає на досягнення стратегічних цілей та визначених напрямів розвитку підприємства у майбутньому.

Список використаної літератури:

1. Веб-сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Блонська В. І. Вдосконалення методики аналізу стратегічного потенціалу підприємства / В. І. Блонська // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип.20.1. – С. 171–175.
3. Маслак О. І. Особливості формування економічного потенціалу підприємства в умовах циклічних коливань / О. І. Маслак, Л. А. Квятковська, О. О. Безручко // Актуальні проблеми економіки. Науковий економічний журнал. – 2012. – № 9 (135). – С. 36–46.
4. Сатуріна С. Визначення місця стратегічного потенціалу в управлінні підприємством / С. Сатуріна // Економіст. – 2007. – № 2. – С. 45–47.

ПРОБЛЕМЫ ПАТЕНТНОГО ПРАВА В УКРАИНЕ

Карін Шимпф, доктор наук, професор,
відповідальна з міжнародних зв'язків, факультет економіки і менеджменту,
Магдебурзький університет, Німеччина
Кулиничев П.К., старший викладач
Дульский А. Н., студент
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

В наше время внедрение новейших технологий в различные сферы жизнедеятельности человека занимает важнейшую нишу в движении прогресса. Но конечная ветвь развития новой идеи, т.е. воплощение ее в жизнь непосредственно связана с патентированием, которое в Украине испытывает определенные проблемы.

Среди них наиболее остро встают такие, как обеспечение охраны прав интеллектуальной собственности, пиратство в сфере авторских и патентных прав а также отсутствие инвестиций и бюрократическое отношение к изобретательству. Их исследованию посвятили свои труды А. Амоша, А. Б. Бутник-Сиверский, В. М. Геец, Т. Г. Логутова.

Следует отметить, что сегодня функционирование предприятия в условиях рынка предусматривает поиск или разработку объектов интеллектуальной собственности. Использование интеллектуального труда позволит предприятиям повысить конкурентоспособность продукции и привлечь новые инвестиции для развития [1].

Однако в настоящее время ситуация такова, что в рейтинге индекса экономической

свободы Украина занимает 135-е место среди 159 стран мира, по состоянию на нынешний 2016 г., и по сравнению с 2015 г., когда занимала 128-е место. Высокий индекс свободы от коррупции (144) также является одним из главных препятствий на пути к иностранным инвестициям.

Из анализа основных показателей деятельности в сфере охраны промышленной собственности следует, что тенденции в подаче заявок на полезные модели, промышленные образцы, имеют положительный характер, а на изобретения и знаки товаров и услуг активность заявок уменьшилась [3] (табл. 1)

Таблица 1

Показатели поступления заявок на ОПС за 2012–2016 гг.

Объекты промышленной собственности	2012	2013	2014	2015	2016	2016 в % до 2015
Всего поступило	35716	39673	32812	33560	37323	111,2
Изобретения	3659	3984	3586	3253	2998	92,2
Промышленные образцы	1301	2888	2051	1418	1656	116,8
Знаки для товаров и услуг	23135	25245	20067	22719	25660	112,1
По национальной процедуре	16915	17784	13889	16980	21619	127,3
По международной процедуре	6220	7461	6178	5739	4041	70,4
Топографии имс	1	1	1	-	-	-
Квалифицированные значения происхождения товаров	3	-	3	3	-	-
Полезные модели	7617	7555	7104	6167	7009	113,7

Не смотря на жесткую конкуренцию, сокращение рынков сбыта, промышленные предприятия поддерживают свою инновационную направленность, продолжают сотрудничество с ВУЗами и НИИ по разработке и освоению новых видов продукции стимулированию новаторов и рационализаторов для дальнейшего творческого созидания.

В течении длительного времени, а точнее за последние 20 лет высшее образование не выпускало специалистов патентного права, не развивало рационализаторские способности молодых специалистов. Также на предприятии должен проводиться анализ использования новшеств, который позволит принять управленческое решение: либо получить экономические выгоды от частичной или полной реализации патентных прав, либо использовать изобретение в своей деятельности [1]. Данное мероприятие позволит значительно снизить затраты на поддержание действия патентов.

Следует отметить, что стратегия развития не только промышленного сектора но и страны в целом должна предусматривать активное увеличение инновационных предприятий, обновление машин, оборудования, закупки программного обеспечения, создание собственных разработок и продуктов высоких технологий.

Правовая составляющая изобретательской деятельности несмотря на свое несовершенство имеет все перспективы к развитию. Тенденции развития правового регулирования в области авторского права рассмотрены Директивой ЕС «О гармонизации некоторых аспектов авторского права и смежных прав в информационном обществе», закладывающей основы для создания общей и гибкой правовой системы, способствующей развитию информационного общества и нового рынка товаров и услуг [2]. Для Украины рассматриваемая директива представляет особый интерес как с целью применения европейского положительного опыта в украинском законодательстве, так и в связи с обязательствами по достижению сопоставляемого уровня охраны авторских и смежных прав, принятыми при заключении Соглашения о партнерстве и сотрудничестве между Украиной и Европейским Союзом. На протяжении последних лет Украина значительно активизировала свою деятельность относительно вхождения к мировым структурам, которые регулируют интеллектуальную собственность, и является постоянной участницей большинства международных конвенций и договоров в этой сфере.

Анализ законодательной базы Украины в сфере авторского права приводит к выводу о необходимости усовершенствования украинского законодательства в сфере авторского права по следующим направлениям [2]:

1. Внести изменения в Закон Украины «О авторском праве и смежных правах» касательно защиты прав на компьютерные программы с целью приведения этого Закона в соответствие международным соглашениям, подписанных Украиной, а также к современным реалиям в сфере распространения и использования программного обеспечения;

2. Включить в законодательный процесс по усовершенствованию соответствующего законодательства заинтересованные общественные организации и объединения правособственников.

3. Утвердить программу легализации программного обеспечения в образовательных учреждениях, а также ввести программу обучения теории права интеллектуальной собственности.

Подводя итог, следует сказать, что основные пути решения проблем в сфере авторского права, привлечения к производству новых продуктов интеллектуального труда, рационального использования патентных прав и продуктов на которые они распространяются, должны быть: пересмотр и усовершенствование большинства аспектов

законодательной базы, применение в этой области ценного опыта европейских стран; увеличение финансирования НИОКР, высокий уровень подготовки учащихся ВУЗов, разносторонняя стимуляция и мотивация как молодых специалистов, так и опытных сотрудников научных и промышленных объектов, применение новейшего оборудования и программного обеспечения и цифровых технологий во всех областях науки и техники нашей страны.

Список литературы:

1. Бессонова С. И. Проблемы внедрения объектов патентного права промышленными предприятиями Украины / С. И. Бессонова, Г. П. Бессонова // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2013. – Випуск 1. – Том 3. – С. 146–149.
2. Годованик Б. О. Проблемы реализации авторского права в Украине [Электронный ресурс] / Б. О. Годованик, А. П. Циверенко. – 2014. – Режим доступа : <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/law/06oct2014/11.pdf>
3. Промислова власність у цифрах. Показники діяльності Державної служби інтелектуальної власності України та Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» за 9 місяців 2016 року [Електронний ресурс]. – К., 2016. – 32 с. – Режим доступу : http://sips.gov.ua/i_upload/file/promyslova-vlasnist-9m-2016.pdf.

ПРОБЛЕМЫ РЕАЛИЗАЦИИ ИННОВАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА КОРПОРАТИВНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ

С. А. Шевцова, к. т. н.,
доцент кафедры экономической теории и права,
ГВУЗ «Приднепровская государственная академия строительства архитектуры»

На рубеже XX и XXI ст. в Украине сложилась ситуация, когда общемировые достижения отечественной науки так и не превратились в достижения технологические, которые обеспечили бы инновационный характер экономики. К исследованию указанных проблем привлечено внимание ведущих ученых-экономистов. В то же время остаются малоизученными вопросы действия механизма стимулирования инновационной деятельности корпоративного сектора в условиях экономики Украины.

Отечественная специальная литература констатирует, что в нашей науке фактически сформировалась своеобразная линейная модель инновационного процесса, согласно которой для его развития необходимы, во-первых, достаточное финансирование фундаментальных и прикладных исследований, во-вторых, правовое поле для защиты интеллектуальной собственности, в-третьих, благоприятная среда для малого и среднего бизнеса, самого восприимчивого к нововведениям [1]. Вместе с тем западные специалисты чаще всего

говорят об отсутствии прямых связей науки, малого бизнеса и инновационного развития экономики в целом.

Фундаментальная наука развивается в известной степени независимо от рынка. Стимулы последнего не играют ведущей роли в ее развитии. В то же время технологические знания, сосредоточенные в корпоративном секторе, чаще всего сориентированы на рынок. Что касается малого бизнеса, то он приспособливает уже имеющиеся технологические знания к требованиям рынка. Для развития инновационных процессов необходимо достаточное и синхронное развитие академической науки, прикладной науки (технологических знаний) и внедренных технологий. Так, если не развиваются технологии, то и поступательное движение академической науки приостановится. И напротив: без движения академической науки технологические знания и технологии, используя уже имеющийся базис, определенное время могут развиваться, но с исчерпанием научного базиса их продвижение вперед замедлится. Таким образом, задержка в развитии одного из плюсов инновационного цикла способна замедлить развитие двух других.

В странах с развитой рыночной экономикой значительная часть потенциала отраслевой науки, связанной с коммерциализацией результатов научных исследований, работает в рамках крупных корпоративных структур. Такие структуры являются заказчиками значительной доли научных исследований и разработок, формируют рынок для части научного и конструкторского потенциала, которая действует самостоятельно в рамках малых инновационных структур, обеспечивая основную часть инновационной составляющей инновационных мегапроектов. В отличие от указанных стран, преимущественная часть отраслевой науки в Украине оказалась за пределами корпоративных структур и, соответственно, за пределами воспроизводственных механизмов финансирования.

Между тем стимулирование широкомасштабной инновационной и научно-технической деятельности корпоративного сектора исключительно путем льготного налогообложения результатов НИОКР и инновационной продукции, если оно оторвано от реализации эффективных механизмов инвестиционной деятельности, приведет к увеличению разрыва между наукой, производством и потребителем. Поэтому основными задачами инновационной политики является обеспечение сбалансированного взаимодействия научного, технологического и производственного потенциалов, разработка и внедрение механизма активизации инновационной деятельности субъектов предпринимательства, распространение инноваций во всех сферах национальной экономики.

Список литературы

1. Федулова Л.І. Інноваційний вектор розвитку промисловості України // Економіка України. – 2013. – № 4. – С. 15-24.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Шмакова Ліана, студентка 3 курсу, КЕПІТ,
науковий керівник – Сова О.Ю., к.е.н., доцент кафедри
національної економіки та фінансів,
Університет економіки та права «КРОК»

У сучасних умовах господарювання інвестиційна діяльність спричиняє відчутний вплив на макроекономічний розвиток країни. Вона призводить до структурних зрушень у економіці, активізації технічного прогресу, розширення економічного потенціалу, створення конкурентного середовища. Надходження тимчасово вільних грошових потоків, які знаходяться в руках інвесторів є основою для розвитку підприємств, економічного зростання регіону та країни в цілому.

Результат удосконалення інноваційної політики повинен стимулювати розвиток процесів інтенсифікації виробничої складової економіки, підвищення рівня підприємницької активності.

Упродовж минулих років державою здійснювалися різноманітні кроки з її розвитку, але вони так і не призвели до суттєвих позитивних результатів. Оскільки переважна частина суб'єктів господарювання функціонує в умовах невизначеності, то для стабілізації виробничих процесів необхідно стимулювати розвиток економічних зв'язків, фінансових механізмів взаємодії на ринку. Вони повинні мати цільову спрямованість, бути системними, тривалими, здатними до самоорганізації та самовдосконалення. Функціонуючи відокремлено, вони стимулюватимуть розвиток один одного, формуючи ефективну комунікативну та інформаційну систему, яка здатна забезпечити процеси самореалізації суб'єктів господарювання. При цьому інфраструктурна складова повинна підтримувати механізми рівноваги обороту інвестиційних ресурсів, які використовуються на досягнення стратегічних господарських цілей.

Основними цілями удосконалення інноваційно-інвестиційного середовища повинні стати:

- створення умов для появи ефективних власників;
- стимулювання процесів інтенсифікації підприємницької діяльності;
- удосконалення методів управління інвестиційним капіталом;
- підвищення ефективності використання фінансових та матеріальних ресурсів;
- пришвидшення процесів переливу коштів із однієї галузі економіки в іншу;
- розвиток експортних можливостей країни;

- зростання сукупного попиту і ємності внутрішнього ринку;
- формування ефективних умов для трансформації заощаджень в інвестиції;
- підвищення рівня технологічності виробництва;
- формування нових типів виробництв за рахунок використання інновацій;
- формування ефективної системи захисту інтересів вітчизняних товаровиробників.

На сучасному етапі однією з найважливіших задач розвитку економіки України є дослідження проблеми формування та використання інвестиційних ресурсів, спрямованих на розвиток національного господарства.

Список використаної літератури

1. Тарасова О.В. Вплив держави на формування інвестиційно-інноваційного потенціалу економіки України / Тарасова О.В. // Економіка харчової промисловості. – № 1(25). – 2015. – С. 66-71.
2. Левицький В.В. Ефективність управління інвестиційною діяльністю підприємства / В.В. Левицький // Вісник ЖДТУ. – № 2(56). – 2011. – С. 69-71.

НЕОБХІДНІСТЬ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «КЗТВ»

Яворський В.В., директор ПАТ «КЗТВ», Кременчук

Бала В.В., к.е.н., доцент

Фартушна А.А., студентка

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

В сучасній українській економіці промислові підприємства, виходячи з їх ролі у створенні валового внутрішнього продукту (ВВП), посідають особливе місце у системі організації національного виробництва. Після ліквідації системи галузевого управління економіко-відтворювальними процесами в народному господарстві України та розпаду переважної більшості виробничих і науково-виробничих об'єднань під час їх роздержавлення і приватизації промислові підприємства залишилися чи не єдиним типом виробничих організацій у вітчизняній економіці. [1]

Вичерпування джерел відновлювального промислового зростання в Україні висуває на перший план проблему забезпечення подальшого економічного розвитку країни, який виходить за межі власне відновлення виробничої активності вітчизняних промислових підприємств. Тобто йдеться про генерування такого промислового зростання, яке базується не на залученні відповідними підприємствами старих виробничих ресурсів, а на їх інноваційному переозброєнні, забезпечуваному інвестиційно-інноваційною діяльністю.[1]

Розглядаючи певну сторону проблеми інвестування інноваційної діяльності, науковці

виділяють той чи інший фактор, або окрему рису, яка, на їхній погляд, є найбільш значуща у даному визначенні: окупність, прибутковість, ризик, невизначеність, вплив зовнішнього середовища. На нашу думку, інноваційна діяльність – це діяльність підприємства по розробці та впровадженню інновацій.

Згідно з нашими міркуваннями основою вивчення інноваційної діяльності підприємств хімічної промисловості має бути науково-обґрунтована класифікація інноваційних процесів за рядом вагомих класифікаційних ознак, що залежать від головних критеріїв, котрі використовуються для їх типологізації на мікрорівні. [2]

Мета комплексного аналізу інноваційної діяльності підприємств хімічної галузі полягає в обґрунтуванні найбільш ефективних напрямів інноваційної діяльності, інноваційних програм і проектів підприємства. Основними завданнями комплексного аналізу є:

- визначення відповідності фінансового стану фірми його цільовим параметрам щодо інноваційного розвитку;
- оцінювання спроможності до інноваційного розвитку;
- вибір інноваційних проектів;
- оцінювання показників інноваційної діяльності;
- виявлення невикористаних резервів підвищення ефективності інноваційної діяльності;
- оцінювання впливу інноваційних рішень на фінансові результати діяльності фірми.

Підсумки інноваційної діяльності українських підприємств хімічної промисловості за 2015 рік дають підстави зробити висновок про подальше поглиблення стагнації в інноваційній сфері, нехтування в державній політиці потребами формування технологічних основ економіки, заснованої на знаннях, закріплення технологічного відставання України від розвинених держав світу

В період дуже жорсткої конкуренції на інвестиційному ринку України, коли умови для інвестування коштів у інновації стають дедалі жорсткішими, а також появою можливості залучення іноземного капіталу на підприємство, статистичний аналіз інвестицій на підприємстві є не тільки недосконалим а й зовсім неефективним.

В економічному аналізі є певна закономірність — на точність аналізу та ймовірність прогнозів, зроблених на його основі, впливають певні фактори, і чим більше факторів вноситься у розрахункову частину аналізу, тим правильнішим буде результат і тим ймовірнішим буде зроблений прогноз.

Тому, на нашу думку, для ПАТ „КЗТВ” існує необхідність не тільки в визначенні ефективності інноваційних проектів, а й в тому, щоб враховувати при цьому як можна

більше факторів, які є особливими для даного підприємства.

Застосування на підприємстві удосконаленої багатофакторної методики оцінки ефективності інноваційної діяльності надасть змогу більш обґрунтовано приймати рішення щодо проведення інвестування. Застосування аналізу напрямків інвестування в інноваційний розвиток у конкурентів та лідерів з виробництва технічного вуглецю дає змогу приймати рішення щодо напрямків інвестування з метою максимізації їх ефективності.

Список використаної літератури:

1. Бала В.В. Практичне застосування моделі оцінки ефективності інвестиційних проектів на ВАТ «КЗТВ» Вестник Национального технического университета «ХПИ». – Харьков: НТУ «ХПИ», 2012. – № 25 (931). – С. 115 – 122.
2. Чорна М. В. Оцінка ефективності інноваційної діяльності підприємств : Ч45 монографія / М. В. Чорна, С. В. Глухова. – Харків : ХДУХТ, 2012. – 210с.

ОБґРУНТУВАННЯ ЗАСАД ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БІЗНЕС-ІНКУБАТОРІВ У РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

Якушев О.В.

викладач кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування,

молодший науковий співробітник

Черкаський державний технологічний університет

Процеси та технології інкубування та кластеризації малого та середнього бізнесу (МСБ) на даному етапі розвитку технологічних укладів різних країн світу з економічної точки зору являють собою інструменти ефективної підтримки розвитку інфраструктури будь-яких бізнес-процесів в регіонах та державі.

Сучасні регіональні підходи до процесів бізнес-інкубування викликані процесами інтеграції, розвитком інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та інтелектуалізацією кластерних моделей розвитку, що у свою чергу змінюють бізнес-процеси як соціально-економічне явище в системі менеджменту. Класичні наукові школи трактують бізнес-інкубування як ефективний інструмент підтримки малого та середнього бізнесу (МСБ), що виконує ключові завдання: вирішення базових проблем при створенні та впровадженні бізнес-процесів; комерціалізацію інтелектуальних продуктів, надання консалтингових послуг; HR-менеджмент (підбір та розвиток персоналу); інформаційна підтримка; юридичні послуги; залучення інвестицій; матеріально-технічне забезпечення та ін.

Регіональні підходи до розвитку процесів інкубації та кластеризації бізнесу матимуть неефективний кінцевий результат без розробки і створення законодавчо-правового, організаційного, методичного, інформаційно-комунікаційного забезпечення. Існують питання не досконалості процесів зростання кластерних об'єднань та можливостей різних галузей в регіонах. Це проблемні питання – розробки програм розвитку та концепції

поширення кластерної економіки, можливості стратегічно розвиватись з метою формування потужної економічної системи, де держава буде виконувати головну місію – формування ефективної кластерної політики.

Відсутність системи оцінювання правових, економічних, соціальних інтересів та результатів вищенаведених процесів, функціонально-ресурсного погляду потребує подальшого дослідження з урахуванням особливостей процесів та технологій інкубування і кластеризації.

Визначення Філіппова В.Ю. щодо наукових засад бізнес-інкубування [1] виокремлюють наступні підходи до управління цими процесами: динамічний, системний, відтворювальний, функціональний, маркетинговий, комплексний, що у свою чергу виникли завдяки досягненням бізнес-інкубаторів своїх головних місій та завдань.

Підтверджено, що менеджмент процесів бізнес-інкубування є інструментом комплексної підтримки різноманітних бізнес-процесів та не заперечує необхідність вищенаведених підходів. Первинними аспектами є регіональні передумови створення та діяльності бізнес-інкубаторів з метою формування кластерної економіки, що визначено у табл.1.

Таблиця 1 – Регіональні передумови створення та діяльності бізнес-інкубаторів

№	Потенціал регіону	Передумови створення та діяльності бізнес-інкубаторів
1.	Природно-ресурсний потенціал	Природні багатства на конкретній території, що залучені в різні види господарської діяльності та мають доступ для функціонування в бізнес-інкубаторах з використанням різноманітних технологій в соціально-економічних системах розвитку.
2.	Виробничо-технологічний потенціал	Наявність різноманітних споруд, будинків, обладнання з устаткуванням та технологій їх функціонування в діяльності бізнес-інкубаторів (засоби виробництва та технологічні способи використання).
3.	Трудовий потенціал	Підприємницькі можливості певної території, що включають в себе трудові ресурси: активне працездатне населення та наявність їх освітньо-кваліфікаційних рівнів, які необхідно залучати до процесів інкубування бізнесу.
4.	Науково-технічний потенціал	Науково-дослідницькі та проектно-конструкторські розробки, що використовуються в процесах бізнес-інкубування певного регіону (новітні технології, досвід наукових досліджень, наявна інформаційна база дослідно-експериментальних робіт, досвідчені кадри).
5.	Внутрішньо-економічний потенціал	Частина економічного потенціалу території, яка має використовуватися в процесах бізнес-інкубування, що зорієнтована на задоволення попиту соціальних потреб та вирішення питань регіонального виробництва.
6.	Експортний потенціал	Можливості виробляти готову продукцію в економіці регіону, що має можливість конкурувати на європейських та світових ринках, експортувати її з залученням діяльності бізнес-інкубаторів.

Основою формування та впровадження діяльності бізнес-інкубаторів є наявний потенціал певного регіону, що у свою чергу має певну специфіку та можливості, які необхідно раціонально використовувати у різних видах господарської діяльності малого, середнього та великого бізнесів.

Висновки:

Інноваційно-освітнім кластерним формам регіонального розвитку сприятиме міжнародна кооперація існуючих та новостворених бізнес-інкубаторів з метою підтримки підприємництва. Для ефективної дії всіх вищенаведених процесів пропонується [2]: «проведення стажувань або ділового обміну керівників і фахівців бізнес-інкубаторів у провідних бізнес-інкубаторах світу (Китай, Німеччина, Польща та ін. країни); створення мережі профільних бізнес-інкубаторів (біотехнологічних, інформаційних, аграрних і т.д.); створення єдиної бази даних малих підприємств – клієнтів бізнес-інкубаторів, що пропонують продукцію і послуги на європейський ринок, і сприяння в просуванні продукції і послуг; організацію постійно-діючих обласних та державних виставок кращих інноваційних продуктів і проектів, пропонованих бізнес – інкубаторами. Рішення цих завдань дозволить бізнес-інкубаторам стати сильнішими та більш ефективними у вирішенні питань реальної підтримки українського підприємництва».

Список використаної літератури:

1. Філіппов В.Ю. Порівняльний аналіз розвитку бізнес-інкубаторів в Україні та світі. – [Електр. ресурс] – Режим доступу: http://econa.at.ua/Vypusk_8/p1/filipov.pdf
2. Кожевїна Н., Яремій В. Бізнес інкубація в Україні – проблеми та перспективи розвитку / Українська асоціація бізнес-інкубаторів та інноваційних центрів. – [Електр. ресурс] – Режим доступу: <http://www.novekolo.info/ru/opyt-biznesinkubatsii/ukrainskij-opyt/142-analiticheskij-material-biznes-inkubatsiya-v-ukraine-problemy-i-perspektivy-razvitiya>

BALANCED SCORECARD IN THE SYSTEM OF MONITORING OF INNOVATION ACTIVITY

Pererva Petro Grigorovich,
doctor of Economics, Professor,
Wyższa Szkoła Zarządzania Ochroną Pracy (WSZOP), Katowice, Poland

Our analysis showed that traditional methods of monitoring and control, which are now often used in industrial plants do not meet the needs of the enterprise to respond swiftly to changes in external and internal innovation processes in the industry. This raises the need to use modern methods of current and strategic management of innovative development. One of the most famous models of a complex estimation of efficiency of innovative activity of industrial enterprises, which fully corresponds to the above directions, is balanced scorecard (BSC) or Balanced Scorecard (BSC) [1-9].

Balanced scorecard (BSC) was proposed in 1992, two Americans Norton and Kaplan [2], which, when it is made of the following thesis: "the basing of methods of assessment of efficiency of the enterprise in any direction solely on financial performance does not ensure future growth of the economic value of the organization" [2, p. 32]. In the system of BSC-financial and non-financial indicators that evaluate production and commercial efficiency of internal business processes of potential employees in order to ensure long-term financial success of the company in the market, integrated among themselves taking into account causal relationships between the resulting indicators of innovation activities of enterprises and key factors which influenced their formation occurs. Balanced scorecard integrates all the necessary criteria and is a tool for strategic and operational monitoring, which allows to link the strategic goals of the enterprise with business processes and operational management and monitoring of the implementation of the innovation strategy.

The practice of using BSC has shown that different researchers have different interpretations of this concept. In our study, the term "balanced scorecard" we understand a balanced set of financial and non-financial, qualitative and quantitative indicators of intra-firm innovation strategies to link cost indicators with operational measures to ensure customer satisfaction, optimal regulation of the internal business processes, innovation activity, measures to improve financial and market-oriented activities. In this definition, we believe, is the essence of the balanced scorecard, its uniqueness in relation to existing modern management techniques, which is to postpone the mission and overall strategy of the enterprise in system of clear goals and objectives, and the metrics that measure the level of achievement of these installations within the framework of the four basic projections: Finance, customers, internal business processes, personnel management.

Balanced scorecard, developed by R. Kaplan and D. Norton [2], according to the authors, is the most acceptable from the standpoint of monitoring innovative activities. This choice was made because in SSP there: – articulation and elaboration of all the innovative processes that take place in an industrial plant; – structuring of the system of indicators of innovative activity in four (or another number) fields: Finance, customers, business processes, staff; – the predominance of quantitative over qualitative assessment. Thus, the basis of the system of monitoring of innovation activity proposed balanced scorecard. One of the key benefits of BSC is to complement financial indicators with operational, strategic, and qualitative indicators. That is, the principle of construction of the BSC is the use of financial and non-financial performance within a single method. Along with the obvious advantages SSP has certain disadvantages, the nature and characteristics of which, in relation to innovation activities of enterprises presented in the report.

A study of the literature [1-9] indicates a certain unanimity of economists on the structure of the balanced scorecard. The vast majority of researchers necessarily include four elements:

financial, customer, internal business processes and component quality and growth of staff. However, opinions of scientists about the number, names and nature of partial indicators, which characterize the components of BSC differ substantially. In our opinion, this is due to the diversity of objects of evaluation with the help of BSC, different as macro - and microeconomics of the countries where I conducted this kind of research, different ultimate goals of the study, industry characteristics of enterprises, etc. In this regard, there is a need to identify the following components of the BSC that correspond to the tasks of monitoring of innovative activity of industrial enterprises substantially reproduce the specifics given in these indicators and correspond to the financial, industrial and other forms of statistical reporting.

Literature

1. Грабченко А.И. Основы маркетинга высоких технологий : [учебное пособие] / Грабченко А.И., Перерва П.Г., Смоловик Р.Ф. – Х. : ХГПУ, 1999. – 242 с.
2. Каплан Р. Организация, ориентированная на стратегию / Р. Каплан, Д. Нортон - М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2004. – 514 с
3. Перерва П. Г. Антикризисний моніторинг фінансово-економічних показників роботи машинобудівного підприємства / П.Г.Перерва, В.Л.Товажнянський // Економіка розвитку. – Харків : ХНЕУ. – 2010. – №2 (54). – С. 46–50.
4. Перерва П. Г. Синергетичний ефект бенчмаркінгу конкурентних переваг / П.Г.Перерва, Н. П. Ткачова // Маркетинг і менеджмент інновацій . – 2011. – № 4(1). – С. 55-66.
5. Перерва П.Г. Антикризисні інструменти сталого розвитку підприємства: інноваційна, інвестиційна та маркетингова політика / П.Г.Перерва, А.В.Косенко, О.П.Косенко // Вісник Нац.техн.ун-ту "ХПІ" : зб.наук.пр. Темат. вип. : Технічний прогрес та ефективність виробництва. – Харків : НТУ "ХПІ". – 2012. – № 25. – С. 100-106.
6. Перерва П.Г. Економіка та організація інноваційної діяльності : підруч. / П.Г.Перерва; за ред. П.Г.Перерви, С.А.Меховича, М.І.Погорєлова. – Харків : НТУ «ХПІ», 2008. – 1080 с.
7. Перерва П.Г. Розвиток методів аналізу фактичного стану конкурентних переваг підприємства / П.Г.Перерва, Н.П.Ткачова // Економіка розвитку. – Харків : ХНЕУ, 2011. – № 4 (60). – С. 116-120.
8. Перерва П.Г. Розвиток методів аналізу фактичного стану конкурентних переваг підприємства / П.Г. Перерва, Н.П. Ткачова // Економіка розвитку. – Харків : ХНЕУ, 2011. – №4 (60). – С. 116-120.
9. Pererva P.G. Technology transfer [Text] / P. G. Pererva, G. Kocziszky, D. Szakaly, M. Somosi. — Veres-Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI», 2012. — 668 p.

СЕКЦІЯ 6
ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА

УПРАВЛІННЯ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ В УКРАЇНІ:
ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ РІШЕННЯ

Ю.З. Драчук, докт. екон. наук, проф.,
провідний науковий співробітник,
Н.В. Трушкіна, науковий співробітник
Інститут економіки промисловості НАН України (м. Київ)

Згідно зі Стратегією сталого розвитку «Україна – 2020» передбачено реалізацію Програми збереження навколишнього природного середовища [1]. За Угодою про Асоціацію між Україною та ЄС управління відходами та ресурсами визнано важливим напрямом співробітництва з питань охорони навколишнього середовища, сталого розвитку та зеленої економіки [2].

Однак, за дослідженнями, проблема управління побутовими відходами в Україні з кожним роком набуває все більшої гостроти. Відповідно до Закону України «Про відходи», побутові відходи розглядаються як «відходи, що утворюються в процесі життя і діяльності людини в житлових та нежитлових будинках (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, крім відходів, пов'язаних з виробничою діяльністю підприємств) і не використовуються за місцем їх накопичення» [3].

Аналіз статистичних даних підтверджує погіршення стану у сфері управління побутовими відходами. Так, за даними Державної служби статистики України, обсяг утворених відходів у домогосподарствах становив у 2015 р. 6053,3 тис. т, що на 10% менше порівняно з 2010 р. А їх питома вага в загальному обсязі утворених відходів зросла на 0,36%, або з 1,58 до 1,94% [4, с. 115]. Обсяг зібраних побутових і подібних відходів (ППВ) зріс за 2011–2015 р. на 11%, а у розрахунку на одну особу – на 18,5%, або з 226,6 до 261,5 кг. Обсяг ППВ, видалених на спеціально обладнані звалища, у розрахунку на одну особу збільшився на 3,6% – з 94,5 до 98 кг, тоді як їх загальний обсяг в Україні зменшився на 2,9% – з 4321,5 до 4194,3 тис. т. Обсяг утилізованих ППВ суттєво скоротився за цей період на 94,6%, або з 74,5 до 4 тис. т. При цьому частка обсягу утилізованих побутових і подібних відходів у загальному обсязі зібраних ППВ в Україні щорічно скорочується і становила в 2015 р. лише 0,03% (у 2011 р. – 0,72%) [5].

Аналіз показує, що частка загальних витрат на поводження з відходами в загальному

обсязі витрат на охорону навколишнього природного середовища зросла за 2010–2015 рр. на 7,3% – з 23,4 до 30,7% у результаті збільшення частки поточних витрат на 15,1%, або з 25,1 до 40,2%. Питома вага капітальних інвестицій на реалізацію заходів з поводження з відходами скоротилася за цей період на 7,6%, або з 17,2 до 9,6% [4, с. 203-204].

Отже, в сучасних умовах для рішення вищеперелічених проблем у сфері управління побутовими відходами доцільною є розробка комплексу заходів, реалізація яких сприятиме поліпшенню стану навколишнього природного середовища і сталому розвитку країни на засадах зеленої економіки.

Потребує узагальнення передового зарубіжного досвіду поводження з побутовими відходами та визначення пропозицій щодо його використання в умовах розвитку національної економіки.

Зі світового досвіду, переробка твердих побутових відходів (ТПВ) є економічно, екологічно та соціально спрямованим видом господарської діяльності. Розвиток сфери поводження з ТПВ у найбільш розвинених країнах Європи дозволяє здійснювати переробку, компостування та спалювання до 95% утворених відходів. До лідерів за обсягами корисного використання ТПВ слід віднести країни – Бельгія, Данія, Нідерланди, Німеччина, Швеція та Швейцарія. Питома вага побутових відходів, що захороняються, у цих країнах не перевищує 5% від їх загального обсягу. При цьому показники переробки та компостування перевищують 50%, а питома вага спалювання ТПВ з метою рекуперації енергії в усіх перелічених країнах крім Німеччини складає 99–100% [6].

У Швеції переробляється близько 60% сміття, у Німеччині – 70% [7, с. 125]. У Швейцарії переробляється понад 80% місцевих відходів [8], там же запроваджено систему екологічного оподаткування, де більшість податків зводяться до компетенції місцевих органів, а також активізується співпраця з бізнес-структурами і запровадження системи утилізації сміття. Наприклад, у Швеції, Швейцарії, Німеччині застосовуються технології роздільного збору сміття.

У Швейцарії існує 7 великих підприємств з переробки сміття: FERRO-Recycling, IGORA, IWOBAT, PET-Recycling Switzerland, the SENS Foundation, TEXAID і VetroSwiss, об'єднані в Swiss Recycling.

З досвіду Польщі, відсутність технологій утилізації сміття в країні загрожує значними сумами штрафів. Так, у місті Бидгощ мешкає 350 тис. населення, де викидається щорічно 80–90 тис. т сміття [9]. Для рішення даної проблеми збудовано сміттеспалювальний завод, де підлягають утилізації змішані комунальні (побутові) відходи. Крім цього, у Польщі створено Бюро управління системою поводження з побутовими відходами – PUHP «LECH» і побудовано завод з утилізації побутових відходів (м. Белосток).

На основі проведених досліджень підтверджено актуальність використання публічно-приватного партнерства як моделі ефективного рішення проблеми з побутовими відходами, реалізація чого дозволить одержати економічні, соціальні та екологічні ефекти для суспільства через взаємодію державного і приватного секторів. Згідно з Законом України «Про державно-приватне партнерство» серед сфер застосування такого партнерства визнано поводження з відходами (крім збирання та перевезення) [10].

Для проектів з управління побутовими відходами дієвими можуть бути найбільш розвинені форми публічно-приватного партнерства, де переважна частина операційних ризиків передається приватному бізнесу. У рамках концесійних угод передбачається, що приватний партнер не тільки фінансує проект з утилізації побутових відходів, але й збирає платежі за надані споживачам послуги і бере на себе ризик, пов'язаний з таким видом діяльності.

У сучасних умовах господарювання в Україні доцільним є створення сприятливих умов ведення малого бізнесу у сфері управління побутовими відходами за рахунок надання ініціатив з утилізації сміття приватним підприємцям; залучення міжнародних компаній, екологічних громадських організацій, територіальних громад до співпраці у рішенні проблем утилізації відходів та використання їх як вторинної сировини.

Список використаної літератури:

1. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
2. Навколишнє середовище / Економічне та галузеве співробітництво: розділ 5 // Економічний компонент Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ier.com.ua/ua/Ukraine_EU_project/materials/AA_title_5/industry_entrepreneurship.
3. Про відходи: Закон України від 05.03.1998 р. № 187/98-ВР (із змінами; редакція від 09.05.2016 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/187>.
4. Довкілля України за 2015 рік: стат. збірник. – К.: Державна служба статистики України, 2016. – 242 с.
5. Поводження з побутовими та подібними відходами в Україні у 2011–2015 рр. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Тверді побутові відходи – утворення та переробка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.saleprice.com.ua/ua/publications/540.html>.
7. Костюк О.С. Проблеми сортування і переробки побутових та подібних відходів в Україні і поза її межами / О.С. Костюк, Я. Гаврись // Маркетинг та логістика в системі менеджменту: тези доповідей XI Міжнар. наук.-практ. конф., Львів, 3–5 листопада 2016 р. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. – С. 125–127.
8. Закутня Ю. Утилізація твердих побутових відходів – досвід Швейцарії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://studway.com.ua/swiss-experience/>
9. Сміттепереробний завод. Досвід польського міста Бидгощ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hromadske.cherkasy.ua/novyny/suspilstvo/item/759-smittiepererobnyi-zavod-dosvid-polskoho-mista-bydghoshch>.
10. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010 р. № 2404-VI (із змінами; редакція від 24.05.2016 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.

ПРАВОВІ АСПЕКТИ МОРАТОРІЮ НА ПРОДАЖ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Ольга Володимирівна Зигрій
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права і процесу
Тернопільський національний економічний університет

Для України земля має особливе значення. Конституція України (ст. 14) та Земельний кодекс України (ст. 1, далі – ЗК України) зазначають, що земля є основним національним багатством та перебуває під особливою охороною держави. Українські родючі чорноземи – це найцінніший скарб, який потребує дбайливого та ефективного використання, що забезпечить багатство та процвітання усієї держави.

У структурі земельного фонду України особливе місце займають землі сільськогосподарського призначення, оскільки виступають основним засобом виробництва для різних галузей промисловості. Саме встановлення особливого правового режиму у використанні земельних ділянок, при якому забезпечується посилена охорона земель, обмеження можливостей виведення їх із сільськогосподарського обігу, підвищення родючості ґрунтів, потребує подальшого вивчення та дослідження. За останні роки в державі дедалі більшої актуальності набуває питання дії мораторію на продаж сільськогосподарських земель. На сьогодні питання мораторію на землю є один з найбільш дискусійних, оскільки переплітає великі бізнес-інтереси. Законом України „Про внесення змін до розділу Х „Перехідні положення” Земельного кодексу України щодо продовження заборони відчуження сільськогосподарських земель” від 06.10.2016 р. № 1669-VIII продовжено мораторій на продаж земель сільськогосподарського призначення до 01 січня 2018 р. та передбачає не допустити:

а) внесення права на земельну частку (пай) до статутних капіталів господарських товариств;

б) купівлю-продаж земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної та комунальної власності, крім викупу (викупу) їх для суспільних потреб;

в) купівлю-продаж або іншим способом відчуження земельних ділянок і зміна цільового призначення (використання) земельних ділянок, які перебувають у власності громадян та юридичних осіб для ведення товарного сільськогосподарського виробництва, земельних ділянок, виділених в натурі (на місцевості) власникам земельних часток (паїв) для ведення особистого селянського господарства, а також земельних часток (паїв), крім передачі їх у спадщину, обміну земельної ділянки на іншу

земельну ділянку відповідно до закону та вилучення (викупу) земельних ділянок для суспільних потреб, а також крім зміни цільового призначення (використання) земельних ділянок з метою їх надання інвесторам - учасникам угод про розподіл продукції для здійснення діяльності за такими угодами [1].

Мораторію на землі урядовцями пояснюється тим, що це насправді не продаж землі, а ті правила, в рамках яких існує оборот земель, підтримується позиція права продажу прав оренди землі та зазначається, що самих моделей обороту земель існує багато, і не всі вони передбачають продаж землі.

А.М. Мірошніченко зазначає, що мораторій – це істотна перешкода на шляху здійснення земельної реформи, успішне проведення якої не можливе без створення правових передумов для обігу земель [2, с. 540].

Зрозуміло, що мораторій стримує розвиток сільської місцевості та сільського господарства, перешкоджає перерозподілу земельних ресурсів до більш ефективного власника та виробника, знижує ціну оренди та доходи власників, а також обмежує доступ до кредитних ресурсів. За таких умов ринку землі не існує, фермери та дрібні землевласники (згідно статистичних даних близько 7 мільйонів) не мають стимулів до інвестування. Як наслідок, значну частину земельних наділів орендують великі компанії, які мають суттєвий вплив на соціальну структуру села. Продуктивність земель далеко не відповідає потенціалу України, оскільки для її покращення потрібні довготривалі інвестиції. Закордонні інвестори, компанії, що мають необхідні знання та обладнання, вагаються інвестувати в Україну через недосконалість юридичних гарантій. Для покращення сільськогосподарського сектору потрібен сприятливий правовий клімат. Тож важливо пам'ятати, що питання землі є значною мірою політичним.

Отже, вивчаючи дане питання слід наголосити, що важливим і нагальним сьогодні є закріплення правових та організаційних основ у сфері ринку земель й врегулювання відносин, які виникають між органами державної влади та місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами щодо правочинів із сільськогосподарськими земельними ділянками. Це вбачається у потребі прийняти Закон про обіг земель сільськогосподарського призначення.

Сподіваємося, що Уряд поставить крапку в історію з мораторієм і зможе визначитися зі стратегією та внести відповідний законопроект у терміни, які дозволять депутатам проголосувати його до 1 липня 2017 року. До слова, вимога про прийняття Закону „Про обіг земель сільськогосподарського призначення” [міститься в меморандумі, який Україна підписала з МВФ.](#)

Список використаної літератури:

1. Проект Закону про внесення змін до розділу Х "Перехідні положення" Земельного кодексу України щодо продовження заборони відчуження сільськогосподарських земель № 1669-VIII від 06.10.2016. - <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1669-viii>
2. Мірошніченко А.М. Земельне право України : підручник / А.М. Мірошніченко. – 2-ге видання, допов. і перероб. – К.: Алерта; ЦУЛ, 2011. – 678 с.
3. Літошенко О. С. Особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення / О. С. Літошенко. – Підприємництво, господарство і право. – № 8. - 2016. – С. 83 -87

НЕОБХІДНІСТЬ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ (НА ПРИКЛАДІ ПАТ «УКРТАТНАФТА»)

Никифоров В.В., д.біол.н., професор
Перший проректор КрНУ,
Гришко Н.Є., к.е.н., доцент
Фатич В. В., студентка
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

У даний час більшість технологічних рішень приймаються на основі техніко-економічних показників, що недостатньо враховують екологічний фактор. Ця проблема набуває особливої актуальності в нафтопереробній галузі, еколого-економічна оцінка технологічних процесів якого вивчена недостатньо.

Вагомий внесок у дослідженні важливості екологізації виробництва знайшли відображення у роботах вітчизняних і зарубіжних вчених: К.Г. Гофмана, А.А. Гусєва, Т.С. Хачатурова, О.Ф. Балацького, Г.М. Нестерова, В.О. Паламарчука, Р.І. Раяцкаса, В.Г. Сахаєва, Л.Г. Мельника та ін.

Метою роботи є дослідження організаційно-економічних складових стимулювання екологізації нафтопереробних підприємств в сучасних умовах.

В сучасних умовах господарювання екологізація підприємств постає вирішальним фактором щодо забезпечення конкурентоспроможності підприємств. Але досягнення конкурентоспроможності промислового підприємства у довгостроковому періоді у сучасних умовах розвитку ускладнюється необхідністю урахування критерію екологічності щодо всіх процесів діяльності підприємства. Це завдання конкретизується наступними факторами: глобалізацією ринків, участю України в євроінтеграційних процесах (поява імпортової продукції з вищим рівнем конкурентоспроможності, нові стандарти діяльності підприємств тощо); новими вимогами державної екологічної політики; новими механізмами конкуренції; оптимізацією цін іноземних виробників в умовах зниження ресурсоемності

виробництва; світовою тенденцією підвищення цін на природні ресурси; появою нових екологічно безпечних технологій; активізацією проблем зберігання відходів; удосконаленням стандартів діяльності.

На сучасному етапі розвитку Україна в Європі є лідером за кількістю відходів на душу населення, що складає 0,7-1,4 т/рік людину (рис.1). Серед негативних чинників екологізації суттєву проблему утворює скидання в поверхневі водойми забруднених стоків без очищення. Зниження ефективності роботи очисних споруд відбувається через їхню зношеність, відсталий технологічний рівень очищення та високу енергомісткість. Не втрачає своєї актуальності проблема скорочення шкідливих викидів в атмосферне повітря, що особливо є актуальним для нафтопереробних підприємств. Через застарілі технології і недосконалі уловлюючі пристрої у повітря випускається до чверті загального обсягу утворених шкідливих речовин. Основний обсяг шкідливих викидів утворюють базові галузі – чорна і кольорова металургія, хімічна промисловість, будівельних матеріалів, передусім цементу, теплова електроенергетика.

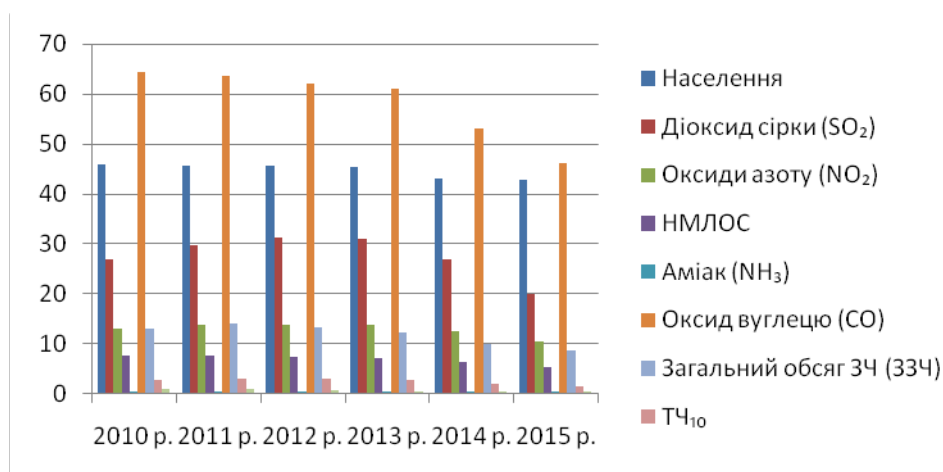

Рис. 1 Викиди основних забруднюючих речовин на одну особу протягом 2010-2015 рр.

Тому особливої актуальності, за даних умов господарювання, надається питанню екологізації економіки у контексті визначення пріоритетів державної екологічної політики, структурної перебудови економіки, трансформації конкурентних відносин. Тому що для ефективної інтеграції екологічного фактора у систему розвитку підприємства першочерговим завданням є зміна стратегічного бачення на мікро- та макроекономічному рівнях.

На наш погляд, методологічною основою розроблення та впровадження організаційно-економічного механізму екологізації підприємства важливий внесок має бути з боку держави. Тобто екологізація промислових підприємств та економіки в цілому має бути первинною і проявлятися в реалізації таких завдань:

- 1) орієнтацію процесів на зменшення викидів;
- 2) впровадження маловідходних та безвідходних технологій; рециклінг відходів;
- 3) раціональне використання природних ресурсів (зниження матеріаломісткості, енергоемності виробів та ін.);
- 4) модернізація обладнання;
- 5) екологічні інновації процесів;
- 6) впровадження інноваційних продуктів.

Таким чином, проблема забезпечення екологічно-орієнтованої конкурентоспроможності промислового підприємства є важливим завданням для України щодо забезпечення екологічно сталого її розвитку. І є вагомим підґрунтям для стимулювання українським урядом потребу впроваджувати технології, що допоможуть вирішити конкретні проблеми охорони навколишнього середовища в країні.

Список використаної літератури:

1. Гришко Н.Є. Управління економічною безпекою підприємства на засадах превентивного регулювання/ Н.Є. Гришко// Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського. Серія «Економічні науки». Кременчук: КрНУ, 2014. – 1/2014/ (3). – С. 44–51.
2. Основні показники розвитку промисловості [Електронний ресурс] / Державний комітет статистики України. Офіційний сайт. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

СОЦІО-ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СПОЖИВАННЯ В УКРАЇНІ

Пронікова Ж.С., аспірант
Науковий керівник Боронос В.Г., д.е.н., професор,
професор кафедри економіки та БА
Сумський державний університет

В умовах постійного зростання чисельності населення світу та динамічного розвитку світової економіки відбувається і зростання обсягів споживання товарів та послуг. Споживання є ключовим та невід’ємним елементом функціонування будь-якої економічної системи. Зростання споживчого попиту зазвичай призводить до розвитку економіки та, відповідно, покращання соціальних стандартів якості життя населення. При цьому спостерігаються «перекоси»: одні групи населення забезпечені якісною продукцією з надлишком, а інші знаходяться в умовах гострого дефіциту та вимушені споживати продукцію низької якості, що формує передумови підвищеного еколого-економічного ризику майбутнім поколінням.

З початку XX століття обсяг видобутку будівельних матеріалів в світі зріс у 34 рази, руд і мінералів – у 27 разів, викопних видів палива – у 12 разів, а біомаси – в 3,6 раза. За розрахунками ООН, за сучасних темпів зростання використання ресурсів до 2050 року може

потроїтися. Такі тенденції починають викликати занепокоєння серед світових вчених різних галузей. Зокрема професор кафедри довкілля та суспільства в університеті Ессексу Джулз Претті пропонує відмовитися від використання ВВП як основного індикатора економічного розвитку країн. На його думку, необхідно розробити інші показники, які оцінюють природний капітал – товари та послуги, які природа надає безкоштовно [1].

Як відомо, зменшення доходів суттєво змінює структуру споживання, тому особливу соціо-еколого-економічну небезпеку становить бездумне споживання для територій з низьким рівнем життя. Для суспільства споживання важливим стає задоволення потреб за будь-яких умов, навіть якщо таке споживання завдає шкоди навколишньому середовищу чи власному здоров'ю.

Розвинуті країни з високим рівнем життя з метою збереження власного людського капіталу та екологічної безпеки розробили чіткі механізми контролю якості продукції, особливо імпоротної. Тому останнім часом широкого розповсюдження набуває явище «екологічного колоніалізму», яке проявляється в експлуатації природних ресурсів інших країн, винесення «брудних» виробництв у ці країни, захоронення на їх територіях токсичних та радіоактивних відходів, експорт неякісної дешевої продукції з метою отримання прибутку.

На жаль, для України проблема споживацького стилю життя населення є також надзвичайно актуальною та має свої особливості. Високий рівень імпортозалежності внутрішнього товарного ринку виступає головною загрозою для забезпечення еколого-економічної безпеки нашої країни. Особливо занепокоєння викликає якість китайської продукції. Європейська комісія опублікувала список товарів, які становлять значну загрозу для споживачів та навколишнього середовища, з них 60% - китайського виробництва [2].

Вітчизняний товарний ринок занадто насичений полімерною продукцією. У результаті стрімко зростають обсяги небезпечного сміття, яке накопичується на смітєвих полігонах, стихійних смітниках, лісонасадженнях, водоймах та у природних умовах руйнується 80-100 років. Дослідження вітчизняних і зарубіжних вчених свідчать, що саме полімери та пластик є одним з найнебезпечніших та найбільш наближених джерел забруднення до середовища існування людини.

Критичною в Україні є проблема утилізації автомобілів. Через високу вартість обладнання автомобільний пластик не приймають для його рециклінгу в Україні. Все це підсилюється зростанням імпорту в Україну застарілих автомобілів. Таким чином, ми самі сприяємо розвитку екологічного колоніалізму по відношенню до України, збільшуючи ризик перетворення її території на світовий смітник.

Для зменшення неякісних товарів імпортного виробництва в Україні використовується сертифікація та стандартизація, однак через низький рівень доходів

нашого населення та високу корумпованість країни існує безліч схем для легального ввезення неякісного дешевого імпорту.

У зв'язку з розвитком ринкових відносин в Україні останнім часом активно розвивається інтернет-бізнес. Оскільки торгівля відбувається на віртуальному ринку, якість та безпечність пропонованої продукції для споживача та навколишнього середовища перевірити практично неможливо, що підсилює соціо-еколого-економічну небезпеку в країні.

Сьогодні споживач почуває себе у безпеці, оскільки до кінця не розуміє кінцевих наслідків надмірного споживання, які проявляються лише через десятки років. На нашу думку, дана проблема в Україні може бути вирішена через чіткі механізми контролю якості продукції, особливо імпоротної, та через самообмеження потреб. В сьогоdnішніх умовах через низький рівень доходів нашого населення адміністративні заходи впливу на ринкову систему реалізувати складно. Тому ми вважаємо, що необхідно будувати духовно-інтелектуальне суспільство з новим мисленням та цінностями. Шлях до такого суспільства лежить через екологічну освіту та виховання, головним завданням яких є формування людини «екологічної» [3].

Список використаної літератури:

1. Decoupling Natural Resource Use and Environmental Impacts from Economic Growth / UNEP. – 2011. – 174 p
2. ЄС назвав китайські товари найнебезпечнішими для споживачів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: tsn.ua/groshi/yes-nazvav-kitaiski-tovari-nainebezpechnishimi-dlya-spozvivachiv.html (access date April 01, 2016)
3. Мельник О. І. Наукові підходи до удосконалення мотивації екологічно спрямованої діяльності / О.І. Мельник, О.М. Маценко, Ж.С. Пронікова // Механізм регулювання економіки. – 2012. – № 3. – С. 58–65.

СЕКЦІЯ 7

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА МАТЕМАТИЧНИХ МЕТОДІВ І МОДЕЛЕЙ В ЕКОНОМІЦІ

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Геннадій Іванович Карімов

к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту організацій і адміністрування
Дніпродзержинського державного технічного університету

Сергій Вікторович Новіков

магістрант кафедри менеджменту організацій і адміністрування
Дніпродзержинського державного технічного університету

На теперішній час, інформаційні технології застосовуються в усіх сферах життєдіяльності людини: від виробництва до побуту. В залежності від сфери застосування інформаційні технології можуть відігравати досить відмінну роль.

Під інформаційними технологіями розуміють сукупність методів і технічних засобів збору, організації, збереження, обробки, передавання й подання інформації, що розширює знання людей і розвиває їхні можливості з управління технічними й соціальними процесами. Сучасні інформаційні технології характеризуються наявністю всесвітньої мережі Інтернет, такими її сервісами, як електронна пошта, телекомунікації, що надають широкі можливості.
[1]

В той же час, законом України «Про інноваційну діяльність» визначені наступні об'єкти інноваційної діяльності:

- інноваційні програми і проекти;
- нові знання та інтелектуальні продукти;
- виробниче обладнання та процеси;
- інфраструктура виробництва і підприємництва;
- організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру і якість виробництва і (або) соціальної сфери;
- сировинні ресурси, засоби їх видобування і переробки;
- товарна продукція;
- механізми формування споживчого ринку і збуту товарної продукції. [2]

Тобто, інформаційні технології у той чи іншій якості присутні в кожному можливому виді об'єктів інноваційної діяльності, що робить інформаційні технології явною і важливою складовою культури інноваційного виробництва та підприємництва. До того ж, розвиток сучасних інформаційних та комунікаційних технологій законом України «Про [пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні](#)» [3] визнано одним з стратегічних пріоритетних напрямків інноваційної діяльності на 2011-2021 роки. За той же період фахівцями було визначено наступні інноваційні тенденції світового ринку інформаційних технологій:

- обробка великої кількості даних – збирання, зберігання, оброблення та аналіз дуже великих обсягів даних з різних джерел, для роботи з якими недостатньо можливостей традиційних систем баз даних;
- розвиток електронного бізнесу та електронної комерції, що призведе до створення складних автономних систем, які взаємодіють з матеріальним світом та нових бізнес-моделей, заснованих на обробці даних від підключених об'єктів, а також взаємодії з ними споживачів;
- мобільність – стирання кордонів між мобільними пристроями різних типів і традиційними комп'ютерами, що необхідно для адаптації бізнес-моделей у сфері інформаційно-комунікаційних технологій до нового конкурентного середовища, а також у будь-яких видах економічної діяльності, пов'язаних з обслуговуванням споживачів;
- кібербезпека – впровадження інформаційних технологій у різних областях діяльності призводить до уразливості всіх видів інформаційних ресурсів з точки зору ІТ-безпеки через зростання частоти використання атак на інформаційні ресурси, як знаряддя в конкурентній боротьбі, що вимагає необхідності постійної адаптації законодавства. [1]

У підсумку, роль, яку відіграють інформаційні технології, в залежності від об'єкту інноваційної діяльності представлена в таблиці 1.

Таблиця 1. - Роль ІТ по об'єктам інноваційної діяльності

Роль ІТ	Об'єкти інноваційної діяльності
Кінцевий продукт	• інноваційні програми і проекти; • товарна продукція; • нові знання та інтелектуальні продукти.
Інструмент здійснення діяльності	• нові знання та інтелектуальні продукти; • інноваційні програми і проекти; • організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що

	істотно поліпшують структуру і якість виробництва і (або) соціальної сфери; • механізми формування споживчого ринку і збуту товарної продукції.
Один з видів забезпечення діяльності	В якості інформаційного та комунікаційного забезпечення інноваційної діяльності можуть бути застосовані до всіх визначених об'єктів інноваційної діяльності.

Список використаної літератури:

1. Микитюк П. П. Інноваційний розвиток підприємства. Навчальний посібник. / П. П. Микитюк, Ж. Л. Крисько, О. Ф. Овсянюк-Бердадіна, С. М. Скочиляс – Тернопіль: ПП «Принтер Інформ», 2015. – 224 с.
2. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40-IV //: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
3. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 08.09.2011 № 3715-VI // : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>

ВИКОРИСТАННЯ ТРАНСПОРТНОЇ ЗАДАЧІ ДЛЯ АНАЛІЗУ ПЕРЕВЕЗЕНЬ НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Омецинська Н.В.,
кандидат технічних наук
доцент, кафедра загально- інженерних дисциплін
та міського господарства
Академії муніципального управління м. Київ

Значна частина економічних задач, у тому числі й у галузі маркетингу, зводиться в процесі економіко-математичного моделювання до оптимізаційних моделей розподілу ресурсів.

Типовою задачею цього типу є класична транспортна задача, де від постачальників до споживачів розподіляється певний однорідний ресурс: матеріали, фінанси, люди, документи.

Показники, на основі яких розраховується транспортна задача, надані ТОВ «АВС лтд», основним видом продукції якого є виробництво шведських стінок, спортивних комплексів і спортивних куточків для дітей.

Отже, задані зв'язки «постачальник-споживач» представляються прямокутними матрицями C і D , де кожен елемент матриці C є певною вартісною оцінкою чи параметром (витратами) відповідного зв'язку.

Постачальники характеризуються пропозиціями (запасами ресурсу на складі), а споживачі – потребами (замовленням), ці величини виступають як обмеження.

Розв'язком задачі є матриця де кожен її елемент X_{ij} є певним кількісним показником, що транспортується відповідним маршрутом.

Розв'язуємо задачу в Excel за допомогою програми «Поиск решения».

Таблиця 1 – План перевезення по кожній парі Постачальник-Споживіч (фрагмент)

	м.Київ	Київська	Житомирська	Чернігівська	Вінницька	Рівненська	Сумська	Полтавська	Одеська	Дніпропетровська	Харківська	Миколаївська	Запорізька	Вивезено	Залишок
Шведська драбина модульна	0	0	0	0	0	0	0	79	0	36	118	0	0	233	0
Шведська драбина модульна кольорова	0	0	0	0	0	0	0	0	0	228	0	0	0	228	0
Дитяча шведська стінка Сосна	0	0	0	0	0	0	0	0	58	0	162	0	0	220	0
Спортивно-ігровий комплекс Єнотик	0	0	0	32	131	0	0	0	5	0	0	0	0	168	0

Як видно з отриманих результатів виробник продукції ТОВ «АВС лтд» повністю забезпечив потреби споживачів. З 182 ймовірних маршрутів вигідними для подальшого ведення бізнесу є 26. При цьому мінімальні витрати на транспортування 101858 грн.

Таблиці 2 – результати розв'язку двоїстої задачі у вигляді двоїстих оцінок запасів і потреб (фрагмент)

	м.Київ	Київська	Житомирська	Чернігівська	Вінницька	Рівненська	Сумська	Полтавська	Одеська	Дніпропетровська	Харківська	Миколаївська	Запорізька	Т-ціна
Шведська драбина модульна	21	21	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	3	-24
Шведська драбина модульна кольорова	19	19	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	-22
Дитяча шведська стінка Сосна	9	9	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	-12
Спортивно-ігровий комплекс Єнотик	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	-8

Аналіз Двоїстої задачі:

- Ненульові нормовані вартості маршрутів показують, до якого значення треба зменшити їх витрати, щоб невикідні (нульові) маршрути стали вигідними. Наприклад, маршрут (3, 3) має одиничні витрати 50 у.о., то ж він стане вигідним для перевезень, лише коли ці витрати будуть не більше, ніж 1 у.о.

Тіньові ціни стосуються обмежень, зокрема: тіньові ціни запасів постачальників є від'ємними числами, вони показують, як зменшиться ЦФ(цільова функція, витрати на перевезення) при збільшенні запасів дефіцитних постачальників на одну одиниці продукції. Наприклад, для «Шведської драбини модульної кольорової» загальні витрати зменшаться на 22у.о., якщо на складі з'явиться 1 комплект цієї продукції. «Шведська драбина модульна» більш вигідна для виробництва ніж «Шведської драбини модульної кольорової», відповідні Т-ціни (-24, та -22).

Тіньові ціни потреб споживачів (додатні числа) показують, як збільшаться витрати на перевезення, при збільшенні потреб. Відповідно, що Запорізька область споживач самий не вигідний (82), м.Київ самий вигідний споживач продукції з урахування транспортних витрат.

Отримано та економічно інтерпретовано чисельні рішення для реальної задачі. Виробник продукції ТОВ «АВС лтд» повністю забезпечив потреби споживачів. З 182 ймовірних маршрутів вигідними для подальшого ведення бізнесу є 26. При цьому мінімальні витрати на транспортування 101858 грн.

Список використаної літератури:

1. Середюк В. Б. Застосування економіко-математичних методів для розв'язання економічних задач / Вісник соціально-економічних досліджень, 2014 рік, випуск 1 (52)
2. А.С, Пелих, Экономико-математические методы и модели в управлении производством / А.С, Пелих, Л.Л. Терехов, Л.А. Терехова // Ростов н/Д: «Феникс», 2005. - 248 с.
3. Кузьмичов А.І. та ін. Лінійні задачі математичного програмування в MS Excel: Навчальний посібник / К.: Вид-во АМУ, 2006. – С.189.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ ДЛЯ ПРОГНОЗУВАННЯ ОБСЯГІВ СПОЖИВАННЯ ПРИРОДНОГО ГАЗУ В УКРАЇНІ

Сергій Андрійович Побігун, к.е.н., доцент кафедри маркетингу і контролінгу,
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Іванна Василівна Мельничук, к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства,
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

На сьогодні не має єдиного джерела інформації звідки можна отримати дані про обсяги споживання природного газу в країні, що ускладнюють процес аналізу та оцінки такої інформації. Так, Міністерство енергетики та вугільної промисловості України мало б надавати дані про все споживання газу без виключення. Проте вони не включають до статистики ті обсяги газу, які проходили через СП “РосУкрЕнерго” (компанія з перепродажу природного газу на території України, а також Східної і Центральної Європи, яка в [2004-2009](#) була посередником при постачанні газу в Україну і [ЄС](#)) та ПрАТ «Укргаз-Енерго»

(працює на ринку енергоносіїв, веде бізнес по закупці енергоресурсів і їх реалізації промисловим споживачам України).

А оскільки цей газ постачався промисловим споживачам (сюди входить як промисловий, так і енергетичний комплекси), то саме тут виникають відхилення. Питаннями формування цінової та тарифної політики на природний газ для усіх категорій споживачів займається Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП). Існує, також низка вітчизняних і міжнародних організацій, які займаються вивченням ринку газу або є його учасниками. Їх характеристика наведена в таблиці 1.

Отже, скориставшись даними, які наводять вище названі організації на своїх офіційних сторінках в мережі Інтернет наведемо фактичні обсяги споживання природного газу в Україні за період 2004-2015рр. (рис. 1).

Тенденція споживання природного газу за даними різних організацій практично однакова, проте в натуральних одиницях виміру фактичні дані різні.

Таблиця 1 - Суб'єкти, які формують інформаційну базу щодо ринку газу

Назва суб'єкту	Форма власності
Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг(НКРЕКП)	Державний колегіальний орган
Національна акціонерна компанія «Нафтогаз країни» (НАК «Нафтогаз України»)	Публічне акціонерне товариство, нафтогазова вертикально-інтегрована група
Міжнародна енергетична агенція (МЕА)	Автономна міжнародна організація в рамках Організації економічного співробітництва та розвитку
Управління енергетичної інформації (International Energy Statistics - EIA)	Незалежне агентство в складі федеративної статистичної системи США
BP plc	Нафтогазова, нафто-хімічна та вугільна транснаціональна монополія Великобританії
Enerdata	Незалежна інформаційно-консалтингова компанія
Центральне розвідувальне управління (ЦРУ, CIA)	Головне розвідувальне управління при уряді США

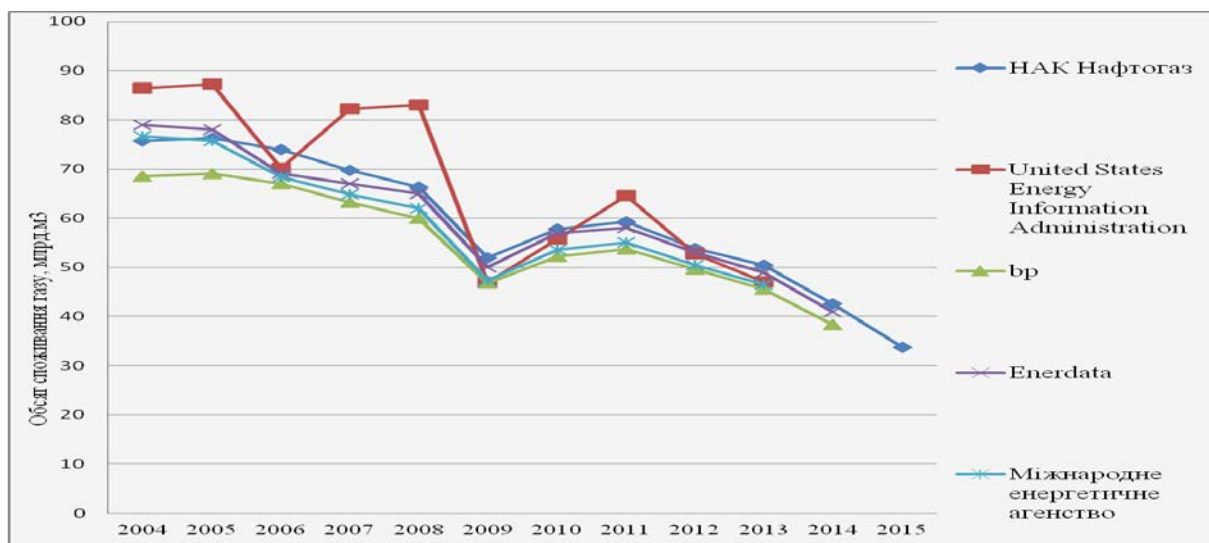

Рисунок 1. Обсяги споживання природного газу в Україні у 2004-2015рр.

Ознайомившись зі специфікою роботи кожної з наведених організацій, виділимо основні особливості обліку спожитого газу:

1. BP вказує, що наведені дані являють собою стандартні кубічні метри (виміряні при 15 ° C і 1013 мбар); оскільки вони отримані безпосередньо в тоннах нафтового еквівалента з використанням середнього коефіцієнт перетворення, то їх не обов'язково ототожнювати з обсягами газу, виражених в конкретних одиницях виміру (млрд.м³).

2. Enerdata подає обсяги споживання газу за даними з більш ніж 200 офіційних джерел, а також їх експертизу фахівцями для забезпечення повністю гармонізованих наборів даних.

3. МЕА подає обсяги споживання в тераджоулях, але за допомогою відповідного коефіцієнта нами були переведені дані в млрд.м³. Кінцеве споживання газу за цим джерелом формується з таких складових: промисловість, транспорт, житловий сектор, комерційні та громадські послуги, сільське господарство / лісове господарство, рибальство використання паливно-енергетичних ресурсів в т.ч.хімічна / нафтохімічна сфера.

4. ЕІА наводить інформацію в млрд. кубічних футів, із застосуванням перевідного коефіцієнта, дані переведені в млрд.м³. Загальне споживання: розраховується як сума житлових, комерційних, промислових сфер, транспорт і сектора електроенергетики. Починаючи з 2009 року, включає в себе, також втрати, які є результатом витоків, пошкоджень, аварій та / або продування.

Детальна інформація стосовно споживання природного газу в Україні, особливо населенням, комунальними та державними споживачами, не повна. Відповідно здійснення достовірних прогнозних розрахунків щодо майбутнього значення обсягу споживання газу ускладнюється через різні підходи до оцінки реальних об'ємів споживання природного газу.

Список використаної літератури:

1. Звіт про результати діяльності НКРЕКП: [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.nerc.gov.ua/data/filearch/Catalog3/Richnyi_zvit_NKREKP_2015.pdf.
2. Річні звіти НАК „Нафтогаз”: [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.naftogaz.com/2/nakweb.nsf/0/C4775D2495121A4AC2257107003B5C8D?OpenDocument&Expand=3&>.
3. BP Statistical Review of World Energy. London: BP plc, 2015.
4. IEA Statistics: Ukraine Natural gas 2004-2013: [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.iea.org/statistics/statisticssearch/report/?country=Ukraine&product=naturalgas>.
5. U.S. Energy information administration. International Energy Statistics. Ukraine. Natural gas consumption 2004-2014: [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.eia.gov/cfapps/ipdbproject/iedindex3.cfm?tid=3&pid=26&aid=2&cid=UP.&syid=2004&eyid=2014&unit=BCF>.
6. Enerdata, Global Energy Statistical Yearbook 2004-2014, Natural gas domestic consumption : [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://yearbook.enerdata.net/#natural-gas-consumption-in-the-world.html>.
7. Central Intelligence Agency. (2016). Ukraine. In The world factbook. : [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/up.html>.

ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

Ірина Павлівна Петрова
провідний економіст,
Інститут економіки промисловості НАН України

Процес реалізації державно-приватного партнерства характеризується високою капіталомісткістю, тривалим періодом окупності, значними ризиками, соціально-економічною значущістю для країни, розмаїттям форм державної підтримки, а отже, способів структуризації державно-приватного партнерства. Кожен такий проект має унікальний характер, потребує розробки індивідуальної схеми взаємодії держави і приватного партнера, чим визначає складність й унікальність методики оцінки його ефективності.

У вітчизняній практиці розрахунків найчастіше обмежується використанням традиційних методів приведення надходжень майбутніх періодів до теперішнього рівня (метод дисконтування) і не розглядаються більш широко показники оцінки ефективності проекту залежно від інтересів держави і приватного сектору. На відміну від інших форм взаємодії держави та бізнесу, державно-приватне партнерство має певні особливості, пов'язані з тим, що ДПП надає додаткові можливості приватному партнеру для отримання гарантованого прибутку і підвищення конкурентоспроможності, а державі – для реалізації економічної політики, виконання своїх традиційних завдань, підвищення ефективності діяльності, задоволення суспільних потреб, товарів (послуг), що виробляються.

У зв'язку з вищезазначеним актуальним питанням є оцінка економічної ефективності державно-приватного партнерства для зацікавлених сторін. У випадку реалізації державно-приватного партнерства можливо, що проект, привабливий з точки зору держави, може бути неефективним з точки зору приватного сектору, або неприбутковий для інвесторів проект може бути необхідним для уряду. Тому доцільно виконати оцінку інтегральної ефективності державно-приватного партнерства через призму інтересів усіх учасників.

Пропонується при оцінці інтегральної ефективності державно-приватного партнерства використовувати показник чистої приведеної вартості, який безпосередньо пов'язаний із нарощуванням вартості створюваного об'єкта. Крім того, даний показник широко використовується в інвестиційному аналізі як приватним бізнесом, так і державними структурами.

Складовими оцінки інтегральної ефективності є ефекти для приватного бізнесу і державного інвестора, які безпосередньо задіяні у проекті.

Отже, показник інтегральної ефективності державно-приватного партнерства слід визначати як відношення інтегрального ефекту – в даному випадку суми ефектів приватного бізнесу (комерційного ефекту) і держави (бюджетного ефекту) – до сукупних інвестиційних витрат.

$$E_{\text{інт}} = \frac{NPV_{\text{інт}}}{I},$$

де $E_{\text{інт}}$ – інтегральна ефективність державно-приватного партнерства; $NPV_{\text{інт}}$ – інтегральний ефект державно-приватного партнерства; I – сукупні інвестиційні витрати щодо проекту.

Інтегральний ефект державно-приватного партнерства слід розраховувати за формулою

$$NPV_{\text{інт}} = NPV_{\text{біз}} + NPV_{\text{дер}},$$

де $NPV_{\text{біз}}$ – чистий дисконтований дохід бізнесу (комерційний ефект);

$NPV_{\text{дер}}$ – чистий дисконтований дохід державних органів влади (бюджетний ефект).

Складовими оцінки інтегральної ефективності є ефекти для приватного бізнесу і державного інвестора, які безпосередньо задіяні у проекті.

Розрахунок структури грошових потоків і ставок дисконтування для ко-мерційного і бюджетного ефектів диференціюються. Грошові потоки розраховуються окремо для кожного учасника. При визначенні комерційного ефекту слід включати грошові потоки від операційної та інвестиційної діяльності, а бюджетного ефекту – дорівнює різниці надходжень і видатків бюджетних коштів у реалізації державно-приватного партнерства.

Для розрахунку комерційного ефекту запропоновано використовувати ставку дисконтування на основі моделі оцінки капітальних активів (САРМ), а для бюджетного ефекту – дисконтовану ставку рефінансування НБУ.

Отже, показник інтегральної ефективності державно-приватного партнерства можна розраховувати як

$$E_{\text{інт}} = \frac{\left(\sum_{k=1}^n \frac{NCF_k}{(1+r_f + \beta(r_m - r_f))^k} - \sum_{j=1}^m \frac{I_j}{(1+r_f + \beta(r_m - r_f))^j} \right) + \left(\sum_{b=1}^n \frac{NCF_b}{(1+r_{\text{реф}})^b} - \sum_{t=1}^m \frac{I_t}{(1+r_{\text{реф}})^t} \right)}{I};$$

$$E_{\text{інт}} \rightarrow \max, E_{\text{інт}} > 0,$$

де $E_{\text{інт}}$ – інтегральна ефективність державно-приватного партнерства; n – прогнозний період; k, b – рік у прогнозному періоді; m – кількість років, протягом яких планується

інвестування; j, t – рік, у якому здійснюється інвестування; NCF_k – чистий операційний та інвестиційний потік коштів; I_j – інвестиції (витрати) на рік; NCF_b – надходження бюджетних коштів; I_t – витрати бюджетних коштів; $r_{\text{реф}}$ – ставка рефінансування НБУ; I – сукупні інвестиційні витрати щодо проекту; r_f – норма дохідності безризикових інвестицій; r_m – середньоринкова дохідність; β – фактор ризику.

При оцінці економічної ефективності державно-приватного партнерства слід урахувати не тільки додатне значення показника інтегральної ефективності державно-приватного партнерства, але і взаємозв'язок між результатами і витратами.

ВИКОРИСТАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ МЕТОДІВ ТА МОДЕЛЕЙ ДЛЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ ОПТИМІЗАЦІЇ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Юлія Володимирівна Чортюк, к.е.н., доцент,
доцент кафедри економіки та бізнес-адміністрування
Сумський державний університет

Серед моделей і методів, які застосовуються у логістиці, особливо виділяють моделі, які дозволяють прийняти рішення про вибір найкращої альтернативи з декількох наявних. Для описання вибору існує три різних підходи: критеріальний, бінарних відношень (переваг) і функцій вибору.

Найбільш простим і найчастіше використовуваним на практиці є критеріальний підхід до описання вибору, суть якого полягає в оцінці кожної альтернативи конкретним числом – значенням критерію і порівнянні альтернатив співставленням відповідних чисел. Наприклад, однокритеріальним може бути вибір «виробляти чи купувати», коли в якості оцінюваного параметра будуть витрати, які повинна понести фірма при виборі того чи іншого варіанту; вибір розміру оптимальної партії замовлення, коли як критерій виступають витрати на зберігання і виконання замовлення тощо. Коли необхідно приймати рішення, враховуючи декілька критеріїв, використовуються методи векторної (багатокритеріальної) оптимізації [1,2,3].

Розв'язання задачі вибору каналів розподілу і створення логістичної концепції побудови моделі транспортного обслуговування споживачів є досить важливим стратегічним рішенням розподільчої логістики. Звичайно при виборі найкращого варіанту доставки товару найважливішими параметрами виступають час і вартість, їх співвідношення за різних умов

формує суму логістичних витрат, пов'язаних із утриманням і реалізацією продукції. Найкращим вважається варіант, при якому величина логістичних витрат найменша за відповідного значення визначального на даний момент параметру. У випадку, якщо важливість показників має приблизно однакове значення і якщо для жодної із схем доставок не виявилось, що значення витрат нижче, ніж для будь-якої іншої, тоді для вибору схеми доставки товару можна використовувати критерії прийняття рішення в умовах невизначеності.

Найбільш відомі критерії – це критерії Лапласа, Вальда, Севіджа і Гурвіца, які дозволяють прийняти рішення в умовах невизначеності на основі аналізу матриці можливих результатів: рядки відповідають можливим діям R_j (варіантам доставки товару); стовпчики – можливим станам «природи» S_i (параметрам доставки); елементи матриці – результат при виборі j -ої дії i -го стану V_{ji} (рис. 1) [4].

		S_1	S_2	...	S_i	...	S_n
	R	V_1	V_1	...	V_1	...	V_1
1		1	2		i		n
	R	V_2	V_2	...	V_2	...	V_2
2		1	2		i		n
...		...	...	...	...	...	...
	R_j	V_{j1}	V_{j2}	...	V_{ji}	...	V_{jn}
...		...	...	...	...	...	...
	R	V_m	V_m	...	V	...	V_m
m		1	2		mi		n

Рис. 1 Загальний вигляд матриці можливих результатів

Вище викладені критерії можуть бути використані для здійснення еколого-економічної оптимізації логістичної діяльності торговельного підприємства, що полягає у виборі варіанту розподілу товарів торговельним підприємством, оптимального за часом, економічними і екологічними витратами.

Еколого-економічну оцінку можна виконати на основі матриці можливих результатів (табл. 1), в якій аналізуються варіанти розподілу: прямий (доставка товарів напряму роздрібному торговцю), непрямий (використання посередника) і змішаний (одночасне використання прямого і непрямого видів розподілу). Параметрами розподілу товарів визначені час (Т), економічні витрати ($B_{\text{екон}}$) (вартість доставки) та повні логістичні витрати торговельного підприємства (ПЛВ) (вартість доставки з урахуванням витрат на відшкодування збитків від екодеструктивного впливу на довкілля). Елементами матриці виступають значення параметрів при виборі відповідного варіанту розподілу [5].

Таблиця 1 Матриця можливих результатів для еколого-економічної оцінки варіантів розподілу

Варіанти розподілу товарів	Критерії розподілу товарів		
	Час (Т)	Економічні витрати ($V_{\text{екон}}$)	Повні логістичні витрати (ПЛВ)
Прямий	T_{11}	$V_{\text{екон}12}$	ПЛВ ₁₃
Непрямий	T_{21}	$V_{\text{екон}22}$	ПЛВ ₂₃
Змішаний	T_{31}	$V_{\text{екон}32}$	ПЛВ ₃₃

Такий підхід до вибору оптимального варіанту розподілу товарів дозволяє отримати найбільш оптимальний з точки зору обраних параметрів варіант розподілу товарів, під яким розуміють вибір не лише виду транспорту, а й доцільності залучення посередника для забезпечення виконання зобов'язань з доставки товарів.

Список використаної літератури:

1. Джаферова С. Э. Логистическое моделирование сбыта в системе управления ресурсами предприятия / С. Э. Джаферова // Культура народов Причерноморья. – 2005. – № 62. – С. 27–30.
2. Дубров А. М. Моделирование рискованных ситуаций в экономике и бизнесе / А. М. Дубров, Б. А. Лагоша, Е. Ю. Хрусталева, Т. П. Барановская. – М. : Финансы и Статистика, 2001. – 224 с.
3. Касьяненко В. О. Моделювання та прогнозування економічних процесів. Конспект лекцій : навчальний посібник / В. О. Касьяненко, Л. В. Старченко. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2006. – 185 с.
4. Лукинский В. С. Модели и методы теории логистики : учебн. пособие. / В. С. Лукинский. – [2-е изд.]. – СПб.: Питер, 2007. – 448 с.
5. Чортюк Ю. В. Методичний підхід до вибору раціональної схеми доставки товару торговельним підприємством / Ю. В. Чортюк // Механізм регулювання економіки. – 2009. – № 2. – С. 201–205.

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ НАСЛІДКИ КОНТРАФАКТУ

Ткачов Максим Михайлович,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри права НТУ «ХПІ»

Сучасний стан контрафакції різних видів продукції набуває все більш масового характеру. Обсяг контрафакту в окремих сферах підприємницької діяльності порівняльний з обсягами легального виробництва, а нерідко і перевищує його. Місткість світового ринку контрафактної продукції, за даними Організації економічного співробітництва та розвитку, становить близько 650 млрд. доларів. При цьому спостерігається тенденція стійкого і істотного зростання обороту підробленої продукції: обсяг світового ринку контрафактної продукції до 2018 року може досягти 1,5 трлн дол.[12; 13]. У результаті в тіньовому обігу залишаються грошові кошти, співмірні з вартістю офіційно визначеного валового національного продукту, завдається суттєва шкода українському бізнесу, створюється загроза життю і здоров'ю громадян і т.п. Економічні та соціальні збитки при цьому

виявляються величезними і важко піддаються обчисленню. Сформоване положення загрожує міжнародному престижу України, заважає її вступу в міжнародне економічне співтовариство. За даними аналітиків щорічні втрати компаній - виробників через шахрайство в галузі прав інтелектуальної власності оцінюються в сотні мільярдів доларів.

Рівень збитку, що наноситься контрафактною продукцією варіюється в залежності від тих чи інших умов, однак експерти сходяться на думці, що контрафакт формує багатомільярдний ринок тіньової економіки, що випускає колосальний обсяг фальшивих товарів щороку. Відповідно до Звіту за 2011 р. «Оцінка глобальних економічних і соціальних наслідки контрафакту та піратства», представленому в рамках проекту «Бізнес проти контрафакту та піратства» [12; 13], вартість підробленої продукції по всьому світу склала \$ 285 - \$ 360 млрд., виробленої і проданої на внутрішніх ринках - \$ 140 - \$ 215 млрд. Усвідомлюючи масштаб наслідків зростання даної незаконної торгівлі і втрат світової економіки в довгостроковій перспективі, департамент також провів оцінку збитку на основі останніх даних ОЕСР, доступних на той момент. У результаті даної нелегальної діяльності світова економіка втрачає щороку близько \$ 650 млрд. Але крім фінансових втрат для бізнесу, суспільству загрожує безліч інших небезпек. У звіті представлена інформація ОЕСР про можливі негативні ефекти від реалізації контрафакту та піратської продукції в масштабах всієї економіки. Проблеми виникають у рамках торгівлі, іноземних інвестицій, зайнятості, інновацій, кримінальної обстановки і навколишнього середовища. На мікроекономічному рівні контрафакт негативно впливає на обсяг продажів, ціни, вартість інтелектуальних прав власників, цінність брендів, інвестиції та гонорари.

Може виникнути питання, пов'язане з тим, що негативні наслідки контрафакту самі по собі будуть сприяти його зменшенню, а можливо й повному витісненню з національних ринків різних країн. Але попри ці аргументи, є низка факторів, які сприяють поширенню та збільшенню розмірів контрафактних операцій.

По-перше, внутрішнє виробництво досить часто потребує певних інгредієнтів, які по вартісним параметрам є практично недоступними для окремих країн, що стає на заваді поступу науково-технічного прогресу, збільшує їх відставання від індустріально розвинутого сегменту світового виробництва.

По-друге, міжнародна торгівля на сьогодні – це величезні обсяги продукції, яку практично неможливо постійно сканувати, перевіряти, проводити технологічний аудит. За певними обсягами оригінальної продукції без особливих проблем можна сховати і контрафактні підробки.

По-третє, сучасний розвиток кожної країни і світового господарства в цілому багато в чому залежний від ІТ-технологій, обсяг фінансових і товарних операцій в цій сфері на

сьогодні є величезним. Задоволення зростаючого попиту в кожній країні в ІТ-послугах далеко не завжди відповідають наявним можливостям виробникам оригінальної продукції, що створює благодатне поле для розвитку контрафактного виробництва.

По-четверте, зростання світової економіки також неможливо зупинити. А для цього зростання також існує різносегментний попит. Певні сегменти цього ринку віддані контрафактній та фальсифікованій продукції, без чого на сьогодні об'єктивно ще неможливо обійтися.

Разом з тим, світове співтовариство давно вже одночасно визначилось з неприйнятним, а в деяких випадках кримінальним походженням контрафактної продукції, зменшенню обсягу якої слід постійно сприяти. Але економічні проблеми контрафакту ще досліджені недостатньо, в науковій економічній літературі практично відсутні фундаментальні економічні дослідження

Література

1. Вельш П.Г. Экспертное исследование контрафактной продукции массового производства: проблемы и пути их решения [Текст] / П.Г.Вельш // Вестник Владимирского юридического института.- 2010.- №4(17).- С. 68-70
2. Грабченко А.И. Основы маркетинга высоких технологий : [учебное пособие] / Грабченко А.И., Перерва П.Г., Смоловик Р.Ф. – Х. : ХГПУ, 1999. – 242 с.
3. К вопросу о контрафакте [электронный ресурс].- Режим доступа: www.sibadvokat.ru/advokat/topics/k_voprosu_o_kontrafakte/
4. Перерва П. Г. Антикризисний моніторинг фінансово-економічних показників роботи машинобудівного підприємства / П.Г.Перерва, В.Л.Товажнянський // Економіка розвитку. – Харків : ХНЕУ. – 2010. – №2 (54). – С. 46–50.
5. Перерва П. Г. Синергетичний ефект бенчмаркінгу конкурентних переваг / П.Г.Перерва, Н. П. Ткачова // Маркетинг і менеджмент інновацій . – 2011. – № 4(1). – С. 55-66.
6. Перерва П.Г. Антикризисні інструменти сталого розвитку підприємства: інноваційна, інвестиційна та маркетингова політика / П.Г.Перерва, А.В.Косенко, О.П.Косенко // Вісник Нац.техн.ун-ту "ХПІ" : зб.наук.пр. Темат. вип. : Технічний прогрес та ефективність виробництва. – Харків : НТУ "ХПІ". – 2012. – № 25. – С. 100-106.
7. Перерва П.Г. Економіка та організація інноваційної діяльності : підруч. / П.Г.Перерва; за ред. П.Г.Перерви, С.А.Меховича, М.І.Погорєлова. – Харків : НТУ «ХПІ», 2008. – 1080 с.
8. Перерва П.Г. Розвиток методів аналізу фактичного стану конкурентних переваг підприємства / П.Г.Перерва, Н.П.Ткачова // Економіка розвитку. – Харків : ХНЕУ, 2011. – № 4 (60). – С. 116-120.
9. Перерва П.Г. Розвиток методів аналізу фактичного стану конкурентних переваг підприємства / П.Г. Перерва, Н.П. Ткачова // Економіка розвитку. – Харків : ХНЕУ, 2011. – №4 (60). – С. 116-120.
10. Ткачев М.М. Экономика контрафакта в автомобильной промышленности / М.М.Ткачев // Инновационная экономика: перспективы развития и совершенствования.- №1.- 2013.- с.165-176.
11. Estimating the global economic and social impacts of counterfeiting and piracy.- London : Frontier Economics Ltd, 2011.- 61с.
12. Pererva P.G. Technology transfer [Text] / P. G. Pererva, G. Kocziszky, D. Szakaly, M. Somosi. — Veres-Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI», 2012. — 668 p.
13. Piracy impact study the economic benefits of reducing software piracy [Electronic resource]. - Mode of access: http://ww2.bsa.org/country/Research%20and%20Statistics/~media/Files/Research%20Papers/IDC/2010/cp_ukraine_english.ashx

ДОСЛІДЖЕННЯ ПОКОЛІНЬ БЕНЧМАРКІНГУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Ткачова Надія Петрівна,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки і маркетингу НТУ «ХПІ»

Проведені нами дослідження свідчать про те, що досить часто в літературі змішуються поняття конкурентний аналіз та бенчмаркінг, який розглядається як складова частина конкурентного аналізу. Подібна позиція, на наш погляд, відображає тільки певний етап у розвитку бенчмаркінгу та надмірно спрощує і звужує завдання останнього на сучасному етапі. З часом бенчмаркінг перетворюється на регулярну і різноманітну діяльність спрямовану на вдосконалення різних аспектів бізнесу на основі виявлення та аналізу кращих практик не тільки конкурентів, але й компаній інших галузей. На перше місце в сучасних умовах виходить творча сторона бенчмаркінгу, заснована на регулярному моніторингу кращих ідей і результатів, у тому числі і в середині багатонаціональних компаній, з метою їх адаптації та розвитку власних конкурентних переваг [1, 2, 8].

Можна визначити наступні етапи (хвилі розвитку), які бенчмаркінг пройшов за термін з свого зародження до теперішнього часу [1-9]:

- *перше покоління* - концепції: порівняння продукту конкурента або будь-якої його частини з продуктом компанії. Менеджери японських компаній відвідували успішні компанії в США і Західній Європі на предмет вивчення досвіду управління та організації виробництва. Такий підхід проведення бенчмаркінгу, на наш погляд, відповідає концептуальним основам іншого, не менш популярного напрямку в діяльності промислових підприємств – інжинірингу;

- *друге покоління* - бенчмаркінг конкурентоспроможності або конкурентний бенчмаркінг - отримало розвиток як наука в 1976 - 1986 рр. завдяки діяльності фірми «Ксерокс». У 1979 році через різке зниження частки компанії на ринку копіїв, Херох реалізував ряд заходів з вивчення технічних характеристик продуктів конкурентів, а також ретельно вивчив і перейняв все найкраще з досвіду роботи конкуруючої компанії Fujі. У результаті - частка компанії на ринку копіїв суттєво зросла, а систематичне порівняння «себе» з конкурентами (бенчмаркінг) - став невід'ємною частиною стратегії компанії (Програма «Лідерство через якість» - Leadership through Quality) [8, 9];

- *третє покоління* - бенчмаркінг процесу або процесів бенчмаркінг - розвивається в 1982 -1986 рр., коли підприємства-лідери якості в своїй галузі розуміють, що вчитися більш доступно і більш ефективно в інших підприємств, які не є прямими конкурентами, але використовують ті ж самі процеси і технології, але для виробництва інших (не конкуруючих)

продуктів, які знаходяться поза межами даної галузі, що виявляється значно ефективніше, ніж пряме дослідження безпосередньо конкурентів;

- *четверте покоління* - стратегічний бенчмаркінг - розглядається як систематичний процес, спрямований на оцінку альтернатив, реалізацію стратегій і вдосконалення характеристик продуктивності на основі вивчення успішних стратегій зовнішніх підприємств-партнерів. На цей час оперативне вивчення прогресивних технологій та використання їх на своєму підприємстві не дає бажаного ефекту, так як діючі технології в своїй більшості вже пройшли свій зірковий час, виникає нагальна потреба бути хоча б на крок попереду, що стратегічно більш прийнятно;

- *п'яте покоління* - глобальний бенчмаркінг, розглядається як майбутній інструмент організації міжнародних обмінів з урахуванням культури і національних особливостей процесів організації виробництва, що стає особливо актуальним в умовах глобалізації світового бізнесу і виходу його за національні межі.

Наведена динаміка розвитку бенчмаркінгу, на нашу думку, на цей час представляється незавершеною. Як нам представляється, наявні в науковій літературі розробки щодо конкурентного бенчмаркінгу та його завершення в процесі проходження другого покоління (другої хвилі розвитку) бенчмаркінгу представляється не в достатній мірі обґрунтованими. На наш погляд, все що роблять бізнес-структури (підприємства, фірми, організації і т.д.) не може бути направлене на зменшення рівня їх конкурентоспроможності, на погіршення їх ринкової позиції, на послаблення рівня їх конкурентних переваг. Якраз навпаки, всі практичні дії бізнес-структур в галузі бенчмаркінгу спрямовані на те, щоб початковий стан підприємства став більш стабільним, більш конкурентоздатним після проведення будь-якої процедури бенчмаркінгу.

Література

1. Азоев Г.Л. Конкурентные преимущества фирмы / Г.Л.Азоев, А.П.Челенков — М.: ОАО «Типография «НОВОСТИ», 2000. — 256 с.
2. Перерва П. Г. Антикризовий моніторинг фінансово-економічних показників роботи машинобудівного підприємства / П.Г.Перерва, В.Л.Товажнянський // Економіка розвитку. — Харків : ХНЕУ. — 2010. — №2 (54). — С. 46–50.
3. Перерва П. Г. Синергетичний ефект бенчмаркінгу конкурентних переваг / П.Г.Перерва, Н. П. Ткачова // Маркетинг і менеджмент інновацій. — 2011. — № 4(1). — С. 55-66.
4. Перерва П.Г. Антикризові інструменти сталого розвитку підприємства: інноваційна, інвестиційна та маркетингова політика / П.Г.Перерва, А.В.Косенко, О.П.Косенко // Вісник Нац.техн.ун-ту "ХПІ" : зб.наук.пр. Темат. вип. : Технічний прогрес та ефективність виробництва. — Харків : НТУ "ХПІ". — 2012. — № 25. — С. 100-106.
5. Перерва П.Г. Економіка та організація інноваційної діяльності : підруч. / П.Г.Перерва; за ред. П.Г.Перерви, С.А.Меховича, М.І.Погорелова. — Харків : НТУ «ХПІ», 2008. — 1080 с.
6. Перерва П.Г. Розвиток методів аналізу фактичного стану конкурентних переваг підприємства / П.Г.Перерва, Н.П.Ткачова // Економіка розвитку. — Харків : ХНЕУ, 2011. — № 4 (60). — С. 116-120.
7. Перерва П.Г. Розвиток методів аналізу фактичного стану конкурентних переваг підприємства / П.Г. Перерва, Н.П. Ткачова // Економіка розвитку. — Харків : ХНЕУ, 2011. — №4 (60). — С. 116-120.
7. Хорев А.И., Бурлаков С.Н. Теоретические аспекты бенчмаркинга // Финансы, экономика, стратегия.- 2010.- №12.- С.11-16

РЕАЛІСТИЧНИЙ СЦЕНАРІЙ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА ДРОГОБИЧЧИНИ

Квасній З.В.,

к.е.н, викладач кафедри менеджменту та адміністрування

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

У Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації зазначено, що «необхідною умовою успішності планування, крім об'єктивного аналізу ситуації в регіоні є достатньо вірогідні прогнози, побудовані на статистично зафіксованих тенденціях і кількісних показниках, з урахуванням особливостей функціонування тих секторів і сфер економіки регіону які є найбільш вагомими для цієї території». [1]

Стратегічне планування виступає інструментом системного менеджменту. Це процес, який має тривати безперервно, оскільки середовище, як і сам об'єкт планування, постійно змінюються.[3] Це спосіб руху до абсолютного бачення, упродовж якого можна досягнути сталий розвиток територіальної громади Дрогобиччини, що є центром Прикарпатської агломерації, яка, крім Дрогобича, включає в себе Борислав, Стебник, Східницю, Трускавець та прилеглі села.

Дрогобиччина – унікальний багатогалузевий природно-господарський комплекс, котрий налічує 31 промислові підприємства, що перебувають на постійному балансі (без малих підприємств), і в роки незалежності України виробляли широкий асортимент промислової продукції.

Проте за останні роки на багатьох підприємствах, котрі входили до промислового комплексу колишнього СРСР, спостерігається поступовий спад виробництва, що в свою чергу спричиняє поступове звільнення працівників, втрату ринків збуту і навіть закриття підприємств. Винятком є лише ті підприємства, продукція яких була і є унікальною та користується постійним попитом. Занепад промисловості на Дрогобиччині спровокував іншу дуже важливу проблему – звільнення працівників і, як наслідок, зростання безробіття. Частина звільнених робітників зайнялися пошуками нових місць роботи. Частина знайшла себе в сфері підприємництва, а частина виїхала і продовжує виїжджати на заробітки в країни Європи та Росію. Через відчутність можливості працевлаштування у місті, протягом останніх років спостерігається негативна тенденція у природному та міграційному русі населення, молодь активно покидає місто в пошуках роботи. Показник вікового індексу протягом останніх десяти років стрімко зростає, населення міста старіє.

Економічна криза останніх років спровокувала ще ряд негативних явищ, котрі вплинули на погіршення підприємницької діяльності, а отже, і економіки Дрогобиччини. Результати SWOT аналізу Дрогобиччини дали змогу виявити сильні і слабкі сторони. Зокрема:

– Сильні сторони: вигідне географічне розташування (близькість кордону та до міжнародних транспортних коридорів); надлишок кваліфікованої робочої сили (можливість використовувати робочу силу з населених пунктів Прикарпатської агломерації); добре транспортне сполучення (автошляхи, залізниця); наявність промислової бази; наявність вільних земельних ділянок, придатних для будівництва нових підприємств; наявність ВНЗ, котрі забезпечують потреби місцевого ринку праці, тощо.

– Слабкі сторони: низький рівень заробітної плати найманих працівників; брак інституцій підтримки бізнесу (відсутність відповідної інфраструктури); незабезпеченість робочими місцями спеціалістів робітничих професій; значний рівень відтоку трудових ресурсів за межі агломерації; невисокий інноваційний рівень діючих підприємств; вузький ринок нерухомості для ведення бізнесу (відсутність нежитлових приміщень для розширення бізнесу); недостатність обігових коштів у підприємств, тощо.

Аналіз стану справ в економіці Дрогобиччини свідчить про те, що різко впали показники реалізованої продукції, робіт та послуг, практично зупинилося виробництво, знову збільшився рівень безробіття. Все це дає право на формування реалістичного сценарію, що визначатиметься траєкторією на існуючому «ландшафті» за базових припущень появи нових, керованих факторів впливу на цю траєкторію, які перебувають в межах компетенції громади міста і району, а також найбільш ймовірних факторів зовнішнього впливу в їх сприятливій комбінації.

Основні припущення реалістичного сценарію:

- 1) Країна і її області поступово виходитимуть з кризи, стабілізується ситуація з бюджетом, і в бюджетній сфері загалом;
- 2) Політична ситуація в країні поступово стабілізується, зростатиме зацікавленість міжнародних інвесторів до України, і, зокрема, до її прикордонних територій;
- 3) Доцільною є проведення активної маркетингової та інвестиційної політики;
- 4) Завдяки послідовній політиці міського керівництва покращуватиметься підприємницький клімат, що призведе до поступового приходу як внутрішніх, так і зовнішніх інвестицій. Існуюча промисловість зможе модернізуватися, відкриються нові наукомісткі високотехнологічні промислові підприємства, що су проводитиметься створенням нових робочих місць, які зможуть зайняти випускники ВНЗ міста. Продовжуватиме активно розвиватися у місті та на теренах Дрогобиччини малий і середній бізнес, переміщуючись зі

сфери торгівлі у сферу виробництва. За рахунок поступового збільшення бюджетних надходжень та розвитку місцевих підприємств буде покращуватися комунальна сфера, міське середовище і якість життя населення.

Таким чином, зростатиме зацікавленість у зростанні ефективності підприємництва Дрогобиччини, міст району, регіону в цілому на різних рівнях управління економікою – від власників приватних підприємств до керівників держави. Чим ефективніше працюватиме господарство Дрогобиччини, тим більше привабливим воно буде для інвесторів. Описаний сценарій може стати базою для формування стратегічного бачення економічного розвитку Дрогобиччини на перспективу.

Список використаної літератури

1. Порядок розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: dfrt.minregion.gov.ua/.../draft%20poriadok%20...
2. Довгострокова стратегія розвитку України до 2015 року. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.kmu.gov.ua
3. Стратегічне планування. Навчальний посібник / О.Берданова, В.Вакуленко, В.Тертичка. – Л.: ЗУКЦ, 2008. – 138 с.

СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Оксана Романівна Квасній, аспірантка
Дрогобицький державний педагогічний університет імені І. Франка
Науковий керівник - Рибчук А.В., д.е.н, професор

Аналіз функціонування вітчизняних підприємств супроводжується посиленням конкуренції та звуженням ролі держави в економіці України. Вивчення зарубіжного досвіду показує, що нині гостро назріла потреба у виробленні дійової державної інноваційно-інвестиційної політики щодо трансформації вітчизняної економіки, спрямованої на диверсифікацію її структури, надання пріоритету розвитку наукомістких підприємств і галузей (у тому числі в межах оборонного комплексу, а також підприємств, розвиток яких має сприяти орієнтації української економіки на значне збільшення в її структурі частки споживчого комплексу).

Необхідність державного регулювання структурно-інвестиційних процесів, прийняття і реалізація довгострокових програм давно усвідомлено в промислово розвинених країнах. У них створюється сприятливий інноваційний клімат у сфері науково - дослідної діяльності підприємств. Для цього за кордоном використовуються різноманітні пільги (і санкції), аж до безплатного передавання результатів фундаментальних досліджень підприємствам.

Проведений аналіз інноваційно - інвестиційної діяльності вітчизняних промислових підприємствах показав, що їх інноваційно-інвестиційна активність на даний час є недостатньою, щоб бути конкурентоспроможними. Наприклад, за період 2000 - 2012 рр.

питома вага технологічних інновацій в Україні майже не змінилася, залишившись на рівні 10 – 17%. Натомість, у Німеччині даний показник складає близько 70%, у Швеції – 50%, у Бельгії – 60%,. Значення цього показника залишається також низьким і по окремих видах економічної діяльності: у виробництві машин і обладнання 15,5%, у виробництві електрообладнання - 27%.[1]

Сучасна економічна ситуація в Україні фактично на межі кризового стану, про що також свідчать зміни в рейтингах міжнародних агентств Standard & Poor 's та Moody 's, які знизили суверенний кредитний рейтинг України до переддефолтного рівня CCC (з CCC +) та Caa2 (з Caa1) відповідно, з «негативним» прогнозом [2]. Це було обумовлено ескалацією соціальної та політичної напруженості в країні та підвищенням ризику різкого зростання зовнішньої ліквідності у зв'язку з ростом попиту на іноземну валюту з боку населення. Все це не сприяє поліпшенню інвестиційного клімату і поряд високим рівнем тінізації економіки не сприяє інноваційно-інвестиційному розвитку підприємств.

Таким чином, статистика свідчить, що в Україні значно низький ступінь залучення підприємств в інноваційний процес. З іншої сторони, більше 750 інноваційних проєктів розроблені в Україні, але немає кому підтримати наші промислові підприємства. Є інвестори, готові профінансувати та підтримати проєкти, але про них відсутня інформація. Таким чином, фінансування інноваційно-інвестиційних проєктів стримує те, що недостатньо інформації про складові всього процесу просування інновацій. Усе це підтверджує необхідність формування інфраструктурного забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку промислового комплексу як окремих регіонів, так і України в цілому.

Достатньо низьким показникам інноваційного розвитку України сприяє недосконалість законодавчої бази, неефективне регулювання інноваційної діяльності, зокрема у галузі трансферу технологій, комерціалізації наукових розробок та оцінювання об'єктів інтелектуальної власності.

Таблиця 2 – Рейтинг країн за інноваційним індексом у 2014 р.

Країна	Швейцарія	Велико- британія	Швеція	Фінляндія	Нідерланди		Україна	Судан
Місце в рейтингу	1	2	3	4	5		63	143
Бали (0-100)	64,78	62,37	62,29	60,67	60,59		36,26	12,66

Джерело: складено автором на основі даних [3].

В даний час спостерігається процес з розробки та здійснення різних заходів, спрямованих надати позитивний вплив на розвиток науки та інновацій в Україні. Урядом

прийнято стратегію інноваційного розвитку України на 2010 –2020 роки. Дана стратегія має системний характер, охоплює широкий спектр проблем в галузі науки та інновацій в Україні.[4]

На нашу думку, регулювання ситуації в інноваційно-інвестиційній сфері в основному визначатиметься розробкою і результативністю реалізації концепції державної інноваційно-інвестиційної політики, до основних напрямів якої можна віднести наступні:

- підвищення ролі власних джерел нагромадження підприємств для фінансування інноваційно - інвестиційних проектів;
- децентралізацію інвестиційного процесу на основі розвитку різноманітних форм власності;
- державну підтримку підприємств за рахунок централізованих інвестицій при перенесенні центру ваги з безоплатного бюджетного фінансування інноваційно-інвестиційних проектів на фінансування виключно на конкурсній основі;
- розширення практики спільного фінансування із залученням капіталів інших країн;
- посилення контролю за витратами бюджетних коштів, що спрямовуватимуться на інвестиції у формі безоплатного бюджетного фінансування та у формі кредиту.

До пріоритетних сфер інноваційно-інвестиційної діяльності, що заслуговують на державну підтримку, належать:

- масове житлове будівництво;
- забезпечення виробництва екологічно чистої продовольчої продукції за рахунок підтримки мережі фермерських і особистих підсобних господарств;
- високі технології, що ґрунтуються на конверсії, організація яких має бути спрямована на виробництво високотехнологічних, конкурентоспроможних на світових ринках та імпортозамінних товарів;
- ресурсозберігаючі, екологічно чисті технології, які необхідні для більш повного вилучення мінеральних багатств із надр і глибокої комплексної переробки природної сировини.
- сучасні засоби комунікацій, виробництво засобів транспорту і зв'язку, створення і модернізація транспортних та інформаційних мереж.

Для цього потрібні значні державні та міждержавні капіталовкладення. Перелічені пріоритети можуть становити основу системи державних, регіональних і галузевих інноваційно-інвестиційних програм та отримати першочергову підтримку у вигляді прямих інвестицій, пільгових кредитів, податкових пільг тощо.

Таким чином, для стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності вітчизняних підприємств необхідно створити і послідовно реалізувати інноваційно-інвестиційний механізм, що відповідав би новим економічним і соціально-політичним реаліям, забезпечував би значний за масштабом приплив капіталу для модернізації вітчизняного підприємництва. Стратегічне управління науково-інноваційним потенціалом підприємства включає в себе механізми фінансово-економічної, інформаційної, кадрової, технологічної та іншої підтримки. Економічному розвитку підприємства сприяє наявність значного науково-технічного потенціалу регіону, основу якого складають науково-дослідні інститути та наукові організації, великі промислові підприємства, освітні установи вищої освіти. [5]

Основним моментом цього механізму може стати опрацювання селективності інноваційно-інвестиційної стратегії, яка знайде відображення в державних і регіональних інноваційних та інвестиційних програмах, великих проектах, розрахованих на тривалий період. Головна проблема полягає у виборі пріоритетів виробництва, де концентрація ресурсів зможе у порівняно короткий строк забезпечити успіх і ланцюгову реакцію переходу до більш високих сфер вітчизняного господарства.

У нашій ситуації лише інвестиції можуть нові знання і винаходи зробити наукомістким затребуваним продуктом. І при цьому завданні в Україні важливо знайти таких інвесторів, які в сучасних умовах не тільки нададуть фінансові кошти, а й візьмуть на себе зобов'язання з технічного переозброєння підприємств, забезпечать збут готової продукції. Українським підприємствам потрібні насамперед не «спекулянти - інвестори», що приходять з метою наживи, а стратегічні інвестори, які будуть відповідальними за підприємство, створюватимуть додаткові робочі місця, насичуватимуть ринок товарами і послугами, здатні вирішувати різноманітні проблеми часу.

Список використаної літератури:

1. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Moody's знизило рейтинг України / Економічна правда // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/news/2014/02/1/417710/>
3. Міжнародний рейтинг The Global Innovation Index 2014 // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.globalinnovationindex.org/>.
4. Лапко О.О. Інноваційна діяльність в системі державного регулювання / О.О.Лапко. – К.: ІЕП НАНУ, 1999. – С.253.
5. Кривенко Л.В. Інноваційна стратегія економічного розвитку як ключовий імператив загальнодержавної політики /Л.В.Кривенко // Вісник інституту економічного прогнозування. – 2004. – С.3 – 8.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Азаров А.К. – студент, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Александровский Д.О. – студент, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Андрусів С.В. - аспірант кафедри економічної теорії, національної та прикладної економіки Класичного приватного університету м. Запоріжжя, Україна

Андрусів У.Я. - кандидат економічних наук, доцент кафедри теорії економіки та управління Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу м. Івано-Франківськ, Україна

Атюшкіна В.В. – к.е.н., доцент кафедри економіки та підприємництва Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля

Бабічев І.Ю. - студент, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Бала В.В. – к.е.н., доцент кафедри економіки, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Березовська В.І. – студентка, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Бєглова С. студентка, Університет економіки та права «КРОК»

Бігдан М.В. – студент, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Біленька Р.Я. - аспірант кафедри фінансів, Національний університет «Львівська політехніка»

Болгар Т.М. – д.е.н., доцент, професор кафедри фінансів і банківської справи Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка

Бондарчук М.К. – д.е.н., професор кафедри фінансів, Національний університет «Львівська політехніка»

Борисенков В.Ю. – студент Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського

Боронос В.Г. – д.е.н., професор кафедри економіки та БА Сумський державний університет

Бублик М.І. - д.е.н., доц., професор кафедри ММП НУ «Львівська політехніка»

Василенко Д.П. – студент, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Вівчар О.І. – к.е.н., доцент кафедри фінансово-економічної безпеки та інтелектуальної власності Тернопільського національного економічного університету

Воргач О.А. – аспірантка, Інститут економіки промисловості НАН України

Воробйова К.О. – к.е.н., доцент кафедри економіки, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Воробйова Л.Д. – к.т.н., доцент кафедри економіки, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Вороніна А.В. – к.е.н., доцент кафедри менеджменту організацій і адміністрування, Дніпровський державний технічний університет

Галюк І.Б. – к.е.н., доцент кафедри менеджменту і адміністрування Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

Глазунова О.А. – к.е.н., старший викладач, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Глазунова О.О. – к.е.н., старший викладач кафедри економіки, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Глухова Г.Я. – д.е.н., доцент, Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

Голуб О.О. – студентка, Дніпровський державний технічний університет

Гришко Н.Є. – к.е.н., доцент кафедри економіки, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Гурт А.М. – студентка, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Давидовська Г.І. – к.іст.н., старший викладач, Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу Тернопільського національного економічного університету

Данилюк М.О. – д.е.н., професор, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Даніел Куттор - доктор наук, професор, директор з міжнародних зв'язків, Мішкольцький Університет, Угорщина

Данілейко М.І. – Президент ПАТ «Кременчуцький завод дорожніх машин»

Дем'янчук М.А. – к.е.н., доцент, Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

Денисюк Т.П. – студент, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Діденко Я.В. – студент, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Дідур С.В. – д.е.н., професор кафедри економіки, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Дорош В.Ю. - к.е.н., доцент кафедри фінансів, Луцький національний університет

Драчук Ю.З. – д.е.н., професор, провідний науковий співробітник, Інститут економіки промисловості НАН України (м. Київ)

Дрімал Марек, доцент, проректор з розвитку та інформатизації Університет Матея Бела, Словачія

Друзь Ю.В.- студент, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Дуброва Н.П. – к.е.н., доцент, Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

Дульський А.Н.- студент, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Забедюк М.С. – к.е.н., доцент кафедри фінансів, Луцький національний університет

Задоя А.О. – д.е.н., професор, завідувач кафедри Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля

Задоя О.А. – аспірант, Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

Залознова Ю.С. - д.е.н., ст.н.с., заступник директора з наукової роботи, Інститут економіки промисловості НАН України (м. Київ)

Зигрій О.В. – к.е.н., доцент кафедри цивільного права і процесу, Тернопільський національний економічний університет

Зяйлик М.Ф. – к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту у виробничій сфері Тернопільського національного технічного університету ім. І. Пулюя

Ілляшенко С.М. – д.е.н., проф., зав. каф. маркетингу та управління інноваційною діяльністю Сумського державного університету

Ічкаленко А. – студентка Університету економіки і права «Крок»

Іщенко С.В. – старший викладач кафедри економіки, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Карімов Г.І. – к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту організацій і адміністрування Дніпродзержинського державного технічного університету

Карін Шимпф, доктор наук, професор, Відповідальна з міжнародних зв'язків, факультет економіки і менеджменту, Магдебурзький університет, Німеччина

Карлова О.А. – д.е.н., професор кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова

Квасній Л.Г. - к.е.н., доцент кафедри теоретичної та прикладної економіки Дрогобицький державний педагогічний університет імені І.Франка

Квасній З.В. - к.е.н, викладач кафедри менеджменту та адміністрування, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Квасній О.Р. - аспірантка, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Кінаш І.П. – д.е.н., доцент, Івано-Франківський національний Медичний університет

Кіщенко А.Ю. - студентка, Дніпровський державний технічний університет

Кобелєва Т.О. – к.е.н, доцент кафедри організації виробництва та управління персоналом НТУ «ХПІ»

Кобизький Д.С. - начальник відділу маркетингу ІМЦ АТ Сумський завод «Насосенергомаш»

Коваленко О.В. – д.е.н., професор, Запорізька державна інженерна академія

Коломієць О.В. – д.е.н., професор, Черкаський державний технологічний університет

Коломієць О.В. – студент, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Копил О.В. - студентка, Дніпровський державний технічний університет

Коренюк П.І. – д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту організацій і адміністрування Дніпровського державного технічного університету

Косенко О.П. – д.е.н., доцент, професор кафедри економіки і маркетингу НТУ «ХПІ»

Крикун Є.О. - студент, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Кулінічев П.К. – старший викладач кафедри економіки, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Курілко А.О. - студент, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Кутова Н.Г. – старший викладач кафедри економіки, організації та управління підприємствами ДВНЗ «Криворізький національний університет»

Кучер М.М. – к.е.н., доцент, Дніпродзержинський державний технічний університет

Лалакулич М.Ю. – к. е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку Ужгородський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Лебедєва І.О. - студентка, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Легкий В.І. – к.е.н., завідувач кафедри економічної теорії та управління персоналом імені академіка УАН З. Маніва Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького

Литвинова Л.В. – студентка, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Лозовик Д.Б. – старший викладач кафедри економіки, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Магдіч А.С. – к.е.н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин та економічної теорії Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля

Мазур І.М. - д.е.н., професор кафедри фінансів і кредиту, Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького

Майстро Д.С. - студентка, Національний технічний університет «ХПІ»

Малгожата Сікорська, канцлер, Вища школа управління охороною праці, М.Катовіцк, Польща

Мартинюк С. – студентка, Університет економіки та права «КРОК»

Марченко В.В. – студент, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Маслак В.І. – д.іст.н, професор, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Маслак М.В.- аспірантка кафедри організації виробництва та менеджменту персоналу, Національний технічний університету «Харківський політехнічний інститут»

Маслак О.І. – д.е.н., професор, , завідувач кафедри економіки, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Маслій Н.Д. - к.е.н., доцент, Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

Мельничук І.В. – к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Мемфель-Снезик Анна, доктор наук, професор, кафедра територіального розвитку та місцевих органів державного управління, Вроцлавський університет економіки, Польща

Меркун І.В. - зав. відділу маркетингу ТОВ «Керамейя»

Метлицька С.А. - студентка, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Мокровольська Є. – студентка, Університет економіки та права «КРОК»

Никифоров В.В. – д.біол.н., професор, Перший проректор Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського

Новіков С.В. – студент, Дніпродзержинський державний технічний університет

Овечіка О.В. – к.е.н., доцент кафедри менеджменту і адміністрування Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

Оменицька Н.В. – к.т.н., доцент, кафедра загально- інженерних дисциплін та міського господарства Академії муніципального управління м. Київ

Панькова Т.І. – студентка, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Пастушенко А.І. – аспірант, Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

Перерва П.Г. – д.е.н., професор, декан економічного факультету НТУ «ХПІ»

Петрова І.П. - провідний економіст, Інститут економіки промисловості НАН України

Пиргульєв С.А. – студент, Харківський національний університет радіоелектроніки

Пирогов Д.Л. – к.т.н., доцент, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Побігун О.В. - к. географ. н., доцент, доцент кафедри туризму Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

Побігун С.А. – к.е.н., доцент кафедри маркетингу і контролінгу, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Погорєлова П. – студентка, Університет економіки та права «КРОК»

Подлужна Н.О. – к.е.н., доцент кафедри менеджменту, ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

Подольська А.О. – студентка, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Полянська А.С. – д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту і адміністрування Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

Приз В.Ю. – студент, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Пронікова Ж.С. – аспірант, Сумський державний університет

Проценко І.О. – студент, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Пугачова Ю.О. - студентка Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського

Рибчук А.В. – д.е.н., професор, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Романчик Т.В. – к.е.н., доцент кафедри економіки та маркетингу НТУ «ХП»

Руденко О.В. студент, Дніпродзержинський державний технічний університет

Рудик Є.Ю. – студентка, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Савчук Л.М. – асистент кафедри соціальної медицини організації охорони здоров'я та медичного правознавства Івано-Франківського національного Медичного університету

Сафарян Д.А. - асистент кафедри фінансів та банківської справи Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

Сафронова О.М. - к.держ.упр., доцент, професор кафедри управління національним господарством та економічної політики Національної академії державного управління при Президентові України

Семенюта О.О. – студент, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Сидор Г.В. – к.е.н., старший викладач, Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу Тернопільського національного економічного університету

Ситнік І. В. - д.е.н., професор Ополе технологічний університет, Польща

Скляр М.О. – аспірант кафедри економіки, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Склярук Н.І. – к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки підприємств міського господарства Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова

Сова О.Ю. – к.е.н., доцент кафедри національної економіки та фінансів, Університет економіки та права «КРОК»

Соколова Л.В. – д.е.н., професор, Харківський національний університет радіоелектроніки

Сокурєнко П.І. – к.е.н., доцент, директор Філії «Кременчуцький інститут ПВНЗ «Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля»

Солошич О.М. - доктор філософії з інженерії, Ланчжоуський Джіатонг університет шляхів сполучення, м. Ланчжоу, Китайська народна республіка

Ставнича Н.І. - асистент кафедри менеджменту і адміністрування Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

Таловер В.А. – старший викладач, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Таранюк Л.М. - д.е.н., доц. доцент кафедри економіки та бізнес-адміністрування Сумського державного університету

Тарасенко Д.Л. - к.держ. упр., доцент, декан факультету права і соціального управління Донецький державний університет управління (м. Маріуполь)

Тарасенко О.Ю. – к.е.н., старший викладач кафедри фінансів, обліку та аудиту і банківської справи Донецький державний університет управління (м. Маріуполь)

Терещенко В.М. – студент, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Ткачов М.М. - Ткачов Максим Михайлович, к.е.н., доцент кафедри права НТУ «ХПІ»

Ткачова Н.П. – к.е.н., доцент кафедри економіки і маркетингу НТУ «ХПІ»

Трушкіна Н.В. - науковий співробітник, Інститут економіки промисловості НАН України (м. Київ)

Фартушна А.А. – студентка, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Фатич В.В. – студентка, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Федишин В.В. – аспірантка, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Храпкіна В.В. – д.е.н., професор, Київський університет ринкових відносин

Чекалова Н.Е. – старший викладач кафедри економічної теорії та права ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

Черкашина Т.С. - к.е.н., доцент, Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця

Черноволенко Б.В. – студент, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Чортюк Ю.В. – к.е.н., доцент кафедри економіки та бізнес-адміністрування Сумський державний університет

Шевцова С.А. – к.т.н., доцент кафедри економічної теорії та права, ГВУЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

Шевчук Л.Т. – д.е.н., професор, проректор з наукової роботи і міжнародних зв'язків, Тернопільський інститут соціальних та інформаційних технологій

Шевчук О.І. – к.е.н., доцент кафедри фінансів Ужгородський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Шевчук Ю.В. – асистент кафедри економіки, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Шевчук Я.В. – д.е.н., старший науковий співробітник, доцент, Ужгородський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Шиліна В.Я. - студентка, Університет економіки та права «КРОК»

Шиян А.С. – студентка, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Шкура І.С. - к.е.н., доц., доцент кафедри міжнародних економічних відносин та економічної теорії Дніпропетровського Університету імені Альфреда Нобеля

Шленчак А.С. – студент, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Шмакова Л. – студентка, Університет економіки та права «КРОК»

Щеглюк С.Д. - к.е.н., с.н.с., с.н.с. сектору просторового розвитку ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАН України»

Яворський В.В. - директор ПАТ «КЗТВ», Кременчук

Якимець Т.В. – студентка, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Якушев О.В. - викладач кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування, молодший науковий співробітник, Черкаський державний технологічний університет

Grechkin Simon - student, National economy and finance Department, University "KROK"

Pererva Petro Grigorovisch, doctor of Economics, Professor, Wyższa Szkoła Zarządzania Ochroną Pracy (WSZOP), Katowice, Poland

Maistro Darina Sergiivna, student NTU «KhPI», Kharkov, Ukraine

**СТРАТЕГІЧНО-ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК СУБ'ЄКТІВ ЕКОНОМІЧНОЇ
СИСТЕМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

Кременчук, 16-18 листопада 2016 року

ЗБІРНИК
тез наукових робіт
учасників I Міжнародної інтернет-конференції